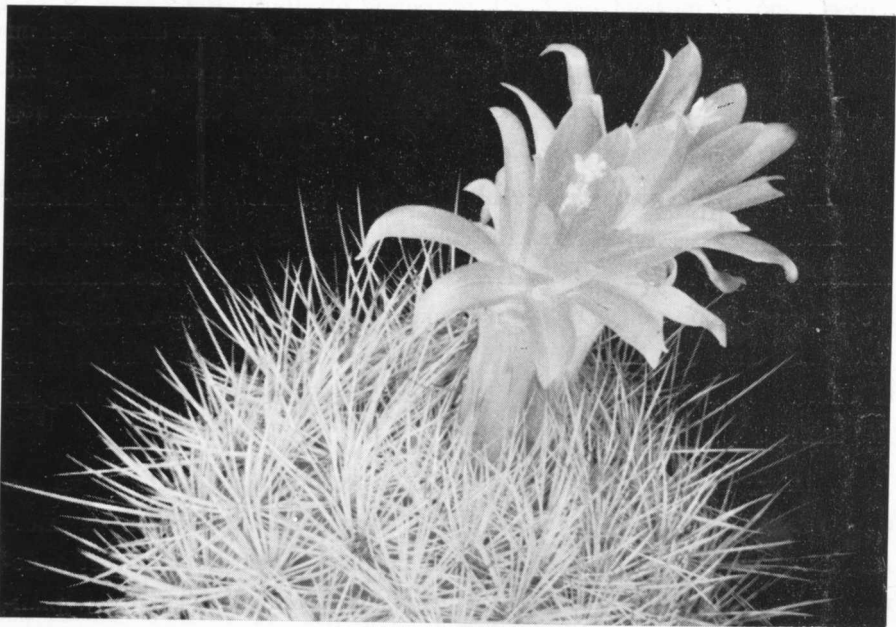

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Matucana megalantha Ritter

foto: Fr. Ritter

Lees het artikel op pagina 3

Wat zal 1967 ons brengen?

Aan het einde van het oude jaar terugziende springt uit 1966 voor onze vereniging één gebeurtenis naar voren : de drielanden bijeenkomst op kasteel Well, waar liefhebbers uit Nederland, België en Duitsland elkaar ontmoetten.

Juist dergelijke bijeenkomsten, evenals de al sinds jaren bestaande op de Grasheuvel, vormen een ontmoetingspunt voor de gewone liefhebber. En juist de gewone liefhebber is de ruggegraat voor onze vereniging. Hij mag dan niet geleerd zijn, geen buitenlandse talen verstaan, moeite hebben met namen, geen nectarkamers of inplanting van stuifmeeldraden bestuderen, hij heeft liefde voor de succulente planten, verzorgt en vertroetelt ze. Hij wil dan ook graag eens kijken hoe een ander dat nu doet. En als men dan verspreid wonend lid is of in een kleine afdeling zit is men op een goed ogenblik in eigen kring uitgekeken en wil verder nog wel eens iets zien.

En juist dààrvoor zijn bijeenkomsten als Grasheuvel en Drielanden-bijeenkomst : men ziet nieuwe gezichten, hoort nieuwe dingen; thuis kijkt men in de eigen kas er weer eens anders tegenaan. Dit geeft de liefhebber weer nieuwe moed en ideeën, een enkeling voelt aandrang er dieper op in te gaan en dat is de bron voor nieuwe specialisten en schrijvers in „Succulenta”. Zo kunnen wij doorwerken, gedragen door de belangstelling en het enthousiasme van allen.

Daarom dit jaar vele goede wensen, natuurlijk in de eerste plaats aan onze voorzitter die in Brazilië zo naarstig achter nieuwe cactussen aansnuffelt, aan alle leden van Succulenta met de raad : zoekt contact met anderen, in eigen omgeving, in Uw afdeling, op bijeenkomsten : dat Uw planten en liefhebberij mogen groeien en bloeien !

**
*

A happy and prosperous New Year !

Une bonne Année !

Ein glückliches neues Jahr !

Desamos un próspero y feliz Año Nuevo !

H. VAN BEEK

2e Voorzitter.

Matucana megalantha Ritter

in Succulenta 45 : 117 (1966).

(zie de afbeelding op de voorpagina)

Bolvormig, later iets verlengd, 8–12 cm diam.; ribben ca. 25, bijna geheel in knobbeis verdeeld; areolen ca. 4 mm diam., bovenop de knobbeis, bruin, ca. 1 cm van elkaar; dorens naaldvormig, recht; randdorens ca. 20, wit, ca. 1–3 cm lang; middendorens ca. 10, honingkleurig, 2–5 cm lang; bloemen 7,5–9,5 cm lang; vruchtbeginsel soms met kleine witte vlokken en soms kaal; nectarkamer klein, afgesloten door diafragma, uitlopend in een 2 mm lange manchet; bloembuis bijna buisvormig, bovenin scheef; helmdraden bovenaan karmijnrood, onderaan wit; stijl karmijnrood tot geel; stempels groen, langer dan meeldraden; bloembladen menierood, meestal met violette rand, de binnenste 3,5–4 cm lang en 1 cm breed; vrucht kogelrond, 1,5 cm diam., groen tot roodachtig; zaad zwart, 1,2 mm lang en breed, met wratjes, groot hilum.

Vindplaats Carás, Peru. FR 593.

Matucana fruticosa

Ritter

in Succulenta 45 : 117 (1966).

Groen, sterk aan de basis spruitend, struiken vormend tot 1 m diam., lichamen 10–50 cm lang, meestal 3–6 cm diam.; ribben 10–21, (meestal 13–15), 5–7 mm hoog, gekarteld; areolen 2–3 mm lang, wit, 5–10 mm van elkaar; dorens naaldvormig, recht, glimmend geel, bruin of roestbruin; randdorens 13–22, meestal 5–20 mm lang; middendorens 5–10, 0,7–6 cm lang, de onderste korter; bloemen 7–9 cm lang, alzijdig symmetrisch of iets tweezijdig symmetrisch; vruchtbeginsel groen met enkele kleine schubjes

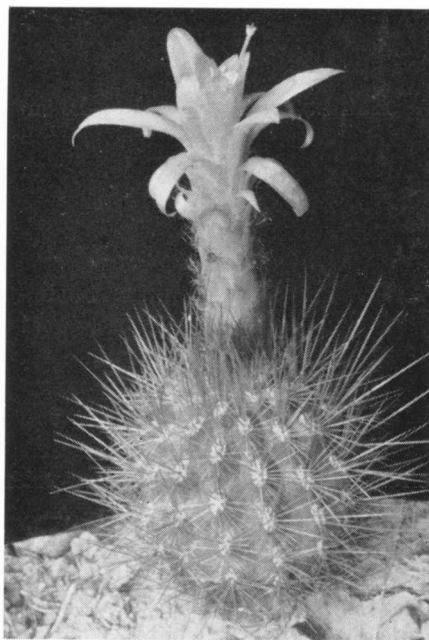

foto: Fr. Ritter

Matucana fruticosa Ritter

bezet en kleine witte tot zwarte wolvlakken die soms ontbreken; nektarkamer bolrond 3–5 mm diam., afgesloten door een horizontaal diafragma; bloembuis 4–9 mm breed, onderin breder dan bovenin, bekleed met kleine schubben en witte tot zwarte vlokken; helmdraden wit, naar boven goudgeel, de top menierood; stijl 6,5–8,5 cm lang, met groene stempels; bloembladen 22–30 mm lang, 5–7 mm breed, goudgeel, naar de top met rood gemengd; binnenste bloembladen rechtop, de buitenste naar buiten gebogen; vrucht ca. 15 mm diam., bovenaan smal; zaad zwart, 2 mm lang en breed, met wratjes geribd en met groot scheef hilum.

Groeiplaats San Juan, Peru. FR 1307.

Matucana celendinensis Ritter

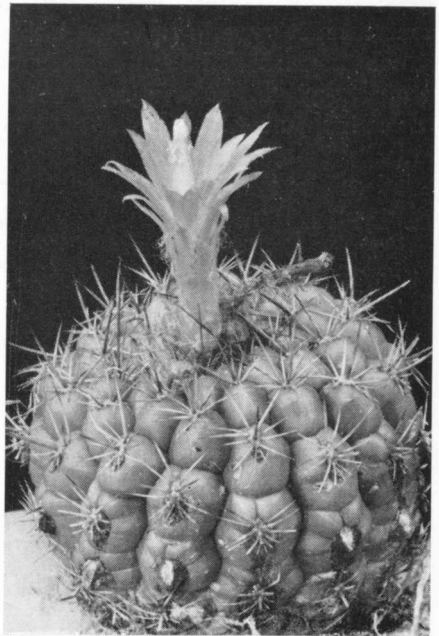
in Succulenta 45 : 118 (1966).

Matucana celendinensis Ritter

foto: Fr. Ritter

Half bolrond, groen, 10–12 cm diam., meestal alleenstaand; ribben 14–22, ca. 1 cm hoog, zeer stomp, tussen de areolen smaller met verscheidene mm diepe insnijdingen, de insnijdingen van dwarse groeven voorzien, bovendien met groeven verlopend vanaf de bovenkant der areolen tot in de dwarse groeven; areolen ovaal, 5–8 mm lang, 1–2 cm van elkaar, grijs, boven op de knobbels; dorens bruin, recht; randdorens 10–15, circa 1 cm lang; middendorens priemvormig, circa 2–5, 2–4 cm lang; bloemen 7–7,5 cm lang; vruchtbeginsel met kleine witte vlokken; nektarkamer afgesloten door een diafragma met een 2–5 mm lange manchets; bloembuis buisvormig, bovenaan vrijwel recht; helmdraden wit, bovenaan purper; stijl roodachtig, met 4–7 stempels; bloembladen vuurrood met violet-rode rand, 2–3,5 cm lang, 1 cm breed; vrucht bolrond; groen; zaad zwart, 2 mm lang, 1,5 mm breed, met wratjes, hilum groot en ovaal.

Groeiplaats tussen Celendin en Balsas, Peru. FR 692.

Op „cactusjacht“ in Brazilië

Onze Voorzitter schrijft :

In de namiddag van 2 november j.l. kwam ik per vliegtuig aan in Porto Alegre (Brazilië). De zon scheen fel en het was bijzonder heet. Na een autotocht van 160 km arriveerden wij met onze gastheer in Arroio de Seca.

Op 4 november bestegen wij een bergtop van 600 m en vonden daar een ottonis-vorm groeiend op kale rotsen, samen met *Hechtia*, hier en daar wuivende palmen. Op de terugweg riep een boer ons en toonde een aanplant van zeker 50 *Echinopsis*, alle in volle boei met diep rose bloemen.

Reeds de volgende dag vertrokken wij per auto naar Santa Cruz, vervolgens naar Cachoeira do Sul en Caçapava do Sul, waar we 's nachts sliepen. De volgende dag verzamelden we in de Serra do Caçapava veel cactussen, als *Notocactus scopiformis*, *Gymnocalycium denudatum* en enkele soorten *Frailea*. De volgende dag twee nieuwe soorten *Malacocarpus*. In deze streek steken de bergtoppen uit het sterk heuvelig landschap als bizarre koppen. Het zijn allemaal resten van vroegere vulkanische uitbarstingen. Om deze toppen te bereiken moesten wij ons met grote kapmessen een weg banen door vrijwel ondoordringbaar oerwoud. De bomen zijn begroeid met bloeiende *Tillandsia* en de prachtigste slingerplanten versperren ons de weg, betoverend werkend met hun wonderlijk mooie bloemen, die heerlijk geuren en die ons doen wanen in het paradijs. Druk nestelende, grote, groene parkieten dragen twijgen aan voor hun enorm grote nesten.

De cactussen groeien vrijwel alle op de kale bergen, de *Frailea*'s langs de rand, waar wat meer begroeiing is. De *Malacocarpus* ziet men vanuit de verte voor stenen aan, maar zij blijken toch allen planten te zijn met ongeveer tot 50 cm lange, vlakke wortels. Men kan de planten zo los trekken, volledig met wortel en al en het is onbegrijpelijk, hoe deze planten het tijdens lange droogte uithouden.

Ook bij Lavras en Candelaria vonden wij bijzonder interessante planten. Als ik zo de enorm grote gebieden bekijk, waar wij vanuit de verte zicht op hadden, dan moeten daar nog vele niet eerder ontdekte planten voorkomen. De grote moeilijkheid is echter, dat deze bergen tot dusverre onbereikbaar zijn gebleken.

Het weer is sterk wisselend; bij zonnig weer zijn de temperaturen ver over de 30° C, dan weer dagenlang onweer met zware regenval.

Op onze tocht, die 7 dagen duurde, legden we ongeveer 1000 km af en verzamelden o.a. : *Notocactus scopiformis*, *Malacocarpus sellowii*, *M. longispinus*, *Notocactus crassigibbus* sp. nov., *N. arachnites* sp. nov., *N. proliferus*, *N. horstii*, *N. horstii* var. *juvenaliformis*, *Gymnocalycium denudatum*, *Frailea pygmaea* var. *major*, *F. horstii*, om maar een aantal te noemen. *Notocactus ottonis* komt in zeer veel vormen voor.

De volgende week hopen de heer Horst en ik een tocht van circa twee maanden te maken door Santa Catharina, Parana, Minas Gerais en Bahia.

(Wordt vervolgd)

Vormen van *Gymnocalycium damsii* uit Oost Bolivië

door G. FRANK, Wenen

Gymnocalycium damsii werd door Schumann in zijn „Nachtrag” in 1903 als *Echinocactus* beschreven, waarbij als vindplaats werd aangegeven „noordelijk deel van Paraguay”. Dergelijke vage omschrijvingen van vindplaatsen in diagnosen zijn ons niet alleen van vroeger bekend, maar helaas ook van veel recentere publicaties. Een zo groot aangegeven gebied moet worden genoemd als verspreidingsgebied. Onder vindplaats moet men verstaan de nauwkeurig omschreven plaats, waar het type van de beschreven plant gevonden is. Deze plaats behoort zó nauwkeurig genoemd te zijn, dat de plant zonder moeite aldaar weer opnieuw kan worden gevonden.

Ook de verzamelaars die in de dertiger jaren *Gymnocalycium damsii* in het Chaco-gebied van Paraguay weer gevonden hebben en planten en zaden naar Europa zonden, hebben geen vindplaatsen bekend gemaakt.

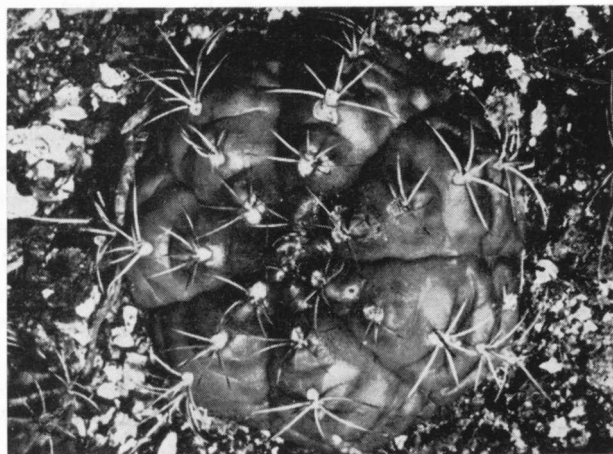
Het is echter zeker, dat in het noordelijk deel van Paraguay een hele reeks van beperkte groeiplaatsen van deze soort voorkomt.

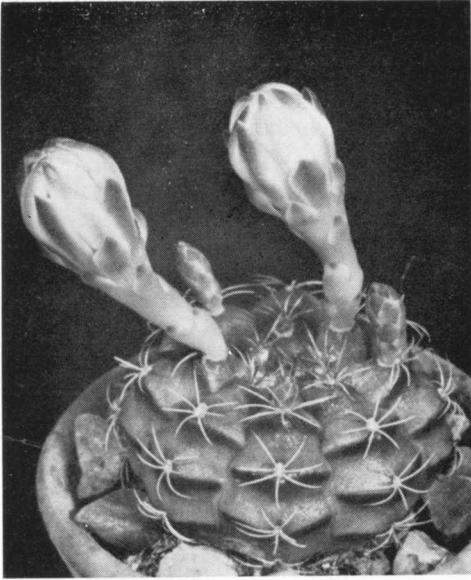
Gedurende de laatste jaren heeft Pater Hammerschmidt, die voor onze lezers immers geen onbekende meer is, ook in Oost Bolivië vier verschillende ruimtelijk van elkaar gelegen groeiplaatsen van *G. damsii* ontdekt.

Planten en zaden van deze verschillende vormen zijn via de firma Uhlig en in geringe mate ook privé naar Europa gezonden. In de catalogus van deze firma ontvingen zij overeenkomstig de variëteitsbeschrijvingen van Backeberg in zijn „Descriptiones III” nieuwe namen. Het zijn : *G.*

Gymnocalycium
damsii var. *rotundulum*
Backeberg uit Roboré

foto: Frank

Gymnocalycium damsii
uit Roboré

foto: Frank

damsii var. *rotundulum*, met als vindplaats „Roboré”, var. *centrispinum* met vindplaats „Bolivië”!!, var. *tucavocense* met vindplaats „dicht bij Tucavoca” en var. *torulosum* met vindplaats „San José”.

In mijn jarenlange, uitvoerige correspondentie met Pater Hammerschmidt heb ik zeer nauwkeurige vindplaatsbeschrijvingen, plantengegevens en natuurlijk ook plantenmateriaal gekregen. Ik acht het belangrijk al deze authentieke gegevens samen te vatten en ze gelijktijdig met de foto's van de type-planten van de vindplaatsen te illustreren. Dit vooral ook, omdat hier helaas veel verwarring gesticht werd.

Backeberg heeft zijn diagnoses van de variëteiten ontleend aan importplanten, die hij bij Uhlig gezien heeft. Met Pater Hammerschmidt heeft hij helaas geen contact opgenomen, zodat hij niets wist van de nauwkeurige vindplaatsen van de verschillende variëteiten, in het bijzonder ook niets van de ter plaatse steeds voorkomende grote variabiliteit. Zo heeft hij ook voor de var. *centrispinum* als vindplaats alleen Bolivië aangegeven. Een op zichzelf volkomen ontoereikende en onbruikbare vermelding.

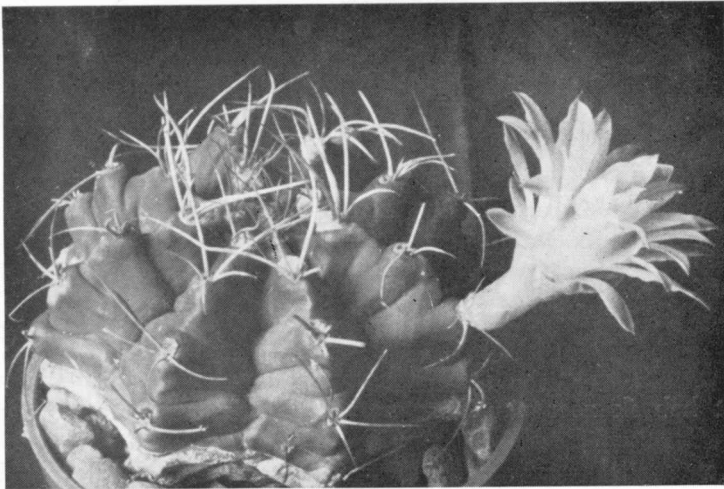
Pater Hammerschmidt deelde mij mede, dat zowel bij San José als eveneens in het Tucavocadal planten met en zonder middendorens voorkomen. Hieruit blijkt duidelijk, dat dit variabele kenteken ten enenmale ongeschikt is om daar een variëteit op vast te stellen. Ditzelfde geldt ook voor de var. *rotundulum*, die zich van de typeplant volgens de diagnose zou onderscheiden door de ronde plantenvorm, zonder uitgesproken ribben. Volgens een mededeling van Hammerschmidt komen dergelijke extreem afgeronde planten telkens op de vindplaats Roboré voor, zodat de variëteits-diagnose hier volkomen misplaatst is. Men zou hoogstens van „forma” kunnen spreken in beide genoemde gevallen. Doch waarheen zou het lei-

den wanneer men bij zó variabele soorten, op elk afwijkend habitus-kenmerk een nieuwe vorm zou willen baseren.

Wij kunnen alleen maar verheugd zijn, dat er een natuurlijke variatiebreedte is binnen eenzelfde soort. Zou het niet erg vervelend worden, wanneer alle individuen op een vindplaats volkomen aan elkaar gelijk waren als getrouwe kopiën van de type-plant?

Nu volgen de kenmerken, die Pater Hammerschmidt mij voor de vier vindplaatsen mededeelde en die daarna door eigen onderzoekingen aan importplanten voltooid zijn.

1. Vindplaats Roboré: kleinblijvende, platte, glanzende, lichtgroene planten, tot 6 cm diam., met krachtige, donkere halve-maan-tekening onder

Gymnocalycium damsii op de vindplaats San José.

foto: Frank

de dwarsliggende knobbels; zachte geelachtige naar de plant gebogen bedoorning; alleen randdorens, meest 7; bloemen wit. Dit type uit Roboré zou naar het uiterlijk goed in de *G. mihanovichii*-vormengroep passen. Zoals reeds eerder gezegd werd, komen op deze plaats ook vormen voor met geheel afgeronde ribben.

Bij deze gelegenheid moge ik mij de opmerking veroorloven, dat *G. mihanovichii* met zijn vele variëteiten en vormen, zeer nauw verwant is met *G. damsii* en *G. anisitsii*. Alle vindplaatsen liggen ook in een gesloten geografisch areaal, n.l. het tropische Chacogebied, met zijn oerwouden en beboste steppen. Naar mijn mening vertegenwoordigen deze drie soorten een grote kring van wijdverspreide vormen, waarin zich in de loop der tijden een reeks uitgesproken variëteiten en vormen ontwikkelden. Bloemen- en zaadkenmerken zijn zó identiek, dat men ze vanuit botanisch standpunt slechts als een enkele soort kan bestempelen.

Na deze kanttekeningen terug naar mijn eigenlijke thema.

(Wordt vervolgd)

Kalanchoe-praatje

door H. VAN BEEK

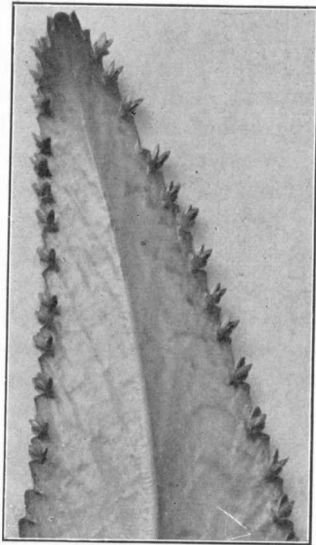
Als je de rage voor nieuwe en als maar weer nieuwe cactussoorten bij liefhebbers ziet, vraag je je wel eens af : raken de van ouds bekende cactussen en de vetplanten niet in het vergeetboek ! Zo werd al jaren geleden het langzaamaan uitsterven van *Rebutia minuscula* in onze verzamelingen gesignaleerd : die was te gewoon.

De belangstelling voor vetplanten is ook klein behalve bij enkele specialisten. In ons tijdschrift zagen wij de laatste jaren artikelen over Aloe's, Crassula's, Lithops, Echeveria's, maar nauwelijks iets over Adromischus, Anacampseros, Sedum, Gasteria, aasbloemen enz.

Waarom toch ? Als U in een kas een forse plant met hartvormige, mooi getekende bladeren tegenkomt, met drie centimeter lange karmozijnrode bloemen, waar de lichter gekleurde kelk als een rokje omheenzit, blijft U zeker staan. U ziet dan iets bijzonders aan de als bij een brandnetel gezaagde bladranden. Tussen iedere twee tandjes in zit n.l. een miniatuurplantje, vaak al met een worteltje eraan. Deze broedplantjes vallen gemakkelijk af en wortelen vlot zodat spoedig onder de moederplant al een hele familie kleine plantjes is opgeschoten. Aan deze eigenschap dankte de groep, waartoe onze plant behoort, zijn naam *Bryophyllum* (broedblad) en zij maken op hun beurt deel uit van het grotere geslacht *Kalanchoe*. Onze plant heet *K. daigremontiana* en heeft verscheidene familieleden die dezelfde eigenschap hebben. Wij zien ook bij deze plantengroep dat, als het blad verdort, het zich kronkelt en de broedplantjes, die er nog aan zitten, groeien alsof zij nog gauw wat vocht uit het moederblad willen zuigen voor het geheel is verdroogd.

Twee verwanten : *K. tubiflora* en *K. beauverdii* (syn. *K. scandens*) hebben bladeren meer in de vorm van een lucifershoutje; het broed zit hier alleen aan de kop van de lucifer. De eerste is ook mooi getekend en heeft fraai gekleurde bloemen, buisvormig zoals de naam al zegt. De laatste slingert zich als een liaan door de kas; bloemen zag ik er nog niet aan : mogelijk lukt U dit beter. *K. rosei* hoort hier ook bij, lijkt wat op *daigremontiana*, wordt niet zo groot (die wordt wel 80 cm hoog) en bloeit al als vrij kleine plant.

Alle vier genoemde soorten zijn gemakkelijk, niet kieskeurig wat grond

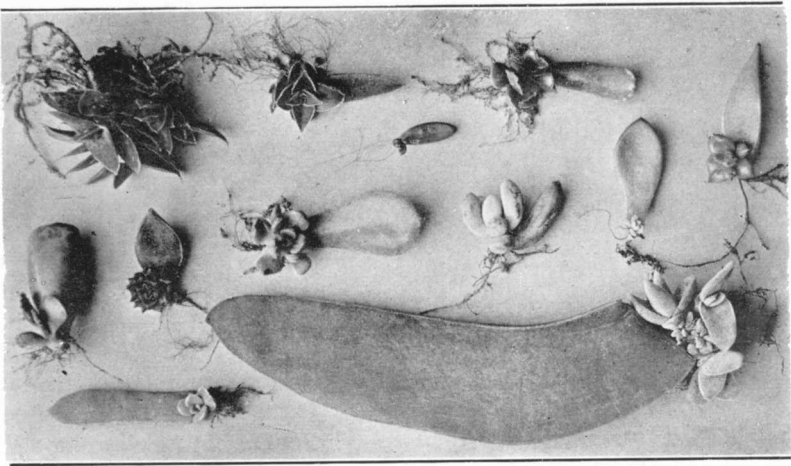

Broedplantjes van *Kalanchoe daigremontiana*
foto: Uitewaal †

betreft en doen het 's zomers heel goed op een zonnig plekje in de tuin; U heeft er dan van mei tot oktober geen omkijken naar.

Zijn ze, als U ze in het najaar binnen moet halen, te groot geworden dan kunt U met opgeschoten broed doorkweken; maar als U aan *K. daigremontiana* en *K. tubiflora* bloemen wilt zien, moet U ze wel een jaar laten doorgroeien. 's Winters niet kurkdroog; ze verliezen dan bijna al hun blad.

Behalve deze broedbladplanten zijn er nog vele andere Kalanchoe's die mooi zijn, niet te groot worden en vaak heel fraai bloeien; lastig zijn ze over het algemeen niet. Ik noem U *K. blossfeldiana*, de kerstkalanchoe, die U dan bij alle bloemisten ziet staan met hun friskgroene blaadjes en felrode (bij de gekweekte vormen ook oranje) bloemschermen. *K. tomentosa*¹⁾ heeft prachtig witviltige bladeren met chocoladekleurige vlekken langs de bladrand; *K. eriophylla* lijkt er op, is nog fijner. Deze bevindt zich in ons aller Succulentarium in Wageningen, maar gaat U de heer Ruysch nu

Vrij gemakkelijk kan men verschillende Crassula's van blad stekken; het grote sikkelvormige blad is van *Crassula falcata*.
foto: Uitewaal †

niet om stekjes vragen; hij heeft er maar één staan. Wilt U nog meer namen: *K. pumila*²⁾ heeft zilverwit berijpte bladeren en vrij grote, prachtig lilarode bloemen: een elegant klein plantje. *K. rhombopilosa*³⁾ heeft een recht stengeltje met prachtig bruin getekende blaadjes die heel gemakkelijk afvallen, is gevoelig voor te veel nattigheid. *K. rotundifolia* en *K. laxiflora*, de eerste met lange stengels waaraan hier en daar een plukje blaadjes, weer een dankbare tuinplant.

Er bestaan er nog veel meer, vraagt U bij onze bibliothecaresse maar eens het boek van Hamet en Marnier-Lapostolle op! het is wel in het frans, maar er zitten heel veel mooie foto's, ook in kleuren in. Mogelijk probeert U het ook eens met dit geslacht en schrijf er dan ook eens over in Succulenta!

1) Uitewaal, Succulenta 1950, blz. 44; 2) Idem, Succ. 1956, blz. 88; 3) Boom, Succ. 1963, blz. 168.

Opuntia (Cylindropuntia) exaltata 'Monstruosa' = Viruszieke Opuntia exaltata

door F. A. VAN DER MEER

Toen ik mij als beginnend cactusliefhebber, rond 1961 het boekje „Cactus- en andere succulenten” van C. Bommeljé aanschafte viel mij op pag. 62 en 63, een passage op over aan de Rivièra voorkomende monstruositeiten van verscheidene Opuntia-soorten. Backeberg (1958 Die Cactaceae, deel 1, p. 140) citerend, dat deze vormen ontstaan zijn door enting op één bepaald exemplaar van *O. tomentella*, schrijft Bommeljé over de bijzondere „sapeigenschappen van dit exemplaar” die blijkbaar het ontstaan van deze monstruositeiten bewerkstelligen. Hij vermeldt dat er nog geen verklaring is voor deze groeiveranderingen. Enige ervaring hebbend met plantevirussen kreeg ik direct het vermoeden dat een virus in het spel zou kunnen zijn. Na raadpleging van Backeberg's boek bleek mij dat ook deze auteur reeds dacht aan een virus als mogelijke oorzaak.

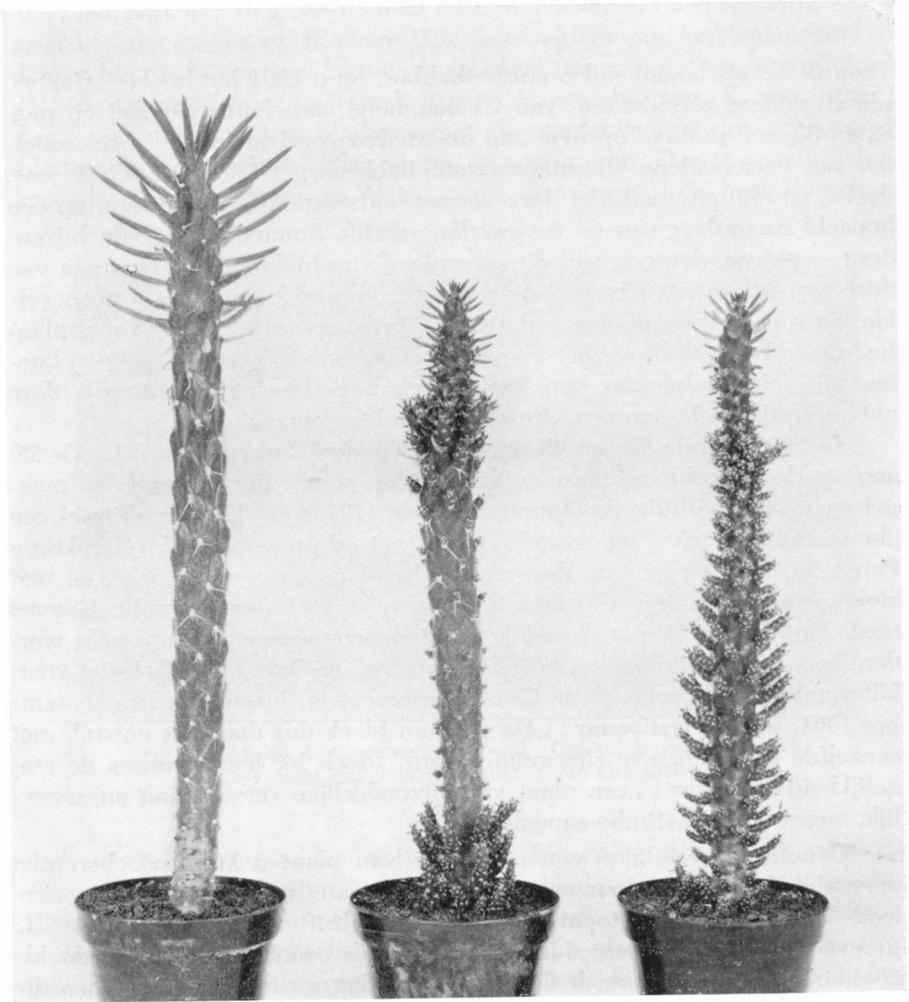
In 1960 toonde Gräser (Kakteen und andere Sukkulenten 11 : 33—35) aan dat de vermelde misvorming door middel van enting kan worden overgebracht op verschillende Opuntia-soorten. Hij noemt het verschijnsel een „besmettelijke ziekte” en vergelijkt het met abutilonmozaïek (Infektiose Panaschüre), dat eveneens door enting kan worden overgebracht, en met ziekten van aardappels die door bladluizen worden overgebracht. Hoewel reeds lang bekend is dat dergelijke ziekten door virussen veroorzaakt worden, komen de woorden „virus” of virusziekte” in Gräser's artikel niet voor. Uitewaal, die de proeven van Gräser bespreekt in Succulenta van september 1961, schrijft weliswaar : „De entstam bleek dus door het entstuk met eenzelfde eigenschap te zijn geïnfecteerd”, doch hij houdt tevens de mogelijkheid open van : „een plant van uitzonderlijke verschijning en, mogelijk, ongewone genetische samenstelling”.

Genetische (erfelijke) eigenschappen van planten kunnen echter niet overgebracht worden door enting. Terecht kwam dan ook de Duitse viroloog Uschdraweit (Phytopathologische Zeitschrift 43 : 320—322), die de proeven van Gräser herhaalde, in 1962 tot de conclusie dat de bedoelde afwijking veroorzaakt wordt door een virus dat, gezien de symptomen die het teweeg brengt, veel overeenkomst vertoont met de groep van de zogenaamde „heksenbezemvirussen”. Deze heksenbezemvirussen komen bij zeer veel plantensoorten voor, in Nederland o.a. bij appel, framboos, bosbes en klaver, en brengen alle een overmatig uitlopen van slapende knoppen teweeg, waardoor de aangetaste planten een bezemachtig uiterlijk krijgen.

Via de heer W. Ruysch ontving ik in 1963 uit het Succulentarium van het I.V.T. een aantal stekjes van een monstruouse *O. exaltata*. Omdat van verscheidene heksenbezem-virusziekten, o.a. die van framboos, bekend is

dat ze zich vrij gemakkelijk door een warmwaterbehandeling laten genezen, onderwierp ik in 1964 ook deze „viruszieke” cactussen aan zo'n behandeling en koos daarbij een temperatuur van 45 gr. C., terwijl de behandelingstijd varieerde van één tot vijf uur.

Aanvankelijk zag het er naar uit dat alle behandelde planten gezond

Links: stekling: na warmwaterbehandeling het 2e jaar nog gezond; midden: stekling: na warmwaterbehandeling het 2e jaar weer ziek wordend; rechts: stekling: onbehandeld

foto: I.P.O.

geworden waren omdat ze, vergeleken met de niet-behandelde planten, een betere beharing en bedoorning vertoonden en ook geen zijscheuten meer vormden. Geleidelijk aan echter achterhaalde het virus de behandelde planten weer en vervielen de meesten weer in hun oude kwaal, n.l.

het vormen van overmatig veel zijscheuten. Sommige planten van de groep die een vijf-urige behandeling ondergingen bleven zelfs een jaar geheel vrij van symptomen doch daarna ging het weer mis. U kunt dat aan de plant op afb. 2 zien. Deze heeft in de tijd dat hij op het oog gezond was normale dorens gevormd. Bij de niet-behandelde plant ontbreken deze dorens geheel (afb. 3). Nu, ruim twee jaar na de behandeling, zijn twee van de acht planten die vijf uur in water van 45 gr. C. verbleven nog volkomen vrij van symptomen (afb. 1) en zeer waarschijnlijk zullen ze nu ook wel gezond blijven. De overige planten zijn allemaal weer ziek geworden.

Ik hoop dat ik met dit artikeltje over *virus* als oorzaak van een monstrositeit niemand verontrust heb. De kans op spontane infecties is voorzover het zich laat aanzien uiterst gering. Waarom die kans klein is zal in een volgend artikel uiteengezet worden. Mogelijk kan daarin ook de uitslag van enkele nog lopende proeven worden vermeld.

Hoofdbestuursverkiezingen

Volgens artikel 11 van het Huishoudelijk Reglement treedt ieder jaar een derde der leden van het Hoofdbestuur af. In 1967 zijn volgens het opgemaakte rooster aan de beurt van aftreding :

1. Mevr. E. A. M. Verduin—de Bruyn, Pijnacker, 2e secretaresse.
2. W. A. Luynenburg, Duivendrecht, vertegenwoordiger afd. Amsterdam.
3. M. G. van der Steeg, Eindhoven, vertegenwoordiger afd. Eindhoven.
4. S. K. Bravenboer, Schipluiden, vertegenwoordiger afd. Rotterdam.
5. J. A. Janse, Bennebroek.
6. H. Damsma, Zwijndrecht, tijd. plaatsverv. vac. A. de Graaf, Dordrecht, vertegenwoordiger afd. Dordrecht.
7. G. M. J. Linssen, Venlo, vertegenwoordiger afd. Noord-Limburg.
8. A. C. Brussaard, Heerhugowaard, vertegenwoordiger afd. West-Friesland.

De aftredende hoofdbestuursleden worden verzocht, na overleg met hun afdeling, aan het secretariaat mede te delen of zij zich wederom voor hun functie in het Hoofdbestuur herkiesbaar stellen.

Nieuwe kandidaten moeten *vóór 1 maart 1967* worden opgegeven aan het secretariaat van Succulenta, Heereweg 19, Lisse.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Tel. 02530—3439.
2e Secretaresse : Mevrouw E. A. M. VERDUIN—DE BRUIN, Wilhelminasingel 28, Pijnacker.
Penningmeester : H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 72a, Scheveningen, Postrekening : 60 05 96.
of rekening 325, Raiffeisenbang, Keizerstraat 122, Scheveningen
Redacteur : Dr. B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Tel. 08370—3141; thuis telefoon 2146.
Redactiecommissie : C. BOMMELJE en D. J. VAN VLIET.
Bibliotheecarese : Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.
Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,00 en voor leden in het buitenland f 15,00 per jaar met gratis maandblad „Succulenta“.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Jaarlijkse Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering zal worden gehouden op ZATERDAG, 20 MEI 1967 in ROTTERDAM.

De afdelingen, de leden der afdelingen en de verspreid wonende leden, hebben het recht voorstellen te doen voor de Algemene Vergadering. De voorstellen moeten, voorzien van een korte toelichting, worden ingediend vóór 1 maart 1967 bij het secretariaat van Succulenta, Heereweg 19, Lisse.

Lidmaatschap 1967

Met ingang van 1 januari 1967 wordt de contributie voor de vereniging voor Nederland en België verhoogd van f 8,50 tot f 10,00 per jaar en voor andere landen van f 10,00 tot f 15,00 per jaar.

Contributie-betalingen op postrekening no. 68.05.96 of op rekening 325 Raiffeisenbank, Keizersstraat 122, Scheveningen. t.n.v. Algemeen Penningmeester Succulenta, Doornstraat 172 A, Scheveningen.

The annual fee including subscription to the Succulenta-monthly for the year 1967 amounts to D.gld. 15,— to be paid to the treasurer Succulenta, account 325 Raiffeisenbank, Keizersstraat 122, Scheveningen, Holland.

La cotitation annuelle y compris l'abonnement de Succulenta s'élève a h.fl. 15,—. Nous vous prions de verser cette somme au postcheque 68.05.96 (NL) ou au compte 325 du Raiffeisenbank, Keizersstraat 122, Scheveningen, Holland, au nom du trésorier de Succulenta.

Jahresbeitrag einschl. Lieferung der Zeitschrift Succulenta für das Jahr 1967 beträgt H.gld. 15,—. Es wird gebeten um Ueberweisung auf das Postsch. Kto. 68.05.96 (NL) oder auf Konto 325 Raiffeisenbank, Keizersstraat 122, Scheveningen, Holland, z.g. Schatzmeister Succulenta.

Aan de Secretarissen der Afdelingen

De secretarissen van de afdelingen worden verzocht het secretariaat de navolgende gegevens te verstrekken :

1. een ledenlijst 1967 in duplo van de afdeling, volledig met namen en adressen op apart(e) vel(len) papier aan één zijde beschreven;
2. een jaarverslag 1966 van de afdeling;
3. namen en functies van het afdelingsbestuur;
4. opgave van de afdelingsbijdrage 1967, naast de contributie van de vereniging.

C. Bommeljé

RIJN- EN DELFLAND

Op donderdag 8 december j.l. stond onze maandelijkse bijeenkomst in het teken van een bestuursverkiezing, wat ook een afscheid met zich meebracht. De heer C. Bommeljé stelde zich, met het oog op zijn leeftijd, niet meer herkiesbaar voor een bestuursfunctie.

Vanaf 1931 heeft hij onafgebroken een bestuursfunctie bekleed in de voormalige afd. Den Haag, waarvan 16 jaar op de voorzittersplaats. Vanzelfsprekend herdacht de voorzitter, de heer Hellendoorn, dit in zijn woorden van dank welke hij tot de scheidende functionaris richtte. Hierna overhandigde hij de heer Bommeljé een boek, welke gift bij lange na niet zijn grote verdienste voor onze liefhebberij uitdrukt. Vervolgens benoemde hij hem tot ere-voorzitter van de afdeling. Hij is reeds ere-lid van Succulenta. In zijn wederwoord memoreerde de heer Bommeljé dat hij middels onze vereniging vele vrienden in binnen- en buitenland heeft gekregen.

In de vacante plaats werd mevrouw A. M. Ruitinga benoemd, terwijl verder het afgetreden bestuur in zijn geheel werd herkozen.

Na de pauze hield de heer Bravenboer een lezing met dia's; vooral de vetplanten kwamen goed aan hun trekken waarvan hij prachtige opnamen vertoonde. Nu zou ik bijna nog vergeten dat de secretaris en de penningmeester verantwoording van de activiteiten van het bestuur aflegden middels twee jaarverslagen.

Al met al kunnen wij terugzien op een zeer geslaagd jaar.

Op donderdag 12 januari 1967 houdt de heer D. van Vliet een lezing met dia's over nieuwe importen uit Brazilië. De februaribijeenkomst zal op donderdag 9 februari worden gehouden. Een ieder is van harte welkom.

Secr. Davidson, Laan van Heldenburg 14, Voorburg.

Contributie 1967

Men wordt verzocht de contributie voor 1967 ten bedrage van f 10,— te storten op postrekening no. 68.05.96 ten name van Algemeen Penningmeester Succulenta te Scheveningen.

Na 1 april 1967 wordt over de openstaande posten per incasso beschikt, waarbij f 1,— aan kosten in rekening moet worden gebracht.

Leden, aangesloten bij een afdeling, worden verzocht de contributie met de afdelingsbijdrage te voldoen aan de penningmeester(esse) van hun afdeling.

AMSTERDAM

Mevr. A. Lageman-Stöve, Kierkegaardstraat 72, Amstelveen, Gem. Giro S. 14985.

ARNHEM

B. Knijpert, Bijniershoekstraat 6, Arnhem. Postrek. 933945.

DELFSIJL

C. Schanssema, Farmsummerweg 81, Appingedam.

DORDRECHT

H. Bosman, Vinkenpolderweg 25, Alblaserdam.

EINDHOVEN

N. H. van Batenburg, Hanedoesweg 14, Eindhoven.

GOOI- EN EEMLAND

A. van Beek, Geuzenweg 219, Hilversum. Postrek. 525102 t.n.v. Penningmeester Succulenta, afd. Gooi- en Eemland, Hilversum.

GORINCHEM

E. J. Snijders, Tiendweg 112, Leerdam.

GRONINGEN

C. M. Verloop, Bolhuissteeg 5, Haren (Gron.), Postrek. 115463.

MEPPEL

Mevr. A. Farsch-Warga, Schuttevaerstraat
3, Meppel.

NIJMEGEN

H. Wolf, Akkerlaan 30, Nijmegen.

NOORD-ILIMBURG

P. Stoffels, Pater Peterstraat 9, Steyl (L.)

RIJN- EN DELFLAND

J. H. J. Wigt, Anna van Saksenstraat 3,
Leiderdorp. Postrek. 629275 t.n.v.
Penningm. Succulenta, afd. Rijn- en
Delfland, Leiderdorp.

ROTTERDAM

M. Kooy, Kolbleistraat 118, Hoogvliet,
gem. Poortugaal. Postrek. 174568.

TILBURG

C. A. Paenen, Banningstraat 30, Tilburg.

UTRECHT

L. van Ochten, Obrechtstraat 39, Utrecht.

IJMOND

J. A. van Willigen, Edisonstr. 40, IJmuiden-Oost

IJSSELSTREEK

Mevr. J. Fleur-de Hoog, Elfuursweg 21,
Gorsseel.

WEST-FRIESLAND

Mevr. A. H. van Meel, Grote Noord 7,
Hoorn

ZAANDAM

Mevr. H. van Beek—Thiel, Botenmakers-
straat 84, Zaandam.

ZUID-LIMBURG

P. M. J. Notten, Huize Dea, Geulle.

ZWOLLE

G. Kersten, Dr. Kuyperlaan 38, Ittersum,
Zwollerkerspel.

GRATIS**GRATIS****KLEUREN PRIJSCOURANT no. 10****ALLES VOOR DE CACTUSVRIEND**

met meer dan 200 afbeeldingen en een onovertroffen
aanbieding van nieuwigheden, hulpmiddelen, bescher-
mingsmiddelen, literatuur en ZADEN.

Gaarne spoedig aanvragen

Onze vroegere klanten krijgen de prijscourant no. 10 zonder aanvraag toegezonden.

H. E. BORN — Postbus 34 — 5810 WITTEN-BOMMERN — DUITSCHLAND

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

**Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten**

DIJKWEG 56 b — NAALDWijk

Telefoon 01740—5168.

NIEUWE LEDEN

Mej. M. E. W. Jonkers, Broerelaan 12,
Eindhoven
R. J. Pfister, Bakkemstraat 25, Amster-
dam, Nieuwendam
T. Pelgrim, Kapteynstraat 107, Hilversum
A. IJdo, Biesboschstraat 89 III, Amster-
dam-Zuid
Prof. Dr. S. R. Pottasch, Zuidlaarderweg
1, Glimmen, Gron.
H. C. H. Claassen, Rijnstraat 51, Door-
nenburg Gld.

J. F. van Doormaal, Kruisherenstraat 46,
Tilburg
W. L. Barendsen, Kempstraat 4, Den
Haag
A. Heerekop, Hoogveen 17, Den Haag
W. G. Plaisier, Tomatenstraat 165, Den
Haag
N. Jongs, Badweg 44, Loppersum, Gr.
Mevr. M. Romijn—Koster, Wilem Kloos-
straat 72, Deventer
J. J. M. Peens, Parallelweg 24, Alblas-
serdam
Mevr. A. M. Jansen—Straatman, Dante-
laan 1, Utrecht
Mej. H. P. Ponte, Hugo de Grootstraat
171, Delft
J. Jeronimus, E. 70, Laren, Gld.
Mej. A. H. van Duinen, Mozartstraat 40b,
Groningen
J. van Sonsbeek, Vaartsersijnstraat 13,
Utrecht

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Gymnanthocereus pilleifer Ritter met twee geopende bloemen, twee bloemknoppen
en een rijpende vrucht

foto: Fr. Ritter

(Lees het artikel op pagina 24)

Van maand tot maand

De winter nadert alweer zijn einde en de tijd gaat aanbreken, dat er verpot moet worden. Misschien zullen sommige liefhebbers er al mee begonnen zijn, de meesten zullen er nog wel mee moeten aanvangen en een aantal zal er misschien van afzien.

Wat er zal geschieden zal natuurlijk afhangen van de aard van de collectie en van de wijze van kweken.

Een van de eerste beslissingen, die menigeen zal moeten nemen is, of doorgegaan moet worden met het gebruik van aardn potten of dat op plasticpotten of conservenblikken moet worden overgegaan. Het ziet er naar uit, dat de aardn pot aan de verliezende hand is: plastic en blik hebben immers vele voordelen. Afgezien, dat het wortelgestel hierin krachtiger wordt, de gehele pot begroeit, de planten ook bovengronds beter gedijen en gemiddeld gezonder zijn, heeft plastic of blik vele andere voordelen. Vooral plastic is licht in de hand, het voelt niet koud aan, het werkt schoner en de planten hebben minder last van ziekten b.v. van wortelluis.

Blik wint het vermoedelijk van plastic; ondanks het feit, dat blikjes niet zoo mooi in de collectie staan en zeker niet in een kamer passen, geven wij de voorkeur aan blik boven plastic.

Over de voordelen van blik zal binnenkort een artikel in ons blad verschijnen. Toch heeft blik wel nadelen, het is niet altijd even gemakkelijk grote hoeveelheden te krijgen, de formaten zijn vaak zeer verschillend, er moeten gaten in geslagen worden, en ze moeten meestal geverfd worden. Ze lijken dus wel goedkoop, maar dat zijn ze niet.

Laten we verder bij het verpotten niet vergeten de gewassen grondig te inspecteren op ziekten of dode plekken; tijdig isoleren van de aange-taste planten kan veel ellende voorkomen.

Boom

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Tel. 02530—3439.
2e Secretaresse : Mevrouw E. A. M. VERDUIN—DE BRUIN, Wilhelminasingel 28, Pijnacker.
Penningmeester : H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redacteur : Dr. B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Tel. 08370—3141; thuis telefoon 2146.
Redactiecommissie : C. BOMMELJE en D. J. VAN VLIET.

Bibliotheecarese : Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.
Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,00 en voor leden in het buitenland f 15,00 per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Op „cactusjacht“ in Brazilië

(Tweede brief)

Onze Voorzitter schrijft :

Maandag 21 november 1966 begon onze grote reis naar het noorden van Brazilië vanuit de staat Rio Grande do Sul. Woensdagmorgen kwamen wij aan in Ponta Grossa in de staat Parana om de familie Dr. H. Meyer te bezoeken, die eigenaar is van de fazenda O'Recanto, ca. 15 km ten noorden van Ponta Grossa.

Zij hebben daar een enorm groot bezit en wij hoopten daar bijzondere cactussen te vinden. De fazenda ligt ongeveer 1000 m boven de zeespiegel, dus de nachten waren heerlijk koel. Reeds in de middag konden mijn vriend, de heer Horst uit Arroio de Seca en ik ons via Dr. Meyer in verbinding stellen met een Hollander, de heer Biersteker, die in de Hollandse Kolonie Carambei woont. Met hem reden we naar een erg rotsachtig gebied en vonden daar weldra een nieuwe *Notocactus*, die waarschijnlijk enigermate verwant is met *Notocactus ottonis*.

Het enorm rotsachtige terrein gaat terrassengewijs afdalend naar een van de vele rivieren, waarin steeds kleine watervallen voorkomen.

In een hete, stralende zon gingen wij zwaar bekapt met fototoestellen en rugzakken om planten te bergen op pad. Ruim 3 uur zwierven wij rond in dit buitengewoon interessante gebied, waar wij gelukkig geen slangen, maar wel een enorme leguaan van ca. 75 cm lengte ontmoetten. De nieuwe *Notocactus*, die ik in de loop van de komende maanden zal beschrijven en die waarschijnlijk zal heten *Notocactus carambeiense*, groeit op een bodem van zuivere zandsteen en tussen de struiken en planten verder naar de beek, waar door spoelwater de zandsteen in de vorm van kwartsiet zich tussen deze beplanting heeft vastgelegd. Deze planten groeien daar te midden van o.a. *Tillandsia*, *Bromelia*'s, zelfs hier en daar zeer korte, dikke, zuilachtig groeiende *Rhipsalis*. Wij konden vrij veel planten en zaden verzamelen, zonder het bestand ter plaatse noemenswaard aan te tasten.

De volgende dag gingen wij, onder leiding van Dr. Meyer, de zogenoemde galerijbossen onderzoeken langs de rivier de Pitangi, die de grens vormt tussen zijn bezit en dat van zijn buurman. Galerijbossen zijn brokken oerwoud, die zich in de loop der eeuwen dicht langs de rivieren gevormd hebben. Deze rivieren hebben zich in het zandsteengebergte vaak diep uitgeslepen, zodat ware ravijnen van vaak meer dan 100 meter diepte met loodrechte wanden ontstonden. In dit dichte oerwoud, waarin wij ons met behulp van een groot scherp kapmes een weg moesten banen, groeien, vooral op oude dode bomen, die deels over de rivier gevallen zijn, grote hoeveelheden *Rhipsalis*, die in grote bundels neerhangen vol met besvruchten. Uiteraard zijn deze bomen ook vaak dicht begroeid met orchideeën en de prachtigste varens.

Zoals gezegd konden wij ons met moeite en weg banen door de volkomen dichte begroeiing van lianen, vaak met gemene dorens, dichte bos-

sen bamboe enzovoort. Op een bepaald moment konden we bij een werval de rivier oversteken, maar om bij een bepaalde rotsformatie te komen moesten wij trachten een loodrechte wand te beklimmen. Zeer voorzichtig bestegen wij langzaam deze wand over kleine uitstekende richels, iedere voetstap nauwkeurig aftastend en overwegend. Aan de ene zijde een loodrechte, zwaar begroeide wand met diep onderin de rivier, aan de andere kant de van het vocht druipende rotswand, vol met glibberige, groene mossen en wieren en met de prachtigste varens bedekt. Met zeer veel moeite gelukte het ons eindelijk boven op het plateau te komen en zo naar de rotsachtige gedeelten waar Dr. Meyer cactussen vermoedde, alhoewel hij die daar nooit gevonden had. Weldra gaf vriend Horst een schreeuw en hij had op de fazenda O'Recanto ook een bestand van *Noto-cactus carambeiense* gevonden. Wij vonden deze fraaie roodbedoornde soort telkens zeer plaatselijk. Opvallend was, dat ze graag groeit in termietenhopen. Deze hopen van kleine termieten bestaan uit een soort donkere veenachtige grond, waarvan Dr. Meyer de zuurgraad op ongeveer pH-4 schatte.

Aan de hand van veel dia-materiaal hoop ik later de groeiwijze ter plaatse te kunnen toelichten. Helaas heb ik nog onontwikkeld fotomateriaal, zodat dit moet wachten tot ik circa half februari weer in Holland terug ben.

Deze 2 dagen waren zoals zovele in Brazilië onvergetelijk. Wat men hier aan planten, vogels en vlinders ziet is onbeschrijfelijk.

Vandaag reizen we via Curitiba naar Sao Paulo, om vandaar via Bello Horizonte ons te begeven in het bergachtige, woeste gebied van Diamantina en verder. Als het weer en de auto ons niet tegenwerken hopen we bij Petrolina de Rio do San Fransisco te overschrijden. Bij Petrolina zou de beroemde *Cephalocereus dybowskii* groeien. Overal is hier de grond vol met gaten die gordeldieren des nachts graven naar wortels en dergelijke. Deze twee dagen hebben we gelukkig geen enkele slang gezien.

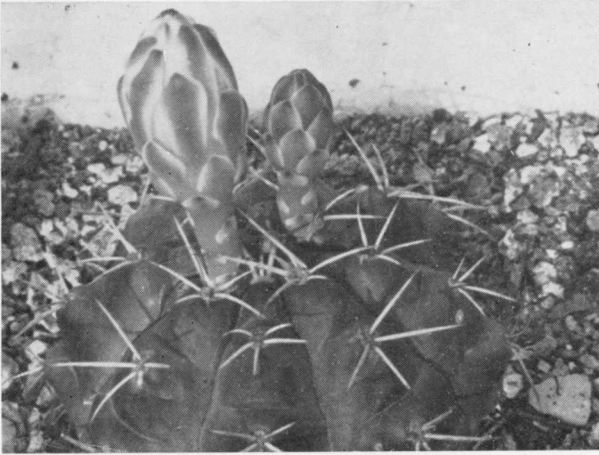
(Wordt vervolgd)

Vormen van *Gymnocalycium damsii* uit Oost Bolivië

door G. FRANK, Wenen

(Vervolg en slot van pagina 8)

2. Vindplaats San José : deze ligt circa 140 km ten westen van Roboré. Deze planten worden in het algemeen groter dan die in Roboré, tot 12 cm diam. en 10 cm hoog. Zij vertonen tamelijk gelijkmatig een zeer uitgesproken, meest scherpribbige stervorm met grovere, afstaande bedooring, 1-2 middendorens en relatief grote, witte bloemen.

Gymnocalycium damsii
uit het Tucavocadal
foto: Frank

Extreem afwijkende vormen werden op deze plaats niet gevonden.

3. Vindplaats Tucavocadal : volgens Backeberg de var. *tucavocense* met als vindplaats dicht bij Tucavoca. In werkelijkheid ligt volgens Hammerschmidt de vindplaats dicht bij het dorpje Santiago Chiquitos in het dal van de Tucavoca.

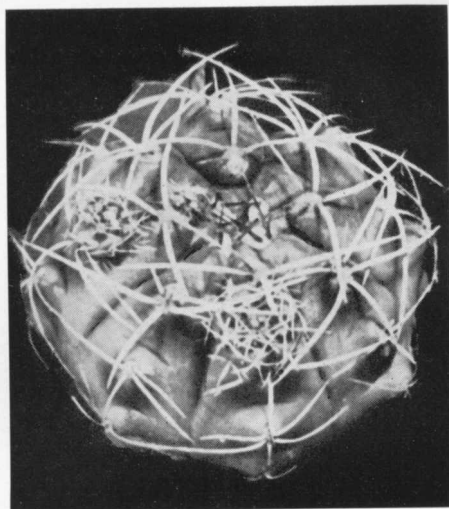
De afstand tot Roboré bedraagt ongeveer 100 km in oostelijke richting. Hier vindt men vormen met stompe ribben, naast volkomen platronde, bijna ribloze planten, zoals reeds eerder werd vermeld. De bedoorning is krachtig, ruw, gedraaid, afstaand en varieert van 1—7 per areool en zowel mét als ook zónder middendoren. De grote bloemen zijn meestal dieprose. De planten van deze plaats onderscheiden zich verder door spruitvorming, dikwijls in de top, kennelijk ontstaan uit bloemknoppen.

4. Vindplaats Salinas : deze interessante en eerst onlangs ontdekte vindplaats ligt circa 160 km ten zuid-oosten van San José, dicht bij de grens van Paraguay en midden in het gebied van een groot zoutmeer. Pater Hammerschmidt berichtte, dat de planten reeds op circa 30 meter van de zoutpannen groeien, waar dus de bodem nog steeds flink zout is. Deze vorm van *G. damsii* is met haar bleekgroene lichaam, de scherp gekante, knobbelige ribben, de ver uit elkaar liggende areolen en de lange, rechte, licht getinte, krachtige dorens, zeer goed gekenmerkt. De bloemen zijn wit. In hoeverre de planten op de vindplaats variabel zijn, kon Hammerschmidt mij niet zeggen. Hij had vandaar slechts weinig planten meegebracht.

Met zekerheid kan worden aangenomen, dat de in Backeberg's onlangs verschenen „Kakteenlexikon” genoemde „soorten” : *Gymnocalycium griseopallidum* en *pseudo-malacocarpus* identiek zijn met de vorm van *G. damsii* van Salinas. Backeberg noemt voor beide „soorten” als vindplaats „zoutduinen bij San José, dicht bij de grens van Paraguay” en noemt als verzamelaar Pater Hammerschmidt. De genoemde vindplaats is niet juist, want het gebied van het zoutmeer ligt bij Salinas en circa 160 km ten zuid-

Gymnocalycium damsii
uit het Tucavocadal
(met spruitvorming)

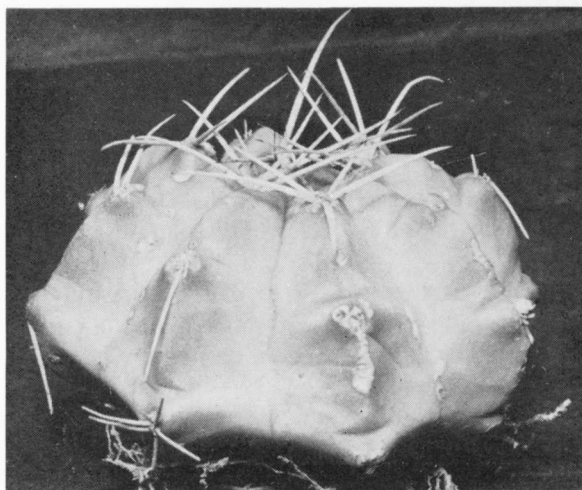
foto: Frank

oosten van San José. Zoals reeds werd vermeld heeft Pater Hammerschmidt slechts weinige exemplaren van deze eigenaardige vorm van *G. damsii* meegebracht.

Backeberg's afbeelding vertoont volledige gelijkenis met de door mij afgebeelde plant van Salinas, terwijl de foto van *G. griseo-pallidum* in habitus meer afwijkt. Bij een zo vormrijke soort als *G. damsii* zeggen dergelijke uiterlijke verschillen totaal niets. Hier blijkt voor de zoveelste keer, hoe bedenkelijk het is, nieuwe beschrijvingen te publiceren, zonder kennis van bloemen en zaden en zonder tevoren contact met de vinder te hebben opgenomen. Mijn plant van Salinas vertoonde een typische *Gymn. damsii*-bloem.

Het feit, dat wij in deze hoek van Oost Bolivië op een relatief klein

Gymnocalycium damsii
uit Salinas, met licht-
groene lichamen

foto: Frank

gebied, vier gescheiden, in zich besloten kleine vindplaatsen van *G. damsii* vinden, brengt mij tot de volgende stelling.

Met grote zekerheid mag men aannemen, dat in de nog weinig of geheel niet doorzochte gebieden van Oost-Bolivië, het aangrenzende Brazilië en Paraguay nog talrijke soortgelijke, kleine vindplaatsen zullen worden aangetroffen met meer of minder uitgesproken vormen van *G. damsii*, eventueel met overgangen naar vormen van *G. mihanovichii* en *G. anisitsii*. Bij de bekende, grote veelvormigheid van deze gehele groep acht ik het echter niet doelmatig en praktisch om direct na het binnenkomen van variabele zendingen importplanten, voor elke uitgesproken vorm, diagnosen van variëteiten te publiceren. Dit moet tot verwarring leiden, in het bijzonder wanneer op de kleine, beperkte vindplaatsen planten een grote variatie-breedte vertonen en anderzijds soortgelijke vormen weer op verschillende vindplaatsen voorkomen.

Op deze grond omschrijf ik deze geïmporteerde planten van *G. damsii* uitsluitend naar de vindplaatsen, dus *G. damsii* van Roboré, van San José, van het Tucavocadal en van Salinas, om het even hoe ze er uit zien. Het zal interessant zijn de in omloop zijnde zaailingen van de onder elkaar bestoven vormen der verschillende vindplaatsen te observeren en vast te stellen in hoeverre hier steeds weer nieuwe afwijkende vormen ontstaan.

Armatocereus mataranus Ritter
foto: Fr. Ritter

Armatocereus mataranus

Ritter

in Succulenta 45 : 118 (1966).

Verschilt van *Armatocereus laetus* (H. B. K.) Backbg door hogere en bredere groeiwijze; lichaam blauwachtig groen (grijs-groen); ribben 4–5 cm hoog (2–3 cm), tussen de areolen sterker naar voren tredend; areolen 6–9 mm diam. (3–5 mm), 4–7 cm van elkaar (2–4 cm); dorens priemvormig (naaldvormig), middendorens 3–6 (1–3).

FR 672. Vindplaats San Marcos, Peru.

Gymnanthocereus pilleifer Ritter

in Succulenta 45 : 119 (1966).

(Zie de afbeelding op de omslag)

Vertakte bomen, 3–4 m hoog, groen; takken steil, 9–10 cm dik; ribben 7–9, 15–20 mm hoog, stomp en nauwelijks gekarteld; areolen 5–8 mm diam., lichtbruin, met veel vilt, in jeugd stadium 3–8 mm van elkaar, bij volwassen planten samenvloeiend tot een viltige massa, gelijkend op een viltige muts; dorens 1–2, priemvormig, recht; middendorens 2–9 cm lang, vaak met enkele kleine randdorens, aan de top der volwassen planten ontbrekend; bloemen uit de viltige mutsen verschijnend, alzijdig symmetrisch, 32–35 mm lang, in de nacht bloeiend; vruchtbeginsel groen, 8–9 mm lang, 9–12 mm breed, kaal, met driehoekige witte vliezige droge, 5–10 mm lange, schubben; nektarkamer tonvormig, 3–4 mm lang, 4–6 mm breed; bloembuis buisvormig, 3–5 mm lang, buitenkant groen, onderaan met groene sappige 3 mm lange en 6 mm brede schubben, bovenaan met schubben die gelijk zijn aan die op het vruchtbeginsel; helmraden wit, 10–12 mm lang, over de gehele bloembuis dicht ingeplant; stijl groenachtig, ca. 18 mm lang, met lichtgele stempels; binnenste bloembladen 15–17 mm lang, 4–5 mm breed, wit, aan de top met een duidelijke groene middenstreep, de buitenste bloembladen groener, aan de top stomp, een droge schub dragend, overeenkomend met de schubben van het vruchtbeginsel; vrucht bijna kogelrond, 2 cm diam., groen, bekleed als vruchtbeginsel; vruchtvlees wit en sappig; zaad bruin, buidelvormig, 0,7 mm lang en 0,5 mm breed, hilum ovaal en scheef.

Groeiplaats Balsas, Peru. FR 659.

BOEKBESPREKING

Dr. W. RAUH, „Die grossartige, Welt der Sukkulenten, Paul Parey, Berlin en Hamburg, 1966; 193 bladzijden tekst, meer dan 700 afbeeldingen, 98 DM.

Grote boeken met mooie platen zijn een verschijnsel van onze tijd; de tekst speelt daarbij vaak een ondergeschikte rol; zo ook hier, het gaat om een mooi en rijk uitgevoerd boek, formaat 21 x 26 cm, dat uitsluitend handelt over vetplanten, vooral om die groepen, die de schrijver zelf in de natuur heeft opgezocht.

Allereerst komen vrij kort enige algemene zaken aan de orde: de aard van de vetplanten, hun vaderland, de morfologie, de cultuur en de ziekten; daarop volgt het systematische deel, waarin vele soorten worden behandeld, gerangschikt naar de families waartoe zij behoren.

Daarbij is de nadruk gelegd op de succulenten van Madagascarië en andere delen van Afrika. Families als Euphorbiaceae en Asplepiadaceae (met *Stapelia* en *Huernia*) staan in het middelpunt van schrijvers belangstelling, de *Aloe*'s en de

Mesem's komen er wat karig af.

Het systematische deel is uitsluitend beschrijvend en het brengt bijeen, wat reeds bekend is. Men kan er dus niet mee determineren en men vindt er geen nieuw-beschreven soorten in.

De platen zijn bijzonder fraai, vooral de gekleurde en deze zullen ongetwijfeld er toe bijdragen, dat de afgebeelde planten beter bekend worden, want het identificeren van dergelijke soorten is, ook voor vakmensen geen eenvoudige zaak.

Het is dus een boek, waard om te bezitten, vooral voor hen, die wat meer willen weten van vetplanten, die men niet dagelijks ziet en van groepen, die bij ons niet of nauwelijks worden gekweekt. Misschien zullen er liefhebbers zijn, die zich hierdoor gaan toeleggen op b.v. *Stapelia*'s. De prijs is stevig, maar dat zijn de platen wel waard. Boom.

Het zaaien in het vroege voorjaar

door W. RUYSCH

De meeste zaadbestellingen zijn al weer gedaan, en vele van deze zaden zijn waarschijnlijk al weer uitgezaaid, of liggen nog te wachten op beter weer.

Voor de gevorderde liefhebber is het geen bezwaar om in de winter

De zaailingen komen spoedig op, na een paar weken zijn de meeste potjes al groen. foto: I.V.T.

of in het vroege voorjaar te zaaien, maar voor de beginners kan dit wel eens op een teleurstelling uitlopen, als er vroeg gezaaid wordt en men niet in het bezit is van een zaaitoestel of andere mogelijkheden.

Er is over het zaaien van cactussen en vetplanten al veel geschreven en gesproken, maar steeds komt weer de vraag naar voren hoe het moet en welke mogelijkheden er zijn.

Vooraf in de winter of in het voorjaar, wanneer het licht en de warmte een grote rol moeten spelen bij het zaaien, zijn de moeilijkheden vele.

Daarom zijn er ook velen die liever het voorjaar afwachten om te gaan zaaien wanneer de dagen al wat langer zijn en er meer zonlicht is.

Toch is het vrij eenvoudig om met weinig materiaal een paar maanden eerder te zaaien; het grote voordeel is, dat de zaailingen zich dan de gehele zomer kunnen ontwikkelen, zodat men met flinke plantjes de winter in kan gaan.

Voor het vroeg zaaien kan een zaaitoestel worden gebruikt, met elektrische kabelverwarming en een thermostaat om de temperatuur te regelen.

Het kan ook eenvoudiger door een zaaijakje boven de verwarming in de kas te plaatsen; meestal is er wel een kachel aanwezig, het doet er niet toe of hiervoor kolen of petroleum als brandstof wordt gebruikt. Er kan een eenvoudige stellage worden aangebracht om de zaaijak boven de kachel te plaatsen; de zaaijak moet natuurlijk wel gemaakt worden van zink of een ander metaal, er mag natuurlijk hiervoor geen hout of ander brandbaar materiaal worden gebruikt, wegens brandgevaar.

Over deze zaaimethode staat een artikel in Succulenta 1965, pag. 13. Voor het zaaien in de winter of het vroege voorjaar is de verwarming erg belangrijk, maar laten we vooral ook niet vergeten dat de dagen erg kort zijn en dat er weinig licht is; en dit licht is zeer belangrijk bij het zaaien van cactussen of vetplanten.

Het is daarom gewenst als er bij zeer vroeg zaaien in de kas licht wordt gegeven, hetgeen op een gemakkelijke wijze kan worden opgelost.

De praktijk heeft bewezen dat een gewone gloeilamp die wordt gebruikt in onze huiskamer (100 W.), zeer goed voor dit doel geschikt is. Het is vrij eenvoudig deze aan te brengen, het materiaal dat hiervoor gebruikt wordt, bestaat uit een stekker met snoer, een fitting met lamp en een kapje om van het licht zo weinig mogelijk verloren te laten gaan en om het over alle potjes gelijkmatig te verdelen.

Deze lamp wordt nu boven de zaaiplan of het zaaitoestel gehangen, het voordeel van de lamp is ook, dat zij warmte geeft; we hebben gevonden dat een gloeilamp van 100 Watt een warmte ontwikkelt van plm. 25°–30° C. op een hoogte van 25 cm vanaf de zaaiplan.

De temperatuur is te regelen door de lamp hoger of lager te hangen. De lamp moet niet te dicht boven de zaailingen hangen, niet dicht bij dan 25 cm, anders worden de zaailingen door de warmte beschadigd of droogt de grond te veel uit.

Het verlichten van de zaaiplantjes of zaaitoestel moet wel de gehele dag gebeuren, vooral in de donkere dagen, en wel van 's morgens 8 uur tot 's avonds 10 uur. Als de zaailingen al wat groter zijn, en de dagen lengen, kan de stekker er natuurlijk uitgetrokken worden, maar dat is allemaal zelf te regelen (vooral bij zonnig weer).

Door deze eenvoudige zaaimethode met licht en warmte kan er vroeger gezaaid worden, en het is vrij gemakkelijk, want meestal kan men wel een plaatsje in huis hiervoor vinden als men nog geen kas bezit.

Ingezonden door de heer W. Ruysch, Brinkstraat 49, Bennekom.

Copiapoa-perikelen

E. HORLINGS

Vroeg of laat krijgt iedere cactusliefhebber met ruimtegebrek te kampen. Hij wil enerzijds graag zijn verzameling steeds uitbreiden en ziet anderzijds zijn ruimte steeds kleiner worden, want zaailingen vragen om een plaatsje en andere planten worden steeds groter; tenslotte is het zover, dat er voor geen plant meer plaats is. Toch wil je doorgaan en daarom leek mij specialiseren de enige uitweg. Dit houdt niet in dat ik alle andere planten zou willen missen, maar van lieverlee zullen bepaalde planten de voorkeur genieten. Zo heb ik b.v. veel belangstelling voor het geslacht Copiapoa.

Hiervan heb ik plm. 130 planten, verdeeld over circa 40 soorten of zo u wilt variëteiten. De planten behoren tot de trage groeiers. Ze komen voor in de kuststreken van West-Zuid-Amerika en hebben de neiging in onze winterperiode te gaan bloeien.

Copiapoa's verlangen in de winter geen al te lage temperatuur. Staan ze te koud, dan ontstaan gemakkelijk z.g. koude-vlekken; staan ze daarentegen te warm, dan gaan ze groeien. Er treedt dan, bij gebrek aan licht, misvorming op en men behoeft gedurende de zomer niet te rekenen op bloeiende planten. De ervaring heeft mij geleerd, dat een temperatuur van 6—9 gr. C. voldoende is, want een hogere temperatuur heeft groei tengevolge.

Er is een aantal soorten, die hier vrij gemakkelijk tot bloei te brengen zijn, n.l. *C. tenuissima*, *C. humilis*, *C. montana*, *C. barquitenensis* en *C. longispina*. Alle bij mij tot bloei gekomen soorten bloeiden met gele bloemen, gele stamper en meeldraden. Tot nog toe ontdekte ik de grootste bloemen bij *C. grandiflora* en *C. montana*. De kleurnuances zijn van creme-lichtgeel tot geel. *C. barquitenensis* gaf de kleinste bloemen.

De soorten van het geslacht Copiapoa zijn zeer variabel en uit de brieven die ik ontvangen heb, blijkt, dat ook uit zaad opgekweekte planten veel variatie vertonen. Soms heb ik de gedachte, dat hier sprake is van hybriden.

Hoe het ook zij, dit geslacht heeft mijn liefde en belangstelling. Ik wil daarom gaarne een beroep doen op onze leden en lezers van ons blad, voor het zenden van stekken. Ik zou daarbij gaarne de volgende vragen stellen:

1. Wat is naar uw mening de juiste naam van de stek(ken).
2. Is de stek van een importplant, of van een uit zaad gekweekte?
3. Vanwaar en van wie is de plant afkomstig.

Voor zover ik aan de vraag kan voldoen, ben ik bereid stekken te ruilen, waarbij ik eveneens aan de eerdergestelde voorwaarden inzake afkomst enz. hoop te voldoen.

Naschrift: Ik zit momenteel vooral met problemen inzake de variaties bij b.v. *C. streptocaulon*, *C. cinerea*, *C. coquimbana* enz., dat ik er met de mij ter beschikking staande gegevens van Backeberg, Taxon e.d. niet uit kom. Het gevraagde stekmateriaal zal moeten dienen om de talrijke variaties onder te brengen.

In de praktijk is gebleken dat vele namen, naar mijn mening, niet overeenkomen met de beschrijvingen van de soorten; hierop zal ik later terugkomen.

Ingez. door de heer E. Horlings, Piet Heinstraat 48, Delfzijl,

Over het enten van Phyllocactussen

Reeds enkele malen is mij verzocht iets te schrijven over het enten van Phyllo's. Met het onderstaande wil ik hieraan voldoen.

Gewoonlijk groeien Phyllocactussen op eigen wortel goed en van de weinige planten die niet goed groeien zal het wortelgestel wel niet goed in orde zijn, wat veelal te wijten is aan een te vast of bedorven grondmengsel, of aan een verkeerde standplaats. Staat een minder goed groeiende plant tussen andere planten die wel goed groeien dan zal de oorzaak van de slechte groei in de potgrond gezocht moeten worden en doet men goed, zo spoedig mogelijk de plant van verse, voedzame en vooral luchtige potgrond te voorzien. Is de plant afzonderlijk geplaatst dan kan ook de standplaats een rol spelen b.v. te veel zon, te warm, te koud, te nat of te droog.

Er zijn echter variëteiten die op eigen wortel minder goed groeien; dit vanwege een zwak en gevoelig wortelgestel. Dit euvel kan men dus door enten ondervangen, hetgeen kan geschieden op *Selenicereus*, *Hylocereus* of op een stek van een zwaar groeiende Phyllo met sterk wortelgestel.

Het enten is op twee manieren uit te voeren t.w. door copuleren en door spleetenting. Bij copuleren wordt een eenzijdige, bij spleetenting een tweezijdig vergroeien van de snijvlakken verkregen, de laatste wordt vanwege het tweezijdig vergroeien aanbevolen. Bij copuleren wordt zowel de ent als de entstam schuin aangesneden, zodat aan beide een lang snijvlak ontstaat; zo mogelijk moeten beide snijvlakken even lang en even breed zijn. De beide stukken entmateriaal worden nu met de verse snijvlakken op elkaar gelegd waarbij de centrale middenassen elkaar zoveel mogelijk dekken. Hierna worden de beide snijvlakken op elkaar gedrukt door het aanbrengen van een geeigende bandage, bestaande uit b.v. raffia, katoendraad en bij zwaar entmateriaal katoendraad of dun touw. Ook kan men de samengevoegde ent en entstam horizontaal neerleggen en de entplaats verzwaren met een steentje, stukje lood of iets dergelijks.

Wil men spleetenting toepassen dan handele men als volgt. De onderstam wordt van bovenaf vertikaal, midden door de middenas, dus in de lengterichting van deze as, diep ingesneden; het te enten stuk wordt aan de onderzijde, aan twee tegenover elkaar liggende zijden, wigvormig aangesneden en wel zodanig dat de snede in de onderstam en de wigvormige aanspitsing van de ent ongeveer even lang zijn. Nu wordt de aangespitste ent met de aanspitsing in de insnijding van de onderstam geschoven en

de beide helften van de onderstam, tot zo hoog mogelijk, bijeen gebonden of met behulp van een doorn, die middendoor de entplaats wordt gestoken, vast gezet. Bij het aanwenden van zwaar entmateriaal wordt ook de onderstam wigvormig ingesneden.

Bij spleetenting verkrijgt men door het aanbrengen van twee stukjes cellotape een gemakkelijke wijze van werken. Na het inschuiven van de ent worden ent en entstam aan tegenover elkaar liggende zijden, met het cellotape aan elkaar geplakt waardoor doorn en bindsel overbodig worden. Maandenlang kan het cellotape op de entplaats blijven en is dan gemakkelijk te verwijderen zonder dat vlekken achterblijven.

Het is niet noodzakelijk dat de onderstammen reeds geworteld zijn als men wil enten; men kan na het snijden van de entstammen direct enten en de geënte stammen laten liggen tot de snijvlakken droog zijn. Daarna oppotten en als stek behandelen.

Een geënte plant bloeit eerder dan een plant op eigen wortel hetgeen blijkt uit het volgende : In april 1965 kreeg ik een dun, 6 cm lang stekje van de variëteit 'Pink Festoon'. Omdat verscheidene jaren nodig zouden zijn om, als stekplantje gekweekt, een bloeiende plant te verkrijgen heb ik het stekje geënt op een geworteld onderstammetje van *Selenicereus nelsonii*. Het plantje groeide voorspoedig en ontwikkelde in hetzelfde jaar een tak van 25 cm lengte. In het voorjaar van 1966 verschenen er verscheidene bloemknopjes waarvan er twee tot bloei zijn gekomen. Na de gebruikelijke korte zomerrust heeft de plant er twee takken bijgemaakt, zodat het zich laat aanzien dat, hoewel de twee laatst gegroeide takken geen 25 cm halen, straks als de bloeitijd is aangebroken de plant zijn naam eer zal aandoen en rose gefestonneerd zijn.

Overigens houde men in het oog,

1ste : oude stammen en takken lenen zich niet voor entstam; ze zijn te hard en verhout en de snijvlakken vergroeien niet of slechts op een enkel plaatsje. Overjarige takken van één jaar voldoen goed.

2de : De meest gunstige tijd voor het enten van Phyllo's is eind april, ook als op pas gesneden entstammen geënt wordt; deze zullen dan in juni geworteld zijn en in de groeitijd, d.i. juli, augustus en september, goed en voldoende kunnen groeien.

3de : Men plaatst pas geënte planten niet in de volle zon, vooral niet als klein, dun, slap of jong materiaal gebruikt is.

4de : De beste enten snijdt men van dikke, glanzende en volvlezige takken.

5de : Om het uitbuigen van het gehalveerde entstamuiteinde op de entplaats te voorkomen, geve men na het enten zeer matig water; eerst als de entplaats goed vergroeid is, kan men normaal verder kweken.

Aan het verzoek van enkele liefhebbers meen ik, met het bovenstaande, te hebben voldaan. Als ook zij zullen overgaan tot het enten van op eigen wortel moeilijk te kweken variëteiten, wens ik hun veel succes !

Ingezonden door de heer K. P. van Arkel, Ellecomstraat 12, Den Haag.

Nieuws van het Clichéfonds

Doordat verscheidene leden met het zenden van het zaad dat zij voor het Clichéfonds hadden geogst wat laat waren en de Firma Edelman door omstandigheden niet eerder van zijn gewaardeerde medewerking kon blijk geven, zijn we in staat thans nog een tweede zaadaanbieding te doen.

Voor de zaden van de eerste aanbieding is de belangstelling zeer groot geweest en de zaden zijn dan ook grotendeels uitverkocht.

Wij zouden de liefhebbers nog wel dringend willen verzoeken zich te houden aan de wijze van bestellen, zoals we destijds hebben aangegeven. Brieven behoeven niet te worden geschreven, het is voldoende op de postgirokaart de nummers te vermelden, eventueel met opgave van vervangnummers. Gireer dus op postgiro 14465 ten name van het Clichéfonds Succulenta, Amsterdam, een bedrag gelijk aan het aantal gewenste pakjes maal 25 cent plus 40 cent voor de portokosten.

Vele liefhebbers hebben wederom aan het welslagen van deze verkoop bijgedragen, waarvoor de hartelijke dank van alle Succulentaleden.

De schenkers zijn: W. Alsemgeest, Den Haag; J. Antheunisse, Middelburg; Dr. H. W. de Boer, Haren; C. Bommeljé, Scheveningen; H. Bosman, Alblasserdam; J. van Dommelen, 's-Hertogenbosch; K. Edelman, Reeuwijk; A. de Graaf, Dordrecht; C. L. Harders, Den Haag; I.V.T., Wageningen; G. Lahiere, Diegem, België; L. de Lange van Aalderen, Bithoven; P. Lensselink, Goor; J. G. A. Luyten, Utrecht; H. Nijmeyer, Stadskanaal; M. G. van der Steeg, Eindhoven; W. Sterk, Stiphout; Mevr. E. Verduin, Pijnacker; D. J. van Vliet, Scheveningen; Mevr. H. Vriesendorp van Aalderen, Oostvoorne.

TWEDE AANBIEDING

343	<i>Acanthocalycium violaceum</i>
344	<i>Borzicactus icosagonus</i> (<i>Cereus aurivillus</i>)
345	<i>Cephalocereus oaxacensis</i> 1)
346	<i>Cereus jamacaru</i>
347	<i>Cleistocactus baumannii</i>
348	— <i>strausii</i> <i>hyalacanthus</i>
349	<i>Coryphantha difficilis</i>
350	— <i>retusa</i>
351	— <i>vaupelii</i>
352	<i>Echinocactus moelleri</i> 1)
353	— <i>visnaga</i>
354	<i>Echinocereus armatus</i>
355	— <i>fitchii</i>
356	— <i>pectinatus</i> <i>pailanus</i>
357	— <i>perbellus</i>
358	<i>Espositoa lanata</i>
359	<i>Loxanthocereus gracilis</i>
360	<i>Mammillaria coronaria</i>
361	— <i>orcuttii</i>
362	<i>Neolloydia conoides</i>
363	<i>Neoporteria paucicostata</i>
364	<i>Obregonia denegrii</i>
365	<i>Pachycereus pringlei</i>
366	<i>Rebutia pilifera</i>

1) Onder deze naam ontvangen.

367	<i>Thelocactus lophothele</i>
368	— <i>uncinatus</i>
369	<i>Aloe microstigma</i>

UITVERKOCHE ZADEN

1	—	4	—	5	—	7	—	8	—	10
11	—	12	—	13	—	14	—	16	—	17
18	—	20	—	23	—	24	—	25	—	28
36	—	40	—	49	—	55	—	56	—	58
59	—	70	—	71	—	72	—	76	—	79
80	—	84	—	89	—	90	—	91	—	92
93	—	94	—	95	—	96	—	99	—	100
102	—	103	—	105	—	106	—	107	—	108
109	—	110	—	112	—	115	—	116	—	117
119	—	120	—	121	—	134	—	138	—	141
142	—	146	—	147	—	149	—	151	—	152
153	—	154	—	155	—	156	—	158	—	159
160	—	161	—	162	—	163	—	164	—	165
166	—	167	—	169	—	172	—	173	—	183
185	—	186	—	189	—	192	—	195	—	204
208	—	209	—	216	—	217	—	219	—	220
221	—	228	—	236	—	241	—	245	—	246
247	—	249	—	254	—	255	—	261	—	268
273	—	274	—	275	—	279	—	286	—	288
289	—	294	—	296	—	305	—	317	—	326
329	—	331	—	332	—	333	—	334	—	336
340	—	341.								

W. RUYSCH - Brinkstraat 49 - Bennekom

UIT DE AFDELINGEN

AFD. ROTTERDAM

Onze laatste bijeenkomst van vorig jaar, zaterdag 10 december, werd in gezellig samenzijn doorgebracht. Liefhebberij of huishoudelijke zaken werden niet behandeld, met uitzondering van enkele mededelingen over onze in 1967, van 20 mei tot 11 juni te houden tentoonstelling, ter gelegenheid van ons 8e lustrum.

In prettige samenwerking met het bestuur van diergaarde Blijdorp mogen wij in de tuin van Blijdorp een kas plaatsen ter grootte van 300 m².

Bij bezoek aan de tentoonstelling zal de gehele tuin te bezichtigen zijn. „Een gehele dag Blijdorp, een feestdag”.

Ook zal gelegenheid worden gegeven de Algemene Vergadering op 20 mei in de Rivière-hal te houden, te bezoeken. Verschillende leden deden reeds opgaaf van het door hen in te zenden aantal planten.

Bij dia's van natuuroopnamen hield Mej. G. v. d. Ende uit Schoonhoven een lezing. Deze prettig gebrachte voordracht met mooie dia's, werd met aandacht gevolgd en een paar maal onderbroken door een pauze voor gezellige conversatie plus koffie met gebak.

Met een hartelijk dankwoord aan Mej. v. d. Ende en goede wensen voor de feestdagen en jaarwisseling sloot de voorzitter deze laatste avond van ons verenigingsjaar.

J. L. de Slegte, secretaris,
Schiebroeksensingel 31, Hillegersberg.

AFD. RIJN- EN DELFLAND

Op onze bijeenkomst van donderdag 12 januari waren 34 leden en belangstellenden aanwezig.

De heer D. J. van Viet sprak deze avond over nieuwe cactussen uit Zuid-Amerika. Eerst besprak hij uitvoerig aan de hand van een kaart de grootte, ligging en klimatologische bijzonderheden van dit werelddeel, dat half zo groot als Afrika is, maar waar per ha gemiddeld veel meer verschillende planten en dieren voorkomen dan in welk ander land ook. Vervolgens behandelde hij het voorkomen van de cactussen in de verschillende landstreken, o.a. Copiapoa's in de mistgebieden van Peru. Parodia's in West Argentinië, Notocactussen in Zuid Brazilië, N. Argentinië en Uruquay. Arequipa en Matucana stammen daarentegen uit het hoog-

gebergte, terwijl Melocactus voorkomt in Equador, Colombia en Venezuela, Pyrrhocactus in de droge gebieden westelijk van de Andes.

Na de pauze liet spreker ons aan de hand van dia's kennismaken met een groot aantal nieuwe ontdekkingen uit Z. Amerika. Om kwart voor elf sloot de voorzitter deze bijzonder interessante avond.

Onze volgende vergadering wordt gehouden op donderdag 9 februari. Als altijd zijn belangstellenden van harte welkom.

R. F. Davidson, Secretaris,
Laan van Heldenburg 14 – Voorburg.

AFD. TILBURG

Vergadering van 16 december 1966.

Deze avond mochten wij in onze afdeling begroeten de heer van der Steeg uit Eindhoven. Deze vlotte en geanimeerde spreker vermocht het onze leden te interesseren met zijn reisbelevens over een van de landen waar onze cactussen gewiegd worden.

Arizona ziet er niet naar uit dat de grote liefhebber er de hele dag met een giertertje en een thermometer de wacht houdt. Aandacht was er in het bijzonder als het over soortafwijkingen ging. Diverse dia's logen er niet om, het bleek vaak meer de standplaats te zijn die oorzaak was van langere of kortere dorens en andere verschijnselen.

Zo zagen we de Carnegiea gigantea of Saguaro (de inheemse naam) en diverse Opuntia's, o.a. O. bigelowii, in hun natuurlijke omgeving.

Verder was er nog een groot aantal bijzonderheden over de reis die terloops ter sprake werden gebracht waar de rechtgeaarde liefhebber niet over uitgepraat komt. Een geslaagde avond, en waarin veel over onze liefhebberij opgestoken werd.

L. H. v. d. Laar, Secretaris
Drijfjachtpad 28, Tilburg.

AFD. WEST-FRIESLAND

Op 11 november 1966 hielden we onze maandelijkse bijeenkomst bij de familie Herenius in Wervershoof. Aanwezig 18 leden. Nadat iedereen was voorzien van een hartversterking, kon de heer van Donkelaar beginnen met zijn praatje over „de vetplanten”, waarvoor hij een lans wist te breken. Bij het zien van menig prachtige dia kreeg zelfs de hartstochtelijkste cactus-specialist een verlangende

GRATIS **GRATIS**
KLEURENPRIJSCOURANT no. 10
ALLES VOOR DE CACTUSVRIEND

met meer dan 200 afbeeldingen en een onovertroffen aanbieding van nieuwigheden, hulpmiddelen, beschermingsmiddelen, literatuur en ZADEN.

Gaarne spoedig aanvragen

Onze vroegere klanten krijgen de prijscourant no. 10 zonder aanvraag toegezonden.
H. E. BORN — Postbus 34 — 5810 WITTEN-BOMMERN — DUITSCHLAND

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst verschijnt in februari

De gehele week, ook zaterdag, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

blik in zijn ogen. Van diverse families kregen vooral de Crassulaceën een beurt, met tal van kleinblijvende decoratieve soorten.

De meeste vetplanten vragen in de winter wel iets meer warmte en vocht. Over de gehele wereld komen Crassulaceën voor, rozetvormige soorten zelfs in een gordel om de aarde: Mexico = Echeveria en aanverwanten; Canarische eilanden = Aeonium e.d.; Pyreneën tot Kaukasus = Sempervivum *); verder Azië = Sino-crassula; Japan = Orostachys *).

Vele soorten *) hiervan verdragen, evenals diverse Sedums, droge vorst.

Na de pauze passeerden nog tal van wonderlijke soorten de revue, o.a. Ceropegia's met ingenieus gebouwde bloemen, prachtig bloeiende verwanten van Aloe en Haworthia. De wonderlijke knolsucculenten zijn vooral in Engeland zeer gezocht. De Mesems zullen begin van dit jaar behandeld worden door de heer Noltée. De heer van Donkelaar toverde nog een doos met prachtige plantjes te

voorschijn, die na verloting f 8,- opbracht voor de afdelingskas. Een hartelijk applaus en een boekenbon, door de voorzitter overhandigd, brachten onze dank aan de heer van Donkelaar tot uitdrukking.

H. H. L. Rakers, tijdelijk secretaris,
 Wieringstraat 27 — Zwaag N.H.

NIEUWE LEDEN :

E. Ofner, Merellaan 18, Sassenheim

H. Pluyms, Past. Visserstraat 16,
 Oss, N.Br.

Mevr. Tax-Oude Vrieling, Schaepman-
 laan 75, Oss, N.Br.

Mevr. A. J. L. Stoel-Erdin, Staakweg 11,
 Dirksland Z.H.

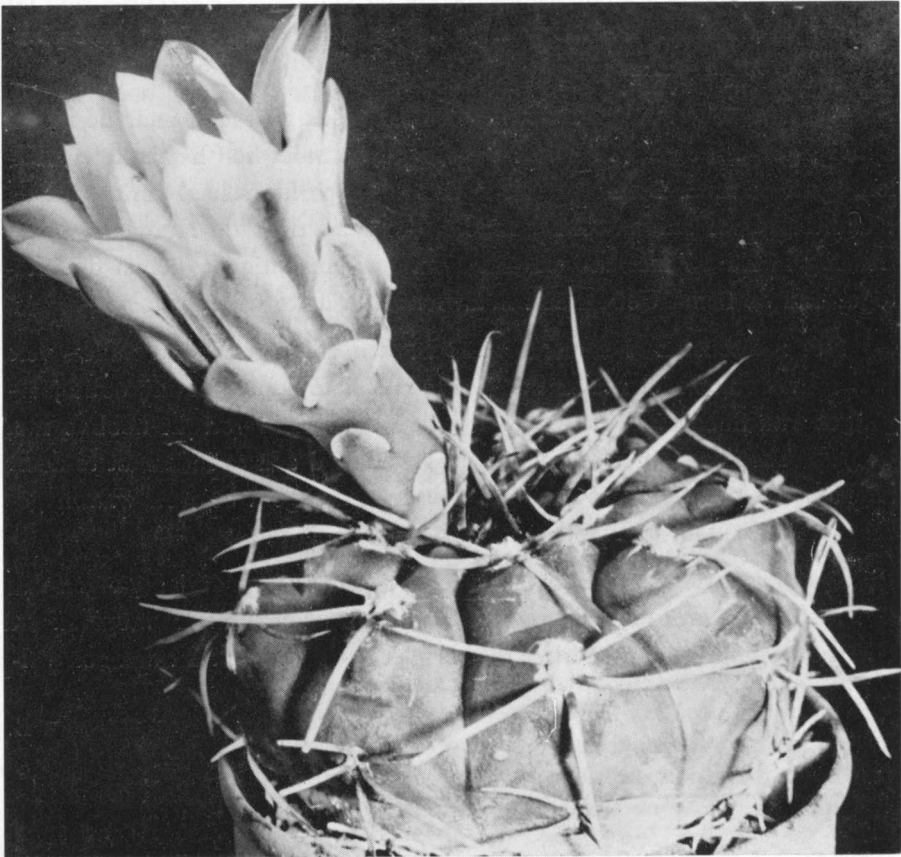
J. C. van den Boom, Willem Degen-
 straat 38, Nijmegen

BUITENLAND :

Peter K. van Tol, 37 Woodcrest Avenue,
 White Plains, N.Y. 10604, U.S.A.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Gymnocalycium moserianum Schütz, vergrootte opname.

foto: Schütz

Lees het artikel op pagina 37

Van maand tot maand

Zo juist hebben we onze Voorzitter weer in zijn huis kunnen begroeten; hij zag er na zijn veelomvattende reis perfect uit en hij was verlangend het materiaal dat hij had meegebracht, in de vorm van planten, zaad en foto's, te bewerken. Het kan niet anders dan dat deze reis veel zal blijken te hebben opgeleverd.

In dit nummer treffen we op pagina 35 het laatste reisverslag aan en ongetwijfeld zal dit gevolgd worden door een aantal opstellen over planten op deze reis verzameld.

Verscheidene Succulenta-leden hebben reeds gevraagd naar de mogelijkheid planten en zaden hiervan te kopen; ik moet hen helaas teleurstellen, want de Heer Buining heeft slechts op beperkte schaal verzameld en uitsluitend voor studiedoeleinden. Zij, die zaad door de Heren Horst en Buining in Zuid Amerika verzameld willen bemachtigen, dienen de catalogus van de firma Uebelmann in Zwitserland af te wachten.

Het zaaizeizoen is intussen aangebroken en ongetwijfeld zullen vele liefhebbers volop met zaaïen bezig zijn. Het is te hopen, dat zij oude jaargangen van Succulenta hebben doorgekeken en zich verrijkt hebben met de gegevens, die daar in vermeld zijn. Het is zeer aan te raden dit te doen en er is ook wel behoefte aan, want ik krijg geregeld brieven waarin gevraagd wordt naar zaaïmethoden, grondmengsels etc.

Aan deze brieveschrijvers wil ik vooral de raad geven de jaargangen van de laatste tien jaar te bestuderen, want het is nu eenmaal niet mogelijk dit alles nog weer eens in een brief te schrijven, hoe graag ik dit ook zou willen doen.

B.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Tel. 02530—3439.
2e Secretaresse: Mevrouw E. A. M. VERDUIN—DE BRUIN, Wilhelminasingel 28, Pijnacker.
Penningmeester: H. G. HELLENDORP, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.
Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Tel. 08370—3141; thuis telefoon 2146.
Redactiecommissie: C. BOMMELJE en D. J. VAN VLIET.
Bibliothecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.
Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.
Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,00 en voor leden in het buitenland f 15,00 per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.
Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Op „cactusjacht“ in Brazilië

door A. F. H. BUINING

Derde en laatste brief

De geasfalteerde weg tussen Curitiba en Sao Paulo slingert zich aanvankelijk door een bergachtig gebied, waarvan de hellingen begroeid zijn met oerwoud. Wij troffen het, dat telkens groepen bomen en wilde heesters in bloei stonden, die de bergflanken blauw, purper en goudgeel kleurden.

Voor een plantenliefhebber zijn grotere steden alleen maar vervelend en na een kort bezoek aan de vroeger zo bekende cactusverzamelaar Harry Blossfeld, verlieten we de millioenenstad Sao Paulo naar Belo Horizonte, eveneens een grote stad in de staat Minas Gerais.

We bezochten daar een slangeninstituut, dat serum tegen slangenbeten maakt. Na Belo Horizonte begint het interessant te worden. Bij Curvelo sloegen we rechts af richting Diamantina. Weldra vonden we daar de eerste interessante cactussen, zoals *Discocactus tricornis*, die in zuiver kwartzand groeit en *Pilosocereus minensis*, die op de rotsen, gekleurd met fraaie bessen, stonden te pronken. Nóg voor Diamantina vonden we nog een gebied met prachtige grote *Discocactus tricornis*. Overal rond Diamantina vindt men verspreid diamantdelvers. Enorme zand- en grinthopen worden daar verzet, uitgespoeld en de laatste restanten worden met een stokje en met de neus er boven op nagesnuffeld naar diamanten. De mensen hebben er slechts een armoedig bestaan.

We lieten na één nacht het oude diamantdelversstadje achter ons en trokken een van de meest interessante berggebieden in, die in Minas Gerais voorkomen. Na tot hoog in de bergen geklauterd te hebben, waarbij men helaas dikwijls tevergeefs zoekt, vonden we de schaarse en zeldzame H. 106. Van Diamantina tot Capelinha treft men een aantal Serras aan, waarvan wel de meest bekende zijn Serra Negra, Serra Ambrosio en de Serra da Noruega. Men vindt ze echter op vrijwel geen enkele kaart. Deze bergketens zijn moeilijk bereikbaar en bovendien door het vrijwel ondoordringbare oerwoud zeer lastig te bestijgen. Wij vonden er *Parodia gummifera* groeiend in zuiver kwartzand en een nieuwe, verwante soort, die echter niet de onder de huid de met een soort lijm gevulde cellen heeft. We vonden slechts een kleine groep planten. Eveneens troffen we op de berghelling waar deze nieuwe soort groeit, ook in kwartzand, prachtige groepen *Cephalocereus densilanatus* aan. *Parodia gummifera* behoort, ook naar mijn mening, niet in het geslacht *Parodia* thuis. Gelukkig kon ik bloeiende planten en bloemdoorsneden fotograferen en met heel veel moeite enige restant zaden uit de planten peuteren. Zeker is, dat dit zo moeilijk te bereiken gebied in de toekomst nog wel eens verrassingen kan brengen.

Maar we wilden verder en onze 20-jarige 8-cylinders Ford trok ons welgemoed weer terug naar Curvelo en van daar verder naar het noorden. Hier begint weldra het gebied van de *Melocactus*. In de Serra do Cabral

vonden we naast een paar zeer interessante, ons onbekende, Cereussoorten. enorme zware exemplaren van *Discocactus tricornis*, wellicht een variëteit van de typeplant.

Zoals gezegd troffen wij weldra in groten getale vertegenwoordigers van Melocactus aan. Planten met vaak een prachtig cephalium en getooid met verschillend gevormde en gekleurde vruchten. Het is onmogelijk al deze species op zo korte termijn volledig te determineren, evenals de vele Cephalocerei die wij konden verzamelen.

Bij Caetité werden we door zware regens vastgehouden. Wel konden we nog een zijsprong maken naar het westelijk gelegen Riacho de Santapa in de richting van Bom Jesus da Lapa, waar we een bijzonder interessante Melocactus vonden.

Door de zware regens raadde men ons ernstig af om via Macaubas naar het noorden te trekken, zodat we rechts afsloegen naar Brumado. Langs de weg groeien daar in het wilde struikgewas grote hoeveelheden *Stephanocereus leucostele*. De prachtige, slanke, witte zuilen met het bekende doorgroeide cephalium steken ver boven de grote heesters uit. Hier troffen we, zoals trouwens op vele andere plaatsen, eveneens *Arrojadoa rhodantha* aan, fraai bloeiend en vruchten dragend. Verder naar Vitória da Conquista begint hier en daar *Cephalocereus glaucescens* voor te komen met haar azuurblauwe stammen.

Na Conquista volgden we de nieuwe, geasfalteerde weg ver naar het noorden tot de tweelingstad Juazeiro-Petrolina, gelegen aan weeszijden van de machtige rivier de Rio Sao Francisco. Het was een enorm lange tocht met de prachtigste planten langs de weg, te veel om allemaal in een reisbrief te vertellen. Laat ik hiervan alleen zeggen, dat we de beroemde *dybowski* op twee plaatsen vonden en als dollemannen foto's maakten. Tussen deze wollig witte droomzuilen groeit *C. glaucescens* met een blauwe kleur waarvan men zich geen voorstelling kan maken, als men het niet gezien heeft. Laten we hopen, dat de dia's gelukt zijn. Met Kerstmis zaten we midden in dit gebied, waar de *dybowski* als witte kaarsen uit de catinga oprijzen. Deze catinga is beroemd en berucht, ondoordringbaar door de dorens, giftige slangen en brandende planten. Wanneer je er 10 meter in door tracht te dringen kom je bebloed en met jeukende huid terug. Deze wonden blijven wekenlang jeuken. Een cactusliefhebber is blijkbaar niet normaal en we trokken naar onze witte zuilen toe, alles trotserend. Voor de echte plantenliefhebber is deze catinga een paradijs, voor een normale reiziger een hel. Al verzamelend kwamen we nog circa 60 km in Pernambuco en keerden toen terug langs een andere weg naar het zuiden, o.a. via Teófilo Otoni. Na 46 dagen trekken kwamen we tenslotte weer thuis in Arroio de Seca.

Deze laatste brief wil ik kort afsluiten. We maakten nog een reis van 3 weken door Rio Grande do Sul, waarvan een week in Uruguay, waar we de echte *Notocactus caespitosus* syn. *Notocactus minimus* weer vonden en een nieuwe Notocactus. Rio Grande do Sul is rijk aan de mooiste cactus- en nog lang niet uitputtend doorzocht. Tenslotte waren we nog 4

dagen in het zogenaamde Parodia-gebied, waar ook *Notocactus graessneri* in verschillende tinten voorkomt.

In totaal reden we met de oude Ford 22000 km. Dank zij de grote doortastendheid en liefde voor de planten van de heer Horst was dit een botanische reis, zoals maar weinigen kunnen maken. Het verzamelen van cactussen in dergelijke gebieden is uiterst moeilijk, dikwijls zeer gevaarlijk en alleen de brandende liefde voor deze planten maakt het mogelijk, dat er nog steeds enkelingen gevonden worden die er weer op uit trekken om cactussen te verzamelen. De heer Horst ben ik uiterst dankbaar.

In de komende afleveringen van Succulenta hoop ik op details terug te komen.

Twee nieuwe *Gymnocalyciums*

door Dr. SCHÜTZ, Bohumil, Brno.

Zie de afbeelding op de voorpagina

In de laatste jaren werden vele planten van *Gymnocalycium* ingevoerd. Een bijzonder bont gezelschap vormden die uit de groep der Trichomosemineae. Er bevonden zich exemplaren bij, die zodanig van reeds vroeger beschreven soorten afweken, dat het wel nieuwe soorten moesten zijn.

Backeberg beschreef reeds 3 variaties als variëteiten van *Gymnocalycium ochoterenai*, n.l. var. *polygonum*, var. *tenuispinum* en var. *variispinum* benevens een *Gymnocalycium intertextum* als zelfstandige soort. Er zijn echter nog minstens twee andere goede species die ik als *G. moserianum* en *G. kozelskyanum* beschreven heb. De latijnse diagnosen en de beschrijvingen zijn te vinden in het Tschechoslowaakse tijdschrift „Kaktusy 66”, blz. 28 en 47. Op deze plaats moge ik ze als volgt karakteriseren :

G. moserianum heeft in vergelijking tot de reeds vroeger beschreven Trichomosemineae tamelijk brede en vlakke ribben die slechts weinig knobbelig zijn en ondiepe, dwarse groeven bezitten. De kleur van de plant is donkergrijsgroen. De areolen zitten tamelijk ver van elkaar (20 mm). De 3—5 randdorens zijn ca. 25 mm lang, aan de basis donkerbruin, bovenaan lichter. De bloemen zijn wit met wijnrode keel. De meeldraden zijn bovenaan eveneens wijnrood.

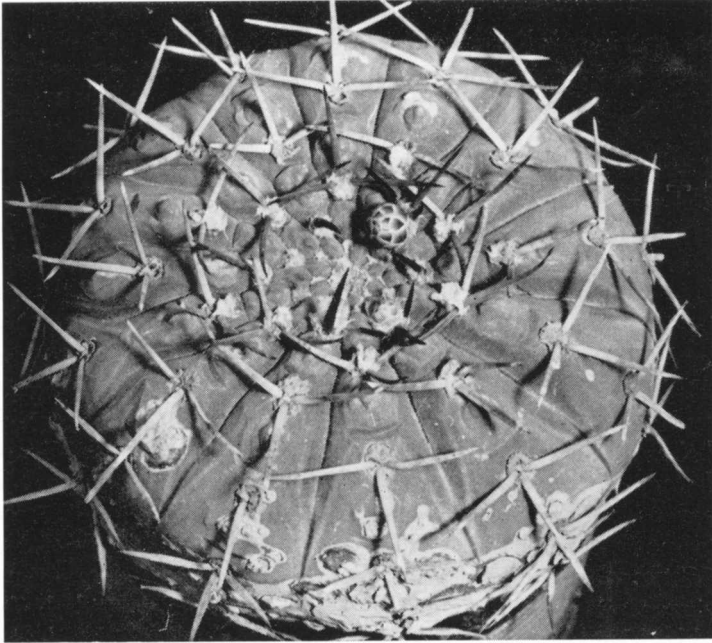
Deze planten werden verzameld door H. Fehser en als „Gymn. sp. Serr.” ingevoerd. Soortgelijke vormen komen eveneens in de verzamelingen voor als „Gymn. sp. Hig.”

Daar de vindplaatsen van sp. Serr. (Serrezuela) en sp. Hig. (La Higuera) slechts ca. 50 km van elkander verwijderd zijn, is het geen wonder, dat het hier om dezelfde soort gaat.

De heer Günther Moser, wiens naam de nieuwe soort draagt, is een bekend Gymno-specialist. Hij heeft zich verdienstelijk gemaakt met het onderzoek naar de *Gymnocalyciums* uit Paraguay, waarbij hij zeer waardevolle inlichtingen omtrent bijzondere vindplaatsen van A. M. Friedrich heeft verkregen. Daardoor werd onze kennis omtrent de cactussen van Paraguay aanzienlijk uitgebreid. Het holotype van *G. moserianum* heb ik van hem gekregen.

G. kozelskyanum verschilt van de vorige soort niet alleen door de bronsachtig roodbruine kleur van de plant, doch ook door enkele andere markante eigenschappen.

De ribben zijn breder en nog vlakker, de dwarsgroeven nog ondieper,

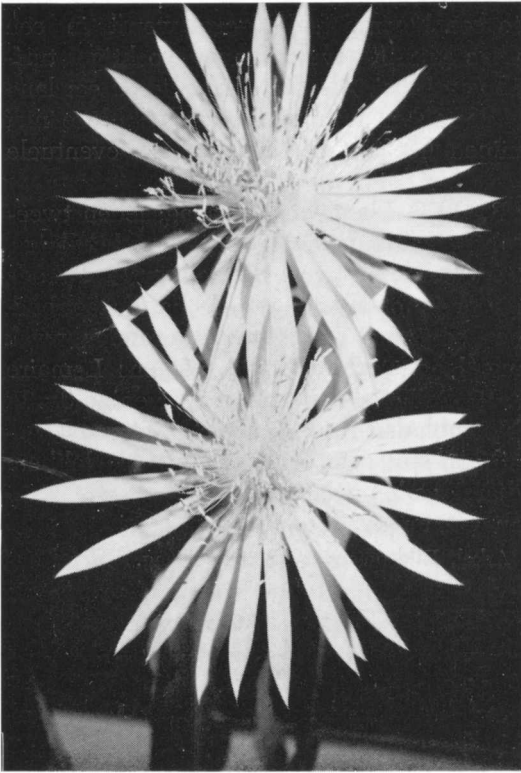
Gymnocalycium kozelskyanum Schütz 2/3 natuurlijke grootte
foto: Schütz

de knobbels ontbreken, ze zijn slechts even aangeduid. Ook de lengtegroeven tussen de ribben zijn uitzonderlijk ondiep, zodat de vorm van de plant op een ring gelijkt. De 3 dorens zijn krachtig, priemvormig, stijf en rechthoekig gesteld. De bloemkleur is diep rose, naar het midden purperrood. Deze planten werden in 1963 geïmporteerd en op Backeberg's aanduiding als *G. vatteri* verspreid. Dit was kennelijk een vergissing; een jaar later werden vormen van *G. vatteri* geïmporteerd, die sterk van *G. kozelskyanum* verschilden.

Deze soort komt kennelijk uit Cordoba. De heer Ludvik Kozelsky was een voortreffelijk cactuskweker uit Tschechoslowakije, die destijds een van de grootste verzamelingen verzorgde.

Beide nieuwe soorten komen als originele natuurplanten in vele verzamelingen voor. Ze zijn mooi en karakteristiek, groeien goed en hebben mooi gekleurde, tamelijk grote bloemen van het voorjaar tot in de herfst.

De naamgeving zal er hopelijk toe bijdragen, dat zij aan bastaardering zullen ontkomen en als soortechte zaailingen het sortiment van dankbare en het kweken waardige soorten uitbreiden.

K. P. VAN ARKEL

Epiphyllum

strictum Br. et R.

Soorten van het kleine geslacht *Epiphyllum* worden in de meeste verzamelingen niet veel aangetroffen. Dit te betreuren feit zal wel zijn oorzaak vinden in de grote afmetingen van de planten en de afwijkende cultuur t.o.v. de bol- en zuilcactussen. Er zijn echter soorten die als kleine plant kunnen bloeien terwijl het kweken ervan in een normaal cactuskasje kan geschieden.

Voor ruimtebesparing dient men de takken loodrecht omhoog te laten groeien. De standplaats moet zo worden gekozen

dat de felle zonnestralen op het midden van de dag, de planten niet beschijnen. Morgen- en avondzon verdragen de planten goed, en ze minnen een vochtige atmosfeer die in de meeste cactuskasjes niet gevonden wordt, vandaar dat men de planten hierin tegemoet moet komen door enkele malen per dag een licht broesje te geven.

De potgrond die voedzaam, humusrijk en zeer doorlatend moet zijn, wordt in de zomer matig vochtig gehouden, terwijl in de winter zoveel water wordt gegeven dat de potgrond niet stofdroog wordt. De planten groeien goed bij een temperatuur van 20–25 gr. C., in de rusttijd voorkomt men kouvlekken door de temperatuur niet beneden 8 à 10 gr. C. te laten dalen. De boven afgebeelde bloem van *E. strictum* is wel een van de mooiste *Epiphyllum*-bloemen. De vrij van elkaar staande witte bloembladen, de verspreid staande meeldraden, de rose stijl en de gele stempels geven de bloem een uitzonderlijke schoonheid. Het is jammer dat men van deze schoonheid slechts één nacht kan genieten; het is n.l. een nachtbloeier. Evenals andere *Epiphyllums* bloeit *E. strictum* in de nazomer, de foto is in de derde week van augustus gemaakt, het waren de eerste bloemen in dit seizoen. Knoppen die in de loop van september ontstaan komen als regel niet tot ontwikkeling, zij worden geel en vallen af.

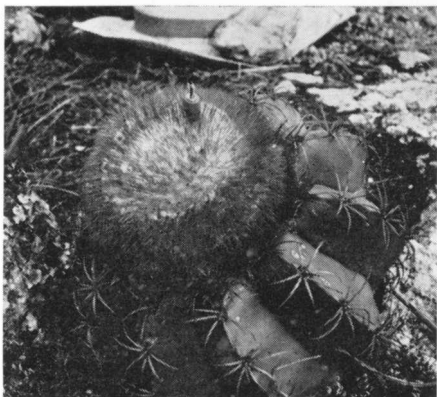
E. strictum is geschikt voor kamercultuur, vooral geschikt voor een venster op het oosten, waardoor hij van het morgenzonnetje kan genieten.

Deze standplaats en geplaatst in een bloempot, die gezet wordt in een grote sierpot, waarin de overtollige ruimte gevuld is met vochtige turf-molm, geven vrij grote zekerheid van bloei. Als de takken \pm 60 cm lang zijn kan men het groeipunt van de takken uitnipen, waardoor deze niet verder zullen groeien. Dit uitnipen heeft geen invloed op eventuele bloei.

Epiphyllum strictum Br. et R., 1913. Plant tot 3 m hoog; leden tweevoudig: de eerste lang, stijf, recht, steelrond, met geelachtige, bladerige, dunne en houtige korsten bezet, van boven twee vleugelig; de tweede breedlancetvormig of ellipsvormig, spits of stomp, aan de basis steelrond, lichtgroen, later blauwachtig groen, soms met rood overlopen randen, zwak gekerfd; bloemen 22–25 cm lang, lang trechtvormig, volgens Lemaire 15–17 cm diam.; bloembuis 13–15 cm lang, dun, groen, met enige 8–12 mm lange schubben; buitenste bloembladen rose; binnenste wit, smal, gespitst, 6–8 cm lang; meeldraden wit; stijl rose of rood met gele lobben; vruchten kogelvormig, 4–5 cm diam.; zaden zwart.

Groeiplaats: Z. Mexico, van Guatemala tot Panama.

Ingezonden door de heer K. P. van Arkel, Ellecomstraat 12, Den Haag.

Melocactus onychacanthus Ritter
met vrucht

foto: Fr. Ritter

Melocactus onychacanthus

Ritter

in Succulenta 45: 118 (1966).

Half bolrond, 10–14 cm diam., cephalium 6–7 cm breed, tot 10 cm hoog, met rode borstels; ribben 9–10, 2–3 cm hoog, de knobels smal, tussen de areool weinig uitstekend; areolen wit, ovaal, 4–6 mm lang, 10–18 mm van elkaar; dorens roodbruin, sterk naar buiten gebogen, 7–12; randdorens 10–25 mm lang; middendorens 1–8, naar buiten gebogen; bloemen 18–23 mm lang; nektarkamer tonvormig, 4–5 mm lang; bloembuis daarboven buisvormig of iets trechtvormig, 5–6 mm lang, met enkele kleine rode schubben; onderste meeldraden dikker, verscheidene mm lang, een ring vormend; daarboven ingeplant op de gehele buis en zó kort gesteeld dat bij de zoom de helmknoppen bijna op de buiswand zitten; stijl wit met 4 witte stempels; bloembladen nauwelijks omgebogen, 4–5 mm lang, karmijnrood, lijnvormig, stomp; vrucht purperrood, bovenaan karmijnrood, knotsvormig, glad, 15–20 mm lang; zaad zwart, met knobels, ca. bolrond, 1 mm diam., met klein basaal hilum.

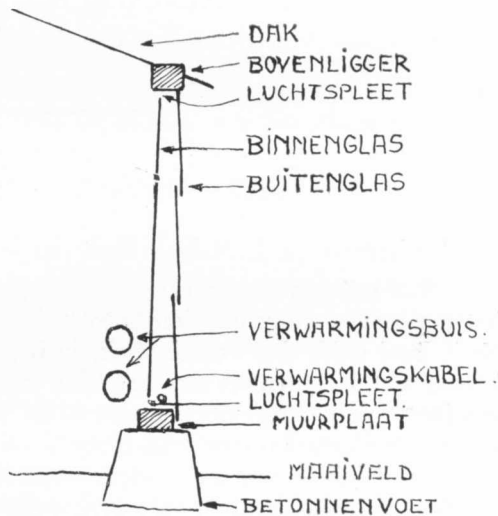
FR 700. Groeiplaats Balsas, Peru.

Van licht en lucht

door D. J. van VLIET.

Het licht is voor planten in het algemeen, maar voor onze cactussen en vetplanten in het bijzonder heel belangrijk. Het is juist in de winter dat wij, speciaal bij in de winter groeiende vetplanten, alles moeten doen om zoveel mogelijk licht op onze planten te krijgen. Het zal u opvallen dat ik niet over zon spreek maar over licht. Velen van ons bezitten kasjes en bakken in stadstuinen en op andere plaatsen waar in de winter de zon meestal verstek laat gaan. Leest men nu over zon, dan kan men denken dat dit artikeltje op hen geen betrekking heeft. Doch ook diegene die het zonnetje gedurende de winter behouden, zullen er goed aan doen van een en ander notitie te nemen.

Als de ruiten van uw kweekruimten aan de binnenkant met condenswater zijn beslagen moet u er eens een vinger langs halen. Met het water zult u ook vuil op de vinger krijgen. Dit is een gevolg van het vasthouden van stofdeeltjes door de condens. Op zijn beurt vormt dit een gunstige bodem voor algen die dikwijls grote oppervlakten van het glas bedekken, vooral op het staande glas. Met een rubber ruitenwisser kunnen wij de ruiten schoon maken. Zorgt er voor dat de ruiten flink zijn beslagen voor u hiermee begint. Vuil en algen zijn dan gemakkelijk te verwijderen. Bovendien legt u eerst kranten over de planten want die zullen een besproeiing met vuil water niet op prijs stellen. Ook aan de buitenkant van de kas maken wij de ruiten schoon.

De met condenswater beslagen ruiten zijn een belemmering in de cultuurresultaten, ook in ander opzicht dan hierboven vermeld. Het condenswater verhoogt de luchtvochtigheid van de lucht in de kas, die in het najaar en winter juist laag gehouden dient te worden. We kunnen dit bereiken door, indien de buitentemperatuur dit toelaat, zoveel mogelijk te luchten. Verder vormt condens zoals wij al zagen een goede bodem voor de algengroei; vooral bij staand glas. Het is uitgesloten dubbel glas aan binnenzijde te reinigen zonder glas af te nemen.

Tenslotte beperkt met condens beslagen glas, ook al is het schoon, de lichtsterkte, vooral juist bij zon. Voorkomen is ook in dit geval beter dan genezen. Als wij op de muurplaat een elektrische verwarmingskabel aan-

brenge en deze op plm. 40 graden C. instellen en het binnenglas plm. 1 cm van de muurplaat speling geven en dit ook tot op 1 cm van de bovenligger laten eindigen, zal er een luchtcirculatie ontstaan van de voet naar boven (warme lucht stijgt immers). Door de hogere temperatuur en het stromen van deze luchtkolom blijft de binnenzijde droog, en algengroei is niet meer mogelijk; bovendien wordt de afgifte van de kaswarmte naar buiten bemoeilijkt, alsmede het lekken er van door de overslagnaden van het glas. Indien deze verwarmingsmethode goed wordt aangebracht, kan zij lange tijd van de winter alleen de kas in de gewenste conditie houden, dat wil zeggen droog en op temperatuur. Voorts is het een goedkope manier van verwarmen, als men gebruik maakt van de speciale nachtstroomtarieven. In de nacht verwarmen is meestal voldoende om ook overdag condens te voorkomen. Een thermostaat kan dit naar believen regelen. Een schets zal een en ander verduidelijken.

Vergeet echter nooit dat luchten bij al deze verwarmingssystemen beslist noodzakelijk is om condens te voorkomen. Eén systeem vormt hierop echter een uitzondering, n.l. de hete luchtkachel met ventilator. De inrichting van een dergelijke verwarming is echter vrij kostbaar, reden waarom ik, voorlopig althans, mijn oude beproefde manier handhaaf.

Ingezonden door de heer D. J. van Vliet, Leuvensestraat 59, Scheveningen.

Onze lezers schrijven....

De heer H. H. L. Rakers deelt ons het volgende mede :

Door mijn werk bezoek ik diverse plaatsen, ook buiten Nederland. Is het maar even mogelijk, dan bezoek ik aldaar een botanische tuin. Voor Nederland geldt dan echter vaak de beperkende bepaling, dat men de kassen met succulenten niet betreden mag. Zo konden mijn vrouw en ik ons hart ophalen afgelopen zomer in de Kew Gardens te London. In een vorig Succulentanummer is hierover al eens geschreven.

Ik wil echter nog graag even vermelden een groots opgezet gedeelte van (ook succulente) alpine planten, welke groep toch vele raakpunten met onze speciale hobby heeft, en ook mogelijkheden voor diegenen die een zonnig stukje tuin of plat dak hebben. In september j.l. op reis door Zuid-Duitsland passeerde ik op een zondagmiddag Heidelberg, en jawel hoor, binnen een kwartier stond ik weer temidden van onze zwijgzame (na uren Autobahn), al of niet bedoornde vrienden in het domein van Prof. Rauh. Terwijl hele gezinnen er vrolijk pratend rondsletterden, kwam het in mij op, eens wat namen te noteren van planten, die mij begerenswaardig toetschen en nog onbekend voor mij waren. Geen grote „struiken” dus. Zo krijgt men een soort verlanglijstje, te raadplegen bij bezoek aan kwekers. Ditmaal hadden de vetplanten een kleine voorkeur. Voor de aardigheid laat ik dit lijstje eens de revue passeren :

Ruschia dualis, *Dinteranthus pole-evansii*, *Faucaria acutipetala* en *F. ver-*

ruculosa, *Euphorbia valida*, *E. polygona*, *E. balsamifera*, *E. esculenta*, *Pachypodium namaquanum*, *Cotyledon reticulata*, *Othonna herrei*, *Mona-denium echinulata*, *Aloe jucunda*, *A. rauhii*, *A. broomii*, *A. conferta*, *Senecio ampliflorus*, *Dyckia cinerea*, *Sedum dasyphyllum*, *Mammillaria yaquensis*.

En nu maar op jacht. Deze opsomming is zuiver willekeurig en een kwestie van smaak, doch kan bij het verzamelen een richtsnoer zijn, vergroot onze plantenkennis en maakt ons wat meer vertrouwd met de schrijfwijze van die voor ons niet-academici, vaak zonderlinge namen. Een van de bekeringen die van deze namen uitgaan, is toch wel, dat zij verhalen van verre, eenzame, voor de meesten van ons onbereikbare streken, en vaak gedachten oproepen aan soms lang overleden pioniers voor onze hobby.

Ingezonden door de heer H. H. L. Rakers, Wieringstraat 27, Zwaag N.H.

De heer A. M. Hamoen schrijft ons :

Op de Vakbeurs „Tuin en Park” (8–12 november Julianahal Croese-laan te Utrecht) was een inzending te bewonderen van een cactusfirma. Als ik goed ben ingelicht werd deze inzending met een gouden medaille bekroond. Hij was samengesteld door . . . de heer Diemel. Het lijkt mij een feit dat de moeite van het memoreren waard is; misschien zijn er wel foto's van gemaakt waarvan er een zo goed is dat hij voor publicatie in aanmerking komt.

Dit lijkt mij belangrijk in de eerste plaats ten genoegen van de heer Diemel, die zoveel voor de liefhebberij heeft gedaan; in de tweede plaats als openbare „cactus en vetplant gebeurtenis”; in de derde plaats, en nu kom ik bij die foto terug, als voorbeeld en getuigenis van een bijzonder smakvolle groepering van planten waaraan wij ons hart hebben verpaid. En hierbij denk ik speciaal aan die liefhebbers onder ons die ik de aesthetici zou willen noemen, en onder hen speciaal die met hun planten groepen willen ontwerpen; overigens het een sluit het ander niet uit getuige de heer Diemel zelf. Ook de afdelingen die toch dikwijls medewerking verlenen aan tentoonstellingen kunnen hun inspiratie opdoen aan dergelijke foto's, mits goed genomen.

De indruk die de stand op mij maakte was overweldigend. Daarbij moet men dan nog in aanmerking nemen dat er vele stands waren met prachtig bloeiende planten, terwijl er bij de cactussen nagenoeg niets van dien aard was te vinden. Echter de ruimtelijke ordening van de kleurvariëteiten in het groen en van de vormverscheidenheid van de cactussen was door de heer Diemel zo fijn en innig toegepast dat men hierdoor als het ware werd gevangen en zich waande in een sprookjestuin. Dit lijkt wat overdreven, doch in de tijd dat ik daar rondliep, kreeg ik sterk de indruk dat ditzelfde gebeuren bij vele van de andere bezoekers plaats

vond. De heer Diemel heeft daar een zeer sterk getuigenis afgelegd van wat de cactussen voor hem betekenen en betekend hebben.

Ingezonden door de heer A. M. Hamoen, Jac. van Ruysdaelstraat 30, Groningen.

De heer van Soldt, Middelburgsestraat 30 te Scheveningen deelt ons het volgende mede :

Het artikel over electrisch verwarmen van de amateurkasjes, is voor mij een aanleiding om er op te wijzen dat er een prima thermostaat (Inventum) in de handel is, voor de billijke prijs van f 19,50.

Het voordeel van deze thermostaat is, dat hij zonder meer in een rand-geaard stopcontact gebruikt kan worden en aan de uitgang dan ook rand-geaard is.

Wanneer ik als leek op cactusgebied, maar als vakman op electrotechnisch gebied de aansluitingen en primitieve voorzieningen, in de amateur- en zelfs in de professionele kasjes zie, dan slaat mij de schrik om het hart, men is zich het gevaar van deze onvakkundige aansluitingen klaarblijkelijk niet bewust.

Vooraf de omgeving in een plantenkas kan zo gemakkelijk onder stroom komen.

Mevrouw R. Dallinga-Mahler, Zoeterwoudse Singel 73, Leiden schrijft ons het volgende :

Ik stuur u hierbij een catalogus van Alton kassen uit Engeland. Wij hebben n.l. het model A7 + fundatie met cuprinol geïmpregneerd, geïmporteerd (wij waren zo geschrokken van de Nederlandse prijzen, meer dan f 2000,— voor de maat van ruim 3×6 m). Hij staat zeer solide en is gemakkelijk met 2 personen op te bouwen. De invoerrechten waren f 200,—, de kas was \pm f 770,— maar de vervoer en opslagkosten waren in verhouding hoog (transport Rotterdam-Leiden b.v. f 120,—).

Nu heeft de firma Alton geschreven, dat als er belangstelling is en een aantal gelijk wordt besteld (ook andere maten) hij een vrachtwagen in Engeland laadt en overvaart en hier de klanten rondrijdt. Wij zouden dan voor het gemak de bestellingen kunnen verzamelen en de douaneformaliteiten vervullen. Is het iets voor Succulenta-leden ?

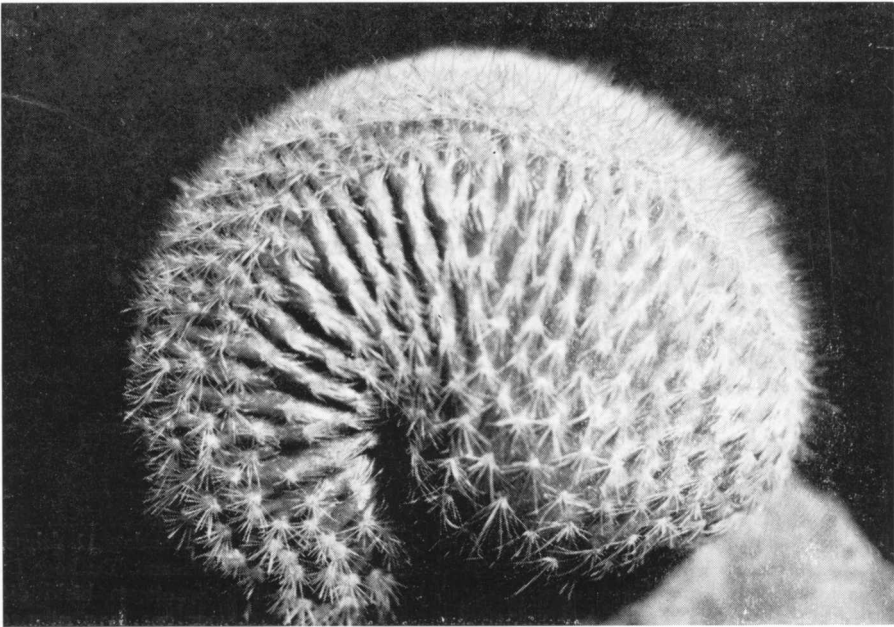
De Fuchsiacub was enthousiast en daar komen enige bestellingen van. De onze heeft 8 ramen die open kunnen en ook de schuifdeur is prettig. Ik heb geen tabletten. Wel een Pelchrim bambino oliekachelkje met \pm 4 m pijp en schoorsteentje (vorstvrij is voor mijn werk genoeg). De A7 zal voor velen te groot zijn, maar de A-serie begint al klein. Ik ben geen importeur en er blijft dus niets aan de strijkstok hangen. De kas is opgebouwd uit eenruiters, geen stopverf (maar ook geen lek).

Liefhebbers dienen zich dus in verbinding te stellen met mevrouw R. Dallinga-Mahler, Zoeterwoudse Singel 73, Leiden. Red.

Het enten van cristaten

Over het enten van cristaten is, voor zover mij bekend, weinig geschreven; daarom volgt hier een en ander over de door mij gevolgde methode.

Men moet in de eerste plaats goed groeiende, zg. vette onderstammen kweken; de beste onderstammen zijn wel *Eriocereus jusbertyi* en *Trichocereus spachianus*, waarbij men bij de laatstgenoemde moet opletten of u wel de echte heeft; in de handel worden namelijk vaak entstammen aangeboden, die hoogstwaarschijnlijk kruisingen tussen *Trichocereus spachia-*

Cristaatvorm van *Eriocactus leninghausii*

Plant: Janssens; foto v. Arkel

nus en *T. schickendantzii* zijn. De echte *T. spachianus* is groener van kleur en heeft een hardere stam en steviger dorens.

Opuntia's kan men voor cristaten-enting ook zeer goed gebruiken, zoals b.v. *Opuntia robusta* waarop snel grote planten worden verkregen.

Een paar dagen voordat men gaat enten, moet men de stammen en de entlingen met anti-schimmelstoffen bespuiten, b.v. Superol; men heeft dan een grotere kans dat de enting gelukt, omdat men dan geen last heeft van schimmels.

Bij het enten zelf moet men een paar dingen in het oog houden; de stam snijdt men bij voorkeur op 15 à 20 cm hoogte af, dus op dezelfde manier als bij gewoon enten. Nu pakt men de cristaat, die men naar eigen inzicht recht of schuin afsnijdt; vroeger was men van mening dat men een cristaat altijd schuin af moest snijden, omdat de cristaat zichzelf van de

stam af zou drukken, als men recht ent. Dit kan men voorkomen door de twee topjes aan beide kanten van de cristaat er af te snijden; op den duur zal dan de cristaat als een prachtige waaier uitgroeien.

Bij de kronkelende cristaatvormen behoeft men natuurlijk helemaal niet schuin te enten, omdat deze cristaten bij recht enten toch wel om de stam heengroeien. Men ziet ook wel dat de cristaten-ent in een V-vormige insnijding van de stam zit. Dit is nogal moeilijk uit te voeren, maar het voordeel is wel, dat men dan een groter snijvlak heeft waarop men kan enten en de enteling er niet zo makkelijk af kan vallen. Dit laatste kan men bij gewoon enten verhelpen, door dickere elastiekjes te gebruiken, deze kan men maken van oude bromfiets- of autobanden; dergelijke elastiekjes rollen er niet af, en de enteling beschadigt minder door de grotere oppervlakte van de elastiekjes. Ik wens u veel succes!

Ingezonden door de heer W. Alsemgeest, Stieltjesstraat 92, Den Haag.

AFD. GOOI- EN EEMLAND

Op 1 november j.l. heeft de heer D. Bouwman, handelskweker uit Naaldwijk, voor onze afdeling een uiteenzetting gegeven van zijn wijze van cactussen kweken. Wij waren natuurlijk erg benieuwd, ook hoe het er in zo'n bedrijf toegaat.

In het eerste gedeelte van de avond heeft de heer Bouwman een aantal suggesties gegeven voor het kweken van onze succulenten.

Na de pauze werd over het bedrijf in Naaldwijk een film vertoond. Het was een leerzame avond.

— Op de eerste afdelingsbijeenkomst van dit jaar in januari heeft de heer A. J. Timmermans uit Amsterdam een praatje voor ons gehouden onder de titel: „Een halve plant en een theorie hoe cristaten kunnen ontstaan”.

Eerst liet de heer Timmermans ons door middel van dia's een aantal hybrideplanten zien.

Ook een groot aantal chlorophylloze planten bleken zijn kas te bevolken, waarvan hij de kweekwijze uiteenzette.

In het verdere verloop van deze avond kwam het ontstaan van de cristatenvorm aan de orde. De veronderstelling hierover werden verduidelijkt aan de hand van vele schetsen op het bord.

De vergadering sloot om 10.30 uur.

N. G. Hafkamp, secretaris,
van Amstellaan 10 - Loenen a. d. Vecht.

AFD. RIJN- EN DELFLAND

Op onze februari bijeenkomst werd het zaaien in kas en kamer, aan de hand van

een zaaiaanwijzing, behandeld. Een propvolle zaal bewees dat voor dit onderwerp grote belangstelling bestaat.

Het resultaat van de zaaiewedstrijd, waarvoor 4 soorten zaad gratis werd verstrekt, zal uitmaken wie in onze afdeling zich de eer verwerft de beste zaaier te zijn. Wederom kunnen wij op een leerzame avond terugzien en hopen u allen en belangstellenden terug te zien op de vergadering van 9 maart a.s.

R. F. Davidson, secretaris,
Laan van Heldenburg 14 - Voorburg.

AFD. ROTTERDAM

Onze bijeenkomst op zaterdag 11 februari was bijzonder interessant. De heer D. J. van Vliet uit Scheveningen hield die avond een lezing voor ons over nieuwe planten uit Zuid Amerika.

Hij behandelde daarbij geologische gesteldheid, klimaat, vegetatiegordels, en de fauna en flora van het land. Vervolgens besprak hij de nieuwe cactussen die uit dit werelddeel worden geïmporteerd. Spreker illustreerde zijn voordracht niet alleen met dia's, maar had ook een groot aantal planten meegebracht voor kennismaking met nieuwe soorten en voor vergelijking, waarbij hij de landstreek vermeldde waaruit zij afkomstig zijn.

Dank, heer van Vliet, voor de wijze waarop u uw lezing heeft gebracht, waardoor het voor ons niet alleen een nuttige avond, maar ook een van veel genieten is geworden.

J. L. de Slegte, secretaris,
Schiebroeksesingel 31, Hillegersberg.

BALANS PER 31 DECEMBER 1966

ACTIVA

Effecten	f 2000,—
Giro/Bank	f 5417,88
Spaarbank	f 723,61
Voorschot 3 Landen Kon.	f 100,—
Te vorderen contributies	f 500,—
Te vorderen advertenties	f 200,—
Drukwerk	P.M.
Bibliotheek	P.M.
	f 8941,49

LASTEN

Exploitatie Maandblad	f 11417,04
Algemene Vergadering	f 214,30
Bibliotheek	f 309,66
Drukwerk	f 263,60
Secretariaat en diversen	f 659,30
Mutomo Hill	f 60,—
Vooruitbetaalde contributies	f 796,48
Voordelig saldo	f 601,56
	f 14321,94

PASSIVA

Vooruitbetaalde contributies	f 796,48
Nog te betalen cliché's	f 434,15
Mutomo Hill	f 60,—
Nog te betalen kosten	f 200,—
Kapitaal	f 7450,86
	f 8941,49

BATEN

Contributies 1965	f 1724,90
Contributies 1966	f 8637,24
Contributies 1967	f 796,48
Clichéfonds en advertenties	f 1895,30
Rente	f 58,47
Legaat	f 546,25
Verkoop boeken en tijdschriften	f 593,30
Bibliotheek	f 10,—
Mutomo Hill	f 60,—
	f 14321,94

BEGROTING 1967

ONTVANGSTEN

Contributies	f 11500,—
Achterstallige contributie	f 500,—
Advertenties	f 800,—
Achterstallige advertenties	f 200,—
Zaadverkoop	f 1000,—
Rente	f 200,—
	f 14200,—

UITGAVEN

Exploitatie maandblad	f 12000,—
Drukwerk	f 700,—
Secretariaat	f 700,—
Diversen	f 300,—
Bibliotheek	f 300,—
Res. verhoogde portiekosten	f 200,—
	f 14200,—

Drie Landen Conferentie

De Drie-Landen-Konferentie zal dit jaar gehouden worden op zaterdag 24 en zondag 25 juni in de moderne jeugdherberg Monschau-Hargart. De kosten voor dit weekeind bedragen f 19,— per persoon, maaltijden en overnachten inbegrepen.

Uitvoerige mededelingen zullen volgen in het volgende nummer van Succulenta, maar . . . reserveer vast 24 en 25 juni a.s. om bij dit hoogtepunt van het cactusseizoen aanwezig te kunnen zijn en vertroetel tot zolang uw ruilplanten.

J. DE GAST,
Graaf Gerhardstraat 10, Venlo

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
Heereweg 19, Lisse.

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56 b — NAALDWijk
Telefoon 01740—5168.

RUIL EN VERKOOP

Wie helpt mij aan stekken van winter-
harde Opuntia's. Br. aan: A. B. Zand-
bergen, W. van Windenstraat 6, Pijn-
acker (Z.H.), Nederland.

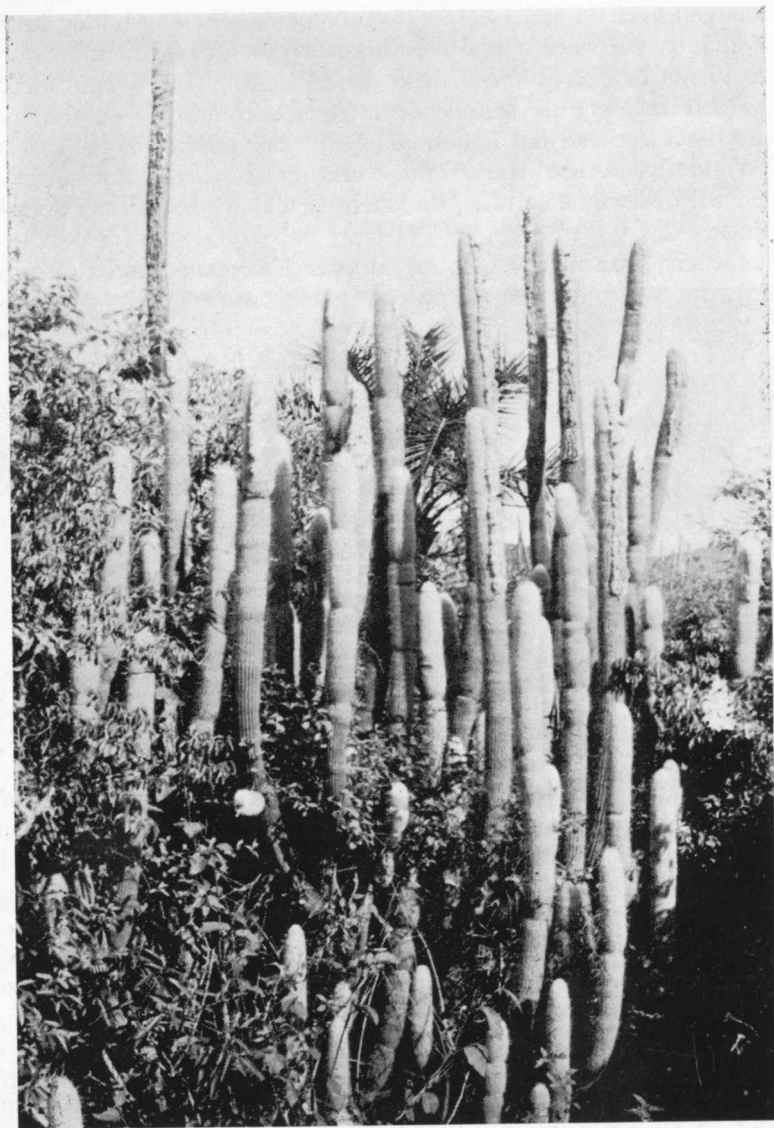
NIEUWE LEDEN :

K. Corbier, Dr. Wumkesstraat 37,
Joure, Fr.
A. Onderdenwijngaard, Mommerstraat 6,
Hoeven, N.Br.
T. B. Boekstal, Marathonstraat 94, Pur-
merend.
P. Reijn, Doornseweg 28 b, Leusden.
P. Steeghs, Noord-Parallelweg 25,
Mierlo-Hout, N.Br.

M. F. Koopmans, Wilgenstraat 36-I,
Leeuwarden.
Ir. J. Trip, Maasstraat 68, Hardinxveld.
Mevr. C. Jongenelen-de Klerk, Nieuwe
Markt 51 A, Roosendaal
M. Maassen, Grensstraat 12, Vaals, L.
A. F. Weener, Proosdijerveldweg 163,
Ede.
A. E. Janssens, Lavendelstraat 70, den
Haag.
R. K. de Groot, Krophollerstraat 1,
Son, N.Br.
P. Cremers, Stationsweg 3, Montfort, L.
R. J. Kruiter, Midsland aan Zee,
Terschelling.
R. P. Luppens, Beetsersweg 58 A,
Sellingen, Gron.
Mevrouw van den Brul, Jupiterstraat 8,
Hilversum.
C. L. J. Fokker, Fabritiuslaan 35, Hil-
versum.
J. ten Hoeve, Weissenbruchstraat 24,
Alkmaar.
W. H. M. Rose, Lagezijde 95, Den Haag.
P. van der Weert, Haagweg 717 A, Den
Haag.
W. A. B. M. Geutjes, Eikenstraat 17,
Venlo-Blerick.
J. H. Vostermans, Schoolweg 55, Venlo.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Austrocephalocereus dybowskii (Goss.) Bckbg., zoals ik ze zag bij
Flamingo in Bahia, Brazilië. foto: Buining.

Van maand tot maand

In het maartnummer van ons blad waren, zoals de lezers wel zullen hebben opgemerkt, verscheidene bladzijden gewijd aan de rubriek „Onze lezers schrijven”. Zo moet het nu eigenlijk gaan; hoe meer de lezers op deze wijze van zich laten horen, des te beter gaat het. Dan blijkt, wat er bij de liefhebbers leeft en waar de vraagstukken zitten. We krijgen dan mededelingen over de onderwerpen, waarvoor men belangstelling heeft en daaruit kunnen wij weer opmaken, waarover geschreven dient te worden.

Succulenta moet niet alleen maar een tijdschrift zijn, gevuld met artikelen geschreven door de leden van de redactiecommissie en een handje vol vaste medewerkers; het is ook een blad voor allerlei dagelijkse informatie. Wanneer iedereen daaraan meewerkt en de schroom tot het brieven schrijven wil overwinnen, zullen de klachten, dat we te geleerd doen etc., verdwijnen.

Dus lezers, klim in Uw balpunt en vuur Uw opmerkingen op ons af; er is altijd wel weer iemand, die op een moeilijke vraag antwoord weet.

De rubriek „Buitenlandse tijdschriften” is ook weer geopend; het is steeds van belang te weten, wat er in het buitenland over onze liefhebberij wordt geschreven. Mogelijk is het ook een opwekking om zich eens op een dergelijk blad te abonneren. De taal zal wel geen onoverkomelijke moeilijkheid zijn; de Nederlanders trekken in de zomer in dichte drommen naar het buitenland, dan is de vreemde taal ook geen bezwaar.

B.

Van de Bibliothecaresse

De nieuwe catalogus is gedrukt en vanaf dit moment te verkrijgen. Hij kost f 0,50, evenals de oude met aanvullingslijst samen, (maar grotere bedragen zijn als altijd welkom).

Hij verschilt van de oude in zoverre, dat daar de aanvullingslijst alfabetisch ingeschoven is en verder zijn er diverse boekwerken uit weggelaten, die niet zó van belang zijn voor onze hobby. Want wat hebben wij b.v. aan Witte Rozen?! Of aan proefschriften, die bijna niet eens over succulenten handelen?!

Ook zijn er een paar nieuwe werken in, o.a. het Lexicon van Backeberg. Maar vraag niet meteen allemaal er om, want er is maar één exemplaar aanwezig!! Mijn verzoek aan u, beste leden, is dus om een nieuwe catalogus te kopen, zodat u de boeken onder de nieuwe nummering aan kunt vragen. De oude nummering is vanaf het verschijnen van dit artikel vervallen. Maar blijf veel lezen. Nieuwe jaargangen van de tijdschriften b.v. zijn heel interessant!

Mevr. H. Vriesendorp—van Aalderen
Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

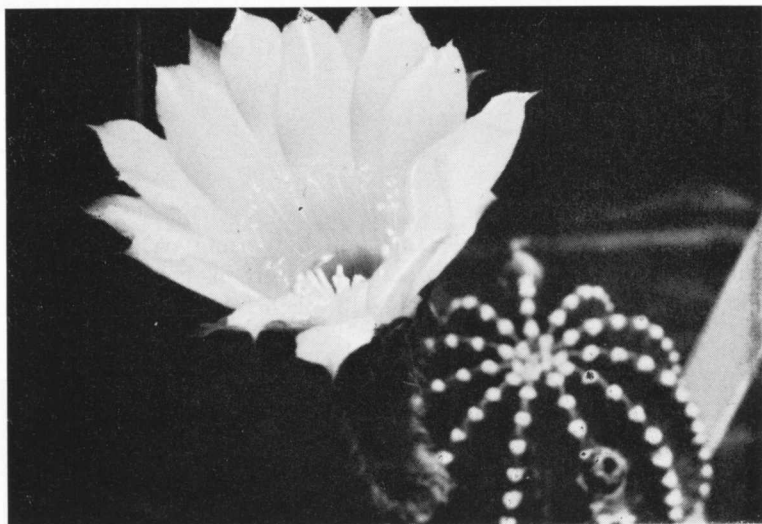
Twee nieuwe hybriden

door A. J. TIMMERMANS

Deze keer zal ik voor u twee van mijn nieuwste kruisingsresultaten beschrijven. Eén lijkt op *Echinopsis eyriesii*, bloeit met gele bloemen, de ander gelijkt op *Chamaecereus silvestrii* en heeft ook gele bloemen.

De eerste is een kruising die ik gekweekt hebt onder No. T.10.L. en werd verkregen uit een kruising van No. D.12.L., met een variëteit van *Echinopsis eyriesii*, welke ik van de heer Smulders gekregen had en door hem de „Kale” genoemd werd, omdat de plant maar heel korte dorentjes had. Deze bloeide met witte bloemen.

No. D.12.L. is een plant die ik verkregen had uit een kruising van *Lobivia densispina* (*Lob. famatimensis*), welke bij mij onder No. 9 geboekt stond. Hij bloeit licht okergeel. Deze bestoof ik met stuifmeel van *Echino-*

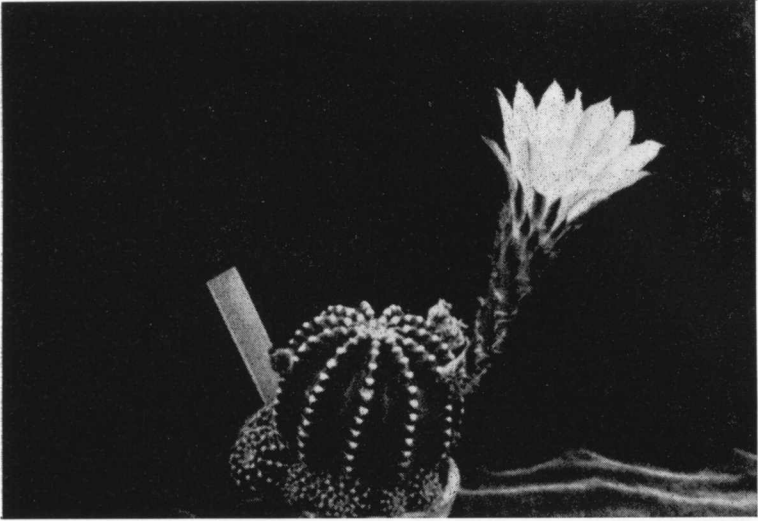
Echinopsis cv. 'Gerritse'

foto: Timmermans

cereus viridiflorus. Nu ben ik in dit geval niet overtuigd dat de kruising helemaal zuiver uitgevoerd is. Het is altijd mogelijk dat stuifmeel van een andere plant er bij gekomen is, maar dat is niet meer na te gaan.

De enige plant welke ik uit deze kruising kreeg D.12.L. is bolvormig en bloeit met grote, oudgoud-kleurige bloemen. Deze D.12.L. bestoof ik met stuifmeel van de hierboven genoemde *Echinopsis*.

Hieruit kreeg ik vier planten. Drie daarvan lijken op *Echinopsis eyriesii*. Twee bloeien geel, en één rose. De vierde is veel zwaarder bedoordnd en bloeit wit. De bloemen van alle vier hebben het type van een *Echinopsis*-bloem, met de meeste meeldraden aan één kant liggend. No. T.10.L. heeft gele bloemen en stekt gemakkelijk. No. T.10.N. geeft iets grotere

Echinopsis cv. 'Gerritse'

foto: Timmermans

bloemen maar stekt niet zo gemakkelijk. Omdat ik dat gemakkelijker stekken wel belangrijk vond, heb ik besloten No. T.10.L. te beschrijven.

Ik noem hem naar één van onze oudste leden van Succulenta, mijn vriend de heer A. M. N. Gerritse.

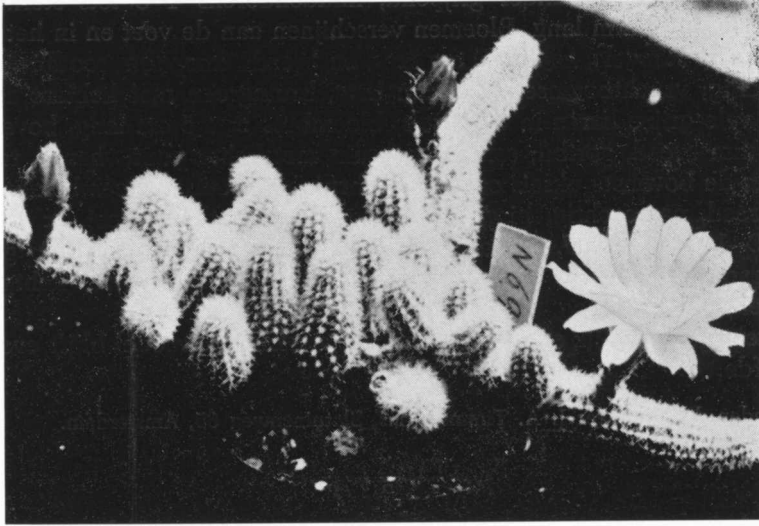
Echinopsis cv. 'Gerritse'. — Lichaam bolvormig of iets in de lengte groeiend, \pm 8 cm hoog, 7,5 cm breed, donkergroen, het hart van de plant tamelijk diep ingezonken; ribben 11–13, recht, 12–13 mm hoog, in het

Chamaebivia cv. 'Silandra'

foto: Timmermans

begin scherp, later breder met groeven tussen de areolen; areolen rond, bovenkant iets afgeplat, \pm 3–4 mm breed, lichtgrijs wollig, 3–4 mm uit elkaar; dorens 9–13, tot \pm 3 mm lang, kegelvormig, niet buigzaam, in het begin donkerbruin, later grijsbruin tot bruin; middendoren 1, iets dikker, 2–2,5 mm lang, omhoog gericht; bij jonge stekken 9–13 buigzame, dunne, lichtgrijs tot lichtbruine dorentjes van 2,5–4 mm lengte. Bloemen uit het

Chamaebivia cv. 'Silandra'

foto: Timmermans

midden of bovenste deel van de plant, 11 cm lang, 6,5 cm breed. Vruchtblad en bloembuis \pm 8 cm lang, bruingroen tot olijfgroen met roodbruine schubben; tussen de schubben lichtgrijze, tot 6 mm lange haren; bloembladen in 4 reeksen, de buitenste olijfgroen, spits; 4–5 mm breed; de binnenste cadmium-geel, aan de punt even olijfgroen, 12–14 mm breed, de overige bloembladen cadmium-geel met olijfgroene middenstreep 7–12 mm breed; het hart van de bloem en de onderste meeldraden groen; bovenste meeldraden lichtgeel, \pm 18 mm lang, korter dan binnenste bloembladen; het grootste gedeelte der meeldraden ligt aan één kant; helmknoppen lichtgeel; stamper even lang als de meeldraden, groen; stempel zeer licht groen, 6-delig, \pm 4 mm lang.

Vormt gemakkelijk stekken aan onderkant van de plant.

De tweede plant die ik beschrijven wil, heeft het kruisingsnummer N.69.A. Dit is een kruising tussen twee ook door kruisen verkregen planten. De eerste No. A.29.PA. als moederplant, en H.32.M. als vader. Deze A.29.PA. is een plant verkregen uit een kruising van *Chamaecereus silvestrii* (moeder) en een geelbloeiende *Lobivia densispina* 77 (*Lob. famatimensis*). De tweede No. H.32.M. (de vader van N.69A.), is ontstaan uit een andere kruising tussen dezelfde planten, maar van enkele jaren later. A.29.PA. groeit en bloeit ongeveer als *Chamaecereus silvestrii*, alleen

groter; H.32.M. lijkt meer op een *Lobivia*, en bloeit ook rood. Deze N.69.A. wil ik noemen *Chamaebivia* cv. 'Silandra'.

De groeiwijze is als bij *Chamaecereus silvestrii*: zodenvormend en veel stekken makend, geelachtig groen; stengels tot 13 cm lang, 1,5–2 cm dik; de 11–12 rechte ribben zijn bijna geheel door groeven tussen de areolen in een golvende lijn opgelost; afstand tussen de ribben ± 4 mm, hoogte der ribben ± 1 mm; areolen rond, lichtgrijs-wollig, ± 1 mm, 1–1,5 mm uiteen. Dorens in elkander grijpend, middendorens 4–5 iets sterker en lichtbruin, tot 3 mm lang. Bloemen verschijnen aan de voet en in het midden van de stengels, ze zijn 5 cm lang en breed; knoppen roodbruin en grijswollig; vruchtbeginsel ± 5 mm lang, bruingroen met lichtere schubjes en vele grijze haren in de oksels; bloembuis $\pm 2,5$ cm lang, bovenaan ± 14 mm breed, geribd; schubben bruin met lichte punt; haren talrijk, grijs, in de bovenste oksels ook enkele bruine. Buitenste bloembladen 6–9 mm breed, paarsachtig, binnenste bloembladen cadmiumgeel, ± 18 mm lang, 9–10 mm breed, top afgerond, met klein puntje, het hart groen; meeldraden geelgroen, de helmknoppen lichtgeel. Stijl dun, lichtgroen, stempel ± 5 mm hoog, 6-delig.

Stekt gemakkelijk en groeit geënt iets sterker; het model blijft evenwel hetzelfde.

Ingezonden door de heer J. A. Timmermans, Slatuinenweg 65, Amsterdam.

Bij het verpotten

door C. BOMMELJE

Voor de cactuskweker die over een kas beschikt, begint het voorjaar vroeger dan op de kalender aangegeven is. Eind februari is een mooie tijd om met het verpotten te beginnen. De voorbereiding van dit grote werk begon reeds in het najaar, met het gereedmaken van de grond. Als basis van ons grondmengsel gebruiken we al vele jaren met succes compost van enige jaren oud. In hoofdzaak bestaat deze compost uit de verteerde resten van blad, groente en fruitafval. Door bijvoegen van fijngewreven klei wordt de grond wat zwaarder gemaakt, terwijl voor de meeste cactussen nog wat gedroogde koemest toegevoegd wordt.

De schrale cultuur van bladaarde en zand heeft bij de meeste liefhebbers wel afgedaan. Hoe beter de standplaats ten opzichte van de zon is, des te meer voedsel kunnen onze planten verwerken zonder uit elkaar te groeien. Voor de Phyllo's zag ik bij een onzer vrienden zeer goede resultaten door het gebruik van een flink kwantum tuinturf in de grond. Doorvoren tuinturf, een substraat dat tegenwoordig veel in de potplantencultuur gebruikt wordt, moet men niet verwarren met gewone turfmolm. Vooral voor epifytische planten blijkt deze toevoeging gunstig te werken.

Het tijdig vernieuwen van de aarde is zeker noodzakelijk voor de jon-

gere planten, die dus nog niet in grote potten staan. Grote planten kunnen bij bevredigende groei wel eens een jaartje overgeslagen worden, maar niet veel langer. Het is al spoedig zichtbaar wanneer in een verzameling niet

Met een trapsgewijze opstelling genieten warmtebehoevende planten wel van een maximale zonbestraling.

Collectie Bommeljé

foto: P. C. Cossee

voldoende gewerkt wordt. Alleen bij het verpotten kunnen we zien hoe het met de wortels staat.

De grootte van de pot (blik) moet zich niet in de eerste plaats richten

naar de omvang van de plant, maar naar de toestand van de wortels. Het heeft geen zin voor weinig wortels een te grote pot te nemen. Dikwijls blijken zeer oude planten jaar op jaar in beworteling achteruit te gaan. Het enige middel dat ze in veel gevallen nog kan redden is tijdig de oude wortelstoel radikaal af te snijden en de plant opnieuw te laten bewortelen. Grote snijvlakken moeten soms wekenlang drogen en een calluslaagje vormen eer ze op de grond gezet worden. Sinds we plastic of blikken gebruiken zijn de resultaten van zo'n verjongingskuur veel beter dan voorheen. Op een warme plaats, dicht bij het glas wortelden zelfs 20-25 jaar oude bolcactussen nog zeer goed. Een oude *Echinopsis*, een erfstuk van meer dan 65 jaar, ziet er na de operatie weer glimmend uit en bloeide vorig jaar het eerst van alle *Echinopsissen*.

Bij het verpotten blijkt nu weer dat de planten in plastic potten of blikken beter de gehele kluit doorwortelen dan in de traditionele aarden potten. In de gesloten potten vormen de entstammen *Trichocereus pachanoi* en *Tr. spachianus*, ook van oude entingen, prachtige wortels, *Eriocereus jusberti* gaat bij oude planten dikwijls achteruit.

Propagandisten van de blikcultuur beweren nog al eens dat enten nu bijna geheel overbodig is. Jonge bolvormige cactussen doen het inderdaad heel goed, maar bij het ouder worden heeft men met wortelechte planten meer met wortelverlies te kampen dan met geënte planten.

Na al dit verpotten gaan we, met een beetje beursgeprikte vingers onze planten weer opstellen, ieder naar zijn smaak. De systematicus zet streng de geslachten bij elkaar, anderen letten meer op de vormen en kleuren. Ja, dat prikken moeten we er van ouds voor over hebben. In een van de oudste nederlandse cactusboekjes van J. J. Krook 1854 (in onze Bibliotheek aanwezig) staat op een der laatste bladzijden :

„Waarschuwing voor den Cactuskweeker.

Ten slotte van dit werk acht ik mij verplicht ieder, die met Cactusplanten omgaat, te waarschuwen, er toch vooral omzigtig mede te handelen, daar de meeste werkzaamheden zoals het verpotten, het snijden, het enten, als anderszins, van deze veelal zoo geducht gewapende planten, van dien aard zijn dat men zich ligtelijk aan de hand of vinger kan kwetsen.”

Na bespreking van mogelijke gevolgen van de ingedrongen dorens vervolgt hij :

„Om verder ieder gevaar te ontkomen laten eenige Cactus-kweekers zich de nagels ook wel langer groeien, dan de algemeene welvoegelijkheid goeddunkt, dewijl onder een' langen nagel de stekel niet zoo diep in het vleesch kan dringen, dat hij na het voorzichtig afsnijden van den eersten, niet gemakkelijk zou te pakken zijn met het splintertangetje.”

Ik ben ze nooit tegengekomen, die cactuskwekers met extra lange nagels.

Ingezonden door de heer C. Bommeljé, Gentsestraat 92, Scheveningen.

Zaaien in de huiskamer

door D. J. VAN VLIET

De meeste zaai-aanwijzingen hebben betrekking op het zaaien in een kas en dan nog wel in een speciaal voor dit doel ingerichte plaats.

De kleine liefhebbers of zoals zij wel eens worden genoemd „De Vensterbankliefhebbers”, zijn in de regel verstoken van praktische aanwijzingen die op hun omstandigheden zijn afgestemd. Zij hebben voorlichting broodnodig want het kweken van cactussen en vetplanten is juist daar bijzonder moeilijk.

De meeste oudere liefhebbers noemen het zaaien het mooiste deel van de liefhebberij. Wij gaan hier niet op in. Zeker is, dat een mooie, grote, zelf uit zaad gekweekte plant de meeste voldoening zal geven. Zo'n plant heeft zich aangepast aan uw cultuurmogelijkheden en speciaal de vensterbankliefhebber zal hiervan de vruchten plukken of wat meer met de realiteit in overeenstemming is, met bloemen beloond worden.

De vraag die onmiddellijk gesteld zal worden na deze inleiding is: „Hoe zaait men in de kamer de weinige soorten die op de vensterbank een plaats kunnen vinden”. Dit kan men op verschillende manieren doen. Het is niet mijn bedoeling om met zo veel mogelijke wijzen van zaaien u voor een moeilijke keuze te stellen.

De volgende methode is, naast zeer beproefd, ook betrouwbaar en eenvoudig.

Men neemt evenzoveel schone plastic bloempotjes als men soorten wil zaaien. Vul deze voor de helft met turfmolm die men goed aandrukt. Het daarop volgend kwart gedeelte van het potje vult men met bloemisten-aarde. De aarde wordt licht aangedrukt. Zowel turfmolm als aarde kan men het beste van te voren stomen om ziektekiemen, schimmels en dergelijke, te doden.

Een kwart gedeelte, het bovenste, is nu nog leeg, maar dient straks als kinderkamer als de zaden gekiemd zijn. Het zaad wordt op de aarde gezaaid. Hoe fijner het zaad, b.v. van sommige Parodia-soorten, hoe dichter men het bij elkaar moet zaaien. Tenslotte drukt men het zaad met een kurkje of ander vlak voorwerpje licht in de aarde; niet er onder, alleen maar zo, dat zij wat verankerd liggen en men dekt het af met een dun laagje grof zand of anders gezegd, fijn grint.

Ieder zaai-potje wordt afgedekt met een schoon glasplaatje en in een alweer schoon bakje of schoteltje met gekookt regen- of leidingwater gezet. Men dient er voor te zorgen, dat steeds water in het bakje staat zolang de zaden nog niet gekiemd zijn; daarna kan men wat minder water geven, doch nooit mag men ze te droog laten worden. Geef op het zaaisel nimmer water; dit kan de zaailingen van hun plaats spoelen met alle nare gevolgen van dien, als beschadiging van het nog tere worteltje.

Zodra de zaden gekiemd zijn, schuift men het glasplaatje op dat een kiertje frisse lucht toelaat, en, met andere woorden, de gespannen lucht verdwijnt. Hierdoor voorkomt men smeul en dus wegvallen van het zaaisel.

Zaaien kunt u nu het gehele jaar door, dus ook in het vroege voorjaar; men zet de zaaipotjes gewoon op de schoorsteenmantel of op de verwarming. Bij deze laatste plaats dient men er aan te denken, dat het niet te warm mag worden; zet ze dan op een plankje. Warmte is echter een eerste vereiste; licht niet, daarom is zo'n schoorsteenmantel een bij uitstek geschikte plaats. Door het zaaisel in het zonlicht te plaatsen, kweekt men sneller algen dan cactussen. De zaden worden door deze slijmerige, groene vegetatie overwoekerd en de zaailingen hebben geen kans meer zich na het kiemen te ontwikkelen, doch verstikken onder deze groene algen.

Als alles tenslotte goed is gegaan, de zaailingen wat gegroeid zijn en de kleine dorentjes zichtbaar zijn geworden, kunnen zij in de vensterbank en met enig voorbehoud ook in de zon worden geplaatst. Men vervangt dan het glasplaatje door een reepje vetvrij papier. De volle zon en zeker achter het vensterglas, verdragen de aan het licht nog niet gewend zijnde zaailingen, nog niet. Zij zouden bij het eerste zonnestraaltje al verbranden. Hun groene kleur wordt dan wit en alle moeite is tevergeefs geweest. Zorgt daarom ook steeds dat de potkluit nimmer kan uitdrogen, in het zonnetje gaat dat vlug, omdat dan meer water verdampt. Zodra de plantjes zo groot zijn dat men ze met enige moeite kan hanteren, worden zij verspeend, maar dit wordt een volgend verhaal. Veel succes.

Ingezonden door de heer D. J. van Vliet, Leuvensestraat 59, Scheveningen.

Alg. Vergadering op zaterdag 20 mei 1967

Het programma voor de Algemene Vergadering op 20 mei a.s. te Rotterdam is als volgt samengesteld :

- 10.30 uur : Aankomst en ontvangst van genodigden op het terrein van Diergaarde Blijdorp. Vanaf het Centraalstation is Blijdorp te bereiken met tramlijn 3 tot eindpunt.
- 11.00 uur : Welkomstwoord van de Voorzitter afd. Rotterdam en opening van de tentoonstelling door Dr. A. C. V. van Bommel, Directeur van Diergaarde Blijdorp, waarna rondgang tentoonstelling.
- 12.30 uur : Lunch in Blijdorp, kosten naar keuze f 5,00 of f 6,25.
- 13.30 uur : Openstelling tentoonstelling voor het publiek.
- 14.00 uur : Aanvang Algemene Vergadering in Diergaarde Blijdorp.

Leden van Succulenta die de opening van de tentoonstelling en de Algemene Vergadering willen bijwonen verwijzen wij naar het bericht, voor de tentoonstelling van de afdeling Rotterdam.

AGENDA DER ALGEMENE VERGADERING

1. Opening.
2. Notulen der vorige Algemene Vergadering.
3. Verslag der werkzaamheden over 1966.

4. Rekening en verantwoording van het financieel beheer over 1966, met verslag kascontrole-commissie door de afdeling Rotterdam en toelichting door de Algemeen Penningmeester.
5. Begroting 1967.
6. Ingekomen stukken en voorstellen.
7. Benoeming van vijf periodiek aftredende hoofdbestuursleden en zes nieuwe vertegenwoordigers van afdelingen in het hoofdbestuur.
8. Vaststelling contributie 1968.
9. Benoeming commissie van twee leden voor het nazien der rekening en verantwoording over 1967.
10. Vaststelling plaats volgende Algemene Vergadering.
11. Bespreking maandblad „Succulenta”.
12. Rondvraag en sluiting.

Stemgerechtigd zijn alleen de ter vergadering aanwezig zijnde ereleden, afgevaardigden, verspreid wonende leden en hoofdbestuursleden. Iedere afdeling heeft het recht een afgevaardigde en plaatsvervangende afgevaardigde te benoemen. De reiskosten van één afgevaardigde per afdeling naar de Algemene Vergadering worden vergoed door de vereniging.

De namen der afgevaardigden worden ingewacht uiterlijk 18 mei a.s. bij de secretaresse, mevrouw J. Grullemans-van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

Punt 6 : Voorstel afdeling Utrecht.

1. de aanschaf van een goed verzorgd (desnoods in kleuren) reclamefolder van Succulenta voorzien van de meest recente gegevens inzake de vereniging;
2. contact met uitgevers van boeken op natuurhistorisch gebied inzake het leggen van de onder 1. bedoelde reclamefolders in nieuwe uitgaven.

Toelichting : tijdens de in november 1966 in Utrecht gehouden tentoonstelling „Park en Tuin”, waar een grote verzameling cactussen en vetplanten werd getoond, had Succulenta o.i. op een groot aantal nieuwe leden kunnen rekenen mits er voldoende reclamefolders waren geweest.

Toelichting punt 2 : kopers van werken op dit gebied worden op het bestaan van onze vereniging attent gemaakt.

Punt 7 : Het Hoofdbestuur stelt voor te benoemen :

vijf periodiek aftredende hoofdbestuursleden, mevrouw E. Verduin—de Bruyn; W. A. Luynenburg, M. G. van der Steeg; J. A. Janse; G. M. J. Linssen, stellen zich wederom beschikbaar voor hun functie.

Zes nieuwe hoofdbestuursleden :

Mevrouw H. Vriesendorp-van Alderen, in de plaats van de heer Bravenboer, als vertegenwoordiger der afdeling Rotterdam.

De heer A. de Graaf, in de plaats van de heer Damsma, als vertegenwoordiger van de afdeling Dordrecht.

De heer D. J. van Vliet, in de plaats van de heer Davidson, als vertegenwoordiger van de afdeling Rijn- en Delfland.
De heer E. Horlings, als vertegenwoordiger van de afdeling Delfzijl.
De heer R. Krabbendam, als vertegenwoordiger van de afdeling Zwolle.
De heer A. C. Brussaard stelt zich niet meer herkiesbaar als vertegenwoordiger van de afdeling West-Friesland. In deze vacature zal alsnog worden voorzien.
De heer S. W. Erich als vertegenwoordiger van de afdeling Tilburg.

Punt 11 : Voorstel afdeling Zaanstreek.

Indien mogelijk in het tijdschrift voor beginnende liefhebbers en jeugdleden een aparte rubriek in te richten, die maandelijks terugkeert. Onze gedachten gaan naar een rubriek, die geschikt moet zijn voor toelichting, voorlichting en inlichtingen door middel van vragen, die beantwoord worden.

Tentoonstelling te Rotterdam

Ter gelegenheid van het 8e lustrum organiseert de afdeling Rotterdam van Succulenta van 20 mei tot en met 11 juni 1967 een tentoonstelling.

Dank zij prettig samenwerken met de Directie van Diergaarde Blijdorp zijn wij in de gelegenheid gesteld op het terrein van Blijdorp voor dit doel een kas te zetten, groot 300 m².

Zaterdag 20 mei wordt de tentoonstelling geopend door Dr. A. C. W. van Bommel, Directeur Diergaarde Blijdorp en zal verder elke dag van v.m. 10 uur tot zonsondergang te bezichtigen zijn.

Eveneens is ons de gelegenheid geboden om de Algemene Vergadering in een gebouw op het terrein te houden.

Aan alle leden van Succulenta, die deze vergadering willen bijwonen, zal op aanvraag een gratis toegangsbewijs worden verstrekt.

De leden van de afdelingen worden verzocht dit via hun secretaris te doen. De verspreid wonende leden kunnen dit rechtstreeks bij de secretaris van de afdeling Rotterdam doen.

Dit moet echter geschieden vóór 1 mei 1967.

Op de overige dagen is de toegangsprijs voor de tentoonstelling en Diergaarde Blijdorp f 2,50 per persoon, kinderen f 1,25.

Op zaterdagen zijn de toegangsprijzen f 1,25 en kinderen f 0,75.

In Blijdorp is gelegenheid tot het gebruiken van een lunch. De kosten daaraan verbonden bedragen voor u, naar keus f 5,00 of f 6,25.

Indien u daar gebruik van wenst te maken, gelieve dit eveneens vóór 1 mei te berichten.

Vanaf het Centraalstation is Diergaarde Blijdorp te bereiken met de tram, lijn 3 tot eindpunt, dat is voor de ingang der tuin.

J. L. de Slegte, secretaris,
Schiebroeksesingel 31, Rotterdam 12.

Mededeling van het Hoofdbestuur

Met ingang van heden zal mevrouw E. Verduin—de Bruyn, thans wonende Koningsweg 2, Beekbergen, de ledenadministratie van Succulenta op zich nemen. Het is noodzakelijk alle gegevens voor het lidmaatschap, zoals opgaven van nieuwe leden, adreswijzigingen enz. te richten aan haar adres.

Voor algemene zaken betreffende de vereniging, aanvragen van oude jaargangen, opgaven van advertenties, wende men zich tot mevrouw J. Grullemans—van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

Door middel van een dagvaardiging is het gelukt de contributie over 1965 benevens de kosten van die dagvaardiging te innen van de voormalige

Drie Landen Conferentie

De Drie-Landen-Konferentie zal dit jaar door de Duitse liefhebbers georganiseerd worden en wel op 24 en 25 juni te Monschau in de Eifel. Hiertoe heeft men voor dit weekend de beschikking verworven over de moderne jeugdherberg Hargart.

Het programma ziet er als volgt uit:

- 24 juni 15.00 uur. Begroeting der deelnemers.
18.00 uur. Gemeenschappelijke maaltijd
19.00 uur. Voordracht in de Duitse taal. Het wordt een voordracht over Lobivia's, welke met de vertaling en discussie de gehele avond zal vullen.

Na afloop gezellig samenzijn.

- 25 juni 8.00 uur. Ontbijt.
9.30 uur. Voordrachten in de Nederlandse taal, verzorgd door een spreker uit België en een uit Nederland, eveneens met vertaling.
12.30 uur. Middagmaal.
14.00 uur. Ruilbeurs.

De kosten bedragen, inclusief de maaltijden en overnachten, F. 19,—.

Inschrijving kan uitsluitend geschieden in het land waarin men woont. In Nederland door storting of overschrijving van het deelnemersgeld ad F. 19,— op girorekening van de Ned. Midd. Bank te Venlo met de vermelding: Bestemd voor G. M. J. Linssen i.z.3LK.

Deelnemers in België gelieven zich op te geven bij S. Witvrouwen, Eeuwfeestlaan 223, Lier; deelnemers in Duitsland bij W. Jordans, Schillerstrasse 5, 5113 Hoengen bij Aken.

Er zijn tweehonderd slaapplekken in de jeugdherberg, verdeeld over kamers voor acht personen. Gelet op het succes van de 3LK in Well

vorig jaar wordt een grote deelname verwacht. Wilt U zeker zijn van een plaats, schrijft U zich dan spoedig in. Als alle bedden bezet zijn sluit de inschrijving.

Om zonder moeilijkheden aan de grens planten voor de ruilbeurs mee te kunnen nemen zijn een Gezondheidsverklaring van de Plantenziektkundige Dienst en een uitvoervergunning nodig. Ten einde één en ander tijdig te kunnen verzorgen gelieve iedere deelnemer, die van plan is aan de ruilbeurs deel te nemen, dit op te geven bij J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo. Hij/zij ontvangt dan nader bericht.

Namens de Drie-Landen-Kommissie,

J. DE GAST,
Graaf Gerhardstraat 10, Venlo

„WéHaTé“ 67, Int. Technische Tuinbouwbeurs

Van 25 t/m 29 juli a.s. wordt in de Haagse Houtrushallen de 19e Internationale Technische Tuinbouwbeurs „WéHaTé 67“ gehouden. Het is de derde maal dat Den Haag deze beurs onderdak biedt. Vroeger vond zij in de gebouwen van de Coöperatieve Westlandse Snijbloemenveilig te Honselersdijk plaats, maar in 1965 dwong de gestadige groei van de expositie de organisatoren naar een grotere ruimte uit te zien. De Houtrushallen, die speciaal voor tentoonstellingen zijn ingericht, boden en bieden ruimschoots plaats aan de „WéHaTé“.

Vorig jaar trok de „WéHaTé“ bijna 40.000 bezoekers. Dat waren er ruim 5000 meer dan in 1965. Deze stijging is voor een belangrijk deel te danken aan de opvallend grote aantallen buitenlandse bezoekers. Onder hen waren niet alleen velen uit het westen van Europa, maar ook Bulgaren, Russen, Amerikanen en zelfs Japanners. De belangstelling uit het buitenland zal geen verwondering wekken, wanneer men bedenkt dat de „WéHaTé“ de enige gespecialiseerde technische vakbeurs voor de glastuinbouw in de wereld is.

De „WéHaTé“ toont onder meer vele soorten tuinbouwmachines, ketels, branders, kassenbouw, ziektebestrijdingsmiddelen, transportwerktuigen, lucht en regeninstallaties, emballage, planten, zaden, enz.; kortom, geeft een volledig overzicht van alles, wat voor de moderne glastuinbouw van belang is. Evenals op de vorige beurzen wordt ook aan de voorlichting ruimschoots aandacht besteed. Er zullen weer interessante inzendingen te zien zijn van het Instituut voor Tuinbouw Techniek (ITT) te Wageningen, het Proefstation voor de Groenten- en Fruitteelt onder Glas te Naaldwijk en het Proefstation voor de Bloemisterij in Nederland te Aalsmeer. Bovendien zullen door het Rijkstuinbouwconsulentschap voor Bedrijfsuitrusting en Arbeidsmethoden (RBA) te Wageningen in een van de kassen op het buitenterrein demonstraties worden verzorgd op het gebied van het intern transport, tijdens welke de modernste methoden en apparatuur op aanschouwelijke wijze zullen worden getoond.

Evenals het vorige jaar is – ook op het buitenterrein – een kas te

bezichtigen met vele bloemen- en groentesoorten in diverse groeistadia.

Voorts zal een stand worden ingericht gewijd aan de internationale vakpers, zodat de bezoekers zich ook van de binnen- en buitenlandse literatuur op het gebied van de glastuinbouw op de hoogte kunnen stellen.

Ook voor leden van Succulenta kan deze beurs belangwekkend zijn.

Uit andere tijdschriften

In „Kakteen und andere Sukkulanten” vervolgt Dr. Buxbaum in het januari- en februari-nummer zijn opstel over de onderzoekingen naar de ontwikkelingsgeschiedenis bij cactussen; een mooi artikel, maar voor de gemiddelde liefhebber te geleerd. Prof. Dr. Rauh gaat door met interessante bijdragen te leveren over de Euphorbia's van Madagaskar en wijdt vooral aandacht aan de vormenrijkdom van *E. milii* (die wij vooral kennen als *E. splendens*, de zg. Christusdoorn), waaruit ook al weer volgt, hoe variabel deze soort in zijn vaderland is. Reizen naar cactuslanden zijn in de mode; ook hier verslagen van cactusjagers, interessant om te lezen en verlucht met fraaie afbeeldingen. In het februari-nummer ligt zelfs een circulaire voor hen, die eens mee willen; 16 dagen naar Mexico (herfst 1967) voor f. 2.810,- vanaf Amsterdam. Liefhebbers kunnen zich melden bij het reisbureau Schmidt KG., Postfach 980, Remscheid, 5630.

In het „groene” Engelse tijdschrift, dat meestal wat meer aan de oppervlakte blijft heeft Donald een studie geschreven over Neoporteria, Pyrrhocactus etc. een groep van geslachten, waarmede we nog geen raad weten. Moeten alle tot nu toe beschreven geslachten worden gehandhaafd of moet er gecombineerd worden? Donald zegt van wel en brengt alle soortnamen gepubliceerd onder Neoporteria, Pyrrhocactus, Horridocactus, Neochilenia en Chileorebutia onder Neoporteria, wat m.i. wel een vooruitgang kan betekenen, omdat inderdaad verscheidene van de bestaande geslachten zeer weinig onderling verschillen; andere, die ook combineren (bv. Buxbaum), onderscheiden Neoporteria en Pyrrhocactus. Welke de juiste oplossing is, zal de tijd moeten leren. Intussen heeft het werk van Donald een enorme hoeveelheid nieuwe combinaties opgeleverd.

Het „witte” Engelse tijdschrift (National Cactus and Succulent Journal) heeft altijd een gevarieerde inhoud. W. L. Tjaden doet een poging onze bekende Kerstmiscactus (*lidcactus*) te benamen; het is een moeilijke kwestie en ook hij ontveinst zich niet, dat zijn oplossing niet de eeuwigdurende zal zijn. Hij stelt voor de alom bekende *lidcactus* nu *Schlumbergera buckleyi* te noemen; het is een onderwerp belangrijk genoeg er eens een nadere studie van te maken, want geheel bevredigend is het thans toch niet opgelost.

Rowley maakt er weer eens een nieuwe hybride-naam bij: *Echinobivia* (*Echinopsis* x *Lobivia*); hier is hij, naar ik meen, op de verkeerde weg; wanneer we alle hybriden tussen geslachten moeten benamen, dan raken we zeker in de war. Een onderwerp om de gedachten eens over te laten gaan. Intussen, het is een lezenswaardig tijdschrift.

In het Amerikaanse tijdschrift (*Cactus and Succulent Journal of America*) staan altijd veel artikelen over succulenten in het wild; maar ook vindt de International Succulent Institute hierin voor haar publicaties onderdak; deze organisatie biedt allerlei cactussen en andere succulenten te koop of te ruil aan, maar de prijzen zijn stevig; de goedkoopste stekplant kost 1.50 dollar.

Ook in dit tijdschrift vinden we een naam voor een nieuwe geslachts-hybride nl. *Ferobergia* een hybride van *Ferocactus* (*acanthodes*) en *Leuchtenbergia* (*principis*). Een belangrijk commentaar op de studie van *Mammillaria* van W. F. Maddams, waarin hij de betrekkelijkheid van belangrijke kenmerken ter discussie stelt zoals bv. al of geen melksap, al of geen haakdoorns, is zeer de moeite waard te lezen; eigenlijk zou iedere *Mammillaria* liefhebber daarvan op de hoogte moeten zijn.

B

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht
Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

AFD. RIJN- EN DELFLAND

Op onze maartbijeenkomst sprak de heer v. Arkel over de „Phyllocactussen”. Met deze naam worden ten onrechte de Epiphyllums aangeduid. De eerste Epiphyllum werd omstreeks 1650 ingevoerd. Het was E. phyllanthus. Deze eerstelingen werden met Nopalxochia soorten gekruist en dit heeft aanleiding gegeven tot het ontstaan van zo'n 5000 geregistreerde hybriden.

Het einde is er van zoek maar vele prachtige bloeiers zijn thans in de verzameling aanwezig. Bij de verzorging van onze „Phyllo's” dienen wij te bedenken dat deze planten epiphytisch, d.w.z., op een andere plant groeiend, hun planten-

bestaan slijten. Vandaar de geslachtsnaam Epiphyllum. In de regel zijn het bomen waar zij een bestaan op hebben gevonden. In de oksels van de takken verzamelen zich afgevallen bladeren, mest van vogels, dode insecten, enz. tot een humusrijke voedingsbodem.

Door de bodembewoner Selenicereus in te kruisen bleken uitermate sterke hybriden te ontstaan, die zeer goed in een zonloze huiskamer gekweekt kunnen worden en U weldra kunnen verrassen met hun mooie sprekende bloemen, hetgeen de heer van Arkel toonde door middel van vele zeer goede dia's. Het werd weer laat eer alle Phyllo's een plaatsje op het scherm hadden gevonden. Op onze aprilvergadering, donderdag de dertiende, zal de heer van Donkelaar spreken over succulenten, geen cactussen zijnde.

Ieder die geïnteresseerd is, is van harte welkom.

J. Snelleman, secretaris,
Conradkade 11, Den Haag.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Wigginsia sellowii in het zuidelijk deel van Rio Grande do Sul

foto: Buining

(Zie het artikel op pagina 67)

Van maand tot maand

De meimaand is weer aangebroken en alle liefhebbers kunnen zich wederom verlustigen in de bloemenpracht in hun kassen, bakken of vensterbanken. Ook de drang om bijeenkomsten te bezoeken is er weer : algemene ledenvergadering te Rotterdam, 3-landenconferentie, Bodensee-conferentie, I.O.S. Congres liggen in het verschiep of hebben juist plaats gevonden.

Vooraf deze conferenties hebben succes, zoals ik al verscheidene malen heb gememoreerd, althans tot zekere hoogte. Men ziet elkaar weer, maakt kennis en verruult of koopt en verkoopt. Maar of de drang tot studie, tot verdieping van de liefhebberij aan de beurt komen, is de vraag. Het aantal schrijvers van artikelen blijft even klein als het is en de diverse studiegroepen zijn geen daverend succes. Dergelijke clubs worden vaak gedragen door één persoon, die er alles voor doet, maar weerklank vindt zo iets nauwelijks. Het is trouwens ook gemakkelijk om alles aan één over te laten.

Toch zijn er zo veel interessante gebieden, Waarom nu eens een Mammillaria-club opgericht ? Mammillaria's zijn er genoeg in Nederland, iedere liefhebber heeft er wel; er is literatuur genoeg, moeilijk te kweken zijn ze niet en de vraagstukken in dit geslacht zijn nog steeds groot. Bovendien een aantrekkelijk geslacht, mooie planten, lang bloeiend.

Zo zijn er nog andere geslachten en groepen, waaraan men zijn aandacht wijden kan. Het is gewoon een kwestie van beginnen.

B.

Tentoonstelling te Rotterdam

In aansluiting op ons bericht in het april-nummer van Succulenta, nog de volgende aanvulling.

Leden van Succulenta, die *niet* de Algemene Vergadering wensen bij te wonen, doch wel een bezoek willen brengen aan de tentoonstelling, kunnen in Blijdorp, op vertoon van hun lidmaatschapskaart 1967, een toegangsbewijs bekomen voor de tentoonstelling en de gehele tuin tegen betaling van f 0,75.

Dit geldt slechts voor de dag van de opening der tentoonstelling.

Na 20 mei worden de eerder genoemde prijzen berekend.

De lidmaatschapskaart 1967 van verspreid wonende leden van Succulenta kan worden aangevraagd bij Mevrouw E. Verduyn-de Bruyn, Koningsweg 2, Beekbergen.

Wigginsia – Malacocarpus

door A. F. H. BUINING

(Zie de afbeelding op de voorpagina)

Het oude ons zo bekende geslacht *Malacocarpus* Salm-Dyck 1850 bleek deze naam ten onrechte te dragen, omdat vastgesteld kon worden door Porter, dat *Malacocarpus* reeds vóór deze datum gebruikt was voor een ander plantengeslacht. Genoemde Porter veranderde in *Taxon* 13:210, (1964), de naam in *Wigginsia*. Van de bekende soorten veranderde hij derhalve de geslachtsnaam.

Intussen is Buxbaum tot de overtuiging gekomen, dat *Malacocarpus* thuis hoort in het geslacht *Notocactus*, hetgeen wel juist lijkt. Op deze plaats wil ik daarop niet verder ingaan, echter wel constateren, dat een „*Malacocarpus*” geslacht of ondergeslacht voor ons liefhebbers gemakkelijk is te onderkennen.

In de literatuur wordt aangegeven, dat deze plantengroep voorkomt in Brazilië, Uruguay, Argentinië en Colombia.

De oorspronkelijke typeplant werd gevonden in Montevideo.

Tijdens mijn reis door een deel van Uruguay en Brazilië vonden we enkele planten weer, die reeds in de oudere literatuur voorkwamen en waarvan de vindplaats eveneens werd aangeduid met Montevideo.

Nu was het grensgebied van Brazilië en Uruguay in de vorige eeuw reeds een zeer moeilijk vast te stellen zaak. Blijkbaar reikte destijds de invloed van Montevideo, de hoofdstad van Uruguay, ver naar het noorden, althans ver in het huidige Brazilië. De toenmalige aanwijzing „Montevideo” beduidde ongetwijfeld, dat de betreffende cactus voorkwam in het toen onder het gezag van Montevideo staande gebied. Later werd echter de officiële grens gemarkeerd op een lijn, die aanzienlijk meer naar het zuiden lag.

Wij zijn de officiële grenslijn gevolgd van Bagé over Livramento en verder over een afstand van enige honderden kilometers, waarbij we konden constateren, dat het gebied ten noorden van deze grenslijn een veel rijkere cactusflora had, dan dat in het zuidelijke Uruguay. Ook het sortiment *Malacocarpus* was in Rio Grande do Sul (Brazilië) veel groter dan in Uruguay.

Malacocarpus komt in het zuiden van de deelstaat Rio Grande do Sul en in het noorden van Uruguay zeer veelvuldig voor. Indien men in het huidige grensgebied cactussen vindt, dan zijn dat altijd eerst *Malacocarpus*-soorten.

De grens tussen beide landen is aangegeven door grote betonnen blokken, die van blok tot blok zichtbaar zijn. Om de 10 km staat een enorm groot betonnen blok. Het pad waarover wij ons vaak met heel veel moeite

en zorg moesten begeben en dat dikwijls ging over zeer rotsachtige gedeelten en door brugloze rivieren, slingerde afwisselend in Uruguay of Brazilië.

Noord-Uruguay is in het algemeen minder bergachtig en meer pampas-achtig, dan Brazilië. De zeer uitgestrekte wilde weidegebieden worden bevolkt door mestvee en duizenden schapen. Deze schapen vooral voeden zich in de droge wintertijd graag met cactussen, zodat zij als aartsvijanden van onze succulente vrienden beschouwd moeten worden. Opmerkelijk was echter, dat dikwijls *Malacocarpus* onaangeroerd bleef. We troffen grote exemplaren van deze groep aan in weiden, die intens bevolkt waren met schapen. Of de zware bedoorning of het harde plantenlichaam dit veroorzaakte, weet ik niet, maar deze groep planten handhaafde zich zodanig, dat na een vermoeiende wandel- of klimtocht van : „ach al weer die vervelende *Malacocarpus*”.

Het is bijzonder moeilijk op de vindplaatsen de planten naar de in de literatuur bekende namen te determineren, omdat de oorspronkelijke beschrijvingen meestal ten enenmale onvoldoende zijn en men in het algemeen te weinig veldstudies verricht heeft.

Het viel mij althans bijzonder moeilijk om uit de vele variabele planten, nauwkeurig de soort vast te stellen. Aanvankelijk, bij de eerst gevonden planten, denkt men alles nauwkeurig te weten, maar als men dan op grote uitgestrekte gebieden duizenden planten uit deze groep gezien heeft, dan springen er wel enige typische soorten naar voren, maar een vrij groot aantal blijft voorlopig een vraagteken. Gelukkig beschikken wij nu over veel onderzoekingsmateriaal, zodat naar wij hopen enige moeilijke vragen opgelost kunnen worden.

Het plantenmateriaal van deze groep in onze verzamelingen is danig gekruist en gedegeneerd, waaruit misschien te verklaren is, dat de belangstelling voor deze groep in liefhebberskringen gering is. Als men echter deze planten in de natuur heeft gezien met hun prachtig gele bloemen, wordt weer nieuwe belangstelling gewekt, hetgeen ik ook hoop enigermate bereikt te hebben met dit artikel en zonder in een opsomming van soorten te vervallen.

Deze planten groeien graag op rotsachtige nogal schrale gronden. Wij troffen een paar reuzenexemplaren aan op een dorre kale berg in het noorden van de Cuchilla de Haede in Uruguay, tussen grillige rotsblokken. Een Cuchilla is een langgerekte heuvelreeks, waarin zo nu en dan merkwaardige steile rotsachtige bergpunten voorkomen, die men dan gaarne op cactussen onderzoekt, aangezien de schapen daar wat moeilijker op kunnen komen. Aan de steile wanden vonden we de grote exemplaren tot wel 40 cm lang, prachtig in bloei.

Aangenomen mag worden, dat de hete zonnestrallen de rotsen op hoge temperatuur brengen, zodat het kweken van deze planten in plastic potten of in blikken op eigen wortel, mits deze potten of blikken niet in de grond geplaatst worden, behoorlijk succes zal hebben.

De gedragingen van enige cactussen bij de bevruchting. — Kleistogamie

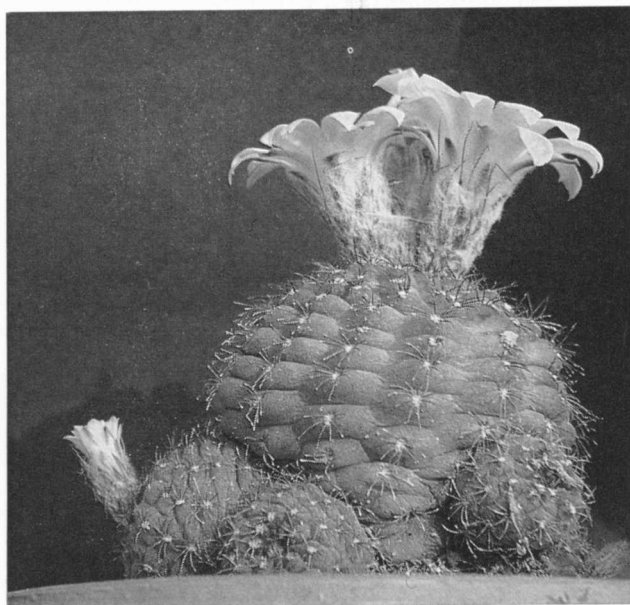
door WILHELM SIMON

401 Hilden/Rhld, Eller Strasse 1 a

Over de bestuiving van kaktusbloemen heeft Porsch in 1938/39 (I) een samenvattend overzicht gegeven. Sindsdien is daarover slechts weinig nieuws bekend geworden.

Wij weten, dat de meeste kaktussen allogaam zijn, d.w.z. dat zij alleen zaad kunnen vormen na bestuiving met stuifmeel afkomstig van een bloem van een andere plant, dus na kruisbestuiving. Slechts weinig kaktussen, zoals b.v. enige *Rebutia*'s zijn autogaam, d.w.z. zij vormen ook zaad na bestuiving met het eigen stuifmeel. Bovendien zijn er ook nog soorten, waarbij de zelfbevruchting zich in de gesloten bloem voltrekt; zulke planten vormen kiemkrachtig zaad, zonder dat de bloem zich heeft geopend. Dit verschijnsel wordt *kleistogamie* genoemd; wij kennen dit van de *Frailea*'s.

Aan dit verschillend gedrag, waaruit men misschien ook konklusies mag trekken wat betreft de verwantschap, is in de literatuur tot nu toe nauwelijks aandacht besteed. Porsch (I) geeft een samenvatting van de tot op dat ogenblik bekende publicaties. Wat betreft de kleistogamie haalt hij Schumann (1898), Spegazzini (1905), Britton en Rose (1921), Vaupel (1925),

Afb. 1. — *Frailea schilinskyana*. Is de plant eenmaal zo groot, dat zij bloeit met open bloem, dan zet zich dit vermogen door tot in het kleinste stekje.

foto: W. Simon

Afb. 2. — *Frailea gracillima*. Twee evenoude knoppen, links kleistogaam, het zaad is bijna rijp, rechts twee dagen voordat de bloem zich opent.

foto: W. Simon

Berger (1929), en Backeberg-Knuth (1935) aan, maar legt er de nadruk op, dat alle op kleistogamie betrekking hebbende beweringen met voorzichtigheid gehanteerd moeten worden en nauwkeuriger moeten worden. Ook in Backeberts „Cactaceae” (2) staat er geen nieuws over.

De gangbare mening is, dat *Frailea*-bloemen zich alleen in de volle zon openen, anders zullen de vruchten zich kleistogaam zetten. In werkelijkheid liggen de verhoudingen geheel anders, zoals uit mijn eigen ervaringen gebleken is. Hierover zal ik nu in het kort verslag uitbrengen.

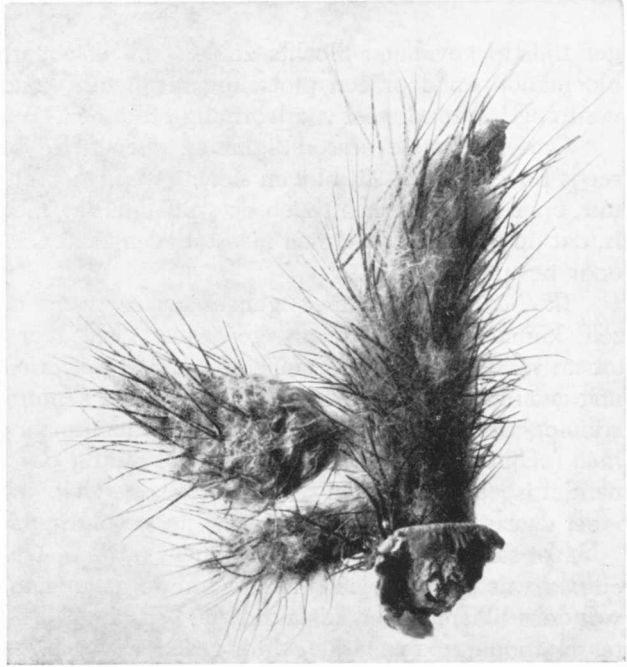
Zowel *Frailea grahliana* als *F. schilinskyana* geven reeds als klein plantje van nauwelijks 10 mm doorsnede knoppen, die niet open gaan maar toch zaaddragende vruchten voortbrengen. Pas wanneer de plantjes groter geworden en rijkelijk met stekken omringd zijn, ontwikkelen zich ook knoppen, die overgaan in geopende bloemen. Planten, die voor het eerst open bloemen hebben, brengen (vooropgesteld, dat de kweekwijze gelijk blijft) het volgende jaar eerst wederom enige kleistogame bloemen voort en daar-

Afb. 3. — *Frailea* sp. n. Nog onbekende soort uit de nalatenschap van Fric. De slanke eivormige knop een dag voor het opengaan.

foto W. Simon

Afb. 4. — *Frailea gracillima*. Een curiositeit.
Zie tekst.
foto W. Simon

Cliché's welwillend
in bruikleen
afgestaan door
Kakt. u.a. Sukk.

na open bloemen. Pas wanneer de planten zo groot zijn, dat zij direct met geopende bloemen bloeien zet zich dit vermogen tot in het kleinste stekje door (afb. 1). Op gelijke wijze gedragen zich *F. aurea*, *F. carminifilamentosa*, *F. pseudograhiana* en *F. pumila*. Groter wordende *Frailea*'s, zoals *F. bruchii*, *F. dadakii*, *F. pygmaea*, die zelden spruiten, dragen minder bloemen. Hier verschijnen de geopende bloemen pas op oudere planten. Elke stilstand in de groei beantwoordt de plant met kleistogame bloemen. ook bij zonnig weer. Vond de groeistilstand plaats in het voorjaar, bijvoorbeeld door verpotten, dan komen de open bloemen pas in de zomer. Dit zal wel tot de foutieve mening geleid hebben, dat de *Frailea*-bloemen zich slechts in de volle zon openen.

Dat het niet zo is, kan men gemakkelijk vaststellen, waneer men de knoppen van klein af nauwkeurig gadeslaat. Bij de genoemde soorten zijn de bloemknoppen aanvankelijk kegelvormig, spoedig heeft een verschil in ontwikkeling plaats in dier voege, dat een deel van de knoppen aan de basis dikker wordt, dat zijn die knoppen, die kleistogaam vrucht vormen (afb. 2). De andere knoppen worden slank eivormig en openen zich op een aanmerkelijk later tijdstip (afb. 3). Met een beetje ervaring kan men al spoedig zien, of een knop zal opengaan of niet. In de spits kegelvormige knoppen worden nooit bloembladen gevormd; in de slanke knoppen daarentegen worden wel bloembladen gevormd. Deze knoppen gaan open, zelfs dan, waneer de zon niet volop schijnt. De beslissing, of een knop kleistogaam zaad vormt, dan wel zijn bloem ontvouwt, is dus reeds op een vroe-

ger tijdstip gevallen! Slechts zelden kon ik waarnemen, dat dergelijke bloemknoppen door een plotseling invallende koude niet opengingen; zij verdroogden zonder tot zaadvorming te komen.

Onder normale omstandigheden openen de bloemen zich in de kas reeds boven 20 °C. Zij blijven slechts weinige uren, meestal van 13 tot 15 uur, open en dit herhaalt zich de volgende dag niet meer. Belangwekkend is, dat de geopende bloemen meestal geen zaad vormen, wanneer men niet door bestuiving helpt.

Ik ben er nog niet geheel zeker van, dat alle *Frailea*'s zich zelf kunnen bestuiven; zij gedragen zich zeer verschillend. Van de tot nu toe genoemde soorten heb ik van *F. asterioides* door zelfbestuiving nog geen zaad kunnen winnen. Zaden van *F. cataphracta*, die door zelfbestuiving werden verkregen, bleken niet kiemkrachtig te zijn. Bij *F. chiquitana* (of juister gezegd, bij die *Frailea*, die bij ons als *F. chiquitana* in de handel is) (3) kon ik nog geen kleistogame zaadvorming waarnemen. Men moet daaruit evenwel geen overhaaste gevolgtrekkingen maken.

Tot slot nog een merkwaardigheid (afb. 4). De bloem van een *F. gracillima* was open geweest, maar vormde geen zaad. Uit het onderste deel van deze bloem ontwikkelde zich nu een knop, die kleistogaam vrucht zette, daaronder nog een, die echter geen vrucht vormde. Een prachtig bewijs voor de spuitvormende natuur van de kaktusbloem, ingeval dit nog nodig mocht zijn. Ik stuurde alles aan mijn vriend Kilian, die er een foto van maakte.

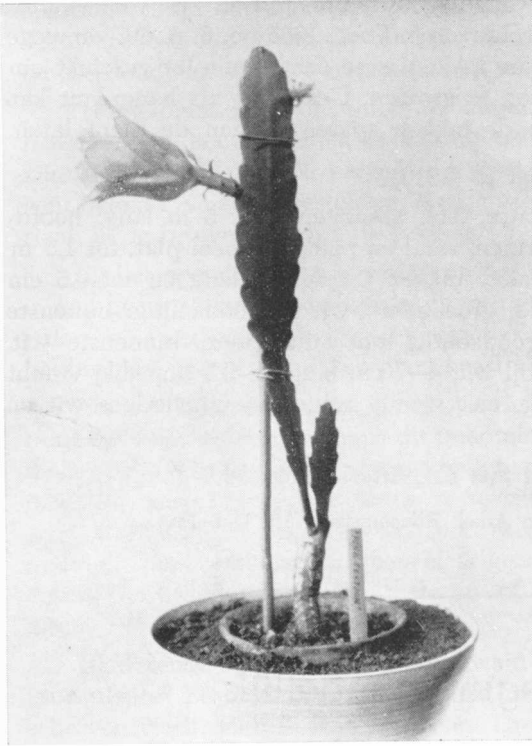
Literatuuropgave :

- (1) Porsch, Cactaceae 1938/I, Das Bestäubungsleben der Kakteenblüte I
Cactaceae 1939/I, Das Bestäubungsleben der Kakteenblüte 2.
- (2) Backeberg, Die Cactaceae, Jena 1959.
- (3) Simon, Sukkulantenkunde VII/VIII, 1963, 71 en 72.
Uitvoering bibliografie bij Porsch.

Naschrift van de redactie.

Uit dit artikel blijkt weer, hoe veel eenvoudig onderzoek nog verricht kan worden, juist door de liefhebbers. Er is over de oorzaken van het optreden van cleistogame bloemen in het algemeen wel wat bekend, maar aan het onderzoek bij cactussen is nog weinig gedaan. Naar ik hoop zal van dit artikel een prikkel uitgaan tot verdere studie.

Epiphyllum pumilum

Plant en foto: van Arkel

P. K. VAN ARKEL

Epiphyllum pumilum

Evenals *Epiphyllum strictum* behoort *E. pumilum* tot de, in kultuur, gemakkelijk bloeiende Epiphyllums. De dimorphe plant geeft zowel lange, rolronde takken die aan de top de platte blad-vorm aannemen, als geheel platte takken. Drie-vleugelige takken komen zelden voor. Hoewel de bloem niet zo groot en sierlijk is als die van *E. strictum* zal de liefhebber, die zijn *E. pumilum* in bloei gebracht heeft, menig minuutje besteden om deze kleine bloem te bewon-

deren. De talrijke, in de nazomer, zelfs tot in oktober, verschijnende bloemen hebben een tot 6 cm lange, groenachtig-witte bloembuis; de groenachtig-witte buitenste bloembladen zijn meestal recht en steeds spits gepunt; de binnenste zijn korter, wit en lancetvormig. Evenals de meeste andere Epiphyllums behoort *E. pumilum* tot de z.g. nachtbloeiers. De op mijn plant verschenen bloemen openden zich des nachts na 12 uur, heel vroeg in de morgen stonden zij in volle glorie te bloeien en zij verwelkten eerst tegen de avond.

Ik kan deze afwijking in de bloeitijd ten opzichte van andere nachtbloeiers, b.v. *E. strictum*, die uitsluitend 's nachts bloeien, niet verklaren; waarschijnlijk zal de standplaats hierbij een rol spelen. Het is mij tot heden niet gelukt een vrucht aan mijn plant te kweken.

Door de lange, rolronde, later platte takken neemt deze plant veel ruimte in beslag die ik voor een plant niet beschikbaar kan stellen, vandaar dat ik deze rolronde takken steeds wegneem, waardoor een niet te grote, meer rozetvormige en toch bloeibare plant verkregen wordt.

Voorjaar 1966 heb ik een rolronde tak laten bewortelen en aan een recht stokje aangebonden met als resultaat op bijna elke areool een korte,

platte tak. Met belangstelling wacht ik nu de bloeitijd af.

De kultuur is die, zoals beschreven in Succ. 1965 no. 6, p. 89; vanwege de min of meer slappe en dunne takken is ze echter minder geschikt om zonder aanbinden recht omhoog te groeien. Gekweekt als hangplant kan men eventueel de lange rolronde takken sparen en aan de plant laten.

Epiphyllum pumilum Br. et R. (1913).

Plant omhoog groeiend, later vaak afhangend, tot 5 m lang; hoofdstam rond; eindtakken in 2 vormen, rond en plat of geheel plat, tot 1,5 m lang, zelden drie-vleugelig; vlakke takken tot 60 cm lang en tot 0,5 cm breed; bloembuis tot 6 cm lang, groenachtig-wit tot roodachtig; buitenste bloembladen recht, groen- of roodachtig, met spitse punt; binnenste wit, lancetvormig, tot 4 cm lang; stijl wit, 4–7 cm lang, 2–2,5 mm dik, vrucht glanzend kersrood, 5–7 kantig, met weinig schubjes; vruchtvlees wit en eetbaar. Groeiplaats : Guatemala.

De plant wordt nu en dan met *E. pittieri* verwisseld.

Ingezonden door de heer P. K. van Arkel, Ellecomstraat 12, Den Haag.

Alle begin is moeilijk

door D. J. VAN VLIET

Zaai-aanwijzingen kunt u trouw in iedere jaargang van Succulenta vinden, maar over wat daarna de resultaten zijn zwijgt het tijdschrift meestal. Hoe dat mij, zolang ik zaai, is vergaan wil ik graag vertellen.

Men hoort wel eens beweren dat in de winter alle praktische belevingen in onze liefhebberij stil staan. Niets is minder waar. Juist dan is het de gijkte tijd om voorbereidende werkzaamheden te verrichten. Wij maken dan onze keuze in de zaadlijsten die in steeds grotere getale onze brievenbussen inrollen. Er is geen lijst te vinden of er is wel iets van onze gading bij. Neem bijvoorbeeld eens de grote aantalen zaden, aangeboden onder allerlei geheimzinnig gekozen afkortingen, die het vlagloze schip van de species toch een thuishaven moet bezorgen.

Velen trekken hun neuzen op en veronderstellen dat je er zondermeer wordt tussen genomen. Soms is dit ook wel het geval, ofschoon de ervaringen mij ook anders hebben geleerd. Zo bleek ik op deze wijze al een jaar in het bezit te zijn geweest van de nieuwe *Notocactus crassigibbus*, dus nog vóór deze soort onder die naam als import ons land had bereikt. Hetzelfde was het geval met *Notocactus horstii*. U begrijpt dat hiermee het geleden verlies van de andere waardeloze „soorten” volkomen werd goed gemaakt.

Het blijft intussen toch wel een kostbare zaak en het is juist het eco-

nomische tintje dat aan deze planten en zadenimport kleeft, u te waarschuwen voor de vormen die tot bekende soorten zullen blijken te behoren en die de algemene verwarring kunnen vergroten.

Terugkomende op ons punt van uitgang hebben wij dus in de wintermaanden een keuze kunnen maken uit de aangeboden zaden. In de regel zijn deze „zaaddames en heren” van goed vertrouwen en nog vóór er een cent betaald is ligt de bestelling, keurig verpakt in verend emballage-materiaal, in de brievenbus met de bede iets bij te dragen in de kosten.

Bij het openen van het pakket en het aanzien van het zaad raken wij in een hoera-stemming en willen direct met zaaïen beginnen teneinde „de palen” zo vlug mogelijk uit de zaaipotjes te zien schieten. De ware liefhebber past echter geduld en geen haast bij zijn zaken.

Eerst pakken wij het zaadboek waarin wij ieder jaar alle gegevens omtrent het zaad noteren; althans dit behoren wij te doen, willen wij later uit deze documentatie de gegevens kunnen putten die het mij bijvoorbeeld mogelijk maken om dit artikeltje te schrijven. Men noteert van wie het zaad afkomstig is; geslachts- en soortnaam, firmanummer en eigen volgnummer. Dan wanneer en hoeveel is gezaaid en als het zaad kiemt de datum der kieming. Ook eventuele op- of aanmerkingen van de firma noteren.

Bladerende in dit notitieboekje kwam ik bij de beginperiode van mijn „succulente” bestaan. Het is heel goed mogelijk dat u dit wat dwaas geschreven vindt, toch ik laat het staan. Die eerste zaaipogingen waren belist „sukkelend”. Niets kwam er van terecht; en toch was het zaad betaald en waren mijn ondernemingen groots opgezet. Men zou anders kunnen denken dat die paar pakjes van het Clichéfonds niets hadden te betekenen; het was echter kostbaarder.

Volgens de noteringen werd in 1958 de eerste poging ondernomen. Gekocht werden 26 soorten van het Clichéfonds, gesticht en toen nog beheerd door mej. v. d. Thoorn en 26 soorten bij Frau Winter, om dat ook eens te proberen.

Het resultaat — en daar gaat het nu juist om, — was zeer bedroevend. Eén zaaïling t.w. *Horridocactus horridus* had alle verschrikkingen die ik schijnbaar had toegepast, kunnen overleven. Wat heeft mij dat plantje gekost? Van Frau Winter 26 soorten tegen een gemiddelde prijs van f 0,80 maakt f 20,80. Verder van het Clichéfonds ook 26 soorten à f 0,25 is f 6,50. Ik mag wel even opmerken dat het Clichéfonds altijd sterk concurrerend is. Bij elkaar krijgen wij dan het voor een cactuszaaïling astronomische bedrag van f 27.30

U kunt zich indenken dat dit plantje thans in een gouden pot staat met een platina etiket die in sierlijke letters haar naam draagt. Gaatje onderin de pot afgedekt met een diamanten potscherf.

wordt vervolgd.

Drie Landen Conferentie

Heeft U zich al ingeschreven voor deelname aan de 3LK te Monschau op 24 en 25 juni a.s.? Het programma is zeker de moeite waard. Zaterdagavond houdt de heer W. Rausch een lezing over de „Kaktussen uit Bolivia”. Zondagmorgen spreekt de heer A. F. H. Buining over „Melo- en Discokaktussen van Oost-Brazilië” en de heer W. de Cocker over „Parodia's”. Evenals vorig jaar het geval was, zullen ook nu weer veel dia's te zien zijn van planten op hun natuurlijke groeiplaats.

Voor de rest van het programma verwijzen wij U naar het aprilnummer van Succulenta. Speciaal vragen wij daarbij Uw aandacht voor dat gedeelte, dat handelt over de ruilbeurs. Gezien het grote succes hiervan in Well, verwachten wij een ruime deelname. Geeft U zich tijdig op aan onderstaand adres, zodat wij voor een uitvoervergunning kunnen zorgdragen en contact opgenomen kan worden met de Plantenziektkundige Dienst. Wanneer Uw ruillijst voor 20 mei a.s. in ons bezit is, kan deze worden opgenomen in de lijst welke midden juni aan alle deelnemers wordt toegezonden.

Wanneer er voldoende belangstelling voor bestaat zal voor deelnemers, die niet over eigen vervoer beschikken een bus rijden, die zaterdagmiddag circa 1 uur uit Venlo vertrekt en zondagavond circa 8 uur in Venlo terug is. Afhankelijk van het aantal deelnemers zal de prijs liggen tussen f 7,— en f 10,— per persoon. Omdat de bus tijdig gereserveerd moet worden, is spoedige opgave noodzakelijk.

Voor alle gewenste inlichtingen gelieve U zich te wenden aan onderstaand adres. Aanmeldingen voor inwoners van Nederland door storting of overschrijving van f 19,— op girorekening 10 36 464 van de Ned. Midd. Bank te Venlo met vermelding: Bestemd voor G. M. J. Linsen i.z. 3LK.

J. DE GAST
Graaf Gerhardstraat 10 — Venlo.

U GAAT TOCH OOK OP
20 MEI NAAR ROTTERDAM?

AMERSFOORT

Het was maandagavond 10 april in een der zalen van de Johanneskerk eivol. Ongeveer 125 personen — geen leden van Succulenta zijnde — waren gekomen om de reiservaring van de heer Buining in Brazilië, niet alleen te horen maar ook in de vorm van prachtige dia's te zien.

Vol bewondering hebben we de opnamen van cactussen en andere planten uit Brazilië gezien, vergezeld door een verhelderende toelichting van onze voorzitter.

Met opzet heeft hij niet uitsluitend cactussen en vetplanten aan zijn bezoekers voorgeschoteld. De bedoeling was een algemene indruk te geven hoe een deel van de Braziliaanse bevolking leeft en een blik op de flora van dit land. Namen van cactussen werden achterwege gelaten, want dit zegt tenslotte een niet-succulente liefhebber heel weinig. Het nut van zulk een lezing zult u vragen? Mogelijk dat er onder de vele bezoekers er een aantal zijn welke zich aangetrokken voelen tot onze liefhebberij. Het was een propaganda-avond die er zijn mocht. Laten we hopen dat het een aantal leden voor Succulenta zal opleveren.

NOORD-LIMBURG

Op woensdag 15 maart 1967 hield onze afdeling een vergadering in zaal Apollo waarop door de heer Van Arkel het woord werd gevoerd. De titel van zijn voordracht luidde: „De bevruchting en wat zich daarbij in de plant afspeelt”. Begonnen bij de wetten van Mendel, maakte de spreker ons bekend met chromosomen en genen, een en ander toegelicht met dia's. Het was een zeer leerzame avond.

J. DE GAST

Graaf Gerhardstraat 10 — Venlo.

NOORD- EN ZUID-LIMBURG

Op zaterdag 25 februari j.l. hielden beide afdelingen een gezamenlijke vergadering in Roermond, waarop de heer W. Jordans uit Hoengen bij Aken het woord voerde. Het onderwerp luidde: „Mijn kweekwijze”.

De heer Jordans bleek een diepgaande studie gemaakt te hebben van de klimatologische omstandigheden en de bodem-

gesteldheid van Mexico. Hij kweekt alleen planten die daar inheems zijn. Uitgaande van de stelling: „Men moet geen planten kweken, die je bevallen, maar planten die het bij je bevallen”, probeert hij zich zoveel mogelijk aan te passen aan de levensomstandigheden op de vindplaatsen. Het was zeer interessant, onze liefhebberij eens van een ander standpunt te benaderen.

J. DE GAST

Graaf Gerhardstraat 10 — Venlo.

RIJN- EN DELFLAND

Op donderdag 13 april j.l. hielden wij onze maandelijks vergadering. De heer Snelleman werd in het bestuur gekozen en zal de taak van secretaris waarnemen. Zijn adres is Conradkade 11, Den Haag.

De heer Noltee uit Dordrecht hield in plaats van de heer Donkelaar, die op het laatste moment verhinderd was, een boeiende lezing over het geslacht Mesembryanthemum. Hij besprak achtereenvolgens de struikvormige, de halfsucculenten en de hoogsucculente vormen. Het een en ander werd toegelicht met een uitgebreide collectie dia's. Voor wel en niet vetplantenkwekers een zeer leerzame avond.

In afwijking van de gebruikelijke tweede donderdag van de maand zal op dinsdag 27 juni a.s. voor onze afdeling de heer W. Raus uit Wenen, bekend als Lobivia specialist een lezing houden met dia's over planten en dieren die hij tegenkwam op zijn voetreizen door Argentinië en Bolivia.

Het bestuur nodigt leden en belangstellenden hartelijk uit deze zeer unieke avond bij te wonen, die in het gebouw „De Drie Stoepen” Prinsegracht 73, Den Haag, zal worden gehouden. Aanvang 20.00 uur. Toegang gratis. In de pauze zal een enorme verloting van „kastukken” plaats vinden.

J. Snelleman, secretaris,

Conradkade 11 — Den Haag.

TILBURG

Verslag van de januari vergadering 1967. Meermalen was het woord fotografie en dia's in onze afdeling gevallen. Zo kwa-

men we er toe een fotograaf uit te nodigen die ons meer wist mede te delen dan dat we gewend waren op dit gebied. In de zaken zelf komt dit niet altijd zo goed tot zijn recht daar helaas de tijd dikwijls ontbreekt. Zo vonden wij de heer Zetz van de Fa. Mulder te Tilburg gaarne bereid om voor onze leden een avond vrij te maken.

Bijtijds waren onze leden hiervan op de hoogte gesteld en was hen verzocht hun foto's te stellen en de gemaakte dia's en andere opnamen ter beoordeling mede te brengen. Spoedig zaten we aldus in de liefhebberij. Het komt maar al te dikwijls voor, dat men het over een plan heeft zonder dat men er een duidelijke afbeelding van heeft. Zo blijkt dan dat een éénogige spiegelreflexcamera voor ons doel de beste resulta'en kan geven, mits men dan met zijn toestel uit de weg kan. Dat een duur toestel niet altijd de beste resultaten heeft te geven zal een ieder die niet over een duur toestel beschikt kunnen beamen. Zo blijken er heel wat hulpmiddelen te bestaan om goede resultaten te verkrijgen. Met voorzetlenzen en tussenringen kan men goede dia's maken. Verder als hoofdzaak de voornaamste factoren van verlichting en belichting en de keuze van een goed statief. Zo hoorden wij nog heel wat over het instellen op hoge lichten, perspectiefvertekening, het gebruik van teleden in de natuur. De heer Zetz pres'eerde het deze dingen voor ons in klare en begrijpelijke taal voor te dragen.

Aan de hand van demonstraties met verschillende typen toestellen en hulpstukken bleek een en ander niet zo moeilijk te zijn als men algemeen wel eens veronderstelt.

Verder waren nog aan de orde: soorten van film, gebruik van een goede belichtingsmeter en nog diverse andere zaken, die ieder die een goede dia van zijn mooiste en liefste bezit wil maken interesseert. Diverse zaken bleven onbesproken maar die komen wellicht een volgende keer aan de beurt.

Toen de zeer geïnteresseerde spreker na afloop nog de verzameling van Dr. S. W. Erich zag in wiens huis wij te gast waren, hadden wij er nog een grote bewonderaar bij gekregen.

L. H. v. d. Laar, secretaris.

ZWOLLE

Op 23 februari j.l. hielden we onze maandelijkse vergadering bij de fam. Spaargaren te Harderwijk. Vrijwel alle leden waren aanwezig.

In zijn welkomswoord heette de voorzitter in het bijzonder ons nieuwe lid, de heer Nijland, welkom en tevens de heer Noltée, die een praatje zou houden over vetplanten, opgeluisterd met dia's. Voordat het echter zo ver was werd met algemene stemmen besloten de heer Krabbendam kandidaat te stellen voor een plaats in het hoofdbestuur.

De heer Noltée begon zijn lezing met een verklaring van het begrip „het succulent zijn” (sapsaprend). De naam „vetplant”, aldus spreker is niet helemaal juist, men zou van „sapplant” moeten spreken. Het eerste is echter zo ingeburgerd, dat naamsverandering ongewenst is. Door de omstandigheden gedwongen, hebben vele vetplanten de vorm en dikwijls ook nog de bedooring van een cactus aangenomen. Ze worden dan ook prompt aangezien voor een cactus. Dit is natuurlijk niet juist; de cactus behoort wel tot de vetplanten maar het omgekeerde is lang niet altijd waar. In tegenstelling n.l. tot de cactussen (Cactaceae) kunnen we onze vetplanten niet in één grote familie onderbrengen. We treffen ze aan over de hele wereld en komen voor in de meest verschillende families (b.v. Bromeliaceae, Liliaceae, Crassulaceae, Euphorbiaceae e.a.

We kunnen de vetplanten in 3 grote groepen verdelen:

- 1e. de bladsucculenten, die zich onderscheiden door de dikke, vlezige bladeren, waarin zich een grote hoeveelheid water bevindt, teneinde de plant bij langdurige droogte van water te voorzien.
- 2e. de stamsucculenten, die in tegenstelling tot de vorige groep, het water opslaan in de stam en waarbij de bladeren meestal ontbreken.
- 3e. de wortelsucculenten, waarbij en blad en stam succulent zijn geworden; tot deze groep zou ook onze tulp kunnen behoren.

Aan de hand van voorbeelden toonde de heer Noltée ons de verschillende groepen, waarbij we, vooral niet bij elke variatie aan een nieuw geslacht moet denken.

Al met al werd het een leerrijke avond, waarbij de liefhebbers van de vetplanten wel aan hun trekken kwamen.

De heer Noltée liet ons genieten van zeldzaam mooie opnamen, waaruit weer eens duidelijk bleek, dat er aan een plant of bloem, van zeer nabij gezien, nog heel wat valt te ontdekken.

En wat te denken van de beschermingsmiddelen van de Lithops?

In 't algemeen kunnen we vetplanten goed in de huiskamer kweken, doch voorzichtigheid met water geven is geboden, daar anders een onnatuurlijk gerekte groei of rotting optreedt.

Namens alle aanwezigen overhandigde de voorzitter de heer Noltée als dank voor het gebodene een boekenbon en bedankte hij tevens de heer en mevr. Spaargaren voor de genoten gastvrijheid.

De volgende vergadering, tevens jaarvergadering zal worden gehouden op 31 maart a.s., terwijl begin mei een excursie zal worden gehouden naar een nog nader te bepalen plaats.

P. K. Buter, secretaris
Klooienberglaan 583, Zwolle

NIEUWE LEDEN :

- Th. W. Janssen, Burg. Peeterstraat 30, Nunhem, Limb.
Dr. H. Vertongen, Hogeweg 67, Erembodegem, België.
J. Comyn, Polderstraat 22, Oostduinkerke, België.
M. Tavennier, Brusselsesteenweg, Melle, Gent, België.
F. Bruijninx, Gijzengaarde 10, Clos des Thrins, Ganshoren, Brussel 8, België.
H. van de Bosch, Groeneweg 14, IJmuiden Oost.
H. de Reyer, Kuijperstraat 19, Hardinxveld.
C. de Vogel, Sweenstraat 26, Kaatsheuvel.
Mej. S. van der Most, Zeemanlaan 20, Utrecht.
J. Holthuis, Rijksweg, Oosterhogebrug Gr. Mej. H. W. van Osch, Pinksterbloemweg 40, Haren Gr.
J. A. Roest, Laan van Meerdervoort 342, Den Haag.
Mevr. M. A. Th. Janssen van Rooyen, Zonneoord 37, Den Haag.
H. van Dam, Wilgenlei 172, Rotterdam 12.
B. Everts, Tiengemeten 149, Amstelveen.

VRAAG EN AANBOD

WIE RUILT succulenten (vetplanten g e e n cactussen) grotere planten of geworteld stek. Soortenlijst op aanvraag.

Br. aan C. van Alphen, Blauwspaarstr. 14, Dorst bij Breda.

-
- H. W. van der Schoor, Palladiostraat 198, Rotterdam 17.
A. D. J. Kortstra, Zwartewaalstraat 139, Rotterdam 20.
D. H. van Santen, van der Werfstraat 13 B., Rotterdam 1.
T. Valstar, Poeldijksepad 6, Honselersdijk.
J. Prins, Middelbroekweg 111, Honselersdijk.
H. Leusink, Hoogstraat 10, Veenendaal.
G. de Lange, Op de Bouwen 27, Joure Fr.
Dr. J. A. Wierda, Breemarsweg 601, Hengelo
Mevr. N. Ackermann-Julsing, w.s. „De Boei”, 2e Loswal, Hilversum
G. Provoost, Karthuizerstraat 38, Arnhem
J. W. Recourt, Haagland v. d. Moerestraat 14 D., Axel, Zld.
J. Hack, Torenstraat 33, Castricum
P. Udo, van Houweningenstraat 67 I, Amsterdam West
G. Hey, Vinkenkade 13, Vinkeveen
G. N. R. Galema, Lijkwei, Goutum, Fr.
Mevrouw P. J. Deijl, Amersfoortsestraat 20, Scheveningen 12.
J. F. Schlichters, Herenweg 91, Ankeveen, post 's-Graveland
J. H. Linssen, Ritzema Bosstraat 36 I. E, Amsterdam Oost
C. H. van der Linden, Pieter de Hooglaan 123, Apeldoorn
H. J. Koeleman, Boreelstraat 13, Hilversum
F. L. J. A. W. Verwer, „De Bobbel”, Utrechtseweg 130, Renkum
B. Dekker, S. Koopmanstraat 220, Wervershoof.
P. J. A. Giepmans, Pontanusstraat 50, Nijmegen
A. van der Pol, Drakensteinstraat 16, Nijmegen.
H. J. de Looze, Telemannstraat 47, Zwolle
Albert Vrijens, Dorpstraat 1, Munsterbilzen, Limb. België.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht

Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56 b — NAALDWIJK
Telefoon 01740—5168.

20 mei aanstaande

ALGEMENE VERGADERING

en **CACTUSTENTOONSTELLING**

in Diergaarde Blijdorp te Rotterdam

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

foto: Buining

Cavanillesia arborea, of op zijn Braziliaans „Barrigudas” = „dikbuik”, wordt ook wel flessenboom genoemd vanwege de merkwaardig gevormde stam, die zeer zacht is. Zij komt nog voor in het noordelijk deel van Minas Gerais en het zuidelijk deel van Bahia in Brazilië.

Het aantal van deze min of meer succulentachtige reuzen vermindert zeer snel door verbranding en vernietiging, vooral zeer oude exemplaren als deze, die opgenomen werd ten noorden van Minas Gerais.

De habitus en de structuur van deze bomen doen voorwereldlijk aan.

Van maand tot maand

Werken met computers is aan de orde van de dag; gecompliceerde en langdurige berekeningen kunnen we er met onvoorstelbare snelheid en nauwkeurigheid mee maken, denk maar aan de ruimtevaart; salarissen worden er mee uitgerekend, gehele administraties gevoerd. Maar ook de computer heeft zijn grenzen; hij kan niet zelfstandig denken, heeft geen scheppingskracht en kan niet liefhebben. Men heeft wel geprobeerd er het ideale huwelijk mee te vinden door de kenmerken van een aantal mannen en vrouwen aan de computer te geven; deze was natuurlijk wel in staat te bepalen welke man en welke vrouw in kenmerken het best bij elkaar pasten, maar of ze ook nog van elkaar hielden, dat kwam er niet uit.

Ook in de systematiek heeft de computer zijn intrede gedaan; natuurlijk blijft dit geheel buiten het terrein van de liefhebber, want computers zijn niet zo goedkoop en vereisen bovendien een getrainde bediener. Maar men heeft getracht kenmerken van een aantal soorten door middel van de computer te combineren om er achter te komen, hoe de verwantschap zou kunnen zijn. Dit is natuurlijk een moeilijke zaak, want ook in de systematiek spelen persoonlijke inzichten een grote rol en die kan de computer niet leveren.

Toch kunnen we met deze methode ook zonder computer wel wat bereiken, we kunnen namelijk (op beperkte schaal natuurlijk) de kenmerken van de diverse cactus-geslachten en -soorten wiskundig verwerken en zo trachten een wat beter inzicht te krijgen in de zo ingewikkeld lijkende cactus-systematiek. J. Donald en G. D. Rowley hebben met het geslacht *Neoporteria* een poging in die richting gedaan en in een van de volgende nummers zal ik daarop uitvoerig terugkomen, want ik geloof wel, dat zij belangrijk werk hebben verricht en zij misschien wel nieuwe wegen voor de cactus-systematiek hebben gevonden.

B.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.

Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.

2^e Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Bibliotheecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Systematiek en cultuur

B. K. BOOM

Eén van de problemen, die mij reeds lange tijd heeft beziggehouden, is hoe de amateur het besef bijgebracht kan worden, dat hij ondanks zijn beperkte mogelijkheden, toch belangrijke bijdragen kan leveren voor de wetenschap. Vele liefhebbers beschikken over veel kennis van bepaalde gebieden en zij kunnen wat de cultuur betreft gewoonlijk meer dan de plantkundige. Hij is vaak meester op dit gebied, hij kan de planten door geduld en liefde kweken, hij weet zaad te winnen en dit later uit te zaaien. Hij komt daardoor zaken aan de weet, die voor vele botanici verborgen blijven. Wel is eigenaardig, dat liefhebbers op ons gebied vaak met veel te moeilijke onderwerpen beginnen. Onderwerpen, waarvan voor de oplossing zijn kennis ontoereikend is. Dit komt trouwens niet alleen voor bij liefhebbers van succulenten, ook b.v. mensen, die van muziek houden en deze als amateur beoefenen, grijpen ook vaak naar veel te moeilijke stukken.

Dat is jammer, want er gaat dan veel tijd en ijver verloren, die beter aan andere onderwerpen ten goede hadden kunnen komen. Wij moeten trachten amateurs voor bepaalde onderwerpen te interesseren en vooral die welke zij aankunnen. Zij moeten begrijpen, dat zij niet moeten proberen verder te springen dan hun polsstok lang is. Deze waarschuwing dient niet om de amateurs te ontmoedigen, maar vooral om teleurstellingen te voorkomen, niet alleen voor henzelf, maar ook voor de maatschappij.

De kennis van onze succulenten is voor een groot deel bijeen gebracht door amateurs. Salm Dyck, Haworth, Berger, Schwantes, Jacobsen, Backeberg zijn er bekende voorbeelden van. Allen hebben zich intensief met de studie der succulenten bezig gehouden, soms op bescheiden, soms ook wel op onbescheiden wijze. Het is geen geheim, dat b.v. de onlangs overleden heer Backeberg, die ongetwijfeld een geweldige hoeveelheid werk heeft verzet en de zaak ook vooruit heeft gebracht, op systematisch gebied er voor gezorgd heeft, dat we nog vele jaren zullen nodig hebben om in de chaos orde te scheppen. Dit is een geval in het groot, maar ook in het klein komt het tamelijk veel voor en men hoeft maar een aflevering van een tijdschrift op ons gebied in te kijken om dit te kunnen constateren.

Het ontbreekt de meeste liefhebbers aan elementaire kennis der systematiek. Velen denken bijvoorbeeld, dat soorten natuurlijke eenheden zijn, maar niets is minder waar. In de natuur groeien geen soorten, daar komen alleen planten voor, alleen individuen, we kunnen niet benaderen hoeveel wel niet. Sommige individuen lijken heel veel op elkaar, andere in het geheel niet en we hebben nu afgesproken, dat die individuen, die binnen bepaalde grenzen veel met elkaar overeenkomen tot één soort

behoren. Deze soorten, deze eenheid is door de mens geschapen, maar niet door de natuur. Het is gewoon een kwestie van een poging om orde te scheppen in de enorme massa planten van de wereld.

Geen enkele plant is volkomen gelijk aan een andere, al lijken ze nog zoveel op elkaar. Wanneer we buiten madeliefjes zien bloeien, is het voor ons niet moeilijk, ze alle als madeliefjes te herkennen en toch zal men overal verschillen zien. Zo is het ook met vliegen en muggen; indien zij het vermogen van herkennen hadden, zouden zij weten met wie zij te doen hadden; maar wij kunnen een mug niet herkennen, omdat de onderlinge muggen-verschillen voor ons te klein zijn.

Hieruit volgt dat wij moeten proberen de planten te rangschikken naar hun overeenkomst en niet naar hun verschil. Zo heeft men planten en ook dieren gerangschikt in verschillende eenheden, n.l. eenheden van verschillende rang. Daarbij is de soort de meest eenvoudige eenheid. Het is de eenheid waarmee we dagelijks te maken krijgen, het is de eenheid die we gebruiken om de planten aan te duiden, het is ook de eenheid die het meest eenvoudig kan worden benaamd.

Een soort is dus een groep planten die veel op elkaar lijken. Zo'n soort krijgt een naam en een beschrijving en die beschrijving moet zo zijn, dat alle exemplaren, die tot deze soort behoren, erin passen. Het is daarbij dan nog wel aan te bevelen, aan te geven, op welke wijze deze soort verschilt van één die er veel op lijkt. Om te bepalen of een bepaalde plant tot een bepaalde soort behoort moeten we niet naar de verschillen kijken, maar naar de overeenkomst en dit is al direct één van de punten, waar veel liefhebbers mee zitten, want zij kijken altijd hoe de planten verschillen; zij denken, dat wanneer ergens in zo'n soort een klein verschil optreedt, b.v. in de kleur van de bloem of van de bladen, er direct sprake is van een andere soort. Daarmee moeten we heel erg voorzichtig zijn. Wij kennen een soort pas wanneer we alle individuen kennen; dit laatste is natuurlijk niet mogelijk, maar wel kan men bereiken, dat door vele individuen te zien, men een idee krijgt van zo'n soort.

Een soort is dus een groep individuen en of het nu eiken zijn of madeliefjes, speelt geen rol. Alleen is de mogelijkheid van variatie bij een eik groter dan bij een madeliefje. Zo'n eik kan hoger of minder hoog zijn, grotere of kleinere bladeren hebben, dikkere of dunnere takken, grotere of kleinere knoppen, de bladkleur kan wat donkerder groen zijn of wat meer blauwgroen, maar op deze verschillen letten we meestal niet. Het zijn voor ons allen eiken; zo is het ook bij madeliefjes. We letten er niet op, of madeliefjes-bloemen geheel wit zijn of een rood randje bezitten. Maar doen dergelijke verschillen zich voor bij cactussen, dan schijnt dat opeens heel anders te zijn. Een doortje meer of minder, 1 mm langer of korter, het lichaam een beetje bruiner of groener, dat wordt bij cactussen als heel belangrijk aangemerkt. Dat komt waarschijnlijk, doordat we de cactus altijd helemaal zien, we kunnen de hele plant bekijken. Bij een eik komen we daar niet aan toe. Een eik bekijken we als geheel en zelden de

bladen afzonderlijk. Maar cactusliefhebbers zijn helemaal ingesteld op de planten, die zij bezitten en wanneer zich dan een plant voordoet, die iets anders is, raken zij in de war. Alhoewel zij hun exemplaren precies kennen, zijn zij toch niet op de hoogte van die soort. Zij kennen maar één individu en daarom zou het belangrijk zijn dat zij van dit individu, na zorgvuldige bestuiving door een dergelijk individu, zaad winnen, dit zaad uitzaaïen en de zaailingen bestuderen. Dit wordt heel veel nagelaten.

Ook bij vetplanten is dit het geval. Er zijn vetplanten in cultuur, die nog steeds dezelfde individuen zijn zoals ze werden ingevoerd. Onder de *Crassula*'s b.v. is er *Crassula portulacea*, die bij tienduizenden wordt gekweekt, een boomachtige plant met dikke bladen, die in 1700 naar Nederland ingevoerd werd tegelijk met *Crassula arborescens* en we hebben nu nog precies dezelfde exemplaren van toen. Zij zijn steeds door stek vermeerderd en andere individuen zijn er nauwelijks bijgekomen. Wanneer men nu nieuwe *Crassula portulacea* uit Afrika inporteert, dan kan men zijn ogen bijna niet geloven. Deze planten hebben n.l. de eigenschap, dat door het klimaat de opperhuid loslaat van het onderliggende weefsel; tussen deze opperhuid en dit weefsel komt lucht en daardoor wordt het blad wit. En in de natuur zien deze planten er glimmend uit, maar in de cultuur is hiervan niets te zien. De opperhuid springt hier niet los en de bladen blijven groen, deze planten zijn dan nauwelijks te herkennen.

Ook bij andere plantengroepen kweekt men oude klonen. Een mooi voorbeeld is de liguster, die zoveel in hagen wordt gebruikt; ze staan met miljoenen over Nederland verspreid en ze zijn overal precies gelijk. Al onze ligusters zijn door het voortdurende stekken nog steeds dezelfde planten, afkomstig van één exemplaar in 1859 door Von Siebold uit Japan ingevoerd. In een strenge winter gaan ze dood, allemaal precies eender en allemaal op hetzelfde moment. Het zou belangrijk zijn van dit gewas nieuw materiaal uit Japan te importeren om te trachten een gewas te vinden, dat beter bestand is tegen strenge vorst.

Uit deze voorbeelden volgt wel dat wij de soorten in het algemeen onvoldoende kennen. Wanneer men een soort goed wil kennen, moet men zoveel mogelijk individuen verzamelen en bestuderen. Bij de succulenten stuit men hierbij op grote moeilijkheden, want zij groeien in het algemeen in gebieden die moeilijk toegankelijk zijn. De flora van Europa is in het algemeen wel goed bekend, de plantkundigen hebben hier alle gelegenheid in de natuur de planten op te zoeken en te bestuderen, zodat de soorten daar wel van alle kanten zijn bekeken. Maar succulenten komen voor in de moeilijk toegankelijke gebergten van Zuid-Amerika, in de woestijnen en half-woestijnen van de gehele wereld, ook wel in tropische oerwouden. Zij zijn verzameld op expedities en daarbij werd er vaak maar één exemplaar meegenomen; dat éne exemplaar is gedroogd en wordt vaak in een herbarium bewaard. Dit, vooral bij succulenten meestal onvolledig exemplaar, is dan beschreven. En daar begint de verwarring, want onvolledige exemplaren zijn moeilijk te beschrijven en het is vaak zeer moeilijk,

zo niet onmogelijk uit die beschrijving weer op te maken welke soort men oorspronkelijk heeft bedoeld. Van vele soorten is zelfs nooit herbariummateriaal gemaakt, want cactussen zijn vervelende planten om mee te nemen en moeilijke planten om in een herbarium op te bergen. Bovendien bloeien ze zó kort, dat het maar heel toevallig is, wanneer plantenziekeners ook bloemen zien.

Soms is een exemplaar van zo'n éénmaal gevonden soort in cultuur genomen; die is dan ergens in een botanische tuin of in een particuliere verzameling terecht gekomen en soms ook nog wel in de handel, zoals b.v. verscheidene cactussen. Zij zijn dan verder gekweekt als klonen, zeer bekend van *Mesembryanthemum*, *Crassula*'s en *Echeveria*'s. Wanneer dan later nieuwe exemplaren van deze soorten in de natuur worden gevonden en misschien ook wel in cultuur genomen, dan bestaat het gevaar, dat door onze onvolledige kennis deze nieuwe vondsten als nieuwe soorten worden aangemerkt en als nieuwe soorten worden beschreven, waardoor het aantal soorten meer toeneemt dan nodig is.

De flora van de gebieden, waar onze succulenten groeien, is vaak onvoldoende bekend. Gaat het om planten, die handelswaarde hebben, dan worden zij door zogenaamde plantenziekeners opgespoord. Deze jagers, die een menigte materiaal naar Europa hebben gezonden, zijn vaak geen plantkundigen en zij hebben helemaal niet de bedoeling onze kennis te vermeerderen, zij zijn daar om planten te verzamelen voor de verkoop. Vele van onze succulenten en speciaal van onze cactussen hebben een economische waarde. En dit is dan de oorzaak dat deze plantenziekeners zoveel mogelijk exemplaren voor de verkoop verzamelen. Deze vondsten kunnen natuurlijk onmogelijk direct worden geïdentificeerd, ze worden dan in de catalogi aangeboden onder nummer, vaak ook onder naam, ook al is de soort nog niet beschreven en dat geschiedt dan om de afzet ervan te bevorderen.

Zo worden wij thans geconfronteerd met zeer veel nieuw materiaal, met zeer veel nieuwe namen en het is nu onze opgave om dit materiaal te identificeren. Om hier uit te komen moet men zich werpen op de veldstudie, maar die is natuurlijk alleen mogelijk in gebieden waar plantkundigen en liefhebbers wonen, die het hele jaar door in staat zijn de planten in de natuur te bestuderen en deze veldstudie is dus bij de succulenten en dus ook cactussen voorlopig onmogelijk, want hoe zorgvuldig men een expeditie ook uitrust, men zal nauwelijks in de gelegenheid zijn een veldstudie te beginnen. De tijd is altijd te kort, de hoeveelheid materiaal altijd te groot. Het zal waarschijnlijk nog wel lang duren, voordat de uitgestrekte en ook vaak onbewoonde gebieden voor veldstudie toegankelijk zijn gemaakt.

Willen we toch meer van onze succulenten te weten komen, dan zullen we andere methoden moeten gebruiken dan de veldstudie. Hier kan de liefhebber inspringen. Hoe, dat zullen we in een volgende artikel zien.

(wordt vervolgd)

Alle begin is moeilijk

door D. J. VAN VLIET

In mijn eerste verhaal over de moeilijkheden die zich bij het zaaien van cactussen presenteren heb ik beloofd op de gevolgde zaaimethoden terug te komen waaraan ik nu gaarne zal voldoen. Bovendien wil ik vertellen hoe een en ander verder is verlopen en verder iets over de kiemkracht van de zaden die blijkens mijn ervaringen nogal verschillen.

Van het begin van mijn „zaai-carrière” in 1958 had ik in een zogenaamde zaaitest gezaaid. Deze van aardewerk vervaardigde test werd gevuld met aarde, daarna met reepjes glas in zoveel vakjes verdeeld als er soorten waren te zaaien. De test werd in een bak met water geplaatst, glas er op voor de gespannen lucht en dan maar afwachten. Zaaityd: laatste week in april, zonder bodemverwarming. Het resultaat was, gelijk deze methode, zeer slecht.

In het volgende jaar en alle verdere jaren, uitgezonderd het laatste, zaaide ik in kleine aarden potjes. Deze potjes werden in een eternietbak geplaatst in één cm water. De bodem van de bak werd electricch verwarmd en ook dit geheel met een glasplaat afgedekt om de volgens sommigen zo broodnodig gespannen lucht te krijgen. Het resultaat was al een stuk beter dan in het vorige artikeltje vermeld.

In het daarop volgende jaar (1960) werd wederom alleen zaad van Frau Winter gezaaid. Dat jaar zou het eerste grote succes opleveren in mijn nog jonge zaaiervaringen. Tal van soorten kwamen prima op en werden met goed gevolg verspeend. Door dit succes aangemoedigd, zaaide ik in dat najaar nogmaals 20 soorten waarvan er 17 kiemden. In het voorjaar had ik 70 soorten gezaaid, waarvan er 64 kiemden. Dit betekende een flinke uitbreiding van de verzameling.

Door gebruik te maken van mijn notities zou ik kunnen vertellen hoeveel soorten na één, twee, drie weken enz., kiemden.

Wij zullen, om niet al te veel in de cijfers te vervallen dit alleen van de Horridocactussen nagaan. De geslachtsnaam Horridocactus werd in 1960 door de heer Ritter algemeen gebruikt voor een aantal planten welke heden onder verschillende geslachtsnamen zijn gebracht. In hoeverre dit juist of niet juist is laat ik thans in het midden.

Van de in het voorjaar gezaaide Horridocactus-soorten kwamen in de eerste week twee soorten op. In de tweede week niets, na 3 weken 10 soorten, na 5 weken 2 soorten en na 8 weken nog 1 soort.

Van de in het najaar gezaaide Horridocactus-soorten kwamen er in de derde week 17 op, daarna niets meer. Wij zien dus, dat voor deze soor-

ten bij mij de derde week het gunstigste was wat het kiemen betreft. Van Copiapoa echter kiemden alle soorten in de eerste week, bij Neoporteria – niet verwarren met de reeds besproken Horridocactus – en Parodia waren de resultaten daarentegen zeer uiteenlopend. Dit verschil in kiemen heeft, naar ik veronderstel, veel te maken met de kwaliteit van het zaad. Toch dient men voorzichtig te zijn met het generaliseren, de vele factoren die bij het kiemen meespelen zijn praktisch niet na te gaan, dit zal verder ook nog blijken.

In de volgende jaren werd steeds volgens de bovenstaande methode gezaaid en de resultaten werden steeds beter, alleen de twee laatste jaren werd een kleine verandering aangebracht. In plaats van de aardse potjes werden plasticpotjes gebruikt. Van deze potjes kunnen de randen niet met algen begroeien. Voorts werd de glazen plaat, die wordt aangewend om gespannen lucht te verkrijgen, weggelaten. Een klein gedeelte van de kas werd met plastic afgeschoten. De hierdoor ontstane spanning van de lucht verdragen de zaailingen veel beter en voorkomt dat b.v. Astrophytum- en Neoporteria-soorten na het kiemen wegsmeulen.

Tot besluit wil ik vertellen, wat ik met de inhoud van de zaaiakken deed ná het verspenen der zaailingen.

Na dit verspenen vond ik het eenvoudig zonde de zaaiakken leeg te gooien en borg ik ze tot een volgende gelegenheid op. Misschien zouden er nog zaden kunnen kiemen en dus werd de zaaiak met potjes en al weggezet tot het volgende voorjaar. Van het zaaisel van 1959 kiemden in 1960 nog 14 soorten.

Toen zich dit voordeel ging ik nog verder en bewaarde het zaaisel nóg een jaar. Groot was mijn verbazing toen voor de derde maal nog 16 soorten kiemden waaronder zes soorten Horridocactus. Na drie jaren dus nog een resultaat. Wat moet ik nu nog zeggen over kwaliteit en kiemkracht?

Latere jaren heb ik dit niet meer gedaan, er wordt wat later gezaaid en ik wacht met het verspenen tot het volgend voorjaar. Achtergebleven zaden krijgen dan ruimschoots de gelegenheid nog te kiemen zonder dat men met de zaaiakken behoeft te sjouwen.

RECTIFICATIE

In het aprilnummer is helaas de laatste regel van de mededeling van het hoofdbestuur weggefallen. De gehele alinea luidt als volgt:

Door middel van een dagvaardiging is het gelukt de contributie over 1965 benevens de kosten van die dagvaardiging te innen van de voormalige afdeling Den Haag.

Varabiliteit bij het geslacht *Conophytum* (I)

door Dr. H. W. DE BOER

INLEIDING

Terwijl het geslacht *Lithops* betreffende de variabiliteit in de laatste jaren vrij veel bekend is geworden, is zulks bij het geslacht *Conophytum* nog geenszins het geval.

We staan, wat dit betreft, nog ongeveer op hetzelfde punt als 20 jaar geleden; wel zijn er sindsdien talrijke nieuwe *Conophytum*-soorten beschreven, maar of dat variëteiten zijn van reeds bekende en in hoeverre sommige van deze laatste variëteiten van elkaar zijn, wordt slechts in enkele gevallen vermeld.

We hebben ons dus afgevraagd, of inderdaad *Conophyten* niet meer variëren dan tot dusver in de literatuur is vermeld, dan wel of er misschien in meer of mindere mate een variabiliteit bestaat, zoals bij het geslacht *Lithops* bekend is geworden. Bij dit laatste geslacht kunnen we nl. naast een aantal „alleenstaande” soorten, die niet als een variatie van een andere soort kunnen worden beschouwd, een aantal *groepen* onderscheiden, zoals de *pseudotruncatella*-, de *schwantesii*-, de *karasmontana*-, de *localis*-, de *lesliei*- en de *turbiniiformis*-groep (om van enkele kleinere, slechts twee leden bevattende „groepen” niet te spreken), waarvan de leden zo'n duidelijke overeenkomst vertonen, dat ze als variëteiten van elkaar moeten worden beschouwd; in enkele gevallen zouden we zelfs verder kunnen gaan en van „vormen” kunnen gaan spreken. Zo zijn er bijv. van *Lithops schwantesii* var. *schwantesii* en var. *kunjasensis* verschillende vormen te onderkennen. Een *Lithops*-kenner in Zuid Afrika deelde mij enige jaren geleden mede, dat als 't ware elke farm, in het *schwantesii*-gebied liggend, zijn eigen *kuibisensis* (= *schwantesii*-) of *kunjasensis*-vorm leek te bezitten. We zouden dus bijv. kunnen spreken van *Lithops schwantesii* var. *kunjasensis* forma *Helmeringshausen* daar o.m. de *kunjasensis*-vorm, welke op de farm *Helmeringshausen* wordt gevonden, enigszins afwijkt van de in onze culturen als *Lithops schwantesii* var. *kunjasensis* voorkomende planten. Bij de *karasmontana*-groep zouden we kunnen spreken van *Lithops karasmontana* var. *karasmontana* forma *Signalberg* en forma *lateritia*, enz. Bij tal van andere *lithops*-soorten en variëteiten treffen we, al naar de vindplaats, enigszins van het type afwijkende planten aan, welke afwijkingen echter niet zodanig zijn, dat we van een duidelijke aparte variëteit kunnen spreken en we beter de term „vorm” zouden kunnen gebruiken. Bij dit alles komt nog, dat we binnen elke gecultiveerde populatie van welke *lithops*-soort, -variëteit en zelfs -vorm dan ook nog weer onderlinge verschillen in vorm, kleur en tekening kunnen waarnemen.

Het is echter zo, dat we dank zij onze bekendheid met de variabiliteit bij het geslacht *Lithops* en aan de hand van een volledige verzameling, bestaande uit grotere of kleinere populaties van alle bekende soorten en

variëteiten, als vergelijkingsmateriaal, met vrij grote zekerheid alle uit Zuid-Afrika afkomstige en ons toegezonden lithops-planten kunnen determineren en beslissen of het een „nieuwe” dan wel een reeds bekende soort (evt. variëteit of een vorm daarvan) betreft.

Bestaat er nu ook bij het geslacht *Conophytum* een soortgelijke variabiliteit? We moeten op deze vraag het antwoord geven, dat tot dusver hiervan nog heel weinig of niets bekend is.

Weliswaar is door Dr. A. Tischer een „System der Gattung *Conophytum*” gepubliceerd, waarbij op overigens voortreffelijke en zeer wetenschappelijke wijze alle bekende *Conophytum*-soorten zijn ingedeeld in „Untergattungen”, „Reihen” en „Unterreihen”, maar deze indeling heeft weinig te maken met het samenbrengen van variëteiten tot groepen (zoals door Boom en ondergetekende bij het geslacht *Lithops* is verricht). De in dezelfde „Reihe” of „Unterreihe” ondergebrachte *Conophyten* zijn beslist lang niet steeds variëteiten van elkaar; omgekeerd zijn uit de aard der zaak soorten, welke men als variëteiten van elkaar zou kunnen beschouwen, wel in dezelfde „Reihe” of „Unterreihe” terecht gekomen.

Het overigens zeer waardevolle systeem van Dr. Tischer geeft ons geen antwoord op de vraag, hoe het met de variabiliteit van het geslacht *Conophytum* is gesteld.

Zoals bekend is, worden er in het „Handbuch der sukkulenten Pflanzen, Band III van H. Jacobsen (in het hoofdstuk *Conophytum*) o.m. een 19-tal *Conophytum*-variëteiten vermeld en ook in publicaties van latere datum kan men een 10-tal beschrijvingen van variëteiten aantreffen. We kunnen dus waarnemen, dat vooral bij nieuwe vondsten het begrip „variëteit” wel naar voren komt, doch grotendeels onbeantwoord blijft de vraag, in hoeverre vroeger gepubliceerde soorten als variëteiten moeten worden beschouwd.

Door R. Littlewood is er in het *Journal of South African Botany*, April 1966 (Notes on *Conophytum ficiforme* and *Conophytum placitum*) op gewezen, dat *Con. odoratum*, *Con. altile* en *Con. pallidum* vormen (forms) zijn van *Con. ficiforme*; hij blijft echter *Con. placitum* als aparte soort naast *Con. ficiforme* handhaven; ik beschouw deze publicatie als een der eerste goede stappen in de richting van het erkennen van bepaalde, reeds lang bekende, *Conophytum*-soorten als „vormen” (de term „variëteiten” wordt nog niet gebruikt).

Wat zijn eigenlijk de oorzaken van het tot dusver ontbreken van een goed inzicht in het variabiliteitsvraagstuk bij het geslacht *Conophytum*?

In de eerste plaats wel het feit, dat vele beschrijvingen zijn geschied aan de hand van te weinig materiaal. Sommige latijnse diagnoses beginnen met de zin: „planta l visa” (één plant gezien) en slechts zelden leest men: „plantae plures visa” (meerdere planten gezien) en indien de beschrijving berust op de eigenschappen van slechts één of van slechts zeer enkele planten, dan is het duidelijk dat er geen voldoende inzicht kan worden

verkregen betreffende de wijze, waarop de eigenschappen van de beschreven soort kunnen variëren. Dit heeft, zoals we later zullen zien, meermalen het gevolg gehad, dat variëteiten van dezelfde soort als aparte soorten en onder geheel verschillende namen zijn beschreven, doordat de onderzochte plant in enkele opzichten afweek van het type. Aan de begrippen „type plant” en „co-type plant” is wel eens te veel waarde gehecht en het aanleggen van een verzameling van uitsluitend „type plants” sluit als 't ware automatisch het verkrijgen van een inzicht in de variabiliteits-mogelijkheden uit.

In de tweede plaats zijn tot dusver zelden of nooit *Conophyten populaties* door uitzaaiing verkregen; het kweken van Conophyten uit zaad is wat moeilijker dan zulks bij lithops het geval is. Men kan nl. de variabiliteit van Conophyten op tweeërlei wijze nagaan. Men kan proberen door ruiling, aankoop en/of import uit Zuid Afrika zoveel mogelijk planten van dezelfde soort te krijgen en de eigenschappen van de op deze wijze verkregen planten (met enkele risico's welke daaraan zijn verbonden) gaan vergelijken, men kan echter ook zaad van een bepaalde soort uitzaaien (aan geïmporteerde, in het veld verzamelde planten zitten dikwijls zaaddozen!), een populatie van de zaailingen kweken en nadat deze volwassen en bloeibaar zijn geworden, de planten in al hun eigenschappen gaan onderzoeken.

Bij de ene soort zal de eerstgenoemde methode het best gelukken, bij een andere, zeldzame soort zal de uitzaaiings-populatie methode tot de gewenste resultaten kunnen leiden; men kan beide methoden ook combineren.

In een volgend artikel zal ik de lezer een indruk geven van de resultaten van een poging om door het aanleggen van een uitzaaiings-populatie tot beter inzicht van de variabiliteit van een bepaalde Conophyt te komen en wel van de fraaie en tot dusver zeer zeldzame *Conophytum ursprungianum* Tisch.

(wordt vervolgd)

CONTRIBUTIE HALFJAAR 1967

Nieuwe leden kunnen met ingang van 1 juli 1967 worden ingeschreven. De contributie tot het einde van de lopende jaargang (31 december) bedraagt dan f 5,—. Men ontvangt in dit geval de laatste zes nummers van het maandblad in 1967.

Inschrijving per 1 januari blijft mogelijk, daar alle verschenen nummers nog voorradig zijn.

Men wordt verzocht bij opgave van nieuwe leden, de *ingangsdatum* van het lidmaatschap te vermelden.

Ledenadministratie Succulenta
Koningsweg 2, Beekbergen.

Bezoek aan het Succulentarium

door W. J. RUYSCH

De winter is weer voorbij en de werkzaamheden in onze liefhebberij zijn alweer in volle gang.

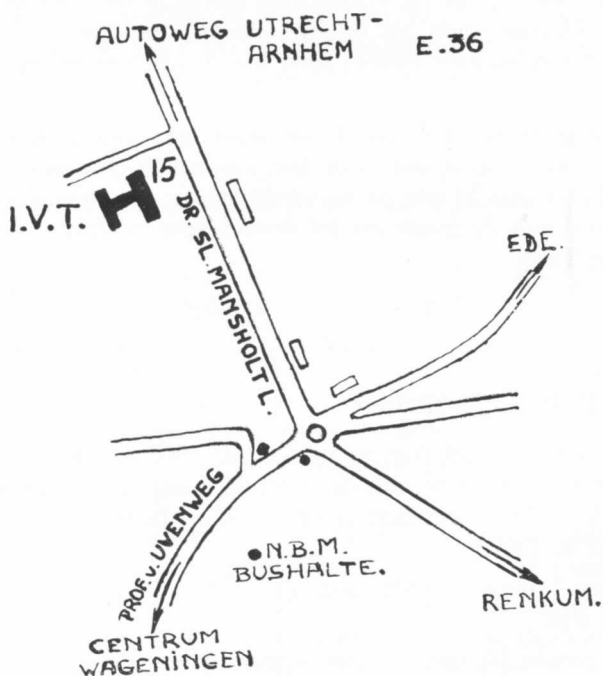
Er wordt verpot en schoongemaakt en de verzameling wordt weer keurig opgezet voor de komende zomer.

Dit is ook een belangrijk onderdeel voor de verzameling van het Succulentarium; alles wordt weer opnieuw opgezet, omdat de nieuw binnengekomen planten of zaailingen op de goede plaats moeten komen te staan.

Zo is er dan een goed overzicht van hetgeen er allemaal aanwezig is, wat erg prettig is voor hen die een bezoek brengen aan het Succulentarium.

Over het bezoek aan het Succulentarium wil ik u graag wat schrijven omdat er vorig jaar verscheidene bezoekers zijn geweest die het Succulentarium niet konden vinden en een lange tijd hebben doorgebracht in het centrum van de stad Wageningen.

Het is voor een onbekende niet gemakkelijk om het te vinden en daarom vraagt men nog al eens de weg naar het Succulentarium en het

antwoord luidt dan meestal: „dat kan ik u niet vertellen, het is mij onbekend, nog nooit van gehoord”.

Dit is dan ook wel te begrijpen omdat in Wageningen zo veel instituten zijn en de inboorlingen daar geen weet van hebben.

Een belangrijk punt is te weten, dat de cactus- en vetplantenverzameling ondergebracht is bij het I.V.T. (Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen), Mansholtlaan 15.

Als u met de auto vanaf Utrecht komt (Rijksweg 12 E 36) moet u afslaan richting Wageningen en aan deze zelfde weg staat het bedoelde Instituut, ongeveer 4 km vanaf Rijksweg 12.

Is de reis per trein, dan stapt u uit, station Ede-Wageningen; dan met de bus naar Wageningen en uitstappen Dr. S. L. Mansholtlaan. Vanaf de bushalte naar het Instituut is plusminus 10 minuten lopen.

De bezoeken zijn: elke werkdag van 8 uur tot 12 uur en van 1 uur tot 5 uur; het is wel gewenst even een berichtje te sturen of het bezoek gelegen komt, dit om teleurstelling te voorkomen. Soms is er niemand aanwezig en dan zijn de kassen gesloten.

Sluipend gevaar

door O. VAN SOLDT

Met aandoenlijke zorg omringt de liefhebber van succulenten, zijn vaak stekelige zorgenkinderen. Het water moet zacht, de grond niet te zuur, de lucht zuiver en de temperatuur behagelijk zijn.

Doch eigen veiligheid wordt — wat betreft de aanleg van een lamp of van verwarming — in de troetelkamer van zijn planten, vaak totaal verwaarloosd.

Hij is niet bekend met de gevaren, die hem als leek op dit gebied bedreigen. Waar er velen onder u zijn, die weinig afweten van de veilige aanleg van elektrische leidingen, lijkt het nodig, een beetje populaire theorie te plegen.

De vakman brengt de elektrische stroom(spanning) in uw huis en middels een twee-leider systeem naar uw lamp, verwarming of noem maar op. Van deze twee draden is er één groen, als de stroomvoerende (aanvoer) draad en de andere als de niet stroomvoerende rood gekleurd (retour).

In dit systeem monteert hij een schakelaar, welke uit tientallen vormen en soorten — b.v. een thermostaat — kan bestaan. Ze dienen alle om het verbruiksartikel uit te schakelen, resp. (spanning)loos te kunnen maken. Deze schakelaar bevindt zich altijd in de groene aanvoerdraad.

Het lijkt ons het beste, u dat tweeleider draad-systeem voor te stellen als een heen en terugweg naar een bouwwerk. In de groene aanvoerweg staat een hek (schakelaar) waarmee de aanvoerstroom onderbroken kan worden (3).

Zouden we nu de stroomaanvoer op de rode draad aansluiten, dan doet ons hek niet waarvoor hij moet dienen. De aanvoerstroom kan

tóch bij het bouwwerk of het gebruikspunt komen, met allerlei nare gevolgen. Wilt u iets aan de leiding veranderen of een lampfitting herstellen en u vertrouwt op de hek-schakelaar, dan zal op z'n minst een gevoelige schok u leren: „Er staat wel spanning tot aan de lamp of verwarming”.

Gaan wij nu een eerste praktijkgeval na, dan is het als regel zo: Met een los snoer, aangesloten op een stopcontact in huis, zijn kasverwarming en licht aangesloten. Deze stekker kan echter steeds op twee manieren in het stopcontact (2) gestoken worden. Het gevolg is dan, dat de schakelaar in één geval (stroomaanvoer op de rode retourdraad) totaal geen nut heeft. Een verbetering voor dit gevaar, zou reeds zijn, wanneer een z.g. dubbel-polige schakelaar werd geplaatst, die beide draden verbreekt resp. spanningloos maakt.

Een dergelijke aanleg is echter nog verre van veilig. Bij een van onze prominente liefhebbers zagen wij een kas met succulenten, die ons stil deed worden, maar . . . wij zagen ook een lamp in een koperen fitting, door een ijzerdraadje aan het ijzergestel van de kas gebonden. Dit is even onmogelijk als een cactus aan de slootkant kweken. Wat is in deze kas nu het gevaar?

1. Een koperen fitting bestaat uit gemakkelijk losrakende delen. Bij de minste fout in de montage van de draden, komt er stroom op de buitenkant van de fitting (1).

2. Deze fittingen laten altijd een groot deel van de koperen lampvoet bloot en als u een lamp wilt verwisselen, loopt u de kans deze stroomvoerende huls aan te raken.

3. Door het zonder meer vastbinden aan de ijzeren paal van de kas (zonder dat deze geaard is, waar wij later op terug hopen te komen) kan de gehele kas onder spanning komen te staan.

Nu weer een beetje theorie. Waarom is dat onder spanning komen nu zo gevaarlijk? In vele gevallen zult u er zelfs niets van bemerken, maar bij een toevallige bijkomstigheid kan het levensgevaarlijk blijken. B.v. u raakt een ander voorwerp aan dat wèl goed geaard is, dan vormt u met uw lichaam een weg voor de stroom van kas naar aarde en dit kan dodelijk zijn.

Hoe komt dit nu? Boven hebben wij het reeds gehad over stroomvoerende en retourdraden. Om praktische redenen verbindt het Energiebedrijf alle rode retourdraden aan aarde of beter gesteld in feite het grondwater. Nu maakt het dus voor de stroom weinig uit of ze over de rode retourdraad of langs een aardverbinding terug gaat. Dit nu geeft ons een mooie kans om onze aanleg veiliger te maken, door onze apparaten door een derde grijze draad te aarden. Hoe dit aarden nu vakkundig gebeurt, hopen wij later nog eens te behandelen.

Wanneer er nu op een goed geaarde kas of verwarming — door een fout of breuk — spanning komt te staan, dan kan de stroom — zonder dat ze u raakt — naar aarde afgevoerd worden en als regel zal dan uw

zekering (stop op het schakelbord) doorslaan. Roept u dan in hemelsnaam de vakman, die de fout vakkundig kan herstellen.

De N.V. Hollandsche Draad- en Kabelfabriek DRAKA heeft onlangs een solide, doeltreffende en veilige kasverlichting ontwikkeld, die is afgeleid van de reeds bestaande verlichtingsleidingen van DRAKAFLEX. De ervaring leert, dat bij kasverlichting lichtpunten op onderlinge afstanden van drie meter gebruikelijk zijn. Daar de lengte van de te verlichten vlakken echter variabel kan zijn, worden DRAKAFLEX-kasverlichtingsleidingen — met dus op elke drie meter een lichtpunt — op iedere gewenste lengte geleverd. De kabel is van het type NWPK-Speciaal (RMcLz) $4 \times 1,5 \text{ mm}^2$. Om de drie meter bevindt zich in de kabel een T-stuk met ophangoog. Elk T-stuk is voorzien van 30 cm NWPK-Speciaal $2 \times 1,5 \text{ mm}^2$ met aan het eind een snoerlamphouder. De voedingskabel is vieraderig uitgevoerd, waarbij de lamphouders verdeeld over de drie fasen zijn aangesloten.

Mocht om economische redenen de aanschaffing van zo'n veilig DRAKAFLEX-kasverlichtingssysteem bezwaren opleveren, dan kunt u dit enigszins benaderen, wanneer u voor de verlichting, een ONONDERBROKEN volgummi snoer met een z.g. veiligheidsfitting gebruikt.

De fitting moet dan wel zorgvuldig gemonteerd zijn, zodat bij trekken aan het snoer, de trek niet op de schroefjes van de fitting komt, z.g. trekontlast monteren.

Het maandblad is er niet voor, om deze hele materie uitvoerig te behandelen. Wellicht geeft de redactie ons gelegenheid, terug te komen op het veilig aansluiten van andere gebruiksapparaten, zoals verwarming, thermostaat en wellicht in de toekomst elektrische luchtbevochtigers.

Zit u met een probleem, dat u zelf wilt en denkt te kunnen oplossen, dan willen wij u daarbij gaarne met advies helpen om de zaak zo veilig als mogelijk te klaren.

Ingezonden door de heer O. van Soldt, Middelburgstraat 30, Scheveningen.

-
- (1) Een fitting of de lamphouder.
 - (2) Voor wandcontactdoos gebruiken wij de door u bekende naam van stopcontact.
 - (3) Afsluiter of schakelaar dient om lamp of apparaat buiten werking te stellen, maar ook, niet op de minste plaats om stroomloos te kunnen werken aan lamp, enz.

DRIE-LANDEN-KONFERENTIE TE MONSCHAU/EIFEL, 24 en 25 JUNI 1967

Wanneer u op het laatste ogenblik nog besluit te willen deelnemen, stelt u zich dan telefonisch op de hoogte of er nog plaats is; nr. 04700-17535.

Het is ook mogelijk de lezingen alleen op zondag bij te wonen, of de ruilbeurs te bezoeken.

J. de Gast, Graaf Gerhardstraat 10, Venlo.

GOOI- EN EEMLAND

Op de maandelijks bijeenkomst van 4 april j.l. heeft de voorzitter de heer H. Rubingh ons meegenomen naar Zuid Amerika, de groeiplaas van vele soorten zuilcactussen. Vooral nu over de geslachten Haageocereus, Espostoa en Oreocereus. Aan de hand van een aantal planten die de heer Rubingh hiervan had meegenomen, werd gesproken over de kleur van de bedooring, bloeiwijze, grondsamenstelling etc. Ook deze avond werd weer even stil gestaan bij bepaalde problemen van enkele leden bij de verzorging van hun planten. Altijd een vast punt op de agenda dat de aandacht verdient.

Secr. N. G. Hafkamp,
v. Amstellaan 10, Loenen a. d. Vecht.

NIEUWE LEDEN:

- Mevr. A. Boender-v. d. Molen, Benelux-
laan 53, Beverwijk.
G. Slotboom, v. Swietenlaan 39,
Rotterdam-21.
P. den Ouden, Lamarcckstraat 47, Den Haag.
G. van Santbrink, Tiengemeten 177,
Amstelveen.
Mevr. A. van Rossum, Binnenweg 8,
Zeelst N.Br.
A. Rodenburg, St. Ewaldstraat 7,
Eindhoven.
D. J. Beks, Meidoornstraat 46,
Stadskanaal.

Th. de Kok, Tinelstraat 102, Eindhoven.
Mej. F. Wachter, Zaagmuldersweg 28,
Groningen.

A. Meyer, Zutfenseweg 25, Eefde Gld.
Mevr. C. Kuttscrütter, Schulpweg 3,
Aerdenhout.

Mevr. H. Boehle-Vet, Lindehof Z. 34,
Eersel N.Br.

N. J. Dubbeldam, De Eiber 219,
Hoogeveen.

C. G. M. van Elk, Koningstraat 32,
Afferden Gld.

W. Lemmens, S. de Vliegerstraat 88,
Enschede.

Kniphorst's Wetensch. Boekhandel,
Hoogstraat 49, Wageningen.

W. Punter, Vechtstraat 80, Den Helder.

Ir. J. R. Kappetijn,
O. Beekbergerweg 332, Apeldoorn.

BUITENLAND :

- Acquisitions Division, Abert R. Mann
Library, Ithaca, N.Y. 14850, U.S.A.
D. W. Whiteley, 112 Moore Road,
Mapperley. Nottingham. Engeland.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht
Tel. 030-41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

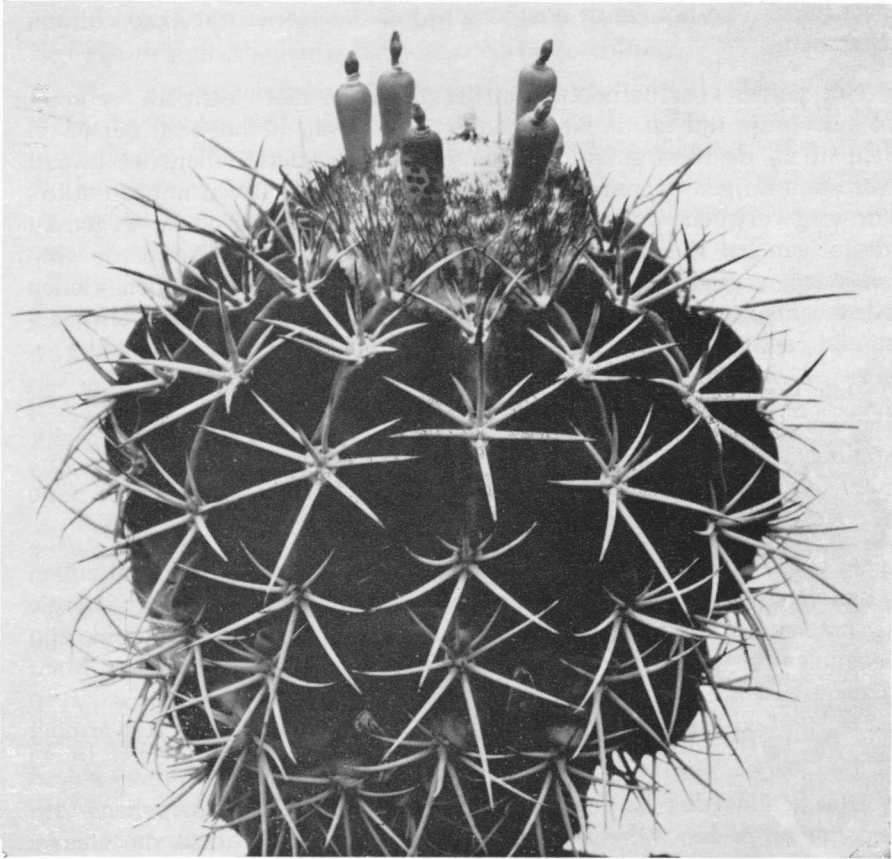
Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdag, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Een 8-jarige zaailing van een *Melocactus* begint een cephalium te vormen. foto: I.V.T.

Van maand tot maand

Mijmeren over het jaar 2000 is in de mode; er is een congres of iets dergelijks over geweest, overal ter wereld wordt erover gesproken. In de kranten wordt erover geschreven, ik heb zelfs een krant gezien, die er aan gewijd was.

Alle mogelijke verwachtingen over dat intrigerende jaar zijn uitgesproken, alleen heb ik nog nergens iets over cactussen en dergelijke planten kunnen vinden en het wordt dus hoog tijd daar nu eens wat aandacht aan te besteden.

Het ziet er voor liefhebbers in het algemeen niet slecht uit, er komt veel meer vrije tijd en de twee hoofdvijanden van liefhebberij nemen in kracht af nl. de auto en de tv. Vooral de autorijders zullen het kwaad te verduren krijgen; wanneer we lezen dat er in 2000 zeven miljoen auto's op de weg verwacht worden, dan wordt het een gekrioel op de wegen en is de lol van het rijden af. We zullen dan maar thuis blijven en de auto laten staan, wanneer we dan tenminste nog een plaatsje kunnen vinden om het vehikel neer te zetten. Ook zullen we tegen die tijd wel televisie-moe zijn en blij dat we daar eens niet naar behoeven te kijken.

Dan komt er veel tijd vrij, zeer geschikt om te besteden aan een liefhebberij; dan zal het mogelijk gedaan zijn met de passieve vrije-tijds-besteding, die nu hoogtij viert; dan zal het opzetten van een verzameling planten en het kweken daarvan een ideaal onderwerp zijn voor de vrije tijd.

Of de verwarming dan goedkoper zal zijn, is de vraag, want al zullen we dan mogelijk een zeer goedkope warmtebron hebben (atoom-energie bv.), het aantal mensen zal dan tegen die tijd ook weer belangrijk zijn toegenomen en die zullen allen in de winter warmte nodig hebben. Maar vrij zeker zullen er dan mogelijkheden ontwikkeld zijn, waardoor iedereen in staat gesteld kan worden niet al te duur een kasje met verwarming te bouwen.

Hoe het met het sortiment zal gaan, is moeilijk te voorspellen. Vermoedelijk zal er dan wel een eind gekomen zijn aan de stroom van nieuwe cactus-soorten uit Zuid-Amerika; maar dan zullen we toch weer nieuwe import van bekende planten nodig hebben, want de Ritter nummers en aanverwante zullen wel zijn verdwenen; dat zijn dan planten uit het grijze verleden, zoals nu de cactussen van Fric en Berger.

Laten de jongeren onder ons vooral nummers (en ook kranten), waarin over het jaar 2000 geschreven is, bewaren; ze kunnen dan over 33 jaar zien, hoe vooruitziend we geweest zijn.

B.

Systematiek en cultuur (II)

B. K. BOOM

In het vorige opstel hebben we geleerd, dat we een soort pas kennen wanneer we veel individuen hebben gezien, zodat we op de hoogte zijn van de variatie van de kenmerken en verder, dat veldstudie de enige weg is om deze variatie te leren kennen.

Maar wanneer veldstudie niet mogelijk is, zijn we wel genoodzaakt, onze toevlucht te nemen tot andere zij het dan minder zuivere methoden. Eén van deze methoden is het uitzaaien in de cultuur.

Hier zijn we aangeland bij een gebied, waar de liefhebber de meester is. En het is een prachtig onderwerp voor de liefhebber om zich hierin te verdiepen, hieraan veel tijd te besteden. Het is immers de liefhebber die kan kweken; de botanicus komt daar meestal niet aan toe, hij houdt ook veelal niet van kweken. Hij bestudeert zijn planten op vele wijzen, maar kweken doet hij niet.

Ook liefhebbers komen vaak aan het zaaien niet toe, te veel verzamelingen helaas zijn nog musea. De planten staan dan in potten, ze groeien en ze bloeien, zo af en toe wordt er wat van vermeerderd (meestal vegetatief en voor ruildoeleinden), maar daar blijft het bij. Wanneer in grote hoeveelheden gezaaid wordt, bijvoorbeeld in handelskwekerijen, dan geschiedt dit met het doel de planten later te verkopen; van doelbewuste bestuiving, van studie van de variabiliteit is nauwelijks sprake.

Bij doelbewust bestuiven en daarna zaaien zal men kunnen vaststellen, welke variatie erfelijk is en welke niet; dit is een belangrijk punt, want erfelijke variaties spelen een rol bij de classificatie; niet erfelijke variaties doen dit niet. En het zijn juist de niet erfelijke variaties, die ons op een dwaalspoor kunnen brengen.

In het algemeen is de variatie van de vegetatieve organen veel groter dan die van de generatieve delen, dus van de bloemen en vruchten. Dit hangt samen met het feit dat van de geslachtelijke kenmerken het voortbestaan van de soorten afhangt. Wanneer bij het geslachtsproces niet alles precies op elkaar past, dan lukt de bevruchting niet. Vorm en eigenschappen van het stuifmeel, de lengte van de stijl, het vocht van de stempel, het aantal en de grootte van de eitjes, dat alles zijn voor het welslagen van de bevruchting zeer belangrijke kenmerken.

Er bestaat dus een verband tussen de stabiliteit van de geslachtelijke kenmerken en het voortbestaan van de soort. De kenmerken van deze geslachtelijke kenmerken zijn dus zeer constant en daarvan moeten we dan ook gebruik maken om soorten te definiëren. Het is daarom van belang, de bloemen, de vruchten en de zaden goed te bekijken.

De niet erfelijke variaties uiten zich vooral in de vegetatieve delen.

Of iets groter of kleiner is, dikker of dunner, die variatie is meestal afhankelijk van uitwendige invloeden. Door zaailingen te bestuderen kan men er achter komen hoe groot deze variatie is.

Nu is het bij dergelijke zaaiproeven van groot belang te weten, van welke ouders men uitgaat. We moeten eerst de ouders bestuderen. We moeten al die ouderplanten leren kennen, door veel ervan te noteren en te fotograferen. Bij het bestuiven moeten we vooral niet de ouders nemen die veel op elkaar lijken, men dient van de gehele variatie uit te gaan en al de planten onderling te bestuiven.

Hier moet men wel zeer voorzichtig zijn, want we kunnen gemakkelijk de verkeerde kant op gaan. De kans bestaat namelijk dat, wanneer men ouders uitzoekt, die heel veel op elkaar lijken, men een selectie uitvoert van een bepaalde erfelijke variant. Dit kan natuurlijk erg nuttig zijn, wanneer men er op uit is om planten te kweken van zeer speciale eigenschappen, zoals de bloemisten hebben gedaan. Zij hebben vooral gelet op de overeenkomst van de planten.

Een mooi voorbeeld zijn b.v. de Afrikaantjes, waarvan men allerlei rassen heeft gekweekt, die in hoge mate constant zijn. Van deze Afrikaantjes kennen we in hoofdzaak twee soorten: de hoge en de lage, *Tagetes erecta* en *Tagetes patula*. Men heeft hiervan rassen gekweekt van zeer hoge erfelijke constantheid, maar het zijn allemaal *patula's* en *erecta's* gebleven. Soms zijn ze wel moeilijk van elkaar te onderscheiden, want van de lage soort bestaan zulke hoge vormen, dat zij (in hoogte althans) vrijwel gelijk zijn aan de laagste van de hoge.

Maar, zoals gezegd, bij ons gaat het op het ogenblik niet om de zuivere lijnen, niet om de rassen, maar het gaat om de gehele variatie. Wanneer men dus van het uitgangsmateriaal ouders uitzoekt, die zeer sterk op elkaar gelijken, dan krijgt men in de nakomelingschap alleen maar de erfelijkheid van dat groepje. We moeten er dus op letten, dat we bij de oorspronkelijke bestuivingen van ouders uitgaan, die onderling tamelijk veel verschillen maar waarvan we alleen vermoeden, dat ze bij elkaar behoren.

Ondanks de moeilijkheden, die ik zo juist heb besproken, is het toch heel goed mogelijk goede resultaten te bereiken. En ik wil dit met een aantal voorbeelden verduidelijken.

Er zijn nogal eens cactussoorten beschreven, omdat men meende, dat ze door hun habitus afweken van hetgeen reeds bekend was. Zo is b.v. al gebleken, dat de groep *Gymnocalycium quehlianum*, *G. bodenbenderianum* en *G. stellatum* één soort vertegenwoordigt, mogelijk met variëteiten. In de eerste plaats is dit gebleken door de vele importen, die de laatste jaren bij ons binnen zijn gekomen, anderzijds door het zaaien. Uit beide is gebleken, dat de variatie van deze soorten geheel door elkaar loopt; er zijn hogere en lagere planten, meer of minder bedoornd.

Dr. de Boer heeft hetzelfde gedaan met Lithops en is op grond van

zijn zaaiproeven tot de conclusie gekomen, dat vele soorten bij elkaar gevoegd kunnen worden. Hij haalt ook een fraai voorbeeld aan van niet erfelijke variatie. Enige tijd geleden werd er een *Lithops* in Zuid-Afrika gevonden in een rotspleet. Mevrouw Bolus beschreef deze als *Lithops hillii*. Dr. de Boer kreeg enige van de oorspronkelijke exemplaren en in cultuur bleek hem, dat deze plant niet afweek van *Lithops herrei*. Hij zag er alleen, doordat hij in een spleet was gegroeid, wat eigenaardig uit.

Wat de cactussen betreft, kunnen onderzoeken worden verricht zowel bij oudere als bij nieuwere soorten. Men denkt altijd, dat men de oudere soorten goed kent, maar niets is minder waar. Men kan met veel succes zaaiproeven verrichten met soorten, die reeds lang bekend zijn. Maar aan de nieuwere soorten, vooral diegene die de laatste jaren onder nummers of onder beschreven namen worden geïmporteerd, geven vele liefhebbers de voorkeur. De heer F. Ritter is met de importen begonnen en zijn soorten zijn thans over de gehele wereld verkocht en uitgezaaid. De daaruit gekweekte planten zijn bij duizenden voorhanden onder nummers en namen; ongetwijfeld heeft de heer Ritter vele nieuwe soorten gevonden, maar even zeker is het, dat vele van zijn nieuwe vondsten tot reeds lang bekende soorten zullen blijken te behoren. Om dit te kunnen vaststellen, zullen uitvoerig opgezette zaaiproeven dienen te worden genomen. Bij de handelskwekers worden deze zaailingen bij duizenden opgekweekt en het zou nuttig zijn, wanneer eens liefhebbers zich in verbinding konden stellen met deze handelskwekers om daar in de cultuur de planten te bestuderen. Geslachten als *Parodia*, *Neoporteria*, *Pyrrhocactus* e.d. lenen zich uitstekend voor dit doel. Soorten als *Parodia prolifera*, *P. fulvispina*, *P. commutans*, *P. camblyana*, *P. rubida* en waarschijnlijk nog andere zullen vermoedelijk wel tot één soort gerekend moeten worden: n.l. *Parodia maassii*. Al deze „soorten” onderscheiden zich daarvan hoofdzakelijk door vorm en kleur van de doornen.

Dit alles behoort zeker tot het domein van de liefhebber. Het is een bijzonder aantrekkelijk onderwerp en het gebied is onbeperkt groot. Het is daarbij natuurlijk wel verstandig zich te beperken tot één geslacht, mogelijk zelfs tot een groep van soorten. Men heeft er nu eenmaal de ruimte voor nodig en dat kan slechts, wanneer men zich beperkt tot bepaalde groepen.

De resultaten moeten dan worden opgeschreven, zo moeten worden gefotografeerd en liefst ook nog getekend. Er moet nauwkeurig worden genoteerd welke ouders zijn gebruikt. Een cultuuradministratie is dus nodig. Iedere plant dient een nummer te krijgen en op een kaart of in een boek moet worden vermeld hoe dit nummer is verkregen en welke eigenschappen dit heeft. Alles van de eigenschappen en de kenmerken dient te worden opgeschreven; de bloemen dienen, voor zover dit mogelijk is, te worden gedroogd in een herbarium. De vruchten en de zaden zullen ook op een of andere manier moeten worden bewaard. Zo vergaart men in de zomer de gegevens, die men in de winter kan uitwerken.

Vooral wanneer men tot gewoonte neemt geregeld van zijn resultaten wat op te schrijven en dit te publiceren, komt men verder. Men raakt bekend, iedereen weet dat men aan dit onderwerp werkt en men zal daardoor medewerking kunnen verkrijgen van al die zich ook daarmee bezighouden. Het voortdurend werken en publiceren animeert (maar men moet éénmaal beginnen en doorzetten is vooral in het begin het moeilijkst).

Men moet zich door aanvankelijke moeilijkheden niet laten weerhouden er mee te beginnen of er mee door te gaan; serieuze liefhebbers helpen wij gaarne de juiste weg te vinden.

Het verspenen van cactussen

D. J. VAN VLIET

Het verspenen, of anders gezegd, het op één zetten van zaailingen werpt vele vragen op. Allereerst is er de vraag: „Bij welke grootte van de plantjes doen wij dit?” Tweede vraag: „Welke tijd van het jaar is het meest geschikt?” Met het beantwoorden van deze twee vragen is het probleem echter niet opgelost.

In het algemeen kan men stellen dat zaailingen verspeend kunnen worden zodra de doortjes zichtbaar worden. Toch dient het hanteren van zaailingen met de grootste voorzichtigheid te geschieden. Even te hard geknepen en de „druppel water in jasje”, is niet meer. Dit bezwaar kan voorkomen worden door pas een jaar na het zaaien te verspenen. Dan is het zaailingetje intussen een echt cactusje geworden en goed hanteerbaar. Het is dan ook niet zo noodzakelijk vroeg in het jaar te zaaien, zoals vele haastige liefhebbers menen te moeten doen.

In mei of zelfs nog wat later gezaaid, kunnen de jonge plantjes, met een matige watergift onder de potjes in de winter doorgroeien. Zaailingen mogen trouwens nimmer droog staan. De zaaibak moet steeds op temperatuur kunnen worden gehouden en dan zal vaak blijken dat men zodoende met meer plantjes de winter uit komt dan waarmede men dit seizoen was ingegaan.

Dit zijn de laatkomers, die zelfs bij cactussen blijken voor te komen. De zaden hebben immers nu alle tijd gehad te kiemen.

Uiteindelijk worden dus de overjarige zaailingen verspeend. Dit geschiedt omstreeks mei. De planten hebben nu, wat men noemt, de tijd van het jaar mee. Alles groeit in de lente. Ook kunnen zij in deze periode met meer succes worden geënt dan op een later tijdstip; juni is immers de droogste maand.

De planten voor de verzameling worden terstond „ingeblikt”, dus

zonder eerst nog in de verspeenbakken een jaar te verliezen. Het is ver-
bazend te zien, hoe goed zij in de schaduw van hun grotere soortgenoten
groeien.

Als wij hebben vastgesteld, wanneer het verspenen zal plaatsvinden,
doen wij er goed aan enige weken daarvoor de zaailingen geen water meer
te geven. De jonge plantjes zijn dan zonder verwondingen aan de wortels
uit de droge potkluit te trekken, die wij van te voren tussen duim en vinger
voorzichtig breken. Dit kan niet met een natte aardkluit.

De grond voor de zaailingen wijkt slechts in één opzicht af van de
potgrond voor de grote planten. Deze wordt namelijk extra gezeefd, waar-
door het voedsel beter wordt verdeeld en door de kleine wortels ge-
makkelijk wordt gevonden.

De bakken waarin verspeend wordt, kunnen gewone veilingkistjes zijn.
Na schoongemaakt te zijn, worden zij met een houtbeschermend middel
behandeld tegen schimmels en andere plagen die steeds gereed staan onze
planten aan te tasten met alle gevolgen van dien.

De kistjes worden van binnen met plastic bekleed en met een reep
over de rand vastgeniet. Er mogen in het plastic natuurlijk geen gaten
zitten. De kistjes gaan aldus jaren mee. Er moet minder water worden
gegeven dan gewoonlijk, omdat er geen afvoer is.

De bakken worden tot de rand met aarde gevuld, die vrij vast wordt
aangedrukt. Vervolgens zet men de zaailingen in de grond en wel net zo
diep als zij in het zaaipotje stonden en in een vooraf loodrecht geprikt
gaatje; daarna worden ze licht aangedrukt. De tussenruimte tussen de
zaailingen mag niet te groot zijn, want zij dienen bij groter worden elkaar
te kunnen steunen, hetgeen een betere groei tengevolge kan hebben. De
verspeende plantjes moeten de eerste weken geschermd worden tegen de
zon en men dient voorzichtig te zijn met water geven. Het spreekt vanzelf
dat tenslotte de bestaande nummering moet worden aangehouden.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 02496—226

Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.

De Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2,
Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of
rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Bibliothecaresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland
f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Overzicht van de deelnemers van het I.O.S. Congres voor het casino te Beaulieu

Negende I.O.S. Congres te Beaulieu (Côte d'Azur)

B. K. BOOM

De I.O.S. (Internationale Organisatie voor de studie van Succulenten) een vereniging, die iedere 2 jaar ergens een congres houdt, kwam begin mei bijeen aan de Franse Riviera en wel te Beaulieu; het congres was georganiseerd door de heer J. Marnier-Lapostolle, bekend om zijn collecties succulenten te St. Jean-Cap Ferrat.

Er waren (een aantal gasten inbegrepen) 45 deelnemers, uit 13 landen. Er werden op de huishoudelijke vergadering 13 nieuwe leden aangenomen waaronder 2 Nederlanders nl. W. Sterk te Stiphout en D. J. van Vliet te Scheveningen.

Hoofdschotel was wel de bezichtiging van de bijzonder belangrijke collecties van de gastheer, vooral bijzonder, omdat hier nu eens niet de nadruk is gelegd op de cactussen, maar vooral op de vetplanten; de collectie *Crassula*'s, *Senecio*'s e.d. zijn imposant en de benaming van alle gewassen is up to date. De heer Marnier-Lapostolle kent al zijn planten, hij heeft daarvoor geen boek of aantekeningen nodig en op zich zelf is dit, gezien de grote hoeveelheid soorten, een bijzondere prestatie.

Op de excursies werden diverse kwekerijen bezocht. O.m. die van Delrue te Menton (juist tegen de Italiaanse grens), van Pécheret te Antibes, van Gastaud te Roquebrune; op alle bedrijven werden we hartelijk ontvangen; er was steeds bekend bruisend vocht aanwezig van zeer goed gehalte en mede dat maakte de bezoeken tot een aangename en nuttige belevenis.

De bijeenkomsten werden gehouden in een van de zalen van het Casino te Beaulieu (er was geen speelzaal aanwezig) en gedurende vele uren werden voordrachten gehouden over vele onderwerpen.

Een mooie excursie naar de Valberg (in de Zee-Alpen op 1600 m hoogte) besloot deze internationale bijeenkomst; daar waren wel geen vetplanten te zien, maar we konden ons toch verlustigen in de vroege voorjaars-flora van dit gebied; duizenden *Crocussen* stonden temidden van andere alpenplanten te bloeien.

De grote betekenis van dergelijke bijeenkomsten is niet hoofdzakelijk gelegen in de voordrachten, maar het is vooral het persoonlijk contact dat vruchten afwerpt. Het bijeen zijn met éénzelfde doel drukt altijd op dergelijke bijeenkomsten een bepaald stempel.

Het congres was een groot succes, niet het minst door de grote gastvrijheid van de heer en mevrouw Marnier-Lapostolle, die ik op deze plaats daarvoor nogmaals hartelijk dank zeg.

Een nieuwe naam voor een oude bekende

B. K. BOOM

De botanici hebben het weer eens gewonnen; zij zijn er in geslaagd een nieuwe naam te vinden voor de alom bekende Grijsaard en ik moet er helaas bij zeggen, dat we er niet aan kunnen ontkomen.

Cephalophorus senilis (Haw.) Lem., de Grijsaard

naam de juiste is (er zijn wel enkele beperkingen in dit opzicht, maar die spelen hier geen rol).

De Grijsaard, die in 1823 in Mexico ontdekt werd, werd toen beschreven onder de naam *Cactus senilis* (1824); spoedig daarop ontdekte men, dat de geslachtsnaam *Cactus* te algemeen was en dat een opsplitsing daarvan moest worden doorgevoerd. In 1828 werd hij in het geslacht *Cereus* geplaatst, in 1838 in het geslacht *Cephalocereus*, in 1839 in *Pilocereus* en ook in *Echinocactus*. Tot op de huidige dag is hij bekend geweest als *Cephalocereus senilis*.

Evenwel is steeds over het hoofd gezien, dat eveneens in 1838 de Grijsaard door Lemaire in het geslacht *Cephalophorus* werd ondergebracht en we waren zeer verbaasd te lezen, dat men nu gevonden heeft, dat Lemaire zijn naam vóór mei 1838 publiceerde en Pfeiffer zijn *Cephalocereus* in november 1838; en aangezien mei ouder is dan november, is de naam van Lemaire de correcte naam voor onze Grijsaard.

Er zijn destijds internationale afspraken gemaakt ten aanzien van de wetenschappelijke plantenbenaming; men houdt zich overal goed aan die afspraken en dat is dus een zeer belangrijk punt. Maar zoals bij alle overeenkomsten het geval is, zijn er ook nadelen aan verbonden omdat de afspraken wel eens aanleiding geven tot minder gewenste gevolgen. Maar die moeten dan maar op de koop toe genomen worden; regelingen zonder nadelen bestaan nu eenmaal niet.

Een van de afspraken is, dat de oudste

Ik heb de zaak nog eens nagezocht en ik heb slechts een bevestiging hiervan kunnen constateren. Lemaire publiceerde het eerst de naam voor de Grijsaard als *Cephalophorus senilis* Lem. en daar zullen we het in het vervolg mee moeten doen.

Dat de naam van Lemaire ouder is, kunnen we o.a. opmaken uit een opmerking van Pfeiffer bij zijn publicatie van *Cephalocereus*; hij zegt namelijk, dat de nieuwe naam, die Lemaire enige tijd geleden (het gaat dus over het jaar 1838) heeft gepubliceerd nl. *Cephalophorus*, niet goed is, omdat er al een naam *Cephalophora* bestaat. Maar dit verschil is volgens de huidige afspraken niet groot genoeg om beide namen als gelijkkluidend te bestempelen.

En doordat nu dus alle *Cephalocereus*-soorten omgedoopt moeten worden in *Cephalophorus*-soorten, geeft dat een lawine van naamsveranderingen, iets wat we trouwens bij cactussen wel gewend zijn. Vooral sedert Buxbaum *Pilocereus* in *Cephalocereus* heeft doen opgaan, moeten alle deze Pilo's ook in *Cephalophorus* worden ondergebracht.

Hoe vervelend dit alles ook is, we kunnen er niets tegen doen; men had veel beter gedaan deze „ontdekking” voor zich te houden, dan had niemand het (althans voorlopig) geweten.

Nu ben ik niet van plan hier al die namen te gaan omdopen; ik ben van mening dat men dan eerst een studie van dit geslacht moet doorvoeren om te beoordelen, of het allemaal aldus juist is. Maar toch moet ik een uitzondering maken voor enkele namen, namelijk voor zover zij van belang zijn voor het boek, dat binnenkort van mijn hand zal verschijnen nl. over Kas- en Kamerplanten, waarin de meest voorkomende cactussen worden behandeld. Zulk een boek is niet de geschikte plaats om nieuwe combinaties wereldkundig te maken en daarom ben ik dankbaar dat ik hiervoor van ons tijdschrift gebruik kan maken.

Resumerende krijgen we de volgende benaming:

Cephalophorus senilis (Haw.) Lem., Cact. aliq. nov. Hort. Monville, 12 (1838, vóór mei).

syn.: *Cactus senilis* Haw., Phil. Mag. 63: 41 (1824).

Cephalocereus senilis (Haw.) Pfeiffer in Allg. Gartenzeitung 6: 142 (1838, nov.).

Cephalophorus palmeri (Rose) Boom, comb. nova

syn.: *Cephalocereus palmeri* Rose in Contr. U.S. National Herbarium 12: 24 (1913).

Cephalophorus chrysacanthus (Weber) Boom, comb. nova

syn.: *Pilocereus chrysacanthus* Weber in Schumann, Gesamtbuch etc. 178 (1897).

In het bovengenoemde kasplantenboek komen nóg enkele nieuwe combinaties voor; dat zijn wel geen namen van succulenten, maar ik maak van deze gelegenheid gebruik ze hier te publiceren, omdat het te weinig is ze te plaatsen in een ander tijdschrift.

Het betreft hier 3 Acanthaceae, bekende planten, die vaak gebruikt

worden als onderbeplanting in kassen (onder tabletten bv.) en die ook nog al eens in cactuskassen worden aangetroffen. Ze zijn bekend als *Ruellia*, maar sedert Bremekamp dit grote geslacht heeft opgesplitst in enkele tientallen kleinere moeten we de consequenties aanvaarden, daar deze splitsing alleszins verantwoord is.

Deze *Ruellia*'s moeten namelijk geplaatst worden in het nieuwe geslacht *Dipteracanthus* en dit is voor de betreffende soorten nog nooit gedaan:

Dipteracanthus devosianus (Makoy) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia devosiana* Makoy, *Plantes nouvelles*, in cat. Makoy no 118: 3 (1876); Makoy ex E. Morren in *Belgique horticole* 27: 334 (1877).

Dipteracanthus makoyanus (Closon) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia makoyana* Closon in *Revue horticole belge* 21: 109 (1895).

Dipteracanthus portellae (Hook.f.) Boom, comb. nova
syn. *Ruellia portellae* Hook.f. in *Botanical Magazine* t. 6498 (1880).

Lithops fulleri N.E. Br. var. kennedyi

de Boer var. nov.

H. W. DE BOER

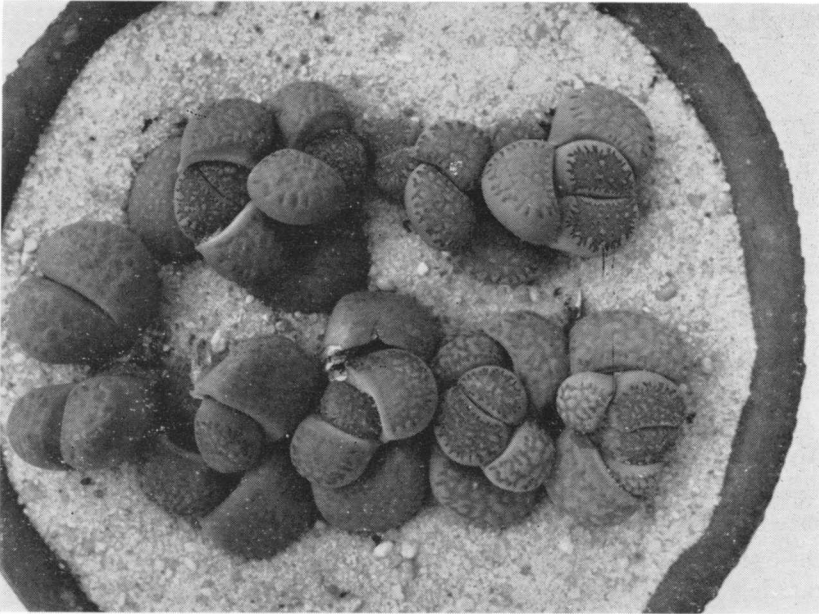
A typo differt: adularum colore satis griseo-fusco, plantarum nonnularum apice fenestris atro-glaucolineatis, juvenilium fenestris et insulis valde conspicuis.

Habitat: Kaap Provincie; Bushmanland, 30 mijl ten noorden van Buchufontein.

Toen ik in juni 1966 enige exemplaren van deze lithops ontving door bemiddeling van de heer H. C. Kennedy te Bellville, had ik eerst enige moeite met de determinatie; de planten waren nl. in een stadium, waarin de lichamen reeds tamelijk oud waren, doch de nieuwe nog niet te voorschijn waren getreden.

De typische „fulleri-tekening”, bestaande uit donkere vlekken in de uitlopers van het venster op de binnen- en buitenzoom is nl. bij deze nieuwe variëteit (en blijkbaar vooral bij korte tijd geleden in het „veld” verzamelde exemplaren) alleen in het jonge volwassen stadium goed herkenbaar, terwijl vooral in het oudere stadium de grijsachtige bruine planten meer aan *Lithops villetii* doen denken dan aan een *L. fulleri*-variëteit.

In hoeverre dit in verband staat met de vindplaats, welke meer zuidelijk is dan die van de andere *L. fulleri*-variëteiten en wel enigszins in de richting van die van *Lithops villetii* laat ik hier in het midden. Indien men bij het geslacht *Lithops* „overgangsvormen” zou willen erkennen, dan zou men, althans wat de vorm van het venster en de kleur der planten betreft, deze nieuwe vondst een overgangsvorm tussen *Lithops fulleri* en *Lithops villetii* kunnen noemen, ware het niet, dat in een bepaald stadium de „fulleri-tekening” duidelijk aanwezig is, op grond waarvan we deze lithops toch als een *L. fulleri*-variëteit moeten bestempelen.

Lithops fulleri var. *kennedyi* de Boer

foto: de Boer

Opvallend zijn verder de grote kleurveranderingen tijdens de ontwikkeling der lichamen. Tijdens het jonge, nog niet volwassen beginstadium is het gehele venster bruinrood en zijn de eilanden licht blauwgroen, hetgeen een verrassend kleureffect teweeg brengt. In het jonge, volwassen stadium blijkt het venster grijsachtig blauw te zijn geworden, terwijl de oorspronkelijke bruinrode kleur verdwenen is op de typische bruinrode *L. fulleri*-vlekken na, welke zich bevinden in de uitlopers van het venster op de binnen- en buitenzoom.

Bij sommige exemplaren (bij 2 van de 5 op bijgaande foto) zijn in de vertakkingen van het venster *donkere lijnen* waarneembaar, hetgeen bij geen der andere *L. fulleri*-variëteiten het geval is, terwijl bij enkele andere exemplaren het venster, zowel als de eilanden, door een smalle licht bruinrode zoom is omgeven.

De eilanden zijn, evenals de rest van het bovenvlak lederbruin tot grijsbruin van kleur en de mantel is, wat het onderste gedeelte betreft, geelgrijs, welke kleur meer naar boven toe in blauwachtig grijsbruin overgaat.

Zoals bij alle *L. fulleri*-variëteiten het geval is, is de bloemkleur wit.

Ik noemde deze nieuwe, van de tot dusver bekende *L. fulleri*-variëteiten, vooral wat de kleur betreft, zeer afwijkende lithops naar de heer H. C. Kennedy te Bellville, aan wiens grote belangstelling in het geslacht *Lithops* ik te danken heb, dat ik enige exemplaren van deze nieuwe vondst mocht ontvangen.

De tentoonstelling te Rotterdam

H. VAN DER VELDE

Wie enige weken voor de opening van de grandioze cactustentoonstelling in Diergaarde Blijdorp de troosteloze, rommelige chaos van stenen, rietmatten, turfmoalm enz. zou hebben gezien, had zich in alle stilte afgevraagd, wat dat eigenlijk moest worden.

Was het enthousiasme tot het houden van deze tentoonstelling groot, met de flamingo's, die hun leven in de Diergaarde voor een groot deel rustend op één lange dunne poot doorbrengen, was het anders gesteld; ook de brulapen en andere levende have o.a. de giraffen, die toch over een behoorlijk lang uitkijkgeval beschikken, toonden niet de minste belangstelling voor de drukdoende en sjouwende cactusliefhebbers.

Op de tentoonstelling waren geen planten van Jan of Piet, doch wel een collectieve inzending van planten, welke een plaats kregen waar zij het beste tot hun recht kwamen.

De opening werd verricht door de heer Bloemers directielid van de Diergaarde, die in goed gekozen woorden de leden prees voor het vele werk.

Nadat de heer Bravenboer, als voorzitter van de afdeling de rede had beantwoord, verrichte mevrouw Slikkerveen de officiële opening door het lint door te knippen; daarna werd door de genodigden een rondgang over de tentoonstelling gemaakt.

Het bezoek is enorm geweest (ongeveer 30.000). Elke bezoeker van de Diergaarde mocht n.l. ook gratis de tentoonstelling bezoeken.

Succulenta kan dankbaar zijn voor de grote hulp welke zij van de directie van de Diergaarde heeft ontvangen. Van hoog tot laag werd medewerking verleend, niets was teveel.

Er is door verscheidene liefhebbers hard gewerkt en vele zweetdruppels vonden hun einde in de turfmoalm. Onder leiding van de heren Slikkerveen en Gouman, eerstgenoemde als „artistiek” leider, kwamen de planten op de juiste plaats terecht.

De „kenners” onder de bezoekers zullen de plantennamen wel gemist hebben. Deze cactusshow was een uiting van hetgeen er door de leden van de afdeling Rotterdam wordt gepresteerd en was voor de bezoekers een kennismaking met planten, waarmede men in het algemeen onbekend is.

Er waren ook enige kasjes met fraaie liefhebberscollecties; een aquarium, ingericht met niet te grote planten, deed het heel goed.

Des middags werd in de kantine van de Diergaarde de jaarvergadering gehouden, welke door de voorzitter, de heer A. F. H. Buining, een gezellig en vlot verloop had. Een verslag daarover zal later gepubliceerd worden.

UIT DE AFDELINGEN

ZWOLLE

Vrijdag 7 april werd ten huize van mej. Jaringsma de jaarvergadering gehouden. De opkomst was geweldig, terwijl ook nu weer ons ledental werd uitgebreid; de heer en mevrouw de Looze uit Zwolle komen ons nl. versterken en de voorzitter heette hen dan ook hartelijk welkom.

Nadat zowel van penningmeester als secretaris de jaarverslagen werden goedgekeurd en een kascommissie was benoemd, gaf voorzitter Hanekamp een korte, maar uitermate boeiende uiteenzetting over het reisverslag van de heer Buining over diens reis naar en door Brazilië.

Zo hoorden we van de gevaren waaraan de cactussen in de natuur blootstaan: o.a. de mieren, die de zaaddozen plunderen, de zeer primitieve bevolkingsgroepen, die door stelselmatige heuvelafbranding vele planten vernietigen, de schapen, die er niet voor terugdeinzen zelfs de zwaarst bedorvene cactus te verorberen; kortom bijzonderheden, waar wij ons in Nederland geen voorstelling van kunnen maken. Hierna werd de op 6 mei a.s. te houden excursie besproken; in de pauze werd een groot aantal planten verlost, waaronder zeer mooie exemplaren.

Vervolgens bracht de heer Krabbendam verslag uit van zijn eerste (prettige) kennismaking met het Hoofdbestuur.

Daarna sloot de voorzitter de vergadering, met een woord van dank aan de gastvrouw voor de genoten gastvrijheid.

De secretaris, P. K. Buter
Klooienberglaan 583, Zwolle.

RIJN- EN DELFLAND

Op onze juni bijeenkomst werd allereerst de heer Noteboom gehuldigd voor zijn 45 jarig lidmaatschap van de vereniging. Dergelijke jubilea komen niet dikwijls voor en de heer Bommeljé die hem toespraak memoreerde wat hij voor de vereniging in het algemeen en voor de afdeling „Den Haag” in het bijzonder heeft betekend. Hij was ondermeer 20 jaar afdelings penningmeester. De jubilaris werd tot lid van verdienste van de afdeling benoemd en ontving een boek, terwijl

mevrouw Noteboom ook in de huldiging werd betrokken, zij ontving een bouquet bloemen.

Hierna volgde een topper.

De heer W. Rausch nam ons mee naar Argentinië en Bolivia. Naar deze landen ondernam hij twee voettochten, één van een half jaar en één van een heel jaar. Met prachtige dia's vertoefden wij tussen cactussen in de prachtige natuur, waar slangen, poema's en vogelspinnen nog heer en meester zijn. Speciale aandacht besteedde de heer Rausch aan het enorme aantal variaties dat binnen de soorten voorkomt en waarvan men hier in Europa rustig soorten maakt. Veel te vlug waren de dia's doorgeschoven, het was tegen 11 uur dat de voorzitter deze zeer geslaagde avond besloot, die door meer dan 100 leden en genodigden werd bijgewoond.

Vergaderden wij in juni niet op de 2de donderdag van de maand op vrijdag 21 juli is dit eveneens het geval, dan komt de heer W. de Cocker uit Brussel.

Zijn onderwerp is „De cactustuinen van de Riviera”. Dit beloofd wederom een succesavond te worden, waarbij wij niet meer hoeven te wijzen op de verloting die ook nu weer prachtstukken zal bevatten.

Iedereen is van harte welkom.

De secretaris, J. Snelleman
Conradkade 11, Den Haag.

NIEUWE LEDEN:

- J. Kurvers, Leliestraat 15,
Capelle a/d IJssel.
- L. Brinkers, Paetsstraat 19B, Rotterdam.
- Mevr. M. C. Onderdelinden,
B. Jungeriusstr. 230 a, Rotterdam-20.
- P. Otte, Sperwerlaan 267
Vlaardingenv. (Holy).
- H. v. d. Velde, Allard Piersonstraat 10 d,
Rotterdam-6.
- H. J. van Ecten, Hellevoetstraat 12a,
Rotterdam-21.
- J. F. Bijleveld, van Swietenlaan 16,
Rotterdam-21.
- F. M. W. Versteeg, Raephorststraat 178,
Rotterdam-11.
- C. H. van Ettehoven, Willem van Hille-
gaersbergstraat 115 a, Rotterdam-12.
- A. de Jong, Korenaerstraat 30,

Rotterdam-6.
 A. P. Leentvaar, Blijvenburgstraat 195,
 Rotterdam-8
 F. Vermeer, Nijverheidstraat 34,
 Heerjansdam.
 P. v. d. Meer, Corn. Bloemertsingel 12,
 Rotterdam-14.
 G. de Scheemaker, Peppelweg 90 b,
 Rotterdam-12.
 G. Versijp, Statensingel 161, Rotterdam-4.
 Dr J. C. de Keuning, Bergselaan 275,
 Rotterdam-11.
 K. A. B. Turbing, Delflandstraat 61,
 Nootdorp.
 Mevr. A. Glazenburg-Pater, 7 laan 10,
 St. Vitushold, Winschoten.
 B. Bosman, Zuid-Hollandstraat 62^{II},
 Amsterdam-Z (Buitenveldert).

F. J. van Leeuwen, Eikenstraat 12, Venlo.
 G. A. Truijen, Margrietstraat 2,
 Maarheeze N.Br.
 G. O. Boogh, Kam. Onnesstraat 69,
 Apeldoorn.
 J. H. M. W. van den Hoven,
 Jac. Perklaan 36^I, Haarlem.
 C. Jordaans, Hoofdstraat 5, Schiedam.
 Mevr. Boom, Bredehof 57,
 Rotterdam (Vaan).

Wie kan mij helpen aan stekken
 van PHYLLOCACTUSSEN.

Tegen vergoeding te zenden aan
 onderstaand adres.

T. Leurs Vechtkade 7 Muiden

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

Grote sortering Cactussen
 en prima Vetplanten

DIJKWEG 56 b — NAALDWIJK
 Telefoon 01740—5168.

CACTUSKWEKERIJ

Fr. Gebroeders van Straalen

Dea'seweg 140 — Utrecht

Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
 verzamelaars.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
 namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
 storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
 Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
 SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdag, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Lithops archerae de Boer (x 0,9)

foto: de Boer

(Zie artikel op pagina 122)

Van maand tot maand

Het zal de lezers zijn opgevallen, dat ons blad de laatste tijd niet altijd even regelmatig is verschenen. De redactie betreurt dit ten zeerste en ik kan thans mededelen, dat maatregelen zijn getroffen ter voorkoming van deze vertraging. Er is een wijziging aangebracht in de datum, waarop de copy op zijn laatst moet worden ingeleverd.

Ook met de verzending zijn tegenwoordig moeilijkheden; de post schijnt er niet meer voor te kunnen instaan, dat drukwerken, die op vrijdag worden afgegeven, de volgende dag worden bezorgd. Daarom hebben we in overleg met de drukker daarvoor ook een dag vastgesteld. Wij streven er nu naar, dat het tijdschrift de 2de dinsdag van de maand op de bus gaat.

Ook zou ik artikelen-schrijvers nog eens op het hart willen drukken hun copy toch vooral leesbaar in te leveren. De redacteur heeft helaas geen tijd al deze copy nog eens over te tikken.

Getikte copy is natuurlijk het duidelijkst, maar niet iedereen is bedreven op de schrijfmachine; evenwel behoeft copy, die duidelijk geschreven is, geen moeilijkheden op te leveren. Ook zou ik het zeer op prijs stellen, indien de schrijvers telkens een regel zouden willen overslaan. Het is nu eenmaal vrijwel steeds nodig, kleinere of grotere wijzigingen in de tekst aan te brengen en dan is een vrije regel onontbeerlijk.

Verder zou ik er op willen aandringen geen afkortingen te gebruiken, want in gedrukte tekst zijn deze storend; dus vermijd de 'hr.'; het woord 'heer' kan voluit geschreven worden. Dit komt nogal eens voor in het afdelingen-nieuws. Ook afkortingen van geslachten zijn ongewenst. Het staat niet fraai in een gedrukte tekst te zien: Copia, Pyrrho, Neop. enz. Zo zouden we nog wel verder kunnen gaan met bijvoorbeeld Op., Ecus., Eps., Gmc., dit leest niet prettig.

Een verdere onjuistheid is, soorten alleen maar bij de soortnaam te noemen en te schrijven: *ottonis*, *peruvianus*, *minuscula*. Wanneer het over een bepaald geslacht gaat, zullen er zich wel geen moeilijkheden voordoen, maar bij *peruvianus* weten we niet of het gaat om een *Cereus* of een *Melocactus*. We schrijven dus *N. ottonis*, *C. peruvianus*, *R. minuscula*.

Natuurlijk doet het er allemaal niet zo veel toe, maar het is nu eenmaal zo, dat men zich bij het schrijven aan bepaalde regels moet houden. Een gedrukte tekst moet prettig leesbaar zijn.

Wanneer iedere artikelen-schrijver dit alles bedenkt en er naar handelt door te trachten zo correct mogelijk te schrijven, zal de redactie daar dankbaar voor zijn, dit bespaart zeer veel werk.

B.

Variabiliteit van *Conophytum ursprungianum* Tisch.

H. W. DE BOER

Beschrijvingen van deze soort komen voor in:

Kakteen und andere Sukkulenten 1938 (blz. 33), door Dr. A. Tischer.

Cactus and Succ. Journal of Gr. Br., July 1948, door H. Herre.

Handbuch der Succulenten Pflanzen, Band III, H. Jacobsen.

Flowering stones and midday Flowers, Dr. G. Schwantes.

Nat. Cact. and Succ. Journal, Dec. 1966, pag. 104, door B. Fearn.

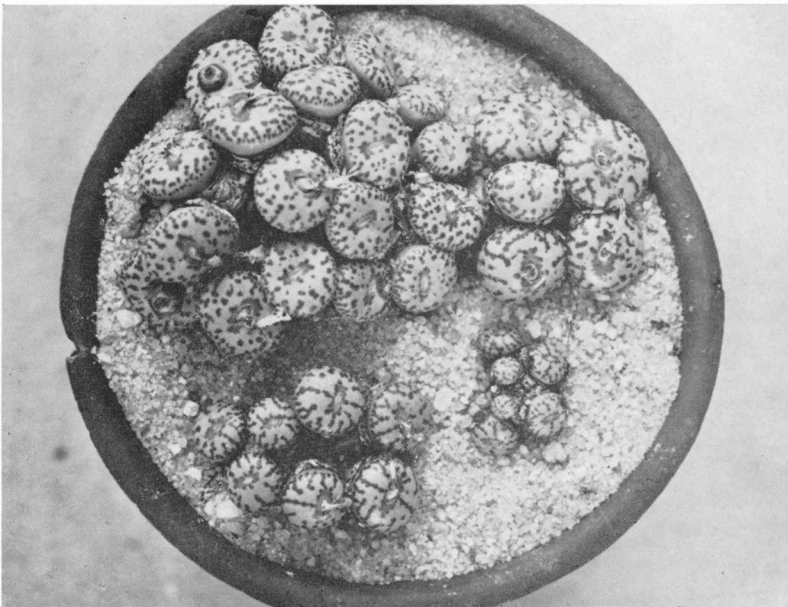

Foto 1: *Conophytum ursprungianum* (4 volwassen veelkoppige planten (0,9 x)

De planten zijn omgekeerd kegelvormig, 2,2 tot 3 cm hoog, de top is $\pm 1,5$ cm in doorsnee, elliptisch, rhomboëdrisch of rond, iets convex, doch in 't midden ingezonken, het spleetje is verdiept, 3-4 mm lang en behaard („ciliated”, „bewimpert”).

De kleur van het bovenvlak is grijsgroen tot „kalkig groen” (gray green to chalky green) en het vertoont een aantal enigszins glimmende, verheven, donkergroene tot zwartachtig purperkleurige vlekken (punten), die

naar de rand toe samenvloeien tot korte, radiaal gerichte lijntjes; de spleet is omgeven door enige, op dezelfde wijze samenvloeiende vlekken.

Ik bezat gedurende lange jaren slechts twee (veelkoppige) planten van *Con. ursprungianum*, waarvan de juiste vindplaats in het Calvinia-district onbekend is; het gelukte mij echter niet daarvan zaad te winnen; blijkbaar waren mijn twee planten door stekking verkregen van één en dezelfde oorspronkelijk geïmporteerde plant en daar Conophyten zelfsteriel zijn, was zaadvorming uitgesloten. Ongeveer vijf jaar geleden ontving ik nog twee andere planten en na kruisbestuiving kon ik voor 't eerst in 1963 zaad winnen, dat ik direct daarop uitzaaide en waaruit ik ongeveer 100 zaailingen kweekte, die thans volwassen zijn en die reeds in de herfst van 1966 voor een deel gebloeid hebben.

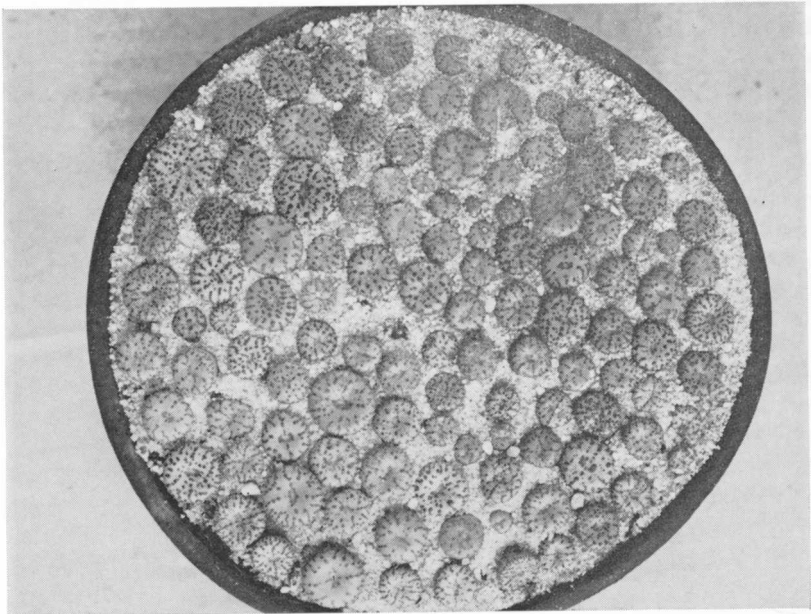

Foto 2 — Populatie van plm. 100 drie jaar oude ongeveer volwassen *Con. ursprungianum* ($\frac{1}{2}$ x).

Foto 1 heeft betrekking op mijn vier veelkoppige exemplaren welke, behalve de zeer onduidelijke en bij 5-voudige vergroting nauwelijks zichtbare beharing van het spleetje, geheel voldoen aan bovenvermelde beschrijving en alle ongeveer dezelfde tekeningen vertonen.

Foto 2 geeft op ongeveer de helft van de ware grootte de eerste populatie van ongeveer honderd 3 jaar oude *Con. ursprungianum*-planten weer en aan de hand hiervan kon worden nagegaan hoe de variabiliteit van deze soort is.

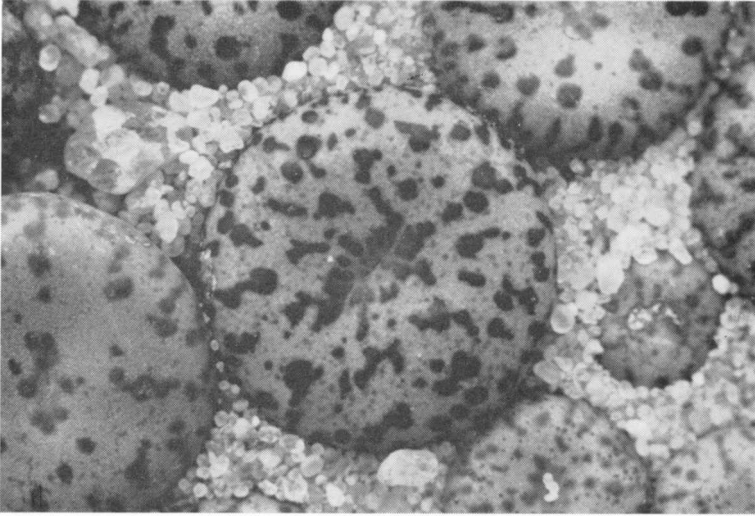

Foto 3 — (4 x); zie tekst pag. 120.

Foto's 3, 4, 5, 6 en 7 vertonen bij ongeveer 4-voudige vergroting een aantal zeer verschillend getekende exemplaren uit bedoelde populatie.

De *afmetingen der boventlakken* van de thans (medio april 1967) 3½ jaar oude planten variëren van 1,4 tot 2,4 cm; de afmetingen der grootste hoofdjes zullen, bij het veelkoppig worden der planten, wel afnemen, zoals doorgaans het geval is.

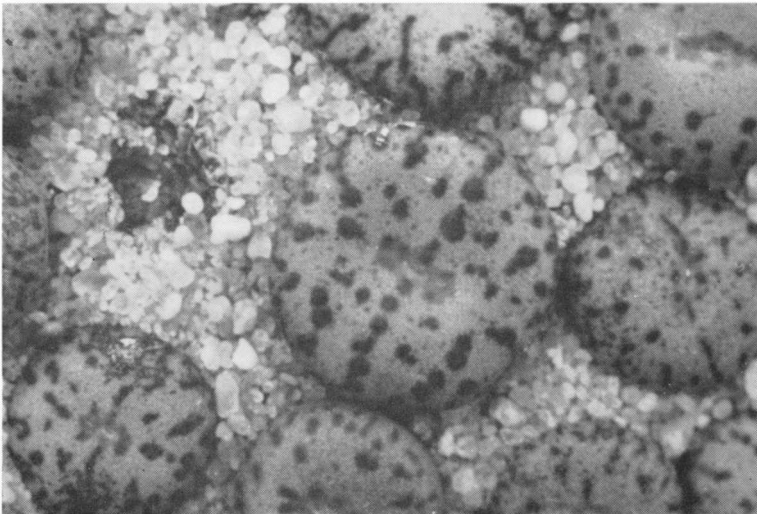

Foto 4 — (4 x); zie tekst pag. 120.

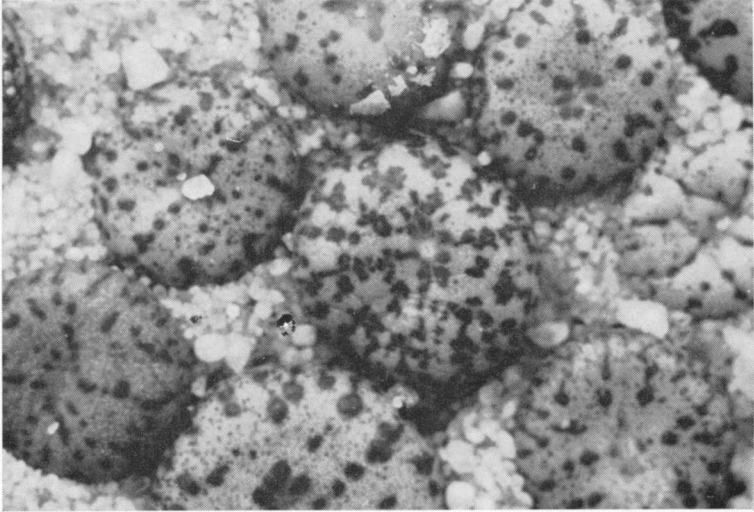

Foto 5 — (4 x); zie tekst pag. 120.

Vorm, kleur enz. van het bovenvlak: rond tot rhomboëdrisch (afgerond 4- of 5-hoekig), licht grijsgroen, zeegroen, kalkig groen; een enkel, met zeer vele vlekken getekend, exemplaar groenachtig rose; glimmend of dof; spleetje 3-4 mm lang, onduidelijk behaard.

Kleur van het zijvlak: groenachtig rose tot purperrood.

Kleur enz. van de vlekken: donkergroen, donkergroen met (bij 5-voudige vergroting) bruine of roodbruine randjes; geheel bruin of roodbruin

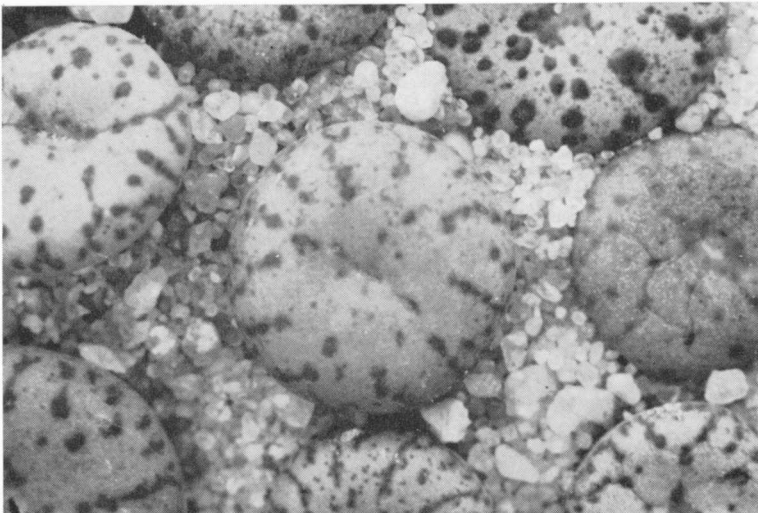

Foto 6 — (4 x); zie tekst pag. 120.

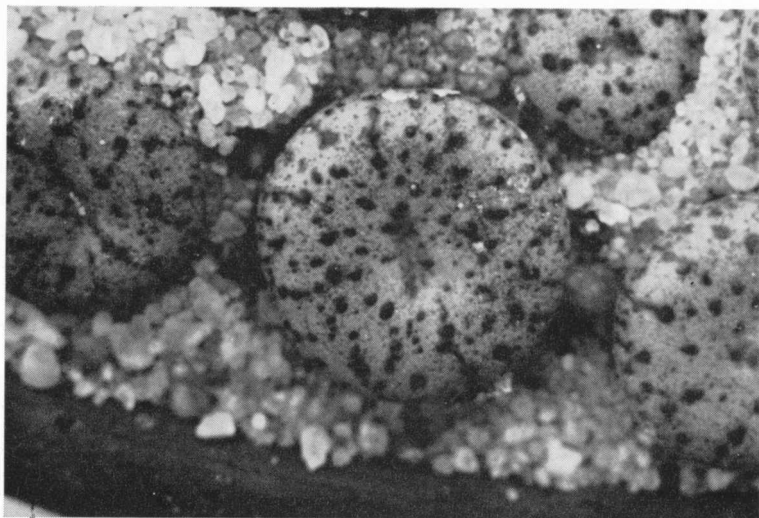

Foto 7 — (4 x); zie tekst pag. 120.

(doch meestal in 't midden lichter gekleurd) tot zwartachtig purper; al of niet glimmend; duidelijk, vrij onduidelijk of in 't geheel niet verheven.

Vorm en afmeting der vlekken: tot ± 1 mm in doorsnee, rond, ovaal of langwerpig; omtrek soms vrij regelmatig, doch meestal zeer onregelmatig; vooral aan de rand en soms ook loodrecht op het spleetje samen-

Foto 8 — *Con. ursprungianum* var. *stayneri* (0,9 x)

foto's de Boer

vloeiend tot korte, onregelmatig gevormde lijntjes; aan beide uiteinden van het spleetje bevinden zich soms een aantal (5-7) fraai waaivormig gerangschikte, ovale tot eivormige vlekken.

Verspreiding der vlekken: soms, vooral aan de rand, min of meer radiaal gerangschikt; soms volkomen onregelmatig over het bovenvlak uitgezaaid; soms een soort kiellijn loodrecht op het spleetje vormend en het spleetje al dan niet omgevend; soms weinige, soms zeer vele aanwezig en het bovenvlak voor een aanzienlijk deel bedekkend; soms hoofdzakelijk alleen $\frac{1}{2}$ tot 1 mm grote, soms daartussen talrijke zeer kleine (tot 0,1 mm en kleiner).

Een en ander in een groot aantal verschillende combinaties, zodat uiteindelijk geen enkel exemplaar geheel gelijk is aan het andere.

Foto 3: in 't midden een exemplaar met een aantal grote, onregelmatig verspreide en vrij onregelmatig gevormde vlekken.

Foto 4: in 't midden een exemplaar met een aantal grote, vrij ronde vlekken en de vorming van een lijn van vlekken loodrecht op het spleetje.

Foto 5: in 't midden een exemplaar met een groot aantal, zeer onregelmatig gevormde, samengestelde vlekken, welke gedeeltelijk enigszins radiaal zijn gerangschikt.

Foto 6: drie exemplaren met vrij weinig (groene tot bruingroene) vlekken, welke vooral op de rand van de middelste plant duidelijk radiaal zijn gerangschikt.

Foto 7: in 't midden een exemplaar met een aantal vlekjes van middelmatige grootte en een groot aantal zeer kleine daar tussen.

Tenslotte geeft *foto 8* een afbeelding van enige exemplaren van *Con. ursprungianum* var. *steyneri* L. Bol., waarvan de diagnose voorkomt in de „Notes on Mesembryanthemum and allied genera” (Journal of South African Botany, april 1963). Van de mij toegezonden 5 exemplaren vertoont één plant (geheel links, in 't midden) de normale kleur en tekening van *Con. ursprungianum* (de hoofdjes zijn iets kleiner en rond of ovaal). De kleur der andere planten is nogal verschillend nl. grijsachtig, geelachtig groen of licht groen; de hoofdjes van de licht groen gekleurde plant (rechts boven) zijn vrij sterk convex, die der andere licht convex tot zadelvormig; de vlekjes zijn vrij klein, talrijk, onregelmatig van vorm, onregelmatig verspreid en rood, bruinachtig rood, groen, licht- of donkerbruin van kleur. De vindplaats is in het Ceres-district, 34 mijl ten Noorden van Ceres, dit is ruim 15 mijl ten Zuiden van de uiterste zuidelijke grens van het Calvinia-district, waarin op een niet precies bekende plaats de vindplaats van *Con. ursprungianum* zich moet bevinden. Het zou dus mogelijk kunnen zijn dat de vindplaatsen van *Con. ursprungianum* en van *Con. ursprungianum* var. *steyneri* niet meer dan 20 mijl van elkaar zijn verwijderd.

Nogmaals de tentoonstelling in Rotterdam

D. J. VAN VLIET

Tot een van de best stimulerende middelen die een vereniging kan doen opleven behoort zeker de tentoonstelling.

Een afdeling die besluit een dergelijk evenement te gaan houden moet over een kern medewerkers beschikken die een en ander kunnen realiseren. Dit is in Rotterdam het geval geweest en het resultaat was een cactusshow zoals ik nog niet eerder heb gezien.

Fantastisch in elk opzicht. Niet alleen de prachtige rangschikking van de planten, maar ook de plaats waar het gehouden werd. Het kan niet anders of dit moet voor deze afdeling een goede injectie zijn geweest. Ook de zeer verzorgde folder zal hebben bijgedragen tot een geslaagd evenement. Hulde aan hen die hiermede hebben getracht onze zo bijzondere liefhebberij meer bekendheid te geven onder het grote publiek, dat dikwijls, zoals bij de opening door de voorzitter van de afd. Rotterdam werd opgemerkt, „zelfs 's nachts, tijdens de opbouw van de tentoonstelling, een plaatsje zocht tussen de planten”.

Dat deze woorden niet overdreven waren, moge blijken uit bijgaande foto gemaakt tijdens de inrichting, waarop enige medewerkers zijn afgebeeld.

De voorste graaft zich in en de achterste schijnt dan al het hoofd verloren te hebben. Het flesje op de voorgrond zal wel regenwater voor de plantjes hebben bevat.

Het ergste wat men kan overkomen op zo'n expo is, dat alles weer moet worden afgebroken en terug gebracht worden in de oorspronkelijke staat. Eén ding blijft gelukkig bestaan: „De herinnering”.

Lithops archerae de Boer spec. nov.

H. W. DE BOER

(Zie foto voorpagina)

Corpuscula obconica, luteo-glaucis, apice plana, lineis 4-5 dendriticis, angustis, fuscis, disperse interruptis, interdum indistinctis, fissura angusta, juvenilium brevis; flores lutei.

Habitat: Zuid-West Afrika, Naukluft bergen, nabij Zaris. Coll.: Mrs. A. Archer, Tsams West, 1966.

De planten zijn omgekeerd kegelvormig en de afmetingen van het grootste exemplaar op bijgaande foto zijn: 3 cm hoog, topvlakte 2,9 cm lang en 2,2 cm breed; het is dus een vrij kleine soort. De topvlakte is plat tot iets bol en licht grijsachtig geel-groen van kleur, met een zwakke blauwe tint; vanaf de 2,5 à 3,5 mm diepe, smalle, niet gapende spleet gaan 4 à 5 grotendeels boomvormig vertakte, zeer smalle, roodbruine lijnen in de richting van de omtrek; deze lijnen zijn hier en daar onderbroken en bij sommige exemplaren nauwelijks waarneembaar; de spleet is bij de kleinste, op bijgaande foto afgebeelde planten, welke naar schatting ongeveer 3 jaar oud zijn, nog niet geheel van de ene kant naar de andere doorlopend, bij de oudere is dit wel het geval. De topvlakte, welke geheel vlak is, d.w.z. zonder verhevenheden tussen de lijnen en deze laatste niet of slechts weinig ingezonken, is verder voorzien van een aantal zeer kleine, diep liggende, blauwe punten, welke niet (of bij enkele planten nauwelijks) met het blote oog, doch wel met een loupe (5x) te zien zijn; op enkele exemplaren zijn, althans in het volwassen stadium ook met een loupe, deze punten nauwelijks of niet waarneembaar, bij andere echter zeer duidelijk aanwezig.

De mantel (het zijvlak) heeft ongeveer dezelfde kleur als de topvlakte, doch is meestal iets groener, terwijl bij sommige exemplaren een zwakke rose tint zichtbaar is.

Toen ik deze geel bloeiende lithops ontving, heb ik eerst geprobeerd haar bij een bestaande groep onder te brengen. Wat de ligging van de vindplaats betreft kwamen hiervoor in aanmerking de *schwantesii*-, de *pseudotruncatella*- en de *vallis-mariae*-groep¹⁾.

Ik kon echter niet besluiten tot indeling bij één van deze drie groepen; het eigenaardige is nl. dat deze, in de Naukluft-bergen nabij Zaris (Tzaris) gevonden, planten enkele eigenschappen met alle drie genoemde groepen gemeen hebben, doch in andere opzichten weer van deze groepen verschillen.

De diepliggende blauwe punten en de tekening van een enkel exemplaar doen enigszins aan de *schwantesii*-groep denken; afgaand op de

1) Volgens een spoedig van mijn hand te verschijnen publicatie bestaat de *L. vallis-mariae*-groep uit:

- a. *L. vallis-mariae* var. *vallis-mariae* (Mariental en ten oosten van Gibeon).
- b. *L. vallis-mariae* var. *groendraaiensis* (de farms Groendraai en Tsumis, 85 mijl n.w. van Mariental).

kleur zou dan enige verwantschap met *L. schwantesii* var. *urikosensis* kunnen bestaan, doch geen der bekende variëteiten van de *schwantesii*-groep vertoont bij de 2- en 3-jarige planten een korte, nog niet geheel doorlopende spleet en de variëteit *urikosensis* heeft een veel onregelmatiger, veel meer „bobbelig” bovenvlak.

De korte, niet geheel doorgaande spleet bij de 2- en 3-jarige exemplaren wijst op verwantschap met de *pseudotruncatella*-groep, doch de typische *pseudotruncatella*-tekening, welke zelfs bij de variëteit *volkii* nog enigszins te zien is, ontbreekt geheel.

De kleur en de tekening komen, althans bij sommige exemplaren in een bepaald stadium, min of meer overeen met die van de *vallis-mariae*-groep, doch de wormvormige riggels, welke zo karakteristiek zijn voor deze groep (bij de var. *vallis-mariae* met het blote oog, bij de var. *groen-draaiensis* met een loupe te zien) ontbreken geheel.

Ik heb daarom deze tussenvorm de naam van een nieuwe soort gegeven, nl. **Lithops archerae**, naar de vindster, Mrs A. Archer, Tsams West, nabij Maltahöhe.

De Drielandenconferentie 1967

J. DE GAST

In de loop van zaterdagmiddag 24 juni verzamelden zich tientallen kaktusliefhebbers in de jeugdherberg Hargart te Monschau om de 3LK bij te wonen. Van verre kwamen zij, Belgen, Duitsers, Oostenrijkers, Nederlanders, ja zelfs twee Tsjechen, om bij „Kactus”-hitte elkaar te vertellen, hoe het met hun troetelkinderen ging. Velen van hen zagen wij reeds in Well in 1966, maar ook nieuwe gezichten lieten zich zien.

Toen de heer Simon tegen half acht 's avonds de konferentie opende was de jeugdherberg vrijwel uitverkocht.

Het programma, dat geboden werd, was dan ook alleszins de moeite waard: twee geheel verschillende aspecten van onze liefhebberij kwamen aan bod. Aan de ene kant twee kaktofielen, die de planten waren gaan bekijken op hun natuurlijke groeiplaatsen, aan de andere kant de liefhebber, die thuis met behulp van de microscoop tracht onze planten de geheimen te ontfutselen, die zij nog steeds voor ons verborgen houden. Maar zelfs in de voordrachten van de twee reizigers een enorme tegenstelling: daar was de heer Rausch, de liefhebber met nog vele jaren voor zich, die zich de tijd kon gunnen op zijn gemak door de kaktuswereld te wandelen en er sprak de heer Buining, die — na een leven lang zijn vrije tijd aan de studie van zijn planten gegeven te hebben — eindelijk zijn droom werkelijkheid zag worden en met een niet te lessen dorst van de ene kactus-„bron” naar de andere ijfde.

Beide sprekers zijn er uitstekend in geslaagd, de opgedane indrukken aan de toehoorders weer te geven. Extra vermelding verdienen hierbij de duidelijkheid, waarmee de heer Rausch als Wener het Duits uitsprak en

Enige deelnemers van de tweede 3-L.K. te Monschau op de binnenplaats van de jeugdherberg.

Opvallend aan deze kongressen is de gemoedelijke omgang der deelnemers, zoals de foto's ook laten zien.

foto's Snelleman

de dienst, welke de heer Buining het ontvangende land bewees, door zijn lezing in hun taal te houden.

De heer de Cocker vertelde ons in zijn voordracht een en ander over zijn waarneming aan Parodia-zaden en verbond daaraan enige konklusies. Meer liefhebbers zouden er toe over moeten gaan systematisch waarnemingen te verrichten. Velen immers hebben maar een kleine ruimte om planten te kweken en als zij allen het kleinere aantal planten beter zouden bestuderen kwamen wij misschien heel wat meer over onze kaktussen te weten. Het is zeer belangrijk, dat de heer de Cocker ons dit voorbeeld gegeven heeft. De heer Simon gaf tussen de voordracht door korte samenvattingen in het Duits en bewees hiermee, dat hij onze taal goed verstaat.

Aan het einde van de zondagmorgen bracht de heer Simon dank aan allen, die tot het slagen van de 3LK hadden bijgedragen, in het bijzonder aan de sprekers en aan de heer Jordans, die het leeuwenaandeel bij de organisatie heeft verzorgd. Bovendien verzocht de heer Simon de aanwezigen aan de achterzijde van hun naamkaartje eventuele opmerkingen te schrijven en het dan in te leveren, een goed idee, waarvan hopelijk velen gebruik gemaakt zullen hebben. Wanneer hier een opmerking geplaatst mag worden: er zijn mensen, die om gezondheidsredenen niet zonder goede nachtrust kunnen; misschien zouden de laat-naar-bed-ganers en de vroeg-op-staners hiermee de volgende 3LK rekening kunnen houden?

Het officiële gedeelte werd gesloten door de heer de Cocker, die, omdat de 3LK in 1968 in België wordt gehouden, eindigde met een „Tot ziens in België”.

Tot besluit werd op het voorplein de ruilbeurs gehouden. Men kon zich niet onttrekken aan de indruk, dat de grenzen hiervoor nog wel een bemerking vormen. Zeer ten onrechte overigens, want het kostte maar weinig moeite om de officiële vergunningen te krijgen. Niettemin zijn er weer heel wat planten van eigenaar verwisseld.

Al met al een geslaagd weekeind, waarop zowel de deelnemers als de organisatoren met genoegen kunnen terugzien.

Well 1966: een oud kasteel, Monschau 1967: een moderne jeugdherberg. Dodonaeus, waar gaan we in 1968 naar toe?

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.
2e Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Bibliotheecresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Cactussen en Vetplanten in de buitenlucht

E. HORLINGS

Het is nu omstreeks half juni. Vele planten staan in bloei, anderen hebben al gebloeid, of staan te pronken met een aantal bloemknoppen. Hoewel wij niet kunnen spreken van een „machtig” voorjaar — mei was nogal donker — heb ik een groot aantal planten die bloeien, of gaan bloeien. Vele planten waarvan men zeker — gezien hun leeftijd — geen bloei zou verwachten, hebben knop gezet. Ter verduidelijking wil ik opmerken, dat mijn verzameling planten in hoofdzaak bestaat uit *Pyrrhocactus*, *Neochilenia*, *Neoporteria*, *Copiapoa* enz. *Neoporteria*-zaailingen, nauwelijks drie jaren oud, bloeien dat het een lust is.

Ik ben de gelukkige bezitter van een kasje en iedere lezer weet, dat, zodra de zon schijnt, de temperatuur in zo'n kasje snel oploopt. Ondanks dat, is het mij opgevallen, dat verschillende planten toch niet zo gauw gaan groeien. Ze wachten blijkbaar het voor hen gekomen moment af om te gaan groeien. Mogelijk valt dit groeiproces met kaswarmte te versnellen, maar toch reageert niet iedere plant hier op. Eerst wanneer de lichtsterkte voldoende groot is, beginnen ze.

Dit voorjaar heb ik een oude afgedankte kolenkist (inh. ca. 10 hl) omgetoverd tot een buitenverblijf voor cactussen. Op plm. 70 cm hoogte heb ik een vloer gemaakt, het deksel er afgehaald en daarvoor in de plaats een plastic afdakje aangebracht. In deze kist is plaats voor ca. 120 liters-blikken. Einde maart heb ik ze daarin geplaatst en alleen bij regenachtig weer geschermd. Ook als de weersverwachting vorst voorspelde, dekte ik de planten af. Ze staan nu vrijwel nacht en dag in weer en wind, tegen een muur op het Zuiden.

Het resultaat is: een aantal prachtige gezonde planten die wat groei, bloei en bedoorning betreft, beter en mooier zijn dan de kasplanten. Ook lukten bevruchting en zaadvorming beter in de buitenlucht. Ze kunnen een vergelijking met hun soortgenoten in de kas glansrijk doorstaan, nee ze zijn mooier, en forser bedoornid.

Van spint, wolluis enz. buiten geen last. Ik heb mij — gezien de vergelijking — meermalen afgevraagd, of wij onze planten in onze kasjes niet al te zeer verwennen. De bezitter van een kasje weet, dat bij hoge temperatuur de bloemen zeer wijd opengaan, ja soms helemaal uitgespreid over de plant liggen. Juist onder die omstandigheden heb ik de slechtse resultaten met bevruchting. Ook hiervoor waren bij mij de omstandigheden in de buitenlucht gunstiger. Ook al wordt een kasje flink gelucht, toch kan men op een luwe en zonnige plaats, niet voorkomen, dat — vooral bij weinig wind — de temperatuur veelal hoog oploopt. Wat is Uw ervaring medelezer?

Plantenliefhebbers die beschikken over een kleine tuin, kunnen, als ze een mogelijkheid hebben om hun planten door de winter te krijgen, met zeer geringe kosten een zomerverblijf voor hun planten creëren. Als wij met onze planten „gewoon” doen, krijgen wij ook „gewone” planten

UIT DE AFDELINGEN RIJN- EN DELFLAND

Op vrijdag 21 juni opende, door afwezigheid van de voorzitter, de secretaris de heer Snelleman de bijeenkomst, die ondanks de vacaties toch nog door 36 leden en belangstellenden werd bijgewoond. Na enige huishoudelijke zaken afgewikkeld te hebben gaf hij het woord aan onze gast de heer de Cocker uit Brussel, voorzitter van de Belgische cactusvereniging „Dodonaeus”. De heer de Cocker bereist sinds vele jaren het zuiden van Frankrijk en is er zodoende een goede bekende geworden. De titel van zijn voordracht „Cactusparadijzen aan de Riviera” bleek te eng gekozen. Hij rekent tot dit paradijs het gehele zuiden van Frankrijk. De Maritime Alpen met zijn prachtige plantengroei een overgang van gematigd naar subtropisch klimaat waardoor twee-derde van alle in Frankrijk voorkomende planten daar te vinden zijn. De schitterende kleurwisselingen tussen de seizoenen. De pittoreske dorpjes en stadjes die tegen de bergen aan kleven. De kleine restaurants waar forelschotels en befaamde wijnen de traditie van de Province hoog houden. Tot slot zijn er dan beroemde verzamelingen van Cactussen en andere vetplanten te bezichtigen alsmede een aantal bekende cactuskwekerijen. Opvallend bij deze kwekerijen zijn de enorm grote Echinocactussen, Ferocactussen en Cereus soorten.

Cleistocactus, Espostoa, Oreocereus en anderen worden daar ware bossen die bovendien overweldigend bloeien. Kleinere cactussoorten als Rebutia, Lobivia en anderen schijnen de daar heersende hitte slecht te kunnen verdragen, als zij er toch groeien, zijn ze meestal verbrand.

Mammillaria's groeien er onvoorstelbaar mooi.

In zijn slotwoord memoreerde de secretaris zich op een diawedstrijd te wanen zo prachtig was ieder plaatje en bedankte de spreker voor hetgeen hij verteld en getoond had en hoopte de heer de Cocker alsmede de met hem meegekomen heer Guldemont, het volgend seizoen wederom te mogen begroeten op een van onze bijeenkomsten.

D. J. van Vliet

Ofschoon onze afdeling 12 maal per jaar bijeen placht te komen meent het bestuur in verband met de dunne bezetting in augustus, in deze maand geen vergadering te moeten beleggen.

Stilstand is echter achteruitgang en daarom worden de activiteiten verschoven naar een tentoonstelling.

Van vrijdag 18 tot en met zondagmiddag 20 augustus wordt er in het Stevin-Lyceum aan de Zuidlarenstraat te Den Haag de Floralia tentoonstelling gehouden.

Hieraan zal ook onze afdeling haar medewerking verlenen. Wij hopen daar, voor zo ver men niet kan meewerken aan dit evenement, U te mogen ontvangen op onze inzending.

Het afdelingsbestuur wil voorts Uw aandacht vestigen op de jubileumtentoonstelling „Wassenaar en omstreken” in verband met het 55-jarig bestaan van de tuinbouwvereniging van deze naam, die zal worden gehouden van 16 tot 20 augustus in het gebouw „Princehaven”, van Zuylen van Nyeveltstraat 100 te Wassenaar.

Op deze expositie zal o.a. een inzending van de heer J. C. van Keppel te zien zijn.

secretaris J. Snelleman,
Conradkade 11,
Den Haag.

ROTTERDAM

Op onze bijeenkomst zaterdag 8 juli hadden 12 van de op de tentoonstelling zich aangesloten nieuwe leden gehoor gegeven aan de uitnodiging deze avond bij te wonen.

Na enkele huishoudelijke zaken waren afgedaan, hield de voorzitter de heer Bravenboer een lezing over „Cactussen en Vetplanten”, bij dia's.

Deze voordracht gaf aanleiding tot uitvoerige gedachtenwisseling, waaraan door de nieuwe leden intens werd deelgenomen. Na verloting van een groot aantal mooie planten sloot de voorzitter deze zeer geslaagde avond.

J. L. de Slegte,
Schiebroeksensingel 31,
Rotterdam.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht

Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

NIEUWE LEDEN:

G. Baas, Boterbloemlaan 11, Vlissingen.
M. C. Verhage, van Hogendorpplein 5,
Dordrecht.

J. P. Loomans, Brab. Turfmarkt 41, Delft.
Joh. Maassen, Hoofdstr. 134, Schaesberg L.
K. K. Kee, Sterstraat 64, Wieringerwerf.
Mevr. M. Swart-van Duyn, Kerkbuurt 12,
Westzaan

A. H. Tuinenburg van Kesteren,
Woudenbergsstraat 95, Den Haag.

D. J. van Ginkel, Telefoonweg 17,
Ede Gld.

E. Sijnstra, Oude Kanonsdijk 70, Zutphen.

B. de Waal, Steenweg 1, Oud-Heusden,
Heusden a/d Maas

W. van Dijk, Dam 32, Arkel

Mevr. M. Tol, Dr. Plesmansingel 301,
Amstelveen.

J. H. Bouwman, Smutsstr. 25, Vaassen.

H. Speek, Abel Tasmanstr. 47, Zwolle.

G. J. van de Riet, Steentilkade 7 A,
Groningen.

G. van Keulen, Jan Gonjéstraat 17 A,
Rotterdam-3.

J. W. van Hattum, Bakkerstr. 33, Zetten.

G. Link, Memlingstr. 9, Amersfoort.

Ir C. J. Lambregts, Schoolstraat 20 A,
Utrecht.

J. A. Bos, Hofseane 69, Berlikum (Fr.).

L. M. G. Thus, Dr v. d. Feltzlaan 7,
Velp (Gld.).

A. S. M. Linsen, Wilhelminasingel 5,
West.

Mevr. C. Samshuizen, Jul. v.
Stoergerlaan 151, Den Haag.

Mevr. L. Benda, Bisschopweg 46,
Lierden.

Mevr. Doorn, Eendrachtstdijk 9,
Zevenhuizen (Z.H.).

E. van der Veen, Schaerweidelaan 33,
Zeist.

Mevr. S. Borghouts,
van Leeuwenhoeksingel 33, Delft.

J. H. de Wilde, v. d. Valk Boumanlaan 45,
Wierden.

Dr Ir J. Kievits, Javastraat 153,
Den Helder.

Jac. B. van der Stationstraat 56, Heerlen.

Mevr. A. v. Blitterswijk-Verploegh,
Dr. Bosstraat 20, Tiel.

N. H. G. Altay, Speenkruidpad 2,
Spierdijk.

P. F. C. van Loon, Oost Sidelingse 87 a,
Rotterdam-8.

C. Sinkeldam, p/a Centaur Studio,
Herengracht 150, Amsterdam.

C. K. A. Bonninga, Parallelweg 63,
Rotterdam.

M. Voskamp, Rokkeveenseweg 55,
Zoetermeer.

A. van Leest, Brekelsveld 178, Rotterdam.

R. J. Kooi, Westerdijkstraat 44,
Rodeschool (Gr.).

S. T. Lim, Fahrenheitstraat 78, Apeldoorn.

Drs H. L. Koopman, Schoutenstraat 22,
Den Haag.

L. Colette, Delftselaan 97, Den Haag.

P. Verweij, Dorpsstraat 13 a, Nootdorp.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

foto: Buining

onderschrift zie bladzijde 137

Van maand tot maand

Het zaad-seizoen 1967 is al weer een tijdje ten einde; de oogst van 1966 is verkocht en, naar ik aanneem, gezaaid. Het Clichéfonds heeft aan dat verkopen braaf meegedaan: er zijn ruim 6000 pakjes zaad naar bijna 300 liefhebbers gegaan en er is reeds f 1.500,— aan de penningmeester van onze vereniging overgemaakt ten bate van het genoemde fonds.

Nu is dat spekken van de fondspot natuurlijk een belangrijke zaak, maar belangrijker is, dat zoveel liefhebbers hun collectie hebben trachten uit te breiden met de aangeboden soorten. Vermoedelijk zullen niet alle zaden zijn opgekomen, maar uit het feit, dat we geen enkele klacht hebben gehoord, meen ik wel te mogen opmaken, dat het zaaien redelijk resultaat heeft gehad. Dat is het meest verheugende feit. Nog verheugender zou zijn, wanneer enkele liefhebbers eens iets over hun resultaten wilden schrijven. De rubriek „De lezers schrijven” is daar prima voor geschikt.

Intussen zijn de werkzaamheden voor het volgende zaad-seizoen al in volle gang. De bloei van vele cactussen en andere succulenten is al een tijdje afgelopen en vele planten zitten vol vruchten. Het is dus thans tijd zaad te verzamelen. De beheerder van het Clichéfonds de heer W. Ruysch zal gaarne zaad in ontvangst nemen; hoe vroeger hoe beter, want dan heeft hij ook bijtijds de lijst van namen klaar, die in het december-nummer zal worden afgedrukt.

Een woord van dank aan de verzorgers van zaden de heer Ruysch en zijn ijverige echtgenote, alsmede de heer E. Peters te Wageningen en verscheidene andere leden van de afdeling Arnhem is hier zeker op zijn plaats.

B.

Notocactus caespitosus (Speg.) Bckbg

A. F. H. BUINING

Echinocactus caespitosus Speg. in Cact. Plat. Tent. 1905:495.

Frailea caespitosa (Speg.) Br. et R., The Cact. 3:211 (1922).

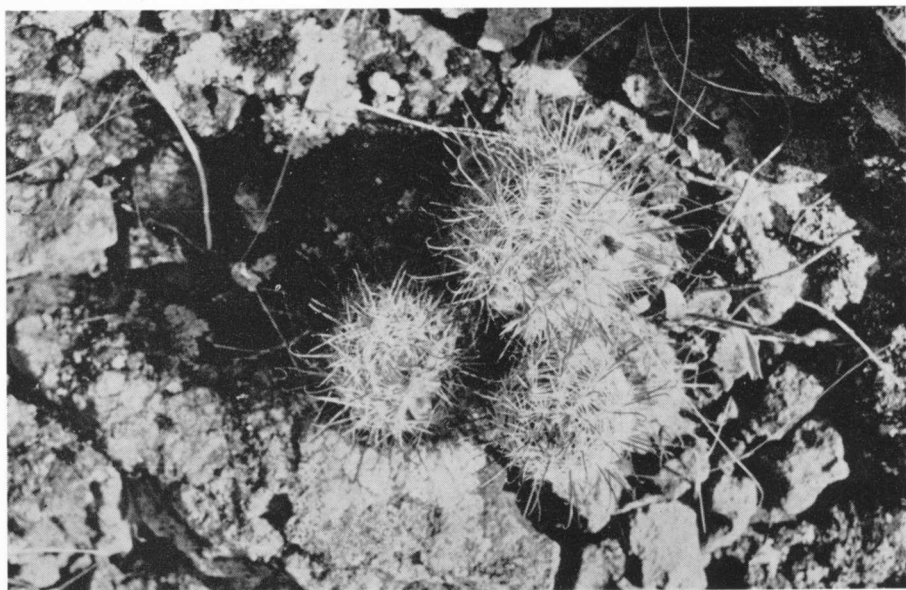
Notocactus caespitosus (Speg.) Bchbg., Kaktus ABC 253 (1935).

Notocactus minimus Fric et Kreuz. ex Buining in Succulenta 1940: 86-90.

De bovenvermelde beschrijving van Spegazzini luidt vertaald als volgt:

Zodenvormend met 10-40 hoofdjes. Afzonderlijke hoofdjes 4-7½ cm hoog en 1½-4½ cm in doorsnede. Ribben 11-12, zeer stomp, nauwelijks gekerfd; areolen weinig diep liggend, 3-4 mm van elkaar; dorens borstelig; randdorens 9-11, aangedrukt, geelachtig wit, 3-6 mm lang; middendorens 1-4, iets langer en donkerder, speciaal de onderste opwaarts gericht en rood. Bloemen komen vrijwel uit de top, 3½-4 cm lang, dicht viltig behaard en geschubd en met zwarte, stijve borstels bezet; bloembladen zwavelgeel; stijl met 7 zwart violette stempels. Gelijkt zeer veel op *N. concinnus*. Op dorre bergachtige plaatsen in Montevideo.

In zijn bewerking van de flora van Uruguay „Flora Uruguayana” deel II van 1902 vermeldt Arechavaleta bovengenoemde plant niet. Zij was toen kennelijk nog niet bekend. Wel echter *Echinocactus apricus* Arech. 1902:205,

Notocactus caespitosus (Speg.) Bckbg bij Tacuarembó

Foto: Buining

waarvan als vindplaats vermeld wordt Sunta de la Ballena in de omgeving van Maldonado, ten oosten van de stad Montevideo; deze heeft met onze soort weinig te maken, alhoewel later o.a. door C. Osten in „Notas sobre Cactaceas” van 1941 *Echinocactus apricus* synoniem gesteld wordt met *Echinocactus caespitosus*.

De vergelijking van *E. caespitosus* met *E. concinnus* Monv. en ook *E. apricus* met *E. concinnus* gaat voor *E. caespitosus* zeker niet op. Zowel *E. apricus* als *E. concinnus* zijn typische vlakke planten, terwijl *E. caespitosus* altijd iets langwerpiger groeit.

Als wij de afbeelding van *E. apricus* op pagina 206 bij Arechavaleta bekijken, dan valt de spruitvorming op. De uitstoeeling van de plant is geheel anders dan bij *E. caespitosus*. Bij de eerste is kennelijk de spruitvorming ontstaan door beschadiging van de groeitop, van daar ook de geringe doorsnede van de afzonderlijke hoofdjes van 3-4 cm.

De afbeelding van *Echinocactus caespitosus* Speg. = *Echinocactus apricus* Arech. volgens Osten, in zijn bovenvermeld werk nr. XXV Herb. Osten 16.838, heeft niets te maken met *E. caespitosus* Speg., aangezien over het hoofd is gezien, dat naar de beschrijving van Spegazzini deze plant langer dan breed is, terwijl de bloembeschrijving evenmin klopt.

De vergelijking van *Echinocactus caespitosus* Speg. met *Echinocactus apricus* Arech. en met *Echinocactus concinnus* Monv. gaat dus geenszins op. Op de beide laatste planten hoop ik te zijner tijd terug te komen.

Wij komen thans aan *Notocactus minimus* Fric. et Kreuz. ex Buining.

Notocactus caespitosus (Speg.) Bckbg f. *cristata* bij Tacuarembo

Foto: Buining

Deze plant werd in 1931 in 2 exemplaren door Fric ontvangen van W. Kolischer tussen een zending *Frailea*. In deze tijd had Fric ook contact met de verzamelaar F. C. Mueller-Melchers, Estacion Atlantida in Uruguay. Aangenomen mag worden, dat Kolischer en Mueller Melchers contact met elkaar hadden (het aantal personen, dat in Zuid Amerika cactussen verzamelt was en is nog steeds uiterst gering). Mueller Melchers, die inmiddels gestorven is, schreef mij 18 januari 1950: „*Frailea caespitosus* ist, glaube ich, keine *Frailea*, wenn es das ist was ich unter Namen kenne. Gelbe Blüte und rote Staubgefaesse und Stempel. Mit Hackenstacheln. Ich hatte viel davon aus der Cuchilla Negra im Norden Uruguays an der Brasil Grenze. Ist ein *Notocactus*”.

Tot zover Mueller Melchers.

De kleur van de meeldraden klopt niet met de ons bekende gegevens, maar het zal U duidelijk zijn, dat ik gewapend met deze gegevens hoopte deze veel omstreden en zeldzame plant op mijn reis naar Zuid Amerika weer te vinden.

Maar eerst nog iets anders. Van de kweker Harry Johnson uit Californië, ontving ik in 1951 een plantje onder de naam *Frailea caespitosa*.

Johnson had deze plant uit Uruguay ontvangen van Mueller Melchers. Het bleek typisch *Echinocactus caespitosus* Speg. te zijn.

Dr. Hilberath uit Wesseling in Duitsland kocht op mijn aanwijzing tijdens een bezoek aan Johnson dit plantje, zodat thans enige daarvan in onze verzamelingen voorkomen.

17 januari 1967 reden Leopold Horst en ik na veel formaliteiten over de grens van Brazilië naar Uruguay bij Livramento. Ons doel was in de eerste plaats de stad Tacuarembó. Deze stad ligt aan de voet van de Sierra de Haedo waarvan een aantal Cuchillas (Coxilhas in het Portugees) deel uitmaken. De Coxilha Negra ligt op de grens tussen Brazilië en Uruguay ten zuidwesten van Livramento.

Een van de in januari zeer weinige regendagen troffen wij juist op die dag, zodat we 's morgens 18 januari onmogelijk konden rijden op de modderige, onverharde wegen. Toen het omstreeks het middaguur opklaarde, gingen wij een gedeelte terug op de weg naar Livramento waar Horst een iets rotsachtig gedeelte had gezien in de golvende grasvlakten. Een Cuchilla is een heuvelreeks, hier en daar met een bergachtig karakter.

Inderdaad troffen wij op de genoemde plaats een bijzonder interessante *Notocactus* aan, waarover een volgende keer meer.

Nu is het zo gesteld in het enorm grote gebied van de Sierra de Haedo met zijn vele Cuchillas, dat men allereerst aantreft óf een *Notocactus mammulosus* óf een *Notocactus* uit het door Buxbaum opgestelde ondergeslacht *Malacocarpus*. Dikwijls treft men dan ook andere meer bijzondere soorten aan, zoals in het onderhavige geval. Dieper de heuvels ingaande vonden wij beide op een gegeven moment een groep kleine

planten, die direct te herkennen was als *Notocactus caespitosus* (Speg.) Beckbg. Welk een vreugde het is om een plant, die eigenlijk niet meer goed bekend was, weer te vinden, kunt U zich nauwelijks voorstellen. We troffen prachtige groepen aan, zowaar een cristaatvorm en, opvallend rondom een *Notocactus mammulosus*, een hele groep in verhouding kleine *Notocactus caespitosus*. Van een hybridisering tussen deze twee was geen sprake.

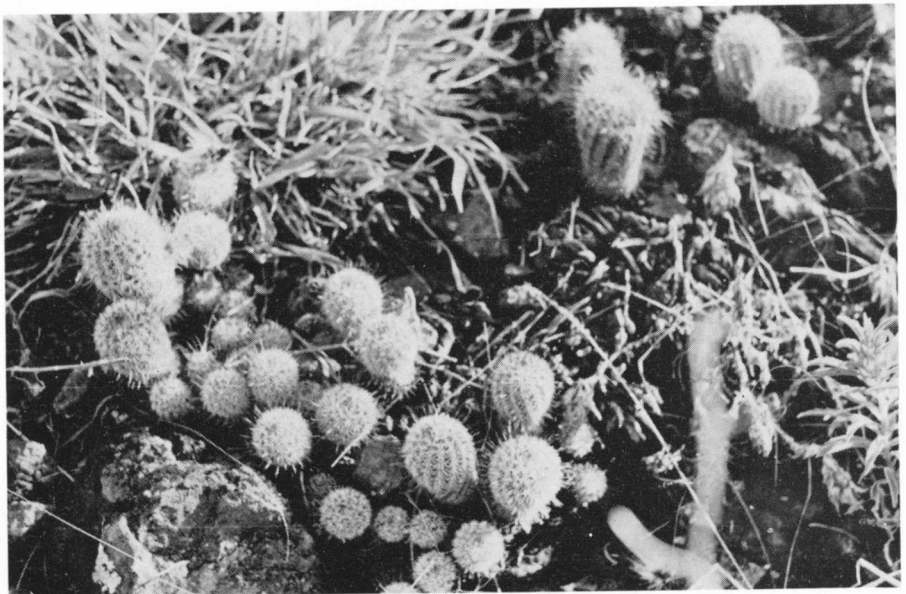
Opvallend waren hier de stralend witte randdorens en de rode, haakvormige middendorens.

Op onze verdere tocht de volgende dag naar de eigenlijke kern van de Sierra de Haeda van Tacuarembó richting Salto vonden we op een vrij hoge berg nog een groep *Notocactus caespitosus* met wat gelere randdorens en 2 middendorens. Opvallend was op beide plaatsen, dat oudere planten in de bloeizone een langere borstelige bedoorning ontwikkelen, die niet haakvormig is.

Gezien de aangetroffen variabiliteit van deze soort, lijdt het geen twijfel, dat *Notocactus minimus* Fric. et Kreuz. ex Buining identiek is met *Notocactus caespitosus* (Speg.) Beckbg.

Backeberg deelde *Echinocactus caespitosus* Speg. in bij *Notocactus*, alhoewel hij nimmer de echte *caespitosus* gezien had.

Deze soort groeit in een grondmengsel sterk gemengd met tuinturf (dus van laagveen) met heidepotselgrond, uitstekend op eigen wortels. Men zorge dus voor een pH. van niet meer dan 5 à 5½.

Notocactus caespitosus (Speg.) Beckbg op een berg langs de weg naar Salto Foto: Buining

Notocactus en aanverwanten

D. J. VAN VLIET

Bij mijn beschouwingen over de bloemen van de soorten van het geslacht *Notocactus* is gebleken dat deze bloemen in twee hoofdgroepen verdeeld kunnen worden. Dit waren de *trechtersvormige* en *klokvormige*. De eerstgenoemde groep is in eerder verschenen overzichten voldoende behandeld (*Succulenta* 5-10-1966). De laatstgenoemde groep is nog niet de revue gepasseerd. In onderstaand artikel wil ik daaraan gaarne voldoen.

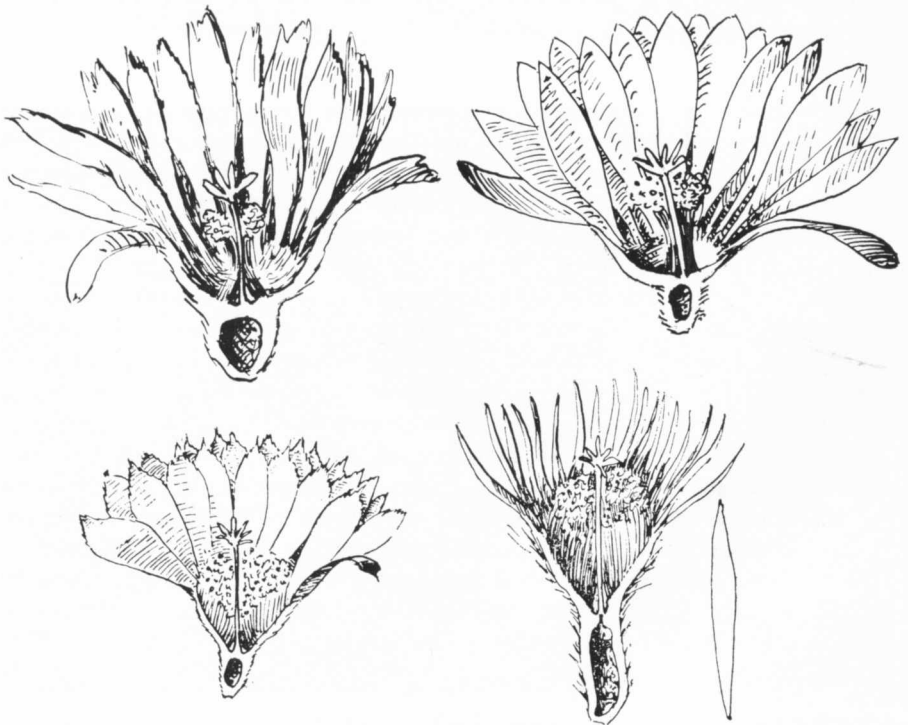
De verschillen in bloemvorm blijken niet alleen uit de hoofdvorm, doch ook uit de inplanting van de meeldraden, hun veel geringer aantal en de plaatsing direct om de stamper die zij geheel omhullen. De bloembodem is schotelvormig, terwijl deze bij de trechtersvormige buisvormig is. Voorts heeft de klokvormige groep minder en bredere bloembladen dan de trechtersvormige. Verder is het vruchtbeginsel korter en ronder. Bij rijping van het zaad groeit dit uit, blaast zich als het ware op, waardoor de rijpe zaaddoos veel overeenkomst heeft met sommige soorten uit de trechtersvormige groep.

Ondanks deze buitengewone belangrijke verschillen in bloemvorm hebben de auteurs nimmer getwijfeld deze groep afzonderlijk als geslacht te behandelen. Men heeft evenwel verwante soorten, waarvan de bloemen volledig overeenstemmen, in verschillende geslachten geplaatst. Dat dit gebeurde is onbegrijpelijk, indien men bedenkt dat de geslachtskenmerken het minst aan veranderingen onderhevig zijn. Zij zijn het meest constant en dus het betrouwbaarste onderdeel waarmee men de verwantschap tussen de soorten dient te bepalen. Het zijn vroeger vaak alleen de uiterlijke kenmerken geweest, waarnaar men indeelde en doordat bij *Notocactus* de soorten uiterlijk vaak weinig overeenkomst vertonen, heeft men ze in verschillende geslachten geplaatst. Bij *Euphorbia* heeft men een beter inzicht gehad; in dat geslacht vindt men bomen, kruiden (zelfs éénjarige), zuilvormige succulenten en zelfs bolvormige, maar men heeft nooit gearzeld al deze soorten wegens de opvallende, onderlinge gelijkenis van de bloemen in één geslacht onder te brengen. Bij cactussen is dit helaas wel geschied. De traditie blijkt hier zeer sterk geweest te zijn. Als men echter een bepaald geslacht en zijn verwanten gaat bewerken dan kunnen deze verouderde opvattingen remmend werken.

Toch zijn de motieven van de auteurs, die waarschijnlijk geen bloemen doorsneden, wel te begrijpen. Enige zeer opvallende overeenkomsten

in de bloemen zullen hieraan beslist hebben bijgedragen. Dit is allereerst de direct in het oog springende purperen kleur van de stempels en dan de in het algemeen bij *Notocactus* voorkomende gele bloemkleur. Bovendien bloeien de planten ongeveer in dezelfde periode van het jaar. Als hieraan toegevoegd wordt de in grove trekken genomen overeenkomsten in vrucht, zaden en habitus dan is het vasthouden aan de traditie te verklaren. Het vormt voor mij echter een belemmering bij het verder bestuderen van het geslacht *Notocactus*, waarvan de laatste tijd importen zijn ingevoerd met eigenschappen die habitueel tot geen van de heden geëerbiedigde indelingen behoren. Wij zullen onze inzichten dienen te verruimen om deze en mogelijk nog te volgen planten te kunnen opvangen.

Teneinde een goed inzicht te verkrijgen in verschillen en overeenkomsten bedien ik mij wederom van de tabel die ik bij vorige gelegenheden ook gebruikte. Ik wil hierbij opmerken dat het hier om de algemene verschillen gaat tussen de klokvormige en trechtervormige groepen. De klokvormigen zijn echter allen verenigd in het ondergeslacht *Mammulosi* terwijl de trechtervormigen zich verdelen over een aantal ondergeslachten waarvan de naamsaanduidingen hier geen verdere betekenis hebben. Dat zou echter beslist wel het geval zijn als wij de trechtervormige groep behandelen.

kenmerken	groep met klokvormige bloemen (bovenste rij)	groep met trechtervormige bloemen (onderste rij)
bloemgrootte	steeds middelmatig groot	variabel van groot tot klein
vorm bloembladen	breed spatelvormig	spatelvormig
kleur bloembladen binnenzijde	glanzend licht citroengeel	glanzend geel
idem, buitenzijde	glanzend licht citroengeel, soms met rode middenstreep	glanzend geel, meestal met rode middenstreep
vorm bloembuis	schotelvormig	buisvormig
kleur bloembuis	citroengeel tot diepgeel	geel tot purper
bloembekleedsels	grijze of bruine wol, bruine borstels, groenachtige schubben, die naar boven rood verkleuren	idem
vruchtbeginsel	rond	gerekt
inplanting meeldraden	in bloembuis op gelijke hoogte van de stijl en deze geheel omhullend	in bloembuis boven de stijl en deze vrijlatend
nectarium	afwezig	aanwezig als een insnoering van de bloembuis juist boven de voet van de stijl
meeldraden	niet bewegelijk vastgehecht	soms bewegelijk vastgehecht
kleur helmraden	geel	geel tot purper
kleur helmknoppen	diep geel	diep geel
kleur stijl	licht geel	lichtgeel tot purper
aantal en kleur der stempels	± 11, purper	± 11, purper
bloeitijd	april-mei	april-mei
aantal bloemen	± 10, geen nabloei	± 10, soms nabloei

Onderschrift bij de voorplaat.

Even ten oosten van de stad Caetité in het zuiden van Bahia, in Brazilië, groeien op een berghelling, die grotendeels bedekt is met een vrij dikke laag kwartsgruis, dat sneeuw- of hagelachtig aandoet, de destijds door Werdermann gevonden en beschreven *Cephalocereus polyanthus* en *Melocactus macrodiscus*, die beide op de foto duidelijk zijn te zien.

Wij vonden deze planten op dezelfde plaats als Werdermann in 1932, vergezeld van doornachtige heesters, *Opuntia* en *Bromelia*.

Op de kleurige bloemen van de heesters vlogen ijverig prachtige kolibries.

Het is een waar plantenparadijsje, waar de genoemde cactussen geheel lokaal op deze merkwaardige kwartslaag voorkomen en waarbij men zich verbaast hoe groei daar mogelijk is.

Onze lezers schrijven . . .

De heer O. van Soldt, Middelburgstraat 35, Scheveningen, schrijft ons:

DE BEGINNER ZOEKT ZIJN WEG EN

. trapt wellicht met dit verhaal een open deur in. Als beginnend lid van Succulenta, word je prachtig opgevangen door de oudere leden. Zo heb ik dat bij andere hobby's nooit eerder ondervonden. Je viel dan als beginner veel in handen van hele of halve handelaren, die als je afgeroomd was, verder weinig belangstelling voor je toonden.

Maar ja, men kan niet met al zijn problemen (en dat zijn er nog al wat) bij de mentors aankomen, al ben je er steeds hartelijk welkom, zelfs met de voor hen meest eenvoudige vragen, maar waar je als beginner geen raad mee weet.

Het zelf vinden heeft toch ook zijn charme en ik worstelde al direct — vrijwel letterlijk — met de vele losse afleveringen van 10 jaargangen Succulenta, welke ik door de prettige hulp van onze secretaresse Mevr. Grullemans en de heer Bommeljé verkregen had.

Inbinden was de oplossing, doch wel een beetje duur en . . . je moet ze zo lang missen. Dus zocht ik een andere oplossing en meende die als volgt gevonden te hebben: Met doorzichtige stukjes plaklint (tape) van ongeveer 3 cm werd een januari- en februari-nummer op de rugzijde verbonden. Zo werd vervolgens no. 3-4-5-6 enz. allen aan het nummer van januari verbonden, doch zo dat de stukjes tape naast elkander kwamen.

Over de gehele rug met alle nummers kwam een stevig plakplastic van ongeveer 5 cm en mijn jaargangen waren wel niet vakkundig gebonden, doch opbergen, naslaan en volgorde van de maandnummers, voldeden voor mij aan alle te stellen wensen.

Het hele werkje vraagt per jaargang hooguit 15 minuten en de kosten bedragen ongeveer 25 cent. Zo, dat probleem heb ik zelf opgelost; er waren er nog een paar en als dit geen open deur intrappen was, dan mag ik daarover wellicht nog eens iets mededelen.

De heer H. H. L. Rakers, Wieringstraat 27, Zwaag, schrijft ons:

In *Succulenta* 1962, No. 5 staat een interessant artikel over het enten op *Pereskopsis*. Omdat (bij mij) zo menig zaailingetje voortijdig pleegt te sneuvelen, heb ik enkele *Pereskopsis*-onderstammetjes gekocht om het ook eens te proberen. Ik heb hiermee overigens nog maar weinig zien werken. Op de beschreven manier heb ik diverse zaailingen geënt, waarbij ik nog wil opmerken:

1. zaailingen van verscheidene soorten groeien lang niet alle even hard als fig. 28.
2. gezonde zaailingen van 4 tot 6 mm diameter maken de beste kans. Slappe exemplaren en kleinere dan ca. 3 mm diameter drogen of in of groeien niet, ondanks de plastic zak erover.
3. ook kleine scheuten kunnen aldus prima geënt worden, zoals die van *Lobivia*'s en het Negerhandje. Een zijstek van de *Gymnocalycium mihanovichii* 'Rubra' is aan het verdrogen. Ik wil ook nog proeven nemen met stukjes van cristaten of andere monstrueuze cactussen.

De verder beschreven ervaringen van de heer Ruysch kon ik volkomen bevestigen; 's zomers veel water (bijna dagelijks) en 's winters houden op ca. 15° C. en iets vochtig. Met leden die zich ook hiermee bezig houden, wil ik eventueel gaarne in contact komen. Voor toch wel gemakkelijk groeiende soorten heeft deze methode m.i. niet veel zin, maar des te meer voor de iets tot zeer lastige soorten. O.a. doen diverse *Copiapoa*'s het prima, zoals *C. hypogaea*; zij vertonen mooie bedoorning en huidkleur.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.
2e Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

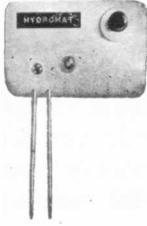
Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Bibliotheecresse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „*Succulenta*”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Een hygrometer voor bloemenliefhebber en vakman

De HYDROMAT is een elektronische hygrometer, die de vochtigheid van de potgrond of plantstof aanwijst.

Om de vochtigheid te meten worden de elektroden in de potgrond gestoken en het instrument wordt door druk op de knop in werking gesteld. Aan de helderheidsgraad van de lamp kan de vochtigheid worden vastgesteld. Men weet dus nauwkeurig, wanneer de plant gegoten moet worden, wat belangrijk is voor zeer gevoelige planten als orchideeën en cactussen.

De HYDROMAT kan voor elke vochtigheidsmeting worden gebruikt.

Prijs voor Nederland f 15,— + f 1,35 porto. Bestelnummer W 44.

H. E. Born, Postfach 1207, D-5810 WITTEN, Deutschland.

D. BOUWMAN	
IMPORT	— EXPORT
Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten	
DIJKWEG 56 b	— NAALDWIJK
Telefoon 01740—5168.	

CACTUSKWEKERIJ	
Fa. Gebroeders van Straalen	
Daalseweg 140	— Utrecht
Tel. 030—41578	— Zondags gesloten
Een goed adres óók voor verzamelaars.	

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — GOTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Foto: Buining

Notocactus magnificus op de natuurlijke standplaats in Brazilië.

Rechts de heer L. Horst, zaden verzamelend.

(zie het artikel op blz. 142)

Van maand tot maand

De artikelen, samengevat onder het hoofd „Onze lezers schrijven” behoren naar de mening van de redactie tot de belangrijkste van het tijdschrift; hier wisselen gewone liefhebbers hun ervaringen uit en het is zeker, dat vele, vooral beginners er hun voordeel mee kunnen doen. Natuurlijk kunnen we er niet een geheel nummer mee vullen, maar enige uitbreiding zouden we er best aan kunnen geven.

In deze rubriek kunnen liefhebbers schrijven, die zich niet zo gemakkelijk aan een artikel zetten; daarvoor is vaak een meer gedegen studie nodig en men mist voor dit doel vaak de literatuur. Bovendien iets dergelijks ligt nu eenmaal niet iedereen.

Maar het neerschrijven van ervaringen is niet zo moeilijk, vooral niet wanneer het gaat om eigen waarnemingen of om nieuw verkregen soorten of variëteiten.

Men heeft veel kans, dat een ander, met andere ervaringen, eens antwoordt (zoals in dit nummer is geschied), er kan dan zelfs een levendige discussie ontstaan, wat een ieder gaarne leest. Dit werkt dan weer stimulerend op anderen en daardoor kan men een hele reeks mededelingen krijgen, waaraan velen iets kunnen hebben.

De rubriek ligt eigenlijk buiten de verantwoordelijkheid van de redactie; dat moet ook zo blijven, al zal het wel niet te vermijden zijn, dat hier en daar eens iets zal moeten worden bijgeschaafd.

Mogelijk kunnen op de aanstaande bijeenkomsten van de afdelingen de voorzitters of secretarissen eens op het belang hiervan wijzen. Want, wanneer, zoals de laatste jaren, de artikelen uitsluitend geschreven worden door een handjevol leden, dan schiet het tijdschrift in belangrijk mate te kort. Onderwerpen zijn er genoeg, ook onderwerpen, waarmee iedere liefhebber te maken heeft: cultuur, ziekten, kas en verwarming, soorten en variëteiten.

Op plaatsing behoeft men in de regel niet lang te wachten; de bodem van de artikelenportefeuille is doorlopend te zien.

B.

Op zoek naar *Notocactus* (*Eriocactus*) *magnificus* Ritter

A. F. H. BUINING

Op zaterdag 28 januari 1967 bevonden Leopold Horst en ik ons in de staat Rio Grande do Sul, Brazilië, in de omgeving waar *Notocactus magnificus* Ritter voorkomt. Dit begrip „omgeving” wil zeggen, dat we van af Julio de Castilho nog zeker een halve dag moesten reizen om zover te komen, voordat de zeer moeilijke tocht naar de vindplaats kon worden ondernomen.

We trokken door een prachtig golvende hoogvlakte met hier en daar bergen. De hoogvlakte was soms doorsneden door snel stromende rivieren. Na een lange tocht over vrijwel onbegaanbare wegen vonden we in een dorpje, dat slechts uit een paar huizen bestond, een onderdak voor de nacht in een heel klein kamertje van een kleine, povere, houten woning. Zoals meestal waren de mensen hier bijzonder aardig voor ons. Merkwaardig was dat naast een cafeetje een soort spel met grote ballen werd gespeeld, dat mij deed denken aan het bekende franse „boule”-spel.

De volgende morgen trokken we er vroeg op uit, omdat de zeer lange voettocht vanwege de grote hitte beter vóór de middag gemaakt kon worden.

Na enige kilometers per auto sterk gedaald te zijn over een rotsachtig pad, kwamen we bij de rivier aan, die in de loop der vele eeuwen in de hoogvlakte een diepe kloof uitgeslepen had. Slechts op deze plaats konden we bij de rivier komen.

De wanden van de kloof stegen zeker 150 m steil omhoog vanuit de rivier. De enige mogelijkheid om bij onze planten te komen, die zeker 2 km stroomopwaarts voorkwamen, was voorzichtig wadend op blote voeten over de spiegelgladde rotsbodem gaan.

Dit moest wel uiterst voorzichtig gebeuren daar de bodem bovendien op de meeste plaatsen begroeid was met algen, die het waden vrijwel onmogelijk maakten. In mijn rugzak had ik mijn beide fotoapparaten en wat leeftocht.

Het was een onvergetelijk gezicht deze steile, bijna kale wanden, met hier en daar wat planten wortelend in groeven van de wand, soms een enkele *Cereus peruvianus* en soms wat heesters. Boven aan de top van de wand begon het oerwoud over vele kilometers lengte, waarin volgens de dorpbewoners veel slangen, tijgerkatten en ook een zogenaamde „witte leeuw” voorkwamen. Deze „witte leeuwen” zouden zo groot zijn als een Sint Bernhard en helemaal bedekt met lange, witte haren en nog langere, witte manen.

Al schuivend gingen wij dus stroomopwaarts, grote scholen zalm verjagend, die in het snel stromende water dartel hun fraai gekleurde buik lieten zien. Zo nu en dan werd het water zó diep, dat we voorzichtig klauterend langs de kant verder kwamen.

Ten slotte maakte de rechterwand plaats voor een wat schuin oplopende, maar toch nog steile kant, terwijl de rivier daar zeer diep werd. We moesten dus deze kant opklauteren, waar we direct in een oerwoudachtige begroeiing terecht kwamen. Klauterend over losse rotsblokken, vergane boomstronken, alles vol met doornige lianen en de meest onbekende wilde gewassen stegen we ongeveer 10 meter omhoog, waarbij ik eenmaal uitgleed en zeker 5 meter omlaag ging en met zwaar bloedende benen de tocht moest voortzetten. Plotseling kwamen we in een wat open gedeelte en daar troffen we grote groepen van de gezochte planten aan. Op de bijgaande foto kunt U zien hoe prachtig deze blauwachtig berijpte planten zijn. We maakten uiteraard vele foto's. Opmerkelijk was dat vrijwel geen kleine planten voorkwamen. De neerhangende grote pijpen met opgerichte, zware koppen, zijn zó zwaar, dat ze langs deze moeilijke weg eigenlijk niet te vervoeren zijn. De heer Horst verzamelde zaad en de weinige kleinere planten, terwijl ik de bloemen nauwkeurig determineerde.

Weldra echter moesten we weer de terugtocht aanvaarden, want het begon erg heet te worden. Voorzichtig klauterend, hier en daar enorme spinnen ontlopend en zorgvuldig uitkijkend naar slangen, kwamen we weer in de rivier aan. Na ongeveer 100 meter hielden we halt. Hier was gelegenheid om een bad te nemen in enkele wat diepere gedeelten van de rivier. We hadden geen zwemgoed bij ons, maar hier in deze totale verlatenheid konden wij ons wel een adam-bad veroorloven.

Na nog wat geklauterd te hebben naar enkele kleinere planten, vervolgden wij onze weg. Als we op enkele diepe plaatsen over kleine, droge, platte rotsen moesten lopen, waren deze door de zon zó heet, dat we met de blote voeten snel weer het koelere water opzochten.

Of het nu door de brandende hete zon kwam, waardoor de diepe kloof heet was als een oven, of door de lange, zeer vermoeiende tocht, dat weet ik niet, maar enige honderden meters vóór het einde schoten eensklaps de benen onder mij uit op de spekgladde, vlakke bodem en ik ging met rugzak (waarin de beide fototoestellen) en al kopje onder, ja zelfs twee keer. Mijn vriend Horst kwam zo snel mogelijk bij mij, omdat ik riep de toestellen zo vlug als het kon op het droge te brengen. Na vlug nog wat vormen van *Notocactus linkii* medegenomen te hebben, kwamen wij op ons uitgangspunt terug. De fototoestellen, belichtingsmeter en het grootste deel van de kleren legden we in de brandende zon en na een uurtje was alles droog.

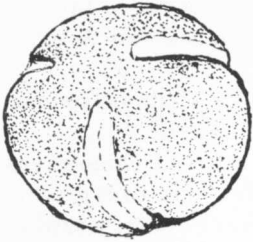
Zo eindigde deze zo boeiende en interessante tocht, die voor mij altijd aan *Notocactus magnificus* Ritter verbonden zal blijven.

Helaas bleken later in Holland alle kleurendia's, dus het fotowerk ook van vóór en ná dit avontuur, waardeloos te zijn. Het was een wonder dat ik later nog heb kunnen fotograferen. Gelukkig blijken enige zwart-wit negatieven vrij onbeschadigd te zijn en de foto, die hierbij wordt afgebeeld, is de enige volkomen gave.

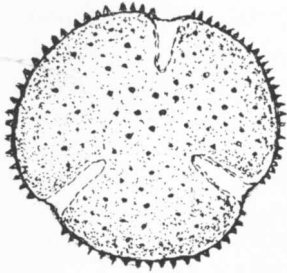
Hierop ziet U Leopold Horst zaden verzamelen van deze prachtige blauwberijpte plant met haar goudgele dorens.

Stuifmeelonderzoek

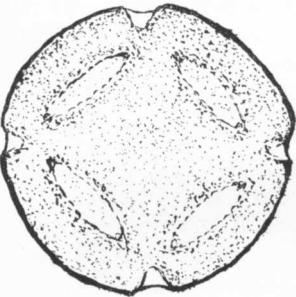
W. STERK

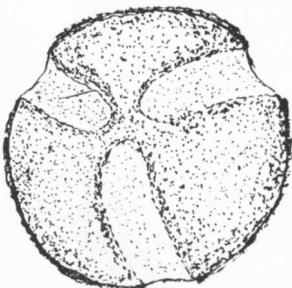
MAMMILLARIA
SPINOSISSIMA

APOROCACTUS
FLAGRIFORMIS

ECHINOCEREUS
FITCHII

ECHINOCEREUS
DASYACANTHUS

Het is al lang bekend, dat de vorm van de stuifmeelkorrels kenmerkend is voor iedere plantensoort. Bij verwante planten lijken de stuifmeelkorrels op elkaar.

De buitenlaag van de stuifmeelkorrels is zeer onvergankelijk, als ze tenminste niet in aanraking blijft met de lucht. Dit maakt het mogelijk om aan de hand van in veen gevonden korrels te bepalen welke plantensoorten er tijdens het ontstaan van dat veen in dat gebied leefden.

Bij het kiemen van de stuifmeelkorrel op de stempel, ontstaat er een buisje, dat door de stijl naar de zaadknoppen in het vruchtbeginsel groeit en daar de bevruchting bewerkt. Dit buisje kan niet op iedere willekeurige plaats uit de korrel naar buiten groeien. Soms is er maar één plaats waar dit kan, zoals bij grassen, maar meestal zijn er meer plaatsen waar dit mogelijk is. Deze plaatsen zijn op de buitenkant gewoonlijk duidelijk zichtbaar als een soort porie. Het aantal, de vorm en de plaats van deze poriën vormen belangrijke kenmerken.

Dikwijls liggen deze poriën niet rechtstreeks aan het oppervlak, maar in kuiltjes of in groeven die over de korrel lopen. Ook de ligging, de vorm en de afmeting daarvan kunnen zeer verschillend zijn.

Het oppervlak van de buitenlaag kan heel verschillend van structuur zijn. Er kunnen puntjes, knobbeltjes, stekeltjes of netvormige tekeningen op te zien zijn.

Daar de ontwikkeling van de stuifmeelkorrels in het geheel niet beïnvloed wordt door uitwendige omstandigheden, zoals dit wel het geval is met de vorm, de bedoorning of de beharing van de planten, zijn de kenmerken hiervan zeer constant.

Voor de systematische indeling van een plantenfamilie kunnen deze kenmerken dan ook dikwijls een beter inzicht geven. Ook als men

voor de keuze staat, verscheidene soorten in één geslacht onder te brengen of er meerdere geslachten van te maken, kan het onderzoek van de stuifmeelkorrels te hulp worden geroepen.

Het spreekt vanzelf, dat het niet de bedoeling is, de stuifmeelkenmerken als de enige of als de belangrijkste te gaan beschouwen.

Merkwaardig genoeg hebben onder de cactussen enkele *Echinocereus*-soorten de eenvoudigste stuifmeelkorrels. Dit zijn korrels met drie groeven en een buitenwand die uit met elkaar verbonden staafjes bestaat, waardoor deze er korrelig uitziet. Deze staafjes vinden we, behalve bij een aantal *Opuntia*'s, bij vrijwel alle soorten.

Echinocereus cinerascens heeft stuifmeelkorrels met zes groeven. Daar nog niet alle *Echinocereus*-soorten onderzocht zijn, zal een verder onderzoek het misschien mogelijk maken, een beter inzicht in de verwantschap van de soorten van dit geslacht te krijgen. Nu wordt het geslacht meestal in een aantal groepen ingedeeld n.l. naar de vorm en de bedoorning van de planten, wat zeer variabele kenmerken zijn.

Ook drie groeven, maar dan met spitse in plaats van afgeronde uiteinden, vinden we o.a. bij *Ferocactus*, *Mammillaria*, *Echinocactus*. Dit op elkaar gelijken van stuifmeelkorrels van zeer verschillende geslachten bewijst natuurlijk nog niet, dat ze zeer verwant aan elkaar zijn.

Bij *Mammillaria*-soorten zijn verschillen in de structuur van de buitenlaag zichtbaar. Mogelijk kan verder onderzoek van het stuifmeel ertoe bijdragen dit moeilijke geslacht in een aantal groepen te verdelen, die dan waarschijnlijk heel anders zullen uitvallen dan de onbevredigende indeling die we nu kennen. Bij veel zuilvormige soorten vinden we stekeltjes aan het oppervlak van de buitenlaag. Dit is ook het geval bij *Epiphyllum Zygocactus* en *Aporocactus*.

Negen en twaalf groeven vinden we bij *Rhipsalis cassytha* en *Pereskia*, die dus niet, zoals men misschien verwachten zou, de eenvoudigste vorm stuifmeelkorrels hebben. Ook de stuifmeelkorrels van *Neobesseyia missouriensis* lijken hierop, wat zeker niet op rechtstreekse verwantschap wijst.

Bij de *Opuntia*'s hebben de korrels van de schijfopuntia's de hoogst ontwikkelde vorm. Deze hebben 12 tot 15 poriën, dus geen groeven. Bovendien hebben ze een netvormige tekening op de buitenlaag. Hieruit blijkt, dat deze groep, mogelijk reeds lang geleden, een eigen ontwikkeling heeft doorgemaakt. Dit blijkt ook uit het grote verspreidingsgebied en het grote aantal soorten. Hoewel de stuifmeelkorrels zeer hoog ontwikkeld zijn, hebben de bloemen en de in hun jeugd van kleine blaadjes voorziene spruiten een aantal primitieve kenmerken.

Uit al deze dingen blijkt wel, dat het stuifmeelonderzoek de dingen niet altijd eenvoudiger maakt. Ook is dit onderzoek een tijdrovend en dikwijls niet eenvoudig werk. Het zal dus nog wel een tijdje duren voor we hier duidelijke resultaten van kunnen verwachten. Mogelijk kunnen er wel enkele problemen mee worden opgelost, waar we nu nog niet goed raad mee weten of waar zeer veel verschil van inzicht over bestaat.

Ingezonden door de heer W. Sterk, Wevestraat 89, Stiphout, post Helmond.

Pelargonium tetragonum (L.f.) L'Hér.

F. K. A. NOLTÉE en H. VAN DONKELAAR

Pelargonium tetragonum is al een oude bekende (hij werd beschreven door de zoon van Linnaeus), en hij heeft in onze tijd nog niets van zijn aantrekkelijkheid verloren.

De plant is afkomstig uit Zuid Afrika. De familie, waartoe hij behoort, de Geraniaceae, bevat ook verscheidene inheemse soorten van de geslachten *Geranium* en *Erodium*, zoals de kleine Ooievaarsbek (*Geranium pusillum*). Jacobsen vermeldt in zijn Handbook of Succulent Plants 25 soorten en 1 variëteit van *Pelargonium*, maar er zijn zeker nog meer succulente soorten in het geslacht. Zoals vaak het geval is bij geslachten waarin succulente en niet-succulente vormen voorkomen is het ook hier soms moeilijk deze twee groepen te scheiden. (Vergelijk *Agave*, *Ceropegia*, *Hoya* e.d.).

Andere bekende succulente *Pelargoniums* zijn *P. acetosum*, *P. echinatum* en *P. gibbosum*.

Beschrijving volgens Jacobsen: Rechtopgroeïend struikje, tot 70 cm hoog; min of meer dichotoom (gevoorkt) vertakt. De stengels zijn 3- of 4-

Bloemen van *Pelargonium tetragonum*

foto: Noltée

hoekig (tetragonum wil zeggen met vier zijden) en ongeveer 7 mm dik, vlezig, bleekgroen en kaal. De enigszins behaarde bladeren zijn breedhartvormig en gekarteld-getand. Ze hebben vijf lobben en vallen in de herfst af. De bloemen staan meestal 3 bijeen en zijn lang gesteeld. De bloembladeren zijn roze met purperkleurige aderen.

Cultuur: Geef de planten een niet te voedzame grond daar ze anders te slap worden. *P. tetragonum* wil volop zon en oppotten in blik of plastic is aan te bevelen. Als men niet te grote planten wil krijgen kan men ieder jaar in september stekken nemen en in het voorjaar weer met een nieuwe plant beginnen.

's Zomers kan men *P. tetragonum* uitstekend buiten kweken; ook is het een goede kamerplant. Daar de planten groeien en bloeien van voorjaar tot herfst, kunt u 's zomers vrij veel water geven.

Vermeerdering: Gewoonlijk door stekken. Het verdient aanbeveling de stekken te snijden 2-3 cm onder een knoop. Laat ze een paar dagen drogen, voordat u ze in zand of perlite (of een mengsel van beide) steekt. De stekken wortelen in ongeveer 4 weken (in blik of plastic binnen 2 weken). De beste tijd om stekken te snijden is mei tot september; dit geldt voor de meeste *Pelargoniums*.

Zaaien: Bedek het zaad licht (dit geldt voor de meeste *Pelargoniums*) en houdt ze een paar dagen vochtig en warm (30—35° C.). Het zaad is meestal binnen tien dagen gekiemd. Zo spoedig mogelijk moet u dan de zaailingen verspenen en droger zetten.

Om zijn gemakkelijke groei en bloei vinden wij *Pelargonium tetragonum* een aanbevelenswaardige soort. Daar de bloemen bovendien zeer fraai zijn verdient de plant zeker meer aandacht.

Ingezonden door F. K. A. Noltée, Gravenstraat 42, Dordrecht.

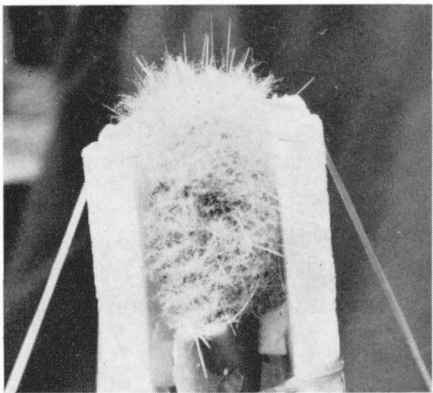
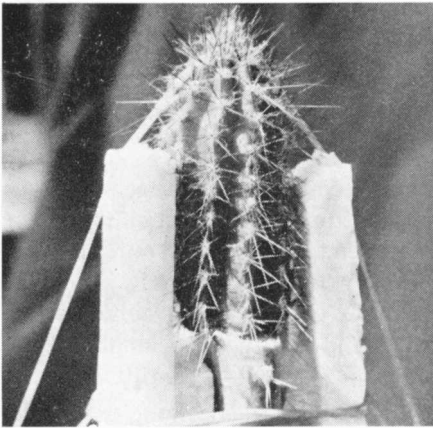

Schuimstof of Tempex, succes verzekerd

D. J. VAN VLIET

In Succulenta mei 1966 maakt de heer J. van Dommelen enorme reclame voor bovengenoemde kunststof; het zou in onze kasjes en eenruiters een manus-van-alles worden en inderdaad het stuurt daar wel met alle geweld naar toe. Toen ik het zeer praktische artikel las dacht ik hoe nuttig het is deze ontdekkingen in een verhaal aan de medeliefhebbers kenbaar te maken.

foto's: van Vliet

De tempex werd door mij aangeschaft in de vorm van plafondtegels; deze zijn niet duur en in vrijwel alle „doe het zelvevers“ winkels te kopen. Na alle goede diensten die de heer van Dommelen heeft opgesomd, wil ik nog één toevoegen, die ook betrekking heeft op het enten. Wanneer men een cereusachtige op een opuntia-schijf wil enten, geeft dat veel moeilijkheden. Zeker, alles gaat best en na enig balanceren blijft de cereus wel op de opuntia staan, maar dan moet het elastiekje er om heen. Dan begint de narigheid, want men moet steeds weer de gladde snijvlakken over elkaar schuiven en na enige mislukte pogingen zijn de beide snijvlakken rond gesleten en moeten beide delen opnieuw worden afgesneden. De ergernis begint dan weer opnieuw, enfin, U kent het zelf wel uit eigen ervaring. Tempex brengt ook hier hulp en uitkomst. Twee repen tempex worden langs entstam en ent geplaatst (Fig. 1 en 2).

Bij de smallere entstam worden twee vulstukjes aangebracht. Een elastiekje om de beide tempexstroken bij de entstam houden de ent al stevig op zijn plaats. Het elastiekje over de kop van de ent geeft nu alleen de druk en dient niet meer voor het op zijn plaats houden van het te enten plantje. Een kind kan de was doen en succes is verzekerd.

Tot besluit wil ik U verzoeken dergelijke of andere praktische aanwijzingen in deze rubriek te publiceren; denk niet dat ze geen belang hebben, vele liefhebbers zullen U dankbaar zijn.

Onze lezers schrijven . . .

De heer F. Bruyninckx, Sijzengaarde 10, Brussel 8 schrijft ons:

Ik heb met veel aandacht en belangstelling de interessante bijdrage van E. HORLINGS op pagina 126 gelezen en vind het bijzonder sympathiek dat steller vraagt „Wat is uw ervaring medelezer?”

In dit verband stuur ik graag mijn zeer bescheiden mening doch, laat opmerken dat ik beginneling-liefhebber ben met 2 jaar ervaring in open-luchtcultuur. Ben nog niet de gelukkige bezitter van een kasje maar dat komt nog wel.

Mijn plantjes — een 120 tal — staan volledig buiten in open lucht en beschikken slechts over een plastieken beschutting tegen vorst en regen. Ze staan in aarden potten in de grond gegraven. Rond einde april zijn ze buiten gekomen; op het gebied van bloei zijn de resultaten nog al aan de magere kant. Waarschijnlijk heb ik de plantjes te lang droog gehouden en zijn ze bovendien te jong. Ze groeien en veranderen in open lucht dat het een plezier is en beantwoorden aan wat E. HORLINGS schrijft over be-doorning en aanzicht.

De kleur van het gedeelte dat in de loop van dit jaar bijgroeide is, bij planten die vorig jaar in de serre stonden vergeleken, aanmerkelijk heviger. Men kan duidelijk zien wat in open lucht ontstaan is en wat vroeger bestond.

Van spint en wolluis totaal geen spoor; wel last van slakken en soms van wortelluis.

Wortelluis is naar mijn mening in mijn collectie toe te schrijven aan het feit dat de plant op het ogenblik van de aankoop aangetast was. Daarom wordt thans elke nieuwe aanwinst dadelijk uit de pot genomen om de wortels te controleren.

Slakkenbestrijding is een ander geval. Er wordt regelmatig, dit is 2 tot 3 maal per week, 's nachts met de zaklamp jacht op gemaakt, vooral na een goede regenbui.

Na 4 tot 5 weken worden de slakken — hoe paradoxaal ook — numeriek sterker. Hieruit is af te leiden dat er nog een zeker aantal aan de waakzaamheid en toezicht ontsnapte. Het kan gebeuren dat er op één avond 7 tot 8 gevangen worden. Bij het optreden van dit verschijnsel wordt grote schoonmaak gehouden. Dan komen al de planten er uit voor een algemene bassinage. Ze krijgen allen een voetbad — regenwater met 3 gram Pokon

per liter — waarna elke pot degelijk afgewassen wordt. De slakjes die zich schuil houden onderaan de pot, tussen potscherf en potgaatje, worden meedogenloos gevangen alsmede degene die onderaan de potrand zitten. Door het feit dat de plantjes meestal met de bodem van de pot op een steen of op een keitje staan, ontstaat er een ideale schuilplaats tussen kei en met potscherf bedekte potgaatje.

De plantjes worden doorgaans zo ingegraven dat de waterafvoer wordt bevorderd en de kluit wat warmer komt te staan.

Indien deze opstelling nadelig blijkt te zijn — door het creëren van een schuilplaats voor slakken — biedt ze toch het voordeel het schuiloord goed en juist te situëren.

Op te merken valt dat, bij potten die niet op een steentje ingegraven staan, de slakjes onderaan de potrand gaan wonen.

Gans de collectie heeft het aspect van een rotstuintje; er moet dus gewaakt worden over de schuiloord die de slakken aan de onderkant van de rotsstenen vinden.

Het is verheugend vast te stellen dat deze grote kuis zeer doeltreffend werkt: 1e de slakken zijn verdwenen, en, 2e wat hoofdzakelijk is, deze bassinage komt de planten fantastisch ten goede.

Toe te geven valt dat dit een omslachtige en tijdrovende bezigheid is, doch het loont de moeite. Inderdaad worden bij het afwassen ook alle glibberige algen verwijderd; grassprietjes die tussen de planten beginnen te groeien worden er uit gehaald. Men komt aldus tot een ver doorgedreven staat van zuiverheid en precies dit is de basis van een gezonde en weelderige verzameling.

Ik kwam tot de bevinding dat slakken:

a) verlekkerd zijn op *Cereus peruvianus monstrosus*, *Opuntia microdasys*, *Echinopsis eyriesii* en voornamelijk op de bloemen ervan, *Cereus jamacaru*.

b) dat hun aanval afgeweerd wordt door:

dichtbedoornde *Mammillaria*'s en met haakvormige bedoorning. Het is een belevenwaardig plezier te zien hoe slakken sukkelen om tussen de doornen van een *M. wildii* of een *M. bocasana* te geraken.

c) nooit aanvallen op *Euphorbia* plegen.

Het is noemenswaardig dat slakken minder optraden in 1967 dan in 1966. In 1966 had ik geen *Euphorbia*'s; thans staan er zes in de collectie. Een *Rebutia diminuta*, die vorig jaar regelmatig werd bezocht, blijft thans

onaangeroerd, maar staat omringd door Euphorbia's. Het plantje heeft dit jaar zwaar twaalf jonge scheutjes gevormd.

Wat me verwondert in het betoog van E. HORLINGS is dat er beschermd wordt tegen regen. Slechts wanneer het dagen aan één stuk regent — wat in 1967 niet gebeurde, wel in 1966 — zou ik beschutten; natuurlijk ook tegen hagel.

De plantjes genieten overvloedig van dondervlagen en veranderen zienderogen na deze gebeurtenis. Het is een waar festijn voor de plant in zijn geheel maar voor het jonge goed in het bijzonder. Dondervlagen en zware regendruppels zijn overigens een uitstekend reproductiemiddel voor *Mammillaria prolifera*, *M. fragilis* en denkkelijk ook voor *M. gracilis*. De zware druppels rukken de nog jonge spruitjes gemakkelijk af. Indien de pot groot genoeg is komen deze naast de moederplant terecht en krijgen tamelijk snel worteltjes.

Voor zover ik reeds mocht ondervinden, is het noodzakelijk een zandige grondsoort te gebruiken ten einde de waterafvoer te vergemakkelijken; bv. $\frac{1}{3}$ rijnzand. Tot mijn spijt zag ik verrotting optreden in een bakje met een niet zandige grondsoort. Het stagnerende water onderin het bakje had de grond in een drassig iets herschapen met het gevolg dat enkele mooie *Pachycereus* en *Trichocereus* een operatie moeten ondergaan.

Opvallend is dat een *Aporocactus flagelliformis* maar niet op dreef komt in open lucht en zandige grondsoort.

Het ligt in mijn bedoeling mij in 1968 een kasje aan te schaffen, doch ik verlang dan dat het breed openslaat ten einde de regenbuien en dondervlagen binnen te laten.

Welke raad kunt U me geven, geachte Medelezer?

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439
De Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.T.V., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Bibliothecalesse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Verslag van de Algemene Vergadering

gehouden op 20 mei 1967 te Rotterdam

De algemene vergadering, dit jaar gehouden in Diergaarde Blijdorp te Rotterdam, werd voorafgegaan door een bezoek aan de tentoonstelling ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de afdeling Rotterdam.

Voor de opening van de vergadering verwelkomt de voorzitter van de afdeling, de heer Bravenboer, de aanwezigen en kan mededelen dat de tentoonstelling zeer geslaagd is dank zij de volledige medewerking van alle leden van de afdeling.

Hierna opent de voorzitter van Succulenta, de heer A. F. H. Buining, officieel de algemene vergadering en zegt dat de afdeling Rotterdam terecht trots kan zijn op deze tentoonstelling, waarvoor reeds bij de opening grote belangstelling bestond.

De notulen van de algemene vergadering van 25 juni 1966, voorgelezen door de 2de secretaresse, mevrouw Verduin, worden goedgekeurd onder dankzegging.

Het jaarverslag 1966, voorgelezen door mevrouw Grullemans wordt eveneens aanvaard met dank voor de samenstelling.

Het financieel beleid over 1966 wordt toegelicht door de algemeen penningmeester, de heer H. G. Hellendoorn. Hij moet mededelen dat de begroting voor 1967 iets te optimistisch is opgesteld. In de toekomst zal of de contributie moeten worden verhoogd of een vermeerdering van het aantal leden moeten plaatsvinden. De achterstallige contributies zijn praktisch geheel geïnd. De kascontrole-commissie van de afdeling Rotterdam heeft de bescheiden over het jaar 1966 nagezien en alles in orde bevonden. De vergadering verleent de algemeen penningmeester décharge.

De voorzitter dankt de heer Hellendoorn voor het vele werk door hem verricht. Ook het clichéfonds heeft voortreffelijk gewerkt, de heer Ruysch kon f 1.500,— afdragen. De kascontrole hiervan zal alsnog heden plaatsvinden.

Als volgend punt komen de ingezonden voorstellen aan de orde.

Het voorstel van de afdeling Utrecht vraagt aanschaffing van nieuwe folders en contact met uitgevers op natuurhistorisch gebied inzake het leggen van deze folders in nieuwe uitgaven. De voorzitter zegt dat de bestaande folder geheel aan de verwachtingen voldoet en stelt voor de nog voorradige op te gebruiken. De heer Bommeljé deelt mede dat voor inleg in nieuwe uitgaven betaling wordt gevraagd.

In het volgende agendapunt worden de periodiek aftredende hoofdbestuursleden bij acclamatie herkozen. Als vertegenwoordiger van de afdeling Tilburg in het hoofdbestuur wordt de heer S. W. Erich benoemd.

De vergadering besluit verder de contributie voor 1968 te handhaven op f 10,— per jaar voor Nederland en België en f 15,— voor het buitenland.

Vervolgens besluit men de algemene vergadering in 1968 in Delfzijl te houden, zo mogelijk in de tweede helft van de maand mei. Wegens de grote afstand Scheveningen-Delfzijl verzoekt de algemeen penningmeester voor de kascontrole 1967 nogmaals de afdeling Rotterdam te vragen, doch dan de controle te doen geschieden door twee andere personen.

Bij de bespreking van het tijdschrift verzoekt de heer Bommelé wegens hoge leeftijd zich te mogen terugtrekken uit de redactie-commissie. Dr. Boom heeft intussen de heer van der Meer in Wageningen kunnen aantrekken als lid van genoemde commissie.

Het voorstel van de afdeling Zaanstreek, in het maandblad een rubriek in te richten, die geschikt is voor toelichting, voorlichting en inlichting door middel van vragen, komt nu in bespreking. De vergadering kan zich met dit voorstel geheel verenigen en de redactie ziet vragen voor deze rubriek gaarne tegemoet.

Bij de bespreking van het maandblad zou de heer de Slegte het tijdschrift graag eerder in de maand zien verschijnen.

In de rondvraag wordt de heer Eerkens, met verlof uit Suriname in Nederland, hartelijk door de voorzitter begroet.

De heer Bravenboer kan mededelen dat de volgende dag, zondag, op de radio aandacht zal worden gevraagd voor de tentoonstelling in Rotterdam in de uitzending „Weer of geen weer” door Bert Garthof.

De voorzitter sluit half vijf de algemene vergadering met dank aan de afdeling Rotterdam voor de genoten gastvrijheid.

J. Grullemans-van Berghem
secretaresse Succulenta.

UIT DE AFDELINGEN

ROTTERDAM

Zaterdag 9 september organiseerden wij als sluiting van ons 8ste lustrum een gezellige avond. Bij de opening van de avond heette de voorzitter een aantal nieuwe leden hartelijk welkom, om vervolgens een overzicht te geven over het verloop der tentoonstelling, waarbij hij in de eerste plaats dank uitsprak aan de Directie van „Stichting Koninklijke Diergaarde”.

Verheugend was dat deze dank niet eenzijdig was, want van de Directie van Blijdorp was een schrijven binnengekomen, waarin zij haar waardering uitspreekt voor de samenwerking die geleid heeft tot de tentoonstelling die ook voor de bezoekers van de Diergaarde een bijzondere attractie is geweest.

Verder dankte hij inzonderheid de heren R. Slikkerveer en J. Gouman, (eerstgenoemde als organisator der tentoonstelling), die beide dikwijls hun nachtrust hebben opgeofferd ten einde alles goed te doen verlopen.

De avond werd verder doorgebracht in gezellige conversatie afgewisseld door het vertonen van een groot aantal dia's opgenomen tijdens de tentoonstelling, waarna wij tenslotte werden verrast door de heer Slikkerveer met een film, door hemzelf opgenomen, vanaf de opbouw tot aan het afbreken der tentoonstelling.

Met de verloting van een groot aantal zeer mooie planten werd de bijeenkomst op een laat uur gesloten.

J. L. de Slegte,
Schiebroeksesingel 3 I
Rotterdam.

NIEUWE LEDEN:

C. v. d. Heijden, 1e Pijnackerstraat 120,
Rotterdam-11.

Mevr. J. M. Dackus-Lucas,
Valkenburgerweg 26, Nuth (L.).

J. P. Bossers, Waterhoefs' raat 54, Tilburg.

C. J. van Loon, v. Hogendorpstraat 36,
Tilburg.

Mevr. J. M. Smit-Reesink, Trekpad 12,
Delfzijl.

W. Olyrhook, Katendr. Lagedijk 38,
Rotterdam.

A. A. J. Bernards, Waaldijk 54,
Herwijnen.

B. E. Knoope, Vlietkade 43 B.
Rotterdam-16.

J. de Bree, Callenfelsstraat 15, Vlissingen.

J. ten Have, Ritbroekdwarsstraat 37,
Apeldoorn.

T. Voormolen, Veersedijk 12,
Groot-Ammers (post Nieuwpoort).

M. Barel, St. Severinuslaan 2, Zeelst.

H. M. Kuepers, Platanenstraat 17,
Venlo-Blerick.

Mej. N. Daaleman, Lageweg 1,
Eerbeek Gld.

J. Th. Lemmens, Pr. Margrietstraat 19,
Millingen a/d Rijn.

G. J. Verboom, Oranjestraat 8, Aalst
(bij Zaltbommel).

G. A. Kambel, Nunspeetlaan 275,
Den Haag.

J. v. d. Kamp, Hilhorstweg 67,
Oosterbeek.

H. de Graaf, Kamplaan 28,
Luttelegeest N.O.P.

P. B. Wezenbeek, Gen. Bothastraat 77,
Haarlem.

W. v. Schaik, Straatweg 56,
Nieuwersluis a/d Vecht.

G. W. M. van Zonneveld, Or. Nassau-
straat 9, Middelharnis.

J. de Heer, Keizersdijk 92, Maasdam.

C. Korpel, Dorpsstraat 55, Maasdam.

J. de Geus, Lindenlaan 2, Maasdam.

BUITENLAND:

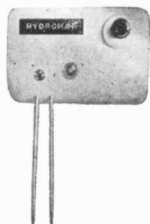
Leopold Horst, Arroyo da Seca, Mun.
Estrela, Rio Grande do Sul,
Brazilië.

K. Schumann, 6291 Heckholzhäusen,
Duitsland.

Te koop of te ruil:

- 10 diverse Opuntia's
- 10 diverse Agaven
- 15 Echinopsis erytiesii
- 30 Chamaecereus sylvestrii
- 15 Aloe distans
- 30 Aloe mitriformis
- 7 Haworthia margaritifera
- 25 Haworthia fasciata
- 4 Bryophyllum daigremontianum
- Alle grote en bloeibare planten

A. C. HILLEMANN
Gardenierstraat 22, Venlo.

Een hygrometer voor bloemenliefhebber en vakman

De HYDROMAT is een elektronische hygrometer, die de vochtigheid van de potgrond of plantstof aanwijst.

Om de vochtigheid te meten worden de elektroden in de potgrond gestoken en het instrument wordt door druk op de knop in werking gesteld. Aan de helderheidsgraad van de lamp kan de vochtigheid worden vastgesteld. Men weet dus nauwkeurig, wanneer de plant gegoten moet worden, wat belangrijk is voor zeer gevoelige planten als orchideeën en cactussen.

De HYDROMAT kan voor elke vochtigheidsmeting worden gebruikt.

Prijs voor Nederland f 15,— + f 1,35 porto. Bestelnummer W 44.

H. E. Born, Postfach 1207, D-5810 WITTEN, Deutschland.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht
Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

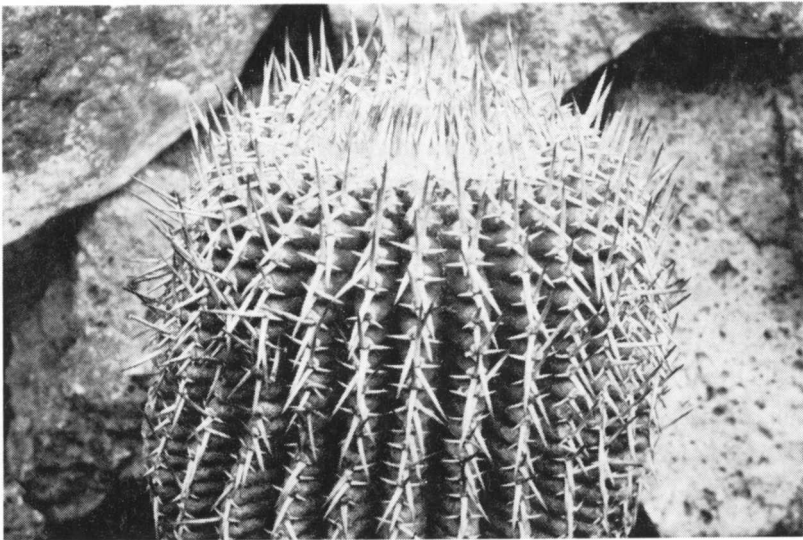

foto Buining

Uebelmannia gummiifera (Bckbg. et Voll) Buining met de typische tepel-
vorming en bedoorning.

(Zie artikel op blz. 159)

Van maand tot maand

Binnenkort zullen er zich in de redactie belangrijke veranderingen voltrekken. Tijdens de op 7 oktober gehouden Hoofdbestuursvergadering heb ik medegedeeld, dat ik ingaande 1 januari 1968 gaarne van mijn functie als redacteur zou worden ontheven. Ik geloof, dat het goed is, wanneer jongeren dit werk eens overnemen. Ik heb de heer W. J. M. Sterk, Wevestraat 89, Stiphout, post Helmond bereid gevonden deze taak over te nemen en ik ben er van overtuigd, dat het tijdschrift bij hem in goede handen is.

Ook de redactiecommissie gaat op helling. De heren Bommelje en van der Velde hebben te kennen gegeven er mee te willen ophouden en de heer van Vliet gaat voor langere tijd naar Zuid Amerika, zodat het wenselijk is deze beide plaatsen opnieuw te bezetten. Daar het me juist voorkomt, dat de redactiecommissie wordt samengesteld in overleg met de nieuwe redacteur, zal hierover nog nader worden gesproken. Binnenkort hoop ik hiervan mededeling te kunnen doen.

Tot 15 december moet kopij dus nog naar Wageningen worden gezonden, daarna (en tevens alle kopij bestemd voor 1968) naar Stiphout.

Moge de nieuwe redacteur spoedig een ruime kopij-portefeuille hebben.

B.

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Eurg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226
Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439
De Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDOORN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.
Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Bibliotheecarisse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

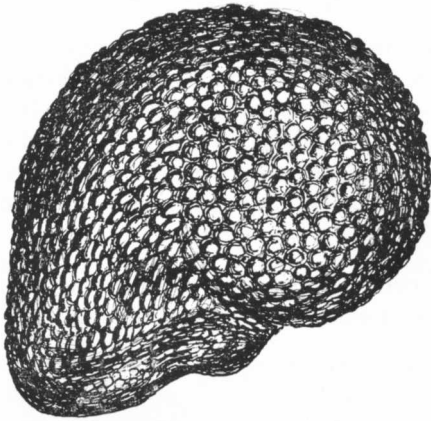
Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Een nieuw geslacht der Cactaceae uit Minas Gerais

A. F. H. BUINING

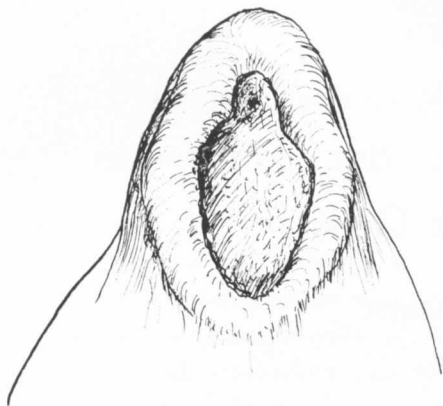
UEBELMANNIA Buining gen. nov.

Corpora globosa vel oblongoidea, praedura, verrucosa, radice rapacea tenui; costae perpendiculares, plerumque in tubercula solutae; flores infundibuliformes; ovarii et tubi floralis squamulae lanceolatae, apice spinulosae, in axillis spinulis setaceis et lana copiose vestitae; fructus cupaeformes, succidi, areolis nonnullis lanosis et spinulosis ornati; semina oblique ovoidea vel oblique pyriformia, crasse rugosa, hilo (et poro micropylario) depresso, margine tumido complexo, perispermio absente, embryone crasso hamato.

zaadkorrel van *Uebelmannia gummifera*
(Bckbg. et Voll) Buining, sterk vergroot,
tekening van Dr. F. Buxbaum.

Kogelvormig tot langwerpig, zeer hard, met dunne penwortel; huid met wratten; ribben verticaal verlopend, min of meer verdeeld in tepelvormige knobbels; bloem aanzienlijk, kort trechtervormig met duidelijk begrensd vruchtbeginsel, waaruit zich de buis trechtervormig verwijdt; het vruchtbeginsel met kleine, de bloembuis met grotere, smalle, lancetvormige, langgerekte en in een doornpuntje uitlopende schubjes losjes bekleed; de oksels der schubjes zeer rijkelijk met lange, wollige tot zijdeachtige haren en lange, zachte of stijvere, iets stekende, borstelige doorntjes; bloem-

hilum met poortje van *Uebelmannia gummifera* (Bckbg. et Voll) Buining, tekening van Dr. F. Buxbaum.

bladeren lancetvormig-lijnvormig; bodem van de bloembuis met een korte, nauwe nektargroef, waarboven de meeldraden beginnen; primaire en secundaire meeldraden onduidelijk gescheiden, de onderste reeksen meeldraden staan steil, de overige tangential ten opzichte van de wand van de buis, tot aan de zoom; vrucht tonvormig tot langwerpig, zeer sappig, de zeer dunne huid bekleed met enkele zeer fijne areolen, die in de oksels wol en borstelige doortjes dragen; zaden scheef eivormig tot scheef peervormig, zijdelings iets afgeplat, met verdiept hilum (met inbegrip van het poortje); hilum door een dikke, gezwollen huidzoom omsloten, smal

tot breed ovaal, meer of minder sterk hoekig en rond het poortje wat vernauwd; huid in het algemeen grof geplooid, óf glanzend zwart, dicht met kogelvormige wratten bezet, óf glanzend donker roodbruin en met fijne, platte wratten bekleed; perisperm afwezig; embryo (kiem) sterk succulent, ca. haakvormig gebogen, met aanzienlijke, ronde kiembladeren.

Voorkomen: tot dusverre uitsluitend aangetroffen in de staat Minas Gerais, Brazilië.

Type: *Parodia gummifera* Bckbg. et Voll in Arqu. Jard. Bot. Rio de Janeiro, 9: 169 (1949).

De tot dit nieuwe geslacht behorende planten zijn vanwege hun bijzondere habitus, bloemen en vruchten, maar vooral door hun afwijkende zaadstructuur niet in te delen bij *Parodia*, *Notocactus* en *Frailea* of dergelijke geslachten. Reeds enige jaren geleden schreef F. Ritter mij, dat hij *Parodia gummifera* Bckbg. et Voll weer gevonden had en dat voor deze plant een nieuw geslacht moest worden opgesteld. Aangezien het hem aan bloemen ontbrak was dit voor hem tot dusverre onmogelijk.

Van Dr. F. Buxbaum ontving ik een nauwkeurige beschrijving van aan hem gezonden zaden, waarvoor ik hier mijn dank uitspreek.

Deze studie met de later volgende beschrijving der soorten (waarschijnlijk 4 stuks) is het resultaat van een reis die ik van 1 november 1966 tot half februari 1967 mocht maken door een belangrijk gedeelte van Brazilië, tesamen met mijn vriend Leopold Horst uit de staat Rio Grande do Sul. De prachtige staat Minas Gerais, waar we deze planten vonden, is dikwijls zeer moeilijk bereikbaar, zodat nog lang niet alle bergen op

cactussen konden worden onderzocht. Trouwens Brazilië is, wat de familie der Cactaceae betreft, nog maar oppervlakkig bereisd, ook al vanwege de enorme grootte van dit land. Ongetwijfeld zal dit prachtige en botanisch zo interessante land nog vele verrassingen kunnen brengen.

Dit geslacht werd door mij genoemd naar de heer W. Uebelmann, te Wohlen, Zwitserland, die door de financiering van enige expedities van de heer Leopold Horst de stoot gaf tot de ontdekking van een aantal interessante nieuwe cactussen.

UEBELMANNIA GUMMIFERA (Bckbg. et Voll) Buining nov. comb.

Syn. *Parodia gummifera* Bckbg. et Voll in Arqu. Jard. Bot. Rio de Janeiro, 9: 169 (1949).

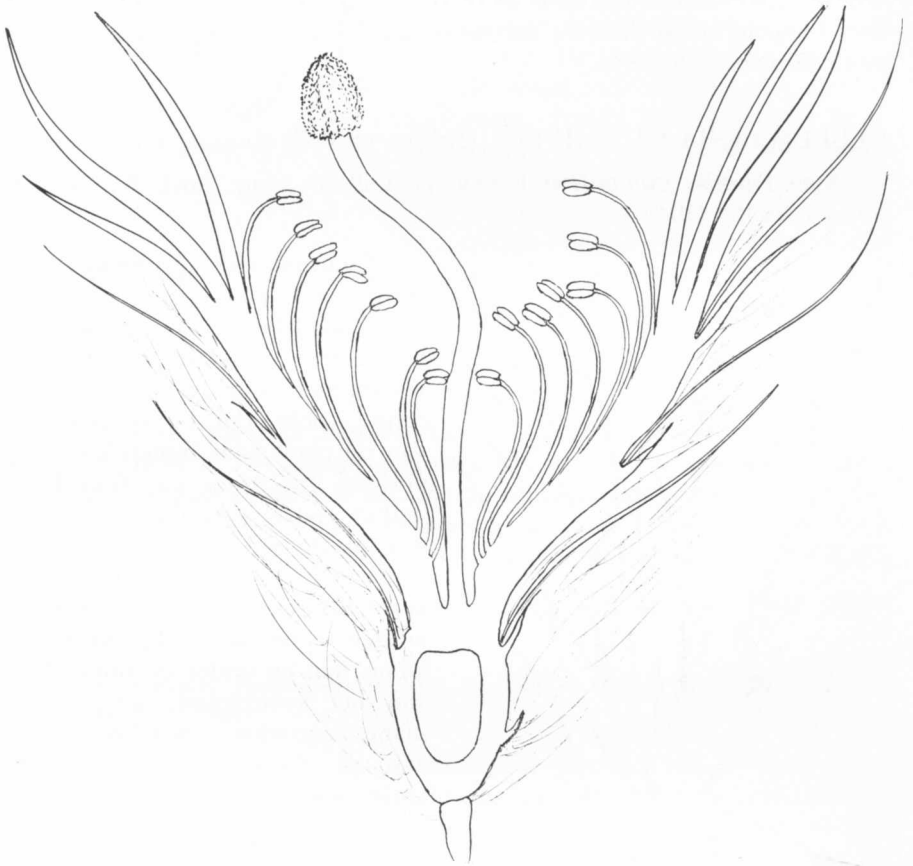
Bloem *Uebelmannia gummifera* (Bckbg. et Voll) Buining.
Tekening van Dr. F. Buxbaum.

Lichaam niet spruitend, kogelvormig tot langwerpig, tot 9 cm diam., tot 12 cm lang, top met lichtbruine wol; onder de opperhuid bevinden zich cellen gevuld met gomachtig vocht, dat bij beschadiging van de plant naar buiten komt; opperhuid grijsgroen, met fijne knobbeltjes bezet; zaailingen op de groeiplaats zijn volgens waarnemingen van F. Ritter aanvankelijk donkerroodbruin tot bijna zwart en krijgen eerst later de grijsgroene kleur; aan en onder de oppervlakte van het kwartsand, waarin deze planten groeien, ontwikkelen zich aan de dunne, harde penwortel lange, dunne zijwortels.

Ribben tot 32, tot 6 mm hoog, met tot 4 mm hoge en dikke, tepelvormige knobbels, die loodrecht op de ribben staan en dicht tegen elkaar gedrukt zijn; areolen van de top wollig, weldra zeer klein en kaal, in de rij 3-4 mm van elkaar staand.

Doornen 4, kruisvormig gesteld, de onderste tot 6 mm lang, de beide zijwaartse tot 3 mm lang, de bovenste (middendoorn) tot 15 mm lang, de bovenste en onderste schuin afstaand, de beide zijwaartse tegen de ribben gedrukt, allen hard, lichtgrijs met donkerbruine punt, boven op de areolen soms enkele kleine bijdoortjes.

Bij zaailingen zijn de tepeltjes aanvankelijk niet als ribben gerangschikt; de stralend gestelde doortjes tegen de plant gedrukt, eerst enkele, later 12-18 en als de plant een diameter van ca. 1,5 cm heeft bereikt, afnemend tot 2-5 doornen en tenslotte bedoornd als boven aangegeven; de wollige top vormt zich als de plant bloeirijp wordt.

Doorsnede bloem *Uebelmannia gummifera* (Bckbg. et Voll) Buining.

Tekening van Dr. F. Buxbaum.

Bloemkroon diepgeel; schubjes van vruchtbeginsel en bloembuis in de oksels dicht bezet met lange, zilverwitte wol en enkele tot 1,5 cm lange, witte tot bruine, borstelachtige doortjes; meeldraden vanaf 1 mm boven vruchtbeginsel tot aan de zoom ingeplant, geel; helmknoppen crème; stijl 2,5 cm lang, boven de helmknoppen uitstekend.

Vrucht 18 mm lang, 7-8 mm diam., tonvormig met puntig toelopende onderkant en versmalde top, die met een dekseltje is afgesloten, geen vaste

bloemresten houdend en zeer dicht bekleed met tot 1 cm lange, zilver witte wol en enkele borstelige doortjes.

Zaad schief eirond, aan de zijkant weinig plat, aan de smalle kant het hilum; huid glanzend zwart; wratten goed ontwikkeld, slechts aan de gezwollen zoom om het hilum kleiner en platter; hilum ovaal en ingezonken; kiem rechthoekig gebogen, met aanzienlijke, stompe kiemblaadjes.

Voorkomen: in de staat Minas Gerais, Brazilië, op berghellingen waar kwartsgruis voorkomt.

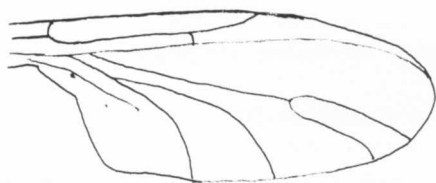
Een zaailingenvijand

W. STERK

Vrijwel alle kwekers en liefhebbers gebruiken vergaan blad in hun grond. Dit kan afkomstig zijn van een komposthoop in de tuin of uit greppels in een bos. Samen met wat mest, zand en klei levert dit een goede grond voor onze planten.

Helaas halen we hiermee soms ook veel schadelijke organismen in huis. Als de grond voor het gebruik voldoende wordt verhit, zijn de meeste hiervan wel dood. Meestal evenwel gebeurt dit niet, behalve misschien vóór het zaaien.

We zien dan ook nogal eens over deze grond kleine, zwarte vliegjes lopen. Juister is het ze mugjes te noemen, omdat ze sprieten van meer dan zes leden hebben; maar ze lijken het meest op vliegjes. Ze lopen meer dan ze vliegen. De naam van deze diertjes is *Lycoria*, vroeger ook wel *Sciara*. Zoals U ziet is de nomenclatuur niet alleen bij de succulenten,, maar ook bij de insecten soms niet eenvoudig.

Om het herkennen voor iederen mogelijk te maken, geef ik hierbij een tekening van een vleugel, waardoor ze te onderscheiden zijn van andere kleine insecten.

De larven van deze slechts enkele millimeters grote diertjes leven gewoonlijk van dood plantenmateriaal. Helaas eten ze, als ze het krijgen kunnen, ook wel sappiger voedsel. Vooral jonge zaailingen worden nogal eens aangevreten, maar ook zachte delen vlak boven de wortel van

iets oudere succulenten kunnen ze beschadigen. Schimmels of bacteriën kunnen dan het plantje binnendringen, waardoor dit plotseling afsterft.

Als we er zeker van willen zijn, dat we deze boosdoeners niet in huis of kas krijgen, zouden we alle grond moeten verhitten of stomen, voor deze naar binnen wordt gebracht.

Voor veel liefhebbers is dit nogal bezwaarlijk, vanwege het vele werk dat het meebrengt. Ook meent men wel eens dat de bacterieflora van de grond er te veel door wordt vernietigd. Een bezoek aan een kwekerij, waar alle grond voor het gebruik wordt gestoomd, zal waarschijnlijk voldoende zijn om te bewijzen dat de planten uitstekend in gestoomde aarde kunnen groeien.

Daar de diertjes slecht vliegen, is er niet veel kans dat ze door een open raam naar binnen komen. Als we ze vinden, kunnen we dan ook wel aannemen dat we ze met de grond binnen hebben gehaald.

Als we *Lycoria's* ontdekken, is het kwaad meestal gedeeltelijk al gebeurd. Toch kunnen we erger voorkomen, door de grond te begieten met normaal verdunde Basudine. De meeste larven gaan dan wel dood. Om de volwassen diertjes te doden, is het aan te bevelen in de kas zo nu en dan eens met de gewone anti-insectenspuitbus rond te gaan, zoals we dat in huis tegen de vliegen kunnen doen. We moeten er dan wel aan denken dat we de planten niet rechtstreeks raken, daar die tegen dergelijke middelen soms niet bestand zijn. Nog beter zijn rookmiddelen, die echter meestal heel wat giftiger zijn.

Ingezonden door W. Sterk, Wevestraat 89, Stiphout (post Helmond).

Clichéfonds

Zaden voor het clichéfonds worden gaarne ontvangen door de heer W. J. Ruysch, Brinkstraat 49 Bennekom en wel vóór 13 november a.s. De zaadlijst gaat 17 november naar de drukker!

Lidmaatschap 1968

Leden van Succulenta, die hun lidmaatschap voor 1968 niet wensen te verlengen, worden er aan herinnerd, dat het lidmaatschap moet worden opgezegd vóór 1 december 1967, schriftelijk aan de ledenadministratie van Succulenta, Koningsweg 2, Beekbergen, of aan het bestuur van de afdeling, waartoe het lid behoort.

Op bezoek bij Walter Rausch

D. J. VAN VLIET

Geheel buiten Wenen in zacht glooiend heuvelland woont de heer Walter Rausch. Men waant zich daar, wat rust en ruimte betreft, reeds op de hongaarse Poesta. Na een hartelijke begroeting en wat op verhaal te zijn gekomen van de lange reis begint de heer Rausch over zijn cactusen, de Lobivia's, te vertellen. Waarom hij reizen ondernam naar Argentinië en Bolivia en wat zijn uiteindelijke doel is. Wat dit laatste betreft heeft hij zich tot doel gesteld de enorme chaos in de beschrijvingen en de benaming van cactussoorten in het algemeen en de soorten van het geslacht Lobivia in het bijzonder te ontwarren.

Hiertoe was het noodzakelijk enige reizen te ondernemen naar genoemde landen ten einde veldstudie te verrichten. Zijn eerste reis duurde een half jaar en op zijn tweede reis verbleef hij er nogeens een jaar. Tijdens deze expedities, die hij geheel te voet volbracht, werden ongeveer 3500 km lopend afgelegd. Voor hij echter op reis ging had hij het geslacht Lobivia, voor zo ver dat mogelijk was, bestudeerd en de vermeende groeiplaatsen op de kaart genoteerd. Dit laatste was dikwijls moeilijk, doordat er b.v. beschreven was dat bepaalde planten in noord-west Argentinië zouden groeien; dan is er niets te noteren. Na deze twee tochten is veel voor hem duidelijk geworden; echter bleven de Peruaanse soorten nog over; deze hoopt hij volgend jaar in hun natuurlijke omgeving te bestuderen.

De verzameling van de heer Rausch is ondergebracht in een 10 m lange platte bak en bestaat voor het grootste gedeelte uit importen die hij dus zelf bijeen gebracht heeft gedurende zijn reizen. Zij zijn in vele voorkomende vormen verzameld en staan bij elkaar in eterniet schalen, waardoor men een goed overzicht heeft van de variabiliteit van een bepaalde soort. De platte bak heeft geen verwarming. In de winter worden de planten op zolder opgeborgen en mocht het gaan vriezen dan zorgt een luikje in de zolder er voor, dat de daar onder liggende kamer warmte kan afstaan ten einde vorstschade te voorkomen.

Het bijeen planten van deze vormen heeft het voordeel dat men duidelijk kan zien dat van *L. lateritia* Br. & R., *L. cintienses* Card., *L. imporana* Ritter en *L. scopulina* Bckbg synoniemen zijn. Dit is ook het geval met *L. chrysantha* Bckbg. Hiervan zijn slechts vormen: *L. staffenii* Fric, *L. janseniana* Bckbg, *L. polaskiana* Bckbg, *L. klusacekii* Fric, en *L. hossei* Bckbg.

Rausch bezoekt 95 vindplaatsen van Lobivia's. Onbeschreven planten werden gevonden doch ook planten waarvan men dacht dat zij verloren waren gegaan, o.a. *L. uitewaaliana*.

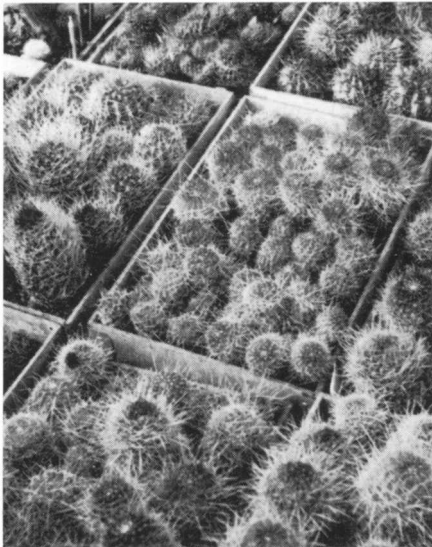
Het pleit voor de heer Rausch dat hij eigen fouten erkent. Zo beschreef hij *L. markusii*. De planten waren hem volkomen onbekend waardoor hij veronderstelde met een nieuwe soort te doen te hebben. Veel later, bij het bestuderen van de bestaande literatuur, bleek

deze soort al beschreven te zijn door Werdermann als *L. chrysochete*. Deze soort bloeit volgens Werdermann's beschrijving met oranje bloemen. Het enige verschil met de soort van Rausch is dat de planten, door hem gevonden, merkwaardig genoeg allen met rode bloemen bloeien, waardoor deze planten hooguit een variëteit zouden kunnen zijn van *L. chrysochete*.

Een lang gesprek werd het ook over *Sulcorebutia steinbachii* Bckbg, die hij in alle vormen verzamelde op een en dezelfde groeiplaats. Rood, bruin, geel, kort, gebogen, lang, stekend enz. zijn respectievelijk de kleur en vorm van de dorens, terwijl de bloemkleur varieert van licht rood tot paars. Tegenwoordig heten deze vormen: *S. lepida* Ritt., *S. mentosa* Ritt., *S. tiraquensis* Bckbg, *S. totorensis* Ritt., *S. tunariensis* Bckbg.

„Het is duidelijk”, vertelt Rausch, „dat te veel vormen beschreven zijn, eenvoudig omdat men de reeds bestaande beschrijvingen er van niet kende of niet wilde kennen of geen veldervaringen had met de soorten. Tenslotte heeft de handel er ook geen goed aan gedaan. Iemand die veldonderzoek verricht moet geheel vrij zijn; slechts dan kan hij een objectieve bijdrage leveren in het ontwarren van de cactus knoop”.

De rust, waarmee hij dit zegt, verraadt dat hij de ruimte ziet om tot zijn doel te komen. „Met dit werk moet men geen haast hebben”, zegt hij, „het gaat in de eerste plaats om de naam van de planten en niet om je eigen naam”. Door een dergelijk standpunt in te nemen vind ik persoonlijk de heer Rausch een goed onderzoeker op het gebied van de cactussen. Wie immers durfde het terrein van het geslacht *Lobivia* zo serieus te betreden? Rausch kennende twijfel ik er geen moment aan of hij zal de door hem zelf gestelde taak tot een goed einde brengen.

De vormen gegroepeerd in één bak.

De heer Rausch met zijn trouwe hond.

Aloe rauhii Reyn.

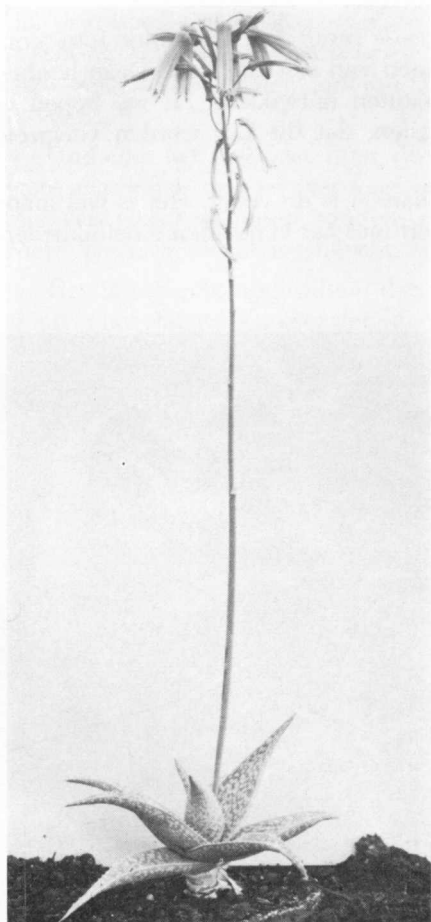
B. K. BOOM

Van het geslacht Aloe zijn de laatste jaren attractieve liefhebberssoorten bekend geworden; ze werden gevonden in Madagascar en door de beperkte omvang kwamen ze spoedig in cultuur, aanvankelijk alleen in botanische tuinen, vanwaar ze zich langzaam over de liefhebberscollecties hebben verspreid.

Ook wij hebben een aantal in cultuur genomen en daaronder zijn er enige, die het kweken zeer waard zijn. We zijn in 1962 begonnen met *A. bellatula*, waarover W. Ruysch in dit tijdschrift (1964, p. 38-40) heeft geschreven. Van deze *A. bellatula* hebben wij via het Clichéfonds al heel wat zaad verspreid en ik moet dus wel aannemen, dat er thans verscheidene plantjes in onze collecties prijken, want het zaaien geeft geen enkele moeilijkheid. De zaden komen alle op en de jonge plantjes ontwikkelen zich in twee jaar tot bloeibare exemplaren.

Een tweede soort is *A. rauhii*, genoemd naar Prof. Dr W. Rauh te Heidelberg, die op zijn reizen verscheidene soorten in het wild aantrof en verzamelde.

Aloe rauhii vormt mooie plantjes; de rozetten worden in cultuur 10 cm in doorsnede, maar in de natuur schijnen ze nog 2 maal zo groot te kunnen worden. De rozetten hebben practisch geen stam en bestaan uit 8-20 bladen, al naar gelang de leeftijd; deze bladen zijn lang-eirond, met een lange spits (zie figuur). ze zijn grijsgroen met talrijke H-vormige, witte tot lichtgrijze vlekken; deze vlekken geven het blad een levendig aanzien. Bij droogte of felle zon kunnen de bladen wat bruin aanlopen. De bladrand is bezet met kleine, witte, kraakbeenachtige tanden. Door de fijne tekening is de plant ook zonder bloemen al een sieraad voor de verzameling.

Aloe rauhii, bloeiende plant

In verschillende jaargetijden,

doch bij voorkeur in de zomer verschijnen de bloeistengels, die wel 30 cm hoog kunnen worden. In de bovenste helft verschijnen de bloemen, die een typische Aloe-structuur hebben. De bloemknoppen zijn afstaand, de bloemen overhangend; de bloemen zijn 2-3 cm lang, smal buisvormig en zacht rose getint. De vruchten staan rechtop.

De heer Ruysch is er in geslaagd door kunstmatige bestuiving vruchten te verkrijgen; laat men de bloemen aan hun lot over, dan vallen ze onbevruucht af; men moet wel tenminste over 2 bloeiende planten beschikken, want met zelfbestuiving gaat het in het algemeen niet. Eigenaardig is, dat alleen de bloemen, die bovenin de tros zitten, zaad zetten, ondanks het feit, dat ook de onderste werden bestoven. Dit is een verschijnsel, dat we meer bij Aloe's hebben aangetroffen.

Het bestuiven is een nauwkeurig werkje; men moet het meermalen herhalen, want het stuifmeel schijnt niet altijd op de stempels te ontkiemen. Bovendien bloeien de bloemen niet tegelijk.

Het zaaien is eenvoudig en geeft goede resultaten. Bijgaande foto toont een zaaitest met 16 verspeende zaailingen van één jaar oud. Deze hebben zich intussen al weer tot bloeibare planten ontwikkeld en we hopen er dit jaar zodanig veel zaad van te oogsten, dat dit kan worden verspreid onder de liefhebbers.

Of het een plantje wordt voor de handel is de vraag. Het is wel mooi, maar de bladen zijn vrij stug en dat geeft met het verpakken moeilijkheden.

Aloe rauhiia, een zaaitest met verspeende zaailingen van één jaar oud

Onze lezers schrijven . . .

De heer O. C. van Soldt, Middelburgsestraat 35, Scheveningen schrijft ons naar aanleiding van het ingezonden stuk van de heer H. H. L. Rakers te Zwaag in het septembernummer:

Als beginnend cactus-verzamelaar maar vooral als kweker, meen ik dat je door het jarenlang gewone kamerplanten-kweken een beetje erfelijk belast bent.

Je staat veel te veel met gieter en sproeier te stoeien, terwijl de hand die steeds naar de kunstmest wil grijpen, herinneringen oproept aan een ongeneeslijke drinker. Hij kan er ook niet afblijven.

Maar gelukkig, alles is te leren en het gaat nu prima. In februari zaaide ik zonder enige ervaring met een ongehoopt succes. Wellicht hierdoor overmoedig geworden, waagde ik mij ook aan enten. Met ware doodsverachting hanteerde ik het scherpe mes en onthoofdde vele van mijn pas enige weken oude pleegkinderen. Op *Pereskopsis* zijn mijn ervaringen als volgt:

Ondanks het feit, dat door de zenuwen en gebrek aan ervaring de eerste zaailingen drie en vier keer op de grond vielen en ik er dus steeds weer een vliesje af moest snijden, zijn de *Rebutia*'s ongelooflijk goed gegroeid. Dezelfde, maar wortelecht, zijn half zo groot.

Het is mij echt opgevallen, dat o.a. *Mammillaria* heel moeilijk pakt en bij mij is het slechts één keer gelukt. Wat ik echter nog nergens heb gelezen, is het volgende: wanneer een zaailing van plm. 4 à 5 mm niet pakt en schijnbaar uitdroogt, kijkt U dan toch eens goed onder de loupe. Bij mij kregen al deze mislukte exemplaren op de entplaats in een druppel water kleine wortels.

Ze zaten wel vast op de entstam, maar kregen vermoedelijk niet de juiste sapstroom.

Deze zaailingen heb ik weer met elkander opgepot en nu groeien ze prima op deze eigen wortel, die ze gedurende hun symbiose met de entstam toch wisten te ontwikkelen.

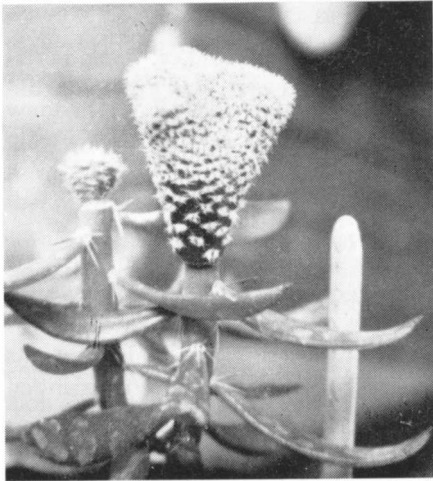
Een tweede beginnerservaring was, dat, wanneer ik de zaailing voorzichtig afsneed en de wortel met een klein stukje (millimeterwerk) cactus liet staan, dit minuscuul kleine stukje weer een cactus werd.

Dit zijn allemaal zomer-ervaringen, maar hoe ze zich in de winter (bij mij) zullen houden, weet ik nog niet.

In een artikel van oktober 1963 in "Kakteen" is E. Hecht erg enthousiast over enting op *Pereskopsis*, terwijl de heer Guldemont uit Lier in België in hetzelfde nummer letterlijk geen blad heel laat van deze voedstam. Hij preferert de *Echinopsis*, vooral ook omdat de *Pereskopsis*'s-winters vochtig moet staan en (dus) minstens 15° vraagt. Mij lijkt dit

niet zo'n nadeel, omdat wij onze zaailingen toch graag 's-winters "wat aan de praat houden".

Enige *Pereskopsis*-stammen kregen lichtbruine kleuren in het blad, terwijl andere frisgroen bleven. Hiervoor heb ik nog geen verklaring kunnen vinden, vooral niet omdat ze in dezelfde grote bloempot staan.

In het begin snijd ik angstvallig alle opkomende bladspruiten uit de oksels van de pereskopsis; maar later is dat niet meer nodig. Als een enting gelukt is, zuigt hij dermate hard aan de voedster, dat deze geen kracht overhoudt om voor eigen blad te zorgen. Alleen de stam wordt dikker.

De heer Rakers stuurde ons nog deze foto van de Negerhand geënt op *Pereskopsis spathulata*.

De heer R. J. Kruiter te Midland aan Zee (Terschelling) schrijft ons:

Dit voorjaar zat ik met enkele planten, die een hevige aantasting op de potgrond door wortelluis vertoonden (aarden potten).

Wegens de vele grote knoppen wilde ik niet tot verpotten overgaan. Ik heb toen de nogal droge potkluiten tot bijna de rand gezet in een 0.1% oplossing van Basudine. Ik heb nu de planten verpot en geen spoor meer kunnen vinden van de aantasting. Omdat ik in de vele jaargangen van Succulenta niets hierover heb kunnen vinden, wil ik dit graag onder de aandacht brengen omdat het een goedkoop middel is (100 ccm á f 2,95) en blijkbaar afdoende.

In een ander blad heb ik hierover een bijdrage gevonden van de heer Hoeckx.

Uiteraard moet men wel de geheel doordrenkte potten enkele dagen goed laten drogen.

Nu wij het tijdperk van weggooi-glazen-potten zijn ingegaan, kwamen bij mij enkele vragen op, waarop ik graag een antwoord zou willen hebben:

1. Zijn deze potten bruikbaar voor onze planten? Gat in de bodem is geen bezwaar, want als u de bodemrand even aan een sneldraaiend amarilsteentje houdt, slijpt u er in no-time enkele gaten in. Moeilijk verpotten wegens de nauwe hals is er ook niet, want een tik met een hamer doet de pot er in scherven om weg vallen en vervangers zijn immers genoeg aanwezig.

2. Moeten plantenwortels beslist in het donker zijn?

Zo niet, dan is een glazen pot ideaal om ongerechtigheden te constateren (bijv. wortelluis) en om te zien hoe het met het water staat.

Zo ja, dan kan men de pot zwart verven, eventueel een verticaal strookje voor controle openlatend.

Ik heb dit voorjaar enkele *Echinopsis* en *Trichocereus* in blank glas opgepot en moet zeggen dat ze er alle erg welvarend bijstaan. Ze staan in de volle zon en op vele plaatsen zie ik worteldelen langs het glas gaan, die er gezond uit zien een nadeel is, dat er wat algengroei optreedt.

UIT DE AFDELINGEN

Afdeling IJMOND

Op 30 september j.l. overleed te Haarlem na een langdurige ziekte de heer F. Hasselmeijer.

Zeer velen onder de succulenten-verzamelaars kenden hem, immers, tientallen jaren heeft hij deze liefhebberij beoefend. Zijn verzameling was uniek; daarbij was hij een stuwende kracht voor de vroegere afdeling Haarlem en later voor de afdeling IJmond.

Hoe speelt het hem dat hij de laatste tijd zo vaak verstek moest laten gaan. Hoe verheugd was hij als men hem thuis bezocht waardoor het contact met de andere liefhebbers niet geheel verloren ging.

Zijn grote kennis en enorme ervaring zullen wij node missen. Wij hebben een vriend verloren.

Bestuur Afdeling IJmond.

Afdeling RIJN- EN DELFLAND

Op donderdag 14 september hield de heer F. van der Steeg uit Eindhoven voor ons een lezing over zijn reis naar Arizona.

Eerst vertelde hij ons iets over grootte, ligging en klimaat van dit droge en dorre land, vergeleek het met een gebied in Europa op dezelfde breedte gelegen en besprak de verschillen tussen de beide landstrekken in verband met ligging van bergketens en heersende winden.

Hierna liet hij ons door middel van fraaie

dia's zien, hoe de vegetatie van dit uitgestrekte gebied er uit ziet en vervolgens kwamen de diverse inheemse cactussoorten aan de orde.

Het was een bijzonder leerzame en boeiende voordracht.

de Secretaris,
J. Snelleman
Conradkade 11
Den Haag.

Afdeling GOOI EN EEMLAND

Op de bijeenkomst van onze afdeling van 5 september j.l. werd door de voorzitter de heer H. Rubingh verslag gedaan van zijn recente reis naar Brits Columbia.

De heer Rubingh nam ons mee hoog boven de eeuwige ijsvelden van IJsland via de uitgestrekte bossen van Noord Amerika en de Rocky Mountains naar Vancouver, de hoofdstad van Brits Columbia.

Eindoel van de reis was 800 km landinwaards, de stad Prince George. Er werden verschillende tochten gemaakt, waarbij het cactus zoeken niet vergeten werd.

Gevonden werd: de winterharde *Opuntia polyacantha*, die mee naar Holland genomen werd. De planten zagen er gezond uit en bloeiden willig.

Ook de fauna kwam aan bod met verschillende opnamen.

Van het einde van de avond werd de heer Rubingh met een applaus bedankt voor zijn explicatie.

Secr. N.G. Hafkamp
v. Amstellaan 10
Loenen a/d Vecht.

Cactuszaden oogst 1967

Naast een uitgebreide keuze in voortreffelijke handelsoorten van gegarandeerd VERSE EN BIZONDER ZUIVERE CACTUSZADEN voor kwekers, bevat onze nieuwe geïllustreerde catalogus ook TALRIJKE ZELDZAAMHEDEN voor liefhebbers, zoals o.a.:

Mammillaria boolii, M. insularis, M. wilcoxii, M. moelleriana, M. humboldtii, M. lenta, Copiapoa barquitensis, Neochilenia nigriscoparia, Neoch. pseudoreichei, Neoch. residua, Neoch. iquiquensis, Suecorebutia, Islaya, Krainzia, Bartschella, Solisia, Turbinicarpus, Encephalocarpus, Pelecyphora, Aztekium, Obregonia, Ariocarpus, Leuchtenbergia, en vele andere zeldzame soorten aan zéér gunstige prijzen.

Gratis catalogus op aanvraag.

Mr. C. DE HERDT — KAPHAANLEI 80 — MORTSEL-Ant./België

D. BOUWMAN

IMPORT — EXPORT

Grote sortering Cactussen
en prima Vetplanten

DIJKWEG 56 b — NAALDWIJK
Telefoon 01740—5168.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. **Gebroeders van Straalen**

Daalseweg 140 — Utrecht

Tel. 030—41578 — Zondags gesloten

**Een goed adres óók voor
verzamelaars.**

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem, Heerweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

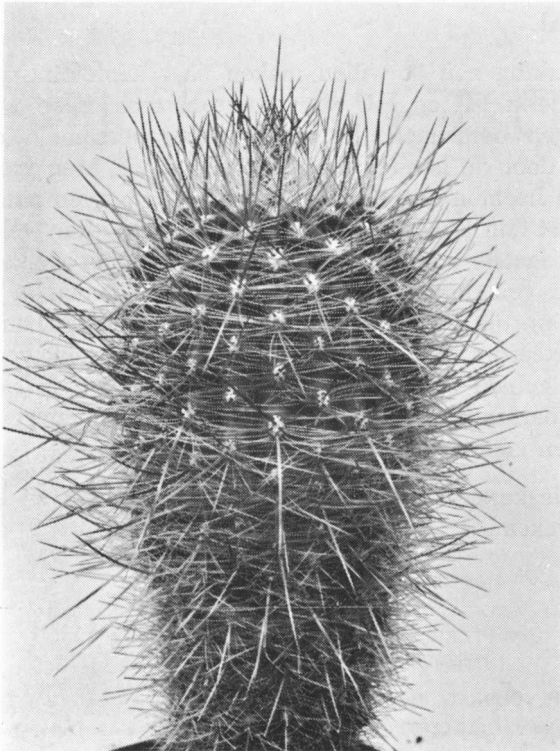
Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdags, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SUCCULENTA

MAANBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Matucana rarissima Ritter, gekweekt uit FR 148

Van maand tot maand

Zoals de gewoonte is bieden wij U in dit decembern timer wederom een zaadlijst aan; deze is tamelijk uitgebreid, doordat verscheidene leden zich hebben uitgesloofd deze zaden bijeen te brengen. Zoals bekend is de opbrengst voor het Clichéfonds; vorig jaar heeft de verkoop omstreeks f 1600,— opgebracht en dat is dus de moeite waard. Het is ook te hopen; dat de kopers tevreden over de kwaliteit van de zaden zullen zijn. Het gaat er toch in de eerste plaats om de verzamelingen te verrijken met nieuw materiaal.

Een opmerking zou ik willen maken naar aanleiding van nummers; er zijn er gemerkt FR en HU. De meeste lezers zullen wel weten wat deze afkortingen betekenen: FR wil zeggen; verzameld door de heer F. Ritter, HU door de heren Horst en Uebelmann. Men moet geen overdreven waarde hechten aan deze getallen; het zijn geen namen, ook geen synoniemen, het zijn slechts herkomstaanduidingen. Van vele nummers is in de loop der laatste jaren wel bekend geworden tot welke soorten deze behoren. Maar: een dergelijk nummer achter de namen in deze zaadlijst geeft slechts aan, dat het betreffende zaad werd gewonnen van planten, die òf geïmporteerd zijn onder dit nummer òf gekweekt werden uit zaad, direct uit het gebied afkomstig. Het is dus, wat we in de groenteteelt nabouwsaad noemen. De enige garantie, die we kunnen geven is, dat we ons best hebben gedaan bestuiving met vreemd stuifmeel te voorkomen.

Ik wens de kopers succes bij hun zaaierij; mogen zij er vele mooie planten uit kweken.

B

Voorzitter: A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.), Telefoon 03496—226.

Secretaresse: Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Heereweg 19, Lisse, Telefoon 02530—3439.

2e Secretaresse en ledenadministratie: Mevrouw E. A. M. VERDUIN-DE BRUIN, Koningsweg 2, Beekbergen, Telefoon 05766—1840.

Penningmeester: H. G. HELLENDORRN, Doornstraat 172 a, Scheveningen, Postrekening 68 05 96 of rekening 325, Raiffeisenbank, Keizerstraat 122, Scheveningen.

Redactiecommissie: C. BOMMELJE, D. J. VAN VLIET en H. v. d. VELDE.

Redacteur: Dr. B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141; thuis telefoon 2146.

Bibliotheecarisse: Mevrouw H. VRIESENDORP VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Boekenlijst op aanvraag verkrijgbaar tegen 50 cent aan postzegels.

Het lidmaatschap kost voor de leden in Nederland en België f 10,— en voor leden in het buitenland f 15,— per jaar met gratis maandblad „Succulenta”.

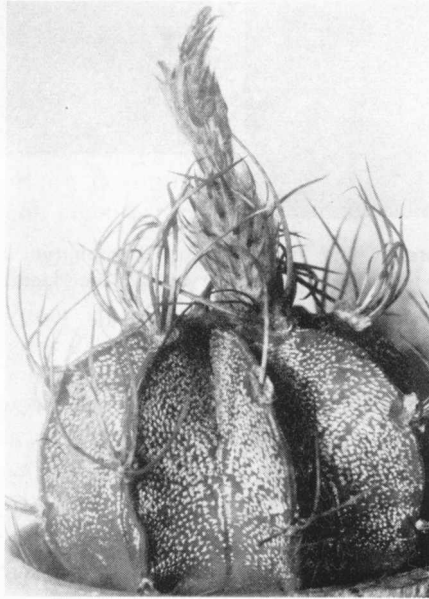
Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

De gedragingen van de bloemen van *Astrophytums* bij en na de bevruchting

W. SIMON

Het is al lang bekend, dat de *Astrophytums* zich allogaam gedragen. Zij laten zich niet door eigen stuifmeel bevruchten, ook niet met stuifmeel van andere bloemen van dezelfde plant; hiertoe behoren ook planten, die als stek uit dezelfde plant voortgekomen zijn. Deze zelfsteriliteit en het feit, dat het geslacht *Astrophytum* slechts uit weinige soorten bestaat, is de oorzaak van het belangwekkende verloop van de kruisingsproeven, die genomen zijn.

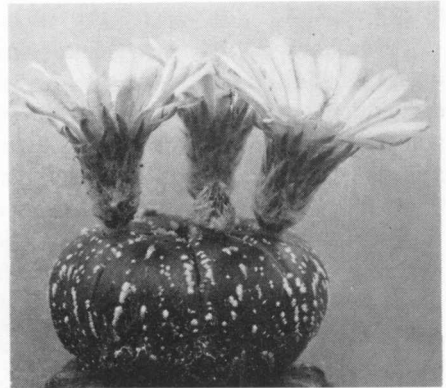
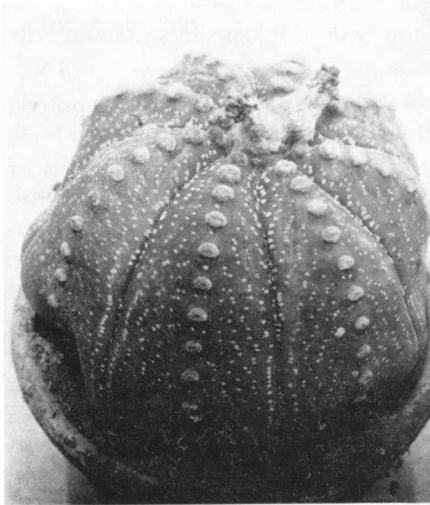
Beschouwen wij een normale kruisbestuiving zoals die b.v. door een insect tot stand wordt gebracht. Er wordt een grote hoeveelheid (zeker vele duizenden) stuifmeelkorrels op de stempel gestreken. Hiervan kiemen er vele en deze groeien door de stijl om ten slotte de zaadknoppen te bereiken om daar de bevruchting plaats te doen vinden.

afb. 1 *Astrophytum capricorne* is steeds zelfsteriel.

Wordt stuifmeel van dezelfde bloem op de stempel gebracht, dan zijn, wanneer incompatibiliteit in het spel is, verscheidene mogelijkheden aan te wijzen, die de zelfbevruchting kunnen verhinderen. Door Kroh en Linskins werden deze bij andere plantengeslachten beschreven (1).

1. Door een chemische afweerreactie wordt de op de stempel komende stuifmeelkorrel verhinderd het stempeloppervlak binnen te dringen.
2. De remming begint terwijl de stuifmeelbuis door het stijlkanaal groeit.
3. Door een latere afweerreactie, wanneer de inhoud van de stuifmeelbuis zich uitstort in de kiemzak.
4. De bevruchte eicel wordt vóór de rijping afgestoten.

foto's Simon

- afb. 2 *Astrophytum asterias* met stuifmeel van *Astrophytum myriostigma* bestoven. Er ontstaat een vrucht, die alleen vervormde, niet kiemkrachtige zaden bevat.
- afb. 3 Gemakkelijk en rijkbloeiende *A. asterias*-hybride.

Dezelfde processen spelen zich af wanneer we proberen *Astrophytums* met elkaar te bestuiven. Moeller nam reeds waar (2), dat er onder de *Astrophytums* twee groepen zijn, *A. myriostigma* en *A. ornatum* enerzijds, *A. coahuilense*, *A. capricorne* en *A. asterias* anderzijds, waarbij zich moeilijkheden voordoen, wanneer men planten van de ene groep met die van de andere groep wil hybridiseren. Door Haage en Sadovsky werd het verband later duidelijker verklaard (3).

Al naar de gekozen combinatie komen wij tot kruisingen, die óf als een normale kruisbestuiving verlopen óf waarbij moeilijkheden ontstaan die net als bij zelfbestuiving tot een mislukken van de proef leiden. Hier is in principe onderscheid te maken tussen een zelfincompatibiliteit, die tot het mislukken van de zelfbevruchting leidt en een immuniteitsverschijnsel, dat tot mislukken bij een kruising leidt.

Nu zijn de *Astrophytums* bijzonder geschikt om de afloop van een bevruchting waar te nemen. Aan het gedrag van de bloemen is na een gering aantal dagen af te lezen, wat zich in haar innerlijk afgespeeld heeft, geheel overeenkomstig de boven beschreven afweerreactie's. De volgende mogelijkheden kunnen zich voordoen.

1. De bloem valt na drie tot vijf dagen af: het stuifmeel is niet in het stempeloppervlak binnengedrongen.
Dit is bij alle zelfbestuivingen het geval.
2. De bloem houdt acht tot tien dagen stand en valt dan af: er volgde een zwakke beïnvloeding door de in het stijlkanaal binnendringende stuifmeelbuis.
Dit gebeurt bij de bestuiving van *A. myriostigma* met *A. coahuilense*, wanneer tenminste verhinderd wordt, dat het eigen myriostigma-stuifmeel op de stempel komt.
3. Er ontstaat een vrucht, die verschrompelde zaadknoppen als lichtbruine poeder bevat: onverenigbaarheidsreactie tussen de inhoud van de stuifmeelkorrel en kiem.
Dit gebeurt bij de bestuiving van *A. coahuilense* met *A. myriostigma*, wanneer het eigen coahuilense-stuifmeel mee op de stempel kon komen.
4. Er ontstaat een vrucht, die alleen vervormde, niet kiemkrachtige zaden bevat: de bevruchting kwam wel tot stand, maar de zaden werden vóór de rijping afgestoten.
Dit gebeurt bij de kruising van *A. asterias* met *A. myriostigma*, wanneer ook eigen *asterias*-stuifmeel op de stempel komt.

Men kan dus aan het gedrag van de bloemrest waarnemen in welke mate beïnvloeding door stuifmeel heeft plaats gehad. Daarbij valt op te merken, dat de volgens de punten 3 en 4 ontstane vruchten dikwijls buitensporig lange tijd nodig hebben om open te gaan. Terwijl een normale vrucht naar gelang de weersgesteldheid al na drie tot vier weken rijp kan zijn, blijven zulke vruchten vaak vijf weken en nog langer aan de plant gehecht tot men zich van het mislukken der bestuiving kan overtuigen.

De onverenigbaarheid met het eigen stuifmeel (men noemt dit ook incompatibiliteit) is dus een gevolg van een chemische reactie, die zich speciaal richt tegen het stuifmeel van dezelfde plant, maar niet tegen het stuifmeel van andere planten van dezelfde soort en ook niet tegen het stuifmeel van aanverwante soorten. Het kan voorkomen, dat men bij een plant, die als zelfsteriel bekend staat, toch wel eens zaadvorming aantreft. Men kan wel aan een door een insect tot stand gebrachte kruising denken, maar men kan later vaststellen, dat soortechte nakomelingen verkregen zijn. Hier moet dus gelijktijdig soort-vreemd stuifmeel op de stempel aangebracht zijn (gemengde bestuiving), die het afweermechanisme tegen het eigen stuif-

meel buiten werking gesteld heeft, zodat niettegenstaande de incompatibiliteit toch een zelfbevruchting heeft plaatsgevonden.

Zo is te verklaren, dat men wel *Astrophytum myriostigma* met stuifmeel van *Astrophytum asterias* kan kruisen, maar dat, wanneer men *A. asterias* met stuifmeel van *A. myriostigma* bestuift, zoals boven onder 4 beschreven, geen zaadvorming volgt. Zeer zelden ontstaan enige zaden, die bij uitzaaien geen kruisingen maar zuivere *A. asterias* blijken op te leveren. Maar ook geheel vreemd stuifmeel kan incompatibiliteit opheffen. Ik kon zelfbevruchting bij *Astrophytum asterias* bereiken, doordat ik tegelijk met het eigen stuifmeel ook stuifmeel van rozen of augurken op de stempel bracht.

Door Haage en Sadovsky wordt medegedeeld, dat zelfbestuivingen verkregen werden bij *Astrophytum asterias* met *Frailea asterioides* en *Homoccephala texensis*, bij *Astrophytum capricorne* met *Frailea gracillima* en *Obregonia denegrii* en bij *Astrophytum myriostigma* met *Hamatocactus setispinus* (3). Bij deze proeven werd steeds gelijktijdig soort-vreemd stuifmeel met eigen stuifmeel op de stempel gebracht (gemengde bestuiving). Men noemt deze methode ook irritatiebevruchting.

De irritatiebevruchting is een mogelijkheid om de zelfsteriliteit te ontlopen. Soortgelijke resultaten kon ik bij *Gymnocalycium gibbosum* bereiken. Dit verklaart misschien, waarom in de literatuur *Gymnocalycium gibbosum* zelffertil genoemd wordt. Men moet er natuurlijk op letten, dat het toe te voegen stuifmeel van zodanige aard is, dat er met de te bevruchten soort geen hybride kan ontstaan.

Over verdere mogelijkheden om de zelfsteriliteit te ontlopen zal later nog geschreven worden.

1. Kroh en Linskins in „Die Umschau” 1963, Nr. 9, blz. 266 e.v.
2. H. Moeller, Zeitschrift fuer Sukkulantenkunde, deel III, Nr. 3, blz. 52 e.v.
3. Haage & Sadovsky, Kakteen-Sterne, Neumann 1957.

Contributie 1968

Ingevolge een besluit van de hoofdbestuursvergadering zal de contributie, met uitzondering van de afdelingsbijdrage, met ingang van 1 januari a.s. centraal geïnd worden.

De leden wordt verzocht de contributie ad. f 10,— voor Nederland en België en ad. f 15,— voor de overige landen, rechtstreeks te storten of over te maken voor 1 maart 1968 op giro-rekening No. 680596 of op rekening No. 325 van de Raiffeisenbank, Keizerstraat 122 te Scheveningen.

Beide rekeningen staan ten name van de Penningmeester van Succulenten te Scheveningen.

Na 1 maart 1968 zal over de niet betaalde contributie, verhoogd met f 1,— incasso-kosten, per kwitantie worden beschikt.

Lithops vallis-mariae var. groendraaiensis

(Jacobsen) De Boer, comb. nova

H. W. DE BOER

A typo differt: apice loborum plano, albo, minime glaucicolorato, asperitate subtiliore.

In het tijdschrift „Kakteen und andere Sukkulenteu“ van 1961 is op pagina 169 door Dr. H. Jacobsen de beschrijving gepubliceerd van een door W. Triebner in 1957 op de farm Groendraai *) gevonden *Lithops* en die door hem (Jacobsen) als een variëteit van *Lithops pseudotruncatella* werd beschouwd en „*Lithops pseudotruncatella* var. *groendrayensis*” werd genoemd.

Dr. Jacobsen was zo vriendelijk, mij daarvan enig materiaal toe te zenden, doch reeds aan de éénjarige zaailingen was te zien, dat zij niet tot een variëteit van *Lithops pseudotruncatella* behoorden, aangezien zij een *doorlopende spleet* vertoonden. De één-, twee- en soms ook nog ge-

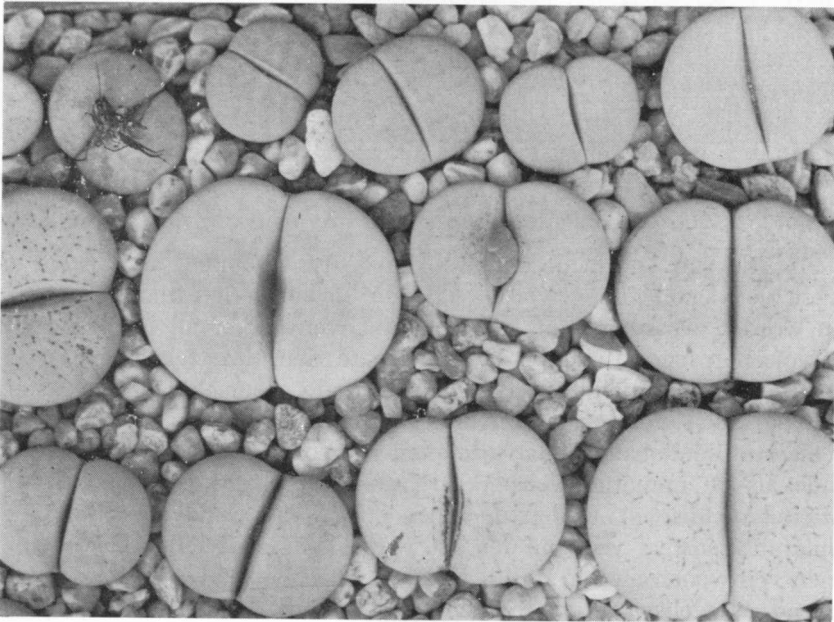

foto 1: *Lithops vallis-mariae* var. *groendraaiensis* 0,8 x

foto: de Boer

*) Vanuit Zuid Afrika werd mij de naam van de betreffende farm als *Groendraai* (dus niet als „Groendray”) opgegeven.

deeltelijk de drie-jarige planten van alle, tot dusver bekende, pseudotruncatella-variëteiten hebben nl. de opvallende eigenschap van het vertonen van een *korte spleet*, die niet geheel van de éne naar de andere kant doorloopt.

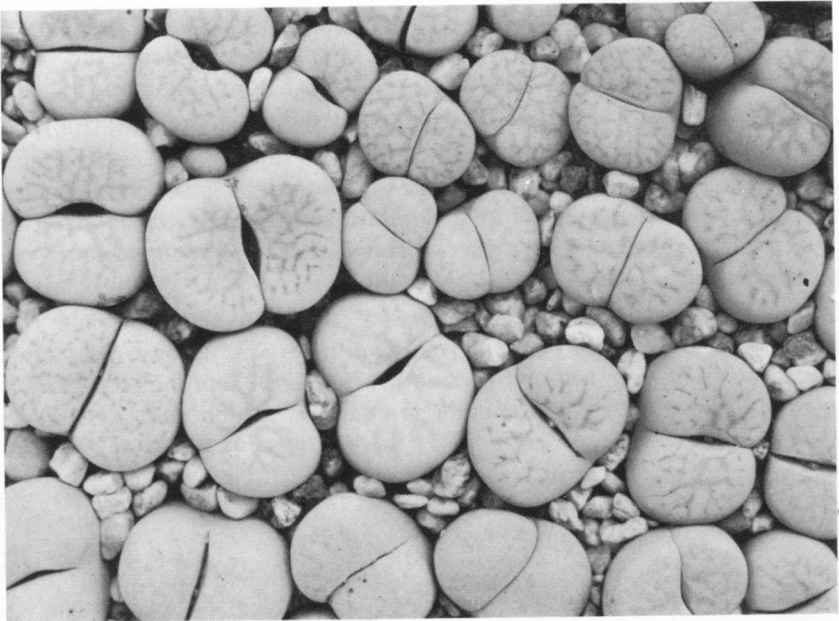

foto 2: *Lithops vallis-mariae* var. *groendraaiensis* 0,85 x

foto: de Boer

Nu de van Dr. Jacobsen, dus van de type-planten, afkomstige zaailingen volwassen zijn geworden (zie de bovenste rij *Lithops* op foto 1), kan worden waargenomen, dat op het bovenvlak ervan geen spoor van de typische pseudotruncatella-tekening is te zien; deze tekening bestaat nl. uit min of meer diepliggende, kleine, ronde, doorschijnende venstertjes (pellucid dots) die langs boomvormig vertakte lijnen zijn gerangschikt. Bij de meeste pseudotruncatella-variëteiten zijn zowel de boomvormig vertakte lijnen als de miniatuur-vensters vrij goed zichtbaar, bij een enkele (de variëteit *dendritica*), treden de lijnen op de voorgrond en is dit met de miniatuur-vensters veel minder het geval, bij de variëteit *volkii* zijn de lijnen verdwenen en zijn de lijnvormig gerangschikte venstertjes zeer diep liggend en weliswaar nog herkenbaar, doch dit laatste is niet bijzonder duidelijk het geval.

In 1963 en 1964 ontving ik rechtstreeks uit Zuid-Afrika een aantal van de op de farms Groendraai en Tsumis gevonden, volwassen *Lithops*. Zoals thans blijkt, zijn deze en de door de heer W. Triebner aan Dr. Jacobsen toegezonden en m.i. door deze laatste ten onrechte als een pseu-

dotruncatella-variëteit beschreven planten geheel identiek. Op foto 1 zijn de van Dr. Jacobsen afkomstige exemplaren op de bovenste rij gerangschikt, terwijl de overige mij als volwassen *Lithops*, gevonden op de farms Groendraai en Tsumis, werden toegezonden.

De farm Tsumis ligt 55 km ten zuid zuidoosten van Rehoboth en de farm Groendraai 35 km ten westen van Tsumis.

De planten zijn bijna alle kalkwit met een zeer zwakke grijsblauwe tint; het bovenvlak is plat tot zeer licht bol en de tekening daarop bestaat, voor zover aanwezig, uit enige boom- tot netvormig vertakte, op talrijke plaatsen onderbroken en daardoor in kleine stukjes uiteengevallen, smalle lijntjes; van langs deze lijnen gerangschikte miniatuur-vensters is niets te zien, noch met het blote oog, noch met een loupe. *De pseudotruncatella-tekening ontbreekt geheel en mede met het oog op de doorgaande spleet bij de éénjarige zaailingen en de bloeitijd n.l. eind september kan een verwantschap met de pseudotruncatellagroep worden uitgesloten.*

Er is echter enige overeenkomst met de eigenschappen van *Lithops vallis-mariae* (Dtr. et Schwant.), welke oorspronkelijk op enkele plaatsen bij Marienthal en enige jaren geleden door Mr. V. Pringle ten oosten van Gibeon (65 km ten zuiden van Marienthal) is gevonden. *Het bovenvlak is nl. ruw* en met een loupe is daarop een uit kleine verdiepingen en verhevenheden bestaande oneffenheid te zien, welke in de rustperiode der planten op enkele plaatsen min of meer op de wormvormige rimpels op het bovenvlak van sommige (niet alle) *Lithops vallis-mariae* exemplaren begint te gelijken. In een populatie van *Lithops vallis-mariae* bevinden zich echter ook wel enige planten, welke niet ruwer van oppervlak zijn en niet meer oneffenheden vertonen, dan zulks bij de op Groendraai en Tsumis gevonden *Lithops* het geval is.

Aangezien verwantschap met de pseudotruncatella-groep is uitgesloten, doch enige overeenkomst met *Lithops vallis-mariae* kan worden waargenomen, wordt de op genoemde farms voorkomende *Lithops* door mij *Lithops vallis-mariae* var. *groendraaiensis* genoemd.

Resumerend wordt het dus:

Lithops vallis-mariae var. *groendraaiensis* (Jacobsen) de Boer, comb. nova
Syn.: *L. pseudotruncatella* var. *groendraaiensis* Jacobsen in Kakt. und a. S. 1961:169 (Corr. groendrayensis).

UIT DE AFDELINGEN

RIJN- EN DELFLAND

Op 12 oktober hield de afdeling Rijn- en Delfland haar maandelijkse vergadering in Den Haag, waar de heer D. J. van Vliet een lezing hield over Notocactus.

Notocactussen zijn reeds lang bekend, doch zij zijn enkele malen van geslachtsnaam veranderd. Al naar gelang de inzichten van de auteurs werden ze ingedeeld bij de Malacocarpus (1850 Salm-Dyck) en bij Echinocactus (1898 Schumann), terwijl Britten en Rose in 1922 de Noto's als ondergeslacht bij de Malacocarpus onderbrachten. In 1929 beschreef Berger in "Kakteen" Notocactus als zelfstandig geslacht, dat in 1935 door Fric in ondergeslachten werd verdeeld.

De vertegenwoordigers worden in een vrij nauwkeurig omschreven gebied in Zuid-Amerika aangetroffen, nl. aan de zuid-oost kant van de Rio de la Plata tot in Zuid-Brazilië. Zij groeien daar tussen grassen en struiken op een bodem die zeer humusrijk is en waarvan de pH \pm 5 tot zelfs 3 is. Aan de hand van deze gegevens, kunnen wij de planten kweken in een mengsel van veenaarde, koemest, turfmoel, waaraan een weinig superfosfaat en patentkali is toegevoegd.

Voor een diepgaande studie van het ruim voorhanden zijnde materiaal, dat echter weinig of niet van een goede naam is voorzien, kunnen we nauwelijks enig houvast in de literatuur vinden, omdat de omschrijvingen beperkt zijn en meestal gebaseerd op één enkele plant. Het is nodig, alle onderdelen van de planten te bestuderen en te vergelijken, zoals de bloemen, zaden, het uiterlijk van de plant, de wortels, om te komen tot een verantwoord indeling.

Na de pauze volgde een toelichting door middel van dia's, waarbij verscheidene soorten met bloemen en hun doorsneden getoond werden.

Op donderdag 2 november hield de heer Buining een lezing over zijn reis door Brazilië. Aan de hand van fraaie dia's vertelde hij onder welke omstandigheden planten en mensen in dat grote land gedijen. Het was een zeer boeiende voordracht waardoor ons inzicht zeer verruimd is.

De voorzitter van de afdeling, de heer Hellendoorn, deelde in zijn openingswoord mede dat diverse leden een schrijven hebben ontvangen van „Succulenta Den Haag” die hierin verzoekt lid te worden van deze vereniging. Hij wees er nogmaals zeer nadrukkelijk op dat „Succulenta Den Haag” niets uitstaande heeft met en niet verbonden is aan onze vereniging „Succulenta”.

Deze wederom bijzonder geslaagde avond werd door 56 leden en belangstellenden bijgewoond.

Onze volgende bijeenkomst zal worden gehouden op donderdag 14 december. Op deze vergadering zal de heer Wetselaar een lezing houden aan de hand van dia's over „tropische plantengroei” waarin naast de cactussen en vetplanten, ook enige andere interessante geslachten behandeld zullen worden.

Op deze avond wordt tevens de uitslag bekend gemaakt van de zaaiwedstrijd. Voor degene die de (meeste) namen van geslachten en soorten kent die gezaaid zijn geworden en hij of zij die het beste resultaat heeft geboekt, worden prijzen beschikbaar gesteld. Neemt dus allen uw zaailingen mee, geënt of ongeënt, zij kunnen goud waard zijn.

Vanzelfsprekend is iedereen, ook belangstellenden, van harte welkom op deze slotbijeenkomst van 1967 een jaar dat voor onze afdeling bijzonder succesvol is geweest. De vergaderingen van de afdeling Rijn- en Delfland worden gehouden iedere 3de donderdag van de maand (wijzigingen voorbehouden) in het gebouw „De Drie Stoepen” Prinsegracht 73, Den Haag.

J. Snelleman, secr.

ROTTERDAM

Zaterdag 14 oktober heeft de heer A. J. de Looze voor onze afdeling een lezing gehouden over „Een reis naar Kameroen”. Hoewel een reisbeschrijving niet direct op ons terrein ligt, kreeg onze liefhebberij

Te koop gevraagd boeken over succulenten.

Brieven met uiterste prijs aan:

O. C. VAN SOLDT

Middelburgsestr. 35, Scheveningen

Telefoon 55.04.23.

toch voldoende haar aandeel en hebben wij die avond intens genoten. Een hartelijk dankwoord aan de heer de Looze door de voorzitter namens alle aanwezigen gesproken was stellig op haar plaats.

Zaterdag 11 november waren wij zo gelukkig de heer Buining in ons midden te ontvangen. De heer Buining vertelde ons over zijn reis door Zuid Amerika en liet ons zeer veel mooie dia's zien, zowel natuuropnamen als van cactussen op hun natuurlijke groeiplaatsen in Brazilië en Uruguay; hij besprak daarbij het geslacht *Notocactus*.

Het behoeft geen betoog dat het een avond is geweest van intens genieten waarvoor wij de heer Buining veel dank schuldig zijn, hetgeen door onze voorzitter werd vertolkt.

Op onze tentoonstelling hebben wij niet alleen ongeveer 30.000 bezoekers mogen ontvangen, maar ook een vijftigtal nieuwe leden kunnen inschrijven, waarvan 30 voor onze afdeling en 22 voor andere afdelingen.

Teneinde deze nieuwe leden goed op te vangen in onze afdeling (de meesten zijn beginnende liefhebbers) zal deze winter een cursus van drie avonden worden georganiseerd. De eerste op 21 november, waarop de winterbehandeling en algemene theorie besproken zal worden, vervolgens 23 januari en 27 februari waarbij dan voorbereiding voorjaar, inrichting binnehuis of kasje, namen en groeiplaatsen, zaaien en verplanten in behandeling komen. Ten slotte een vierde bijeenkomst op de kwekerij van de voorzitter de heer Bravenboer te Schipluiden, „Practijk”, over stekken en enten.

J. L. de Slegte

RUILBEURS IN VENLO

Zondag 17 september is in Venlo een ruilbeurs gehouden waarvoor alle leden

Te koop aangeboden:

- Cactuskas met cactussen, ongeveer 2 x 1,5 meter en 6 jaargangen van „Succulenta” 1961 t/m 1966.
- C. Boelhouters, G. van Dalenstraat 14, Papendrecht.
- Telefoon 01850—34357.

in het gebied van de afdelingen Eindhoven, Nijmegen, Noord- en Zuid-Limburg een uitnodiging ontvingen.

De belangstelling overtrof de verwachting en gelukkig hadden de meeste bezoekers zelf planten meegebracht. Toen de voorzitter van de afdeling Noord-Limburg de bezoekers welkom heette, heerste er een gezellige sfeer.

De ruilbeurs werd voorafgegaan door drie korte inleidingen over zaaien, zaailingen en vegetatief vermeerderen, gevolgd door een discussie. Doel van alles was, de leden er toe te brengen zich niet te beperken tot het grootbrengen van een plant alleen voor zichzelf, maar meer planten te kweken om te ruilen.

Vele liefhebbers verkeren in de mening, dat ze niets hebben om te ruilen, omdat het maar „gewone” planten zijn. Mooie gezonde planten vinden echter altijd een weg. Dat bleek ook deze middag.

Na afloop verklaarden enige „kleine” liefhebbers met verbazing: „Zelfs ik heb nog planten kunnen ruilen”. En een liefhebber met een grote verzameling stelde vast: „Ik heb toch weer iets gevonden, dat ik nog niet had”.

We mogen daarom op een zeer geslaagde middag terugzien.

J. de Gast

Afd. GOOI EN EEMLAND

Op 3 oktober j.l. mochten wij ons weer verheugen op een goede opkomst van onze leden in restaurant „De Karseboom” te Hilversum.

De voorzitter stelde vragen aan de leden hoe het er voor stond met de bloei van de planten.

Uit de antwoorden bleek dat er nog steeds iets te beleven valt. Ook het water geven, affarden van de planten, dingen die ons elk najaar weer bezig houden kwam ter sprake.

Het laatste gedeelte van de avond vulde ondergetekende met het vertonen van dia's van cactus verzamelingen aan de Côte d'Azur o.a. van een bezoek aan een tuin in het bergdorp Eze en aan de Jardin Exotique.

Op een volgende bijeenkomst hopen wij deze reis voort te zetten.

Secr. N. G. Hafkamp

Zaadaanbieding Clichéfonds

De hieronder genoemde zaden worden de leden beschikbaar gesteld à 30 cent per portie; iedere portie bevat 20 tot 25 zaden tenzij anders is aangegeven. De portokosten zijn in de prijs inbegrepen.

Evenals vorig jaar zullen op de zakjes ALLEEN de nummers worden vermeld; men moet dus deze zaadaanbieding goed bewaren, anders weet men na ontvangst niet meer, welke zaden men gekocht heeft.

Geeft vooral ook de vervangnummers aan; weest hiermede niet te karig, want van verscheidene nummers is de voorraad spoedig uitverkocht. Zelfs, wanneer U vlak na ontvangst van dit nummer de zaden bestelt, kan het voorkomen, dat U bij veel gevraagde nummers al achter het net vist.

Wanneer U geen of te weinig vervangnummers heeft opgegeven, zullen zaden worden verstrekt van soorten, die met de gevraagde zoveel mogelijk overeenkomen.

Van de nummers, waarvan de pakjes slechts 10 of 15 zaden bevatten zal per bestelling maar één pakje worden afgegeven.

Bestelt uitsluitend per postgiro, door overschrijving of storting op rekening 14465 ten name van het Clichéfonds Succulenta, Amsterdam. Opgave van het verlangde nummer is voldoende, de naam behoeft er niet bij.

De bestelling zal worden uitgevoerd, zodra het verschuldigde bedrag is ontvangen.

Correspondentie te richten aan de heer W. Ruysch, Brinkstraat 49, Bennekom.

Vele liefhebbers hebben wederom aan het bijeenbrengen van de zaden bijgedragen, waarvoor de hartelijke dank van alle Succulentaleden.

De schenkers zijn: Dr. H. W. de Boer, Haren; C. Bommeljé, Scheveningen; A. F. H. Buining, Hamersveld; R. F. Davidson, Voorburg; J. van Dommelen, 's-Hertogenbosch; L. van der Hoeven, De Lier; I. V. T., Wageningen; S. L. Janssen, Emmeloord; A. E. Janssens, Den Haag; L. de Lange-van Aalderen, Bilthoven; J. G. A. Luyten, Utrecht; H. Nijmeyer, Stadskanaal; C. Oskam, Enschede; M. G. van der Steeg, Eindhoven; W. Sterk, Stiphout; Mevr. E. Verduin-de Bruin, Beekbergen; D. J. van Vliet, Scheveningen; Mevr. H. Vriesendorp-van Aalderen, Oostvoorne; Dr. J. J. Zwanikken, Vucht; H. de Graaf, A. Kahlmann, beiden Den Haag; J. W. C. Entrop, Heusden; G. Lakiere, Diegem.

Zaden van cactussen

30 cent per pakje

ACANTHOCALYCIUM

- 1 glaucum

AREQUIPA

- 2 spinosissima FR 196¹
3 hempeliana FR 127a, 15 zaden

ARTHROCEREUS (Setiechinopsis)

- 4 mirabilis

ASTROPHYTUM

De bekende Bisschopsmuts

- 5 asterias
6 capricorne
7 capricorne senile
8 myriostigma
9 myriostigma columnare
10 ornatum glabrescens
11 gemengd

AYLOSTERA, zie Rebutia

BLOSSFELDIA

- 12 liliputana

BOLIVICEREUS, zie Borzicactus

BORZICACTUS

- 13 (Bolvicereus) samaipatanus
FR 355
14 (Loxanthocereus) gracilis (op 30
cm lengte reeds rijkbloeiend)

BRASILICACTUS, zie Notocactus

CLEISTOCACTUS

- 15 baumannii
16 oaxensis
17 strausii
18 strausii hyalacanthus
19 villamontesii

COPIAPOA

- 20 barquitenis FR 654
21 bridgesii FR 245
22 calderana FR 507
23 chanaralensis FR 527
24 cinerascens
25 humilis
26 hypogaea FR 261

- 27 longispina FR 505
28 marginata
29 montana
30 remontana
31 streptocaulon, 15 zaden
32 streptocaulon chanaral, 15 zaden
33 taltalensis FR 526
34 tenuissima
35 gemengd

CORYPHANTHA

- 36 lumamma
37 cornifera
38 daemonoceras
39 difficilis
40 elephantidens
41 palmeri
42 radicans
43 retusa
44 vaupelii
45 vivipara (import uit
W. Oklahoma)
46 gemengd

CUMARINIA

- 47 odorata

DOLICHO THELE

- 48 albescens (wit gedoornd)
49 camptotricha
50 decipiens
51 longimamma
52 uberiformis

ECHINOCEREUS

- 53 uncinatus
54 visnaga

ECHINOCEREUS

- 55 baileyi
56 fitchii
57 fendleri
58 pectinatus castaneus
59 pectinatus pailanus
60 perbellus
61 purpureus
62 salmdyckianus
63 triglochidiatus
64 gemengd

ECHINOFOSSULOCACTUS

- 65 angustispinus
66 arrigens
67 gemengd

ECHINOPSIS (incl. Pseudolobivia)

- 68 ancistrophora
69 aurea

¹ Vermelding van een FR of een dergelijk nummer duidt aan, dat het zaad betreft van zaailingen gekweekt uit geïmporteerd FR of ander zaad. Het gaat hierbij dan om nabouw.

- 70 hamatispina
- 71 kermesina
- 72 leucantha
- 73 mammulosa (ritteri)
- 74 obrepanda
- 75 polyancistra
- 76 rhodotricha
- 77 rojasii
- 78 tubiflora
- 79 turbinata
- 80 gemengd
- 81 hybride voor entstam

ERIOCEREUS

- 82 bonplandii
- 83 jusbertii (slechts één pakje per bestelling beschikbaar)

ESCOBARIA

- 84 neomexicana

FRAILEA

- 85 alacriportana
- 86 castanea
- 87 cataphracta
- 88 colombiana
- 89 dadakii
- 90 gracillima
- 91 grahliana
- 92 horstii HU 13
- 93 knippeliana
- 94 pulcherrima
- 95 pulispina
- 96 pumila
- 97 pygmaea aurea (F. aurea)
- 98 pygmaea major
- 99 uhligiana
- 100 HU 12b
- 101 HU 55
- 102 HU 64
- 103 HU 65
- 104 HU 67
- 105 HU 83
- 106 HU 85
- 107 Nieuwe vorm van F. knippeliana
- 108 uit import Horst zonder nummer
- 109 gemengd

GYMNOCACTUS, zie *Neolloydia*

GYMNOCALYCIUM

- 110 andreae
- 111 andreae grandiflorum
- 112 anisitsii
- 113 bodenbenderianum (cultuurzaad)
- 114 bodenbenderianum (uit import plant)
- 115 bodenbenderianum (uit import plant)
- 116 bruchii
- 117 calochlorum
- 118 calochlorum proliferum

- 119 castelanoisii
- 120 centeterium
- 121 curvispinum
- 122 damsii
- 123 deeszianum
- 124 denudatum
- 125 denudatum backebergii
- 126 fleischerianum
- 127 gibbosum
- 128 gibbosum nigrum
- 129 hybopleurum
- 130 joossensianum
- 131 knebelii
- 132 leeanum
- 133 mazanense (loricatum)
- 134 megalothelos
- 135 mihanovichii
- 136 mihanovichii pirarettaense
- 137 mihanovichii stenogonum
- 138 mostii
- 139 netrelianum
- 140 nidulans
- 141 nigriareolatum
- 142 pflanzii
- 143 proliferum roseacanthum
- 144 quehlianum
- 145 quehlianum rolfianum
- 146 quehlianum zantnerianum
- 147 saglionis
- 148 schickendantzii delaetii
- 149 schickendantzii (sterk afwijkend type)
- 150 stellatum
- 151 stuckertii
- 152 sutterianum
- 153 valnicekianum
- 154 venturianum
- 155 gemengd

HAAGOCEREUS

- 156 aurivillus

HAMATOCACTUS

- 157 setispinus
- 158 setispinus cachetianus
- 159 setispinus (gele vorm)

LOBIVIA

- 160 allegraiana
- 161 arachnacantha
- 162 arachnacantha torrecillasensis
- 163 backebergii
- 164 carminantha
- 165 chlorogona
- 166 chrysantha
- 167 churinensis
- 168 densispina (de z.g. L. famatimensis)
- 169 densispina albiflora
- 170 densispina leucomalla
- 171 densispina marsoneri
- 172 densispina nigra

- 173 densispina nivosa
 174 densispina scoparia
 175 hertrichiana
 nivosa, zie L. densispina
 176 peclardiana
 177 rebutioides sublimiflora
 178 rebutioides sublimiflora
 179 tiegeleriana
 180 wrightiana
 181 gemengd

LOPHOPHORA

- 182 williamsii, 15 zaden

LOXANTHOCEREUS, zie Borzicactus

MALACOCARPUS

- 183 arechavaletai
 184 erinaceus
 185 sellowii
 186 sellowii pauciareolatus
 187 tephraacanthus
 188 vorwerkianus

MAMMILLARIA

- 189 aurihamata
 190 bachmannii
 191 bocasana
 192 bogotensis
 193 brauneana
 194 bravoae
 195 bullardiana
 196 calleana
 197 canalensis
 198 celsiana
 199 colombiana
 200 confusa robustispina
 201 coronaria
 202 densispina
 203 discolor
 204 elegans
 205 geminispina
 206 glochidiata
 207 guelzowiana, 10 zaden
 208 guerreronis
 209 hahniana
 210 halbingeri
 211 heeriana
 212 ingens
 213 leucantha
 214 longihamata
 215 magallanii
 216 magnimamma (M. centricirrha)
 217 mainae
 218 martinezii
 219 microcarpa
 220 microcarpa
 (vorm die op M. sheldonii lijkt)
 221 microhelia
 multiceps (zie M. prolifera)
 222 mystax
 223 neocoronaria

- 224 neomystax
 225 neopalmeri, 15 zaden
 226 occidentalis
 227 parkinsonii
 228 pennispinosa
 229 perpusilla
 230 polythele
 231 prolifera multiceps
 232 prolifera pusilla
 233 rhodantha
 234 rhodantha sulfurea
 235 prolifera texana
 236 rhodantha
 237 sanluisensis
 238 schiedeana
 239 sempervivi
 240 sheldonii
 241 sheldonii swinglei
 242 simplex
 243 solisii
 244 spinosissima
 245 spinosissima stenogona
 246 swinglei
 247 tetracantha
 248 trichacantha
 249 umbrina
 250 uncinata
 251 viereckii
 252 webbiana
 253 wildii
 254 woodsii
 255 yaquensis, 10 zaden
 256 zeilmanniana
 257 zephyranthoides
 258 gemengd

MEDIOLOBIVIA, zie Rebutia

MELOCACTUS

- 259 macrodiscus
 260 ruestii

NEOBESSYA

- 261 wissmannii

NEOCHILENIA, zie Neoporteria

NEOLLOYDIA

- 262 (Gymnocactus) beguinii

NEOPORTERIA (incl. Chileorebutia,
 Neochilenia, Horridocactus en
 Pyrrhocactus)

- 263 acutissima
 264 aerocarpa fulva
 265 atrispinosa
 266 caimasensis robustior FR 473c
 267 duripulpa
 268 ebenacantha
 269 fusca
 270 fusca trapichensis
 271 glabrescens FR 710

- 272 glabrescens mitis
 273 hankeana
 274 heteracantha
 275 iquiquensis
 276 jussieui
 277 kunzei
 278 lembckii
 279 microsperma FR 535
 280 napina FR 249
 281 napina (oude cultuurvorm)
 282 napina spinosior
 283 odieri
 284 paucicostata FR 521
 285 paucicostata atropurpurea
 286 paucicostata viridis FR 521a
 287 pulchella FR 520
 288 pygmaea
 289 pygmaea major
 290 rapifera
 291 reichii FR 501
 292 residua FR 203
 293 simulans FR 488
 294 subgibbosa
 295 taltalensis FR 212
 296 taltalensis flaviflorus FR 212a
 297 tuberialucatus
 298 villosa
 299 (Neoporteria) wagenknechtii
 FR 714
 300 (Pyrrhocactus) wagenknechtii
 FR 487
 301 species van Buining
 302 species van Caldera
 303 species B Lembcke
 304 species 17 Lembcke
 305 species 4 Lembcke
 306 species van San Juan
 307 species B.A.W. 3 Wouters
 (rijkbloeiend)
 308 species FR 472
 309 gemengd
- NOTOCACTUS**
- 310 acutus HU 57
 311 apricus
 312 apricus (met lange, roodachtige
 bloemen; lichtgroen)
 313 arechavaletai aureus HU 10
 314 arechavaletai nanus HU 59
 315 bommeljei (voorheen N. muri-
 catus van Schumann), naam
 wordt binnenkort in Succulenta
 gepubliceerd
 316 brasiliensis (prachtige groen-
 blauwe plant door Fric beschre-
 ven)
 317 concinnus
 318 concinnus joadii
 319 concinnus (met kale schedel)
 320 concinnus (geïmporteerde vorm
 met fijnere doorns)
 321 floricomus
 322 glaucinus gracilis HU 62
- 323 glaucinus depressus HU 61
 324 (Brasilicactus) graessneri
 425 grossei (import Hoffmann uit
 Paraguay, met zeer stugge
 doorns)
 326 (Brasilicactus) haselbergii
 327 horstii
 328 horstii juvenaliformis
 329 laetevirens HU 58
 330 (Eriocactus) leninghausii
 331 linkii
 332 linkii bueneckeri
 333 linkii (vorm met grotere bloemen)
 334 magnificus
 335 mammulosus
 336 mammulosus ruber
 337 mammulosus (met grote bloemen
 en lichte bedoorning)
 338 mammulosus (donkere vorm)
 339 mammulosus
 (grover bedoornde vorm)
 340 mammulosus
 (fijner bedoornde vorm)
 341 megapotamicus
 342 mueller-melchersii
 343 mueller-moelleri HU 27
 344 mueller-moelleri HU 27
 (met fijne bedoorning)
 345 mueller-moelleri
 (zaad van cultuurplant)
 346 muricatus HU 19 (type plant)
 347 ottonis
 348 ottonis arechavaletai
 349 ottonis paraguayensis
 350 ottonis schultii
 351 ottonis tenuispinus
 352 ottonis tortuosus
 353 ottonis uruguayensis
 354 ottonis (met 7 ribben, zeer bor-
 stelig bedoornd en met grote
 bloemen)
 355 ottonis HU 23 (met stugge,
 afstaande bedoorning)
 356 ottonis HU 37 (met roodbruine
 doorns)
 357 ottonis (met 9 ribben en zware
 bedoorning)
 358 ottonis (met witte randdoorns)
 359 ottonis (met zwakke, bruine be-
 doorning; klein, groenblijvend)
 360 ottonis (grote vlakke plant met
 zware, bruine doorns)
 361 ottonis (zwakke, bruine be-
 doorning; kleine bloemen)
 362 ottonis HU 66
 363 ottonis HU 65
 364 ottonis (groenblauwe plant met
 zwarte doorns)
 365 rutilans
 366 schumannianus
 367 schumannianus nigrispinus
 368 scopa
 369 scopa daenerianus

- 370 *scopa candidus*
 371 *scopa* (met rodere bedoorning)
 372 *scopa* (met grovere bedoorning en
 grotere bloemen)
 373 *sucineus* HU 27
 374 *submammulosus* (zaad import
 plant)
 375 *submammulosus* (donkere vorm
 met bruine knoppen en rijk-
 bloeiend)
 376 *tabularis*
 377 gemengd

OBREGONIA

- 378 *denegrii*

OPUNTIA

- 379 *dillenii* (goede zaailing entstam)
 380 *durangensis*
 381 *lindheimeri*
 382 *maxima*
 383 *phaeacantha camanchica*
 (winterhard)

PARODIA

- 384 *alacriportana*
 385 *aureispina*
 386 *aureispina elegans*
 387 *brevihamata* HU 71 (vorm met
 langere middendoorn)
 388 *brevihamata* HU 69
 (vorm met langere doorns)
 389 *brevihamata* HU 42 (vorm met
 langere zwarte middendoorns)
 390 *bueneckeri* HU 40 (vorm met
 lichtgele tot donkerbruine
 doorns)
 391 *bueneckeri* HU 45 (vorm met
 lichtgele bedoorning)
 392 *bueneckeri* HU 68 (vorm met
 kortere rechte geelbruine
 doorns)
 393 *bueneckeri* HU 70
 (vorm met lichtgele doorns)
 394 *bueneckeri* FR 1278
 395 *bueneckeri*
 396 *cardenasii*
 397 *carminata*
 398 *chrysacanthion*
 399 *comarapana*
 400 *comosa* FR 111
 401 *crucinigracentra*
 402 *culpinensis* FR 730
 403 *faustiana*
 404 *formosa* FR 735
 405 *gracilis* FR 740
 406 *maassii*
 407 *maassii albescens*
 408 *maassii carminatiflora* FR 46c
 409 *mairanana*
 410 *microsperma*

- 411 *microsperma brunispina*
 412 *microsperma gigantea*
 413 *microsperma macrancistra*
 414 *microsperma sanguiniflora*
 415 *multicostata*
 (vorm met grotere bloem)
 416 *mutabilis*
 417 *mutabilis carneospina*
 418 *mutabilis ferruginea*
 419 *nivosa*
 420 *ocampo*
 421 *penicillata*
 422 *procera* FR 742
 423 *pseudostumerii* (import)
 424 *purpureoaurea* FR 1134
 425 *sanagasta*
 426 *schwebsiana* FR 354
 427 *schwebsiana applanata*
 428 *scopoides*
 429 *setifera*
 430 *setifera orthorhachis*
 431 *stuemeri*
 432 *subterranea* FR 731
 433 *tilcaensis* (import)
 434 *tuberculata*
 435 *tuberculata rostrata*
 436 *uhligiana* (import)
 437 *species 33/126 v. d. Steeg*
 438 *species III uit Catamargue*
 439 gemengd

PFEIFFERA

- 440 *gracilis* FR 882

PYRRHOCACTUS, zie Neoporteria

REBUTIA (incl. Aylostera (Ayl.), Digitorebutia (Dig.) en Mediolobivia (Med.))

- 441 (Med.) *aureiflora*
 442 *berylloides*
 443 *calliantha*
 444 *calliantha hyalacantha*
 445 (Ayl.) *deminuta*
 446 (Ayl.) *fiebrigii*
 447 *gracilis*
 448 *grandiflora*
 449 *kariusiana*
 450 *krainziana*
 451 (Ayl.) *kupperiana*
 452 *marsonerii*
 453 *minuscula*
 454 *muscula*
 455 (Med.) *orurensis*
 456 (Med.) *pectinata orurensis*
 457 (Ayl.) *pseudodeminuta* FR 404
 458 *pulvinosa* FR 766
 459 (Dig.) *ritteri*
 460 (Ayl.) *robustispina* FR 84
 461 *senilis*
 462 *senilis aurescens*
 463 *senilis elegans*

- 464 senilis iseliniana
- 465 senilis kesselringiana
- 466 senilis lilacino-rosea
- 467 senilis violaciflora
- 468 senilis winteriana
- 469 spgazziniana
- 470 xanthocarpa coerulescens
- 471 xanthocarpa salmonea
- 472 gemengd

SETIECHINOPSIS, zie *Arthocereus*

SETICEREUS, zie *Borzicactus*

SULCOREBUTIA

- 473 lepida FR 369
- 474 steinbachii
- 475 tiraquensis

THELOCACTUS

- 476 lophothele

TOUMEYA

- 477 klinkeriana
- 478 (*Turbinicarpus*) lophophoroides
- 479 (*Turbinicarpus*) polaskii

TRICHOCEREUS

- 480 spachianus

TURBINICARPUS, zie *Toumeya*

WEINGARTIA

- 481 cumingii
- 482 erinacea catarirensis FR 812a
- 483 hediniana
- 484 lanata FR 814
- 485 neumanniana
- 486 pulquinensis

Nagekomen:

- 487 *Neoporteria esmaraldana*
- 488 *Notocactus graessneri albisetus*
- 489 *Islaya islayensis*

Zaden van vetplanten

ALOE

- 601 bellatula
- 602 parvula, 15 zaden
- 603 rauhii

ANACAMPSEROS

- 604 rufescens

ARGYRODERMA

- 605 gemengd

BOWIEA

Bovengrondse knol en fijne, windende stengels; zeer merkwaardige plant

- 606 volubilis

CONOPHYTUM

- 607 gemengd

CRASSULA

Hybriden, geschikt als perkplanten

- 608 milfordae hybriden
- 609 picturata hybriden

EUPHORBIA

- 610 bubalina, 5 zaden
- 611 meloformis, 5 zaden
- 612 obesa, 5 zaden

GASTERIA

- 613 armstrongii, 10 zaden

HEREROA

- 614 granulata

KALANCHOE

- 615 vadensis (in Wageningen ontstane tetraploide hybride)

LITHOPS

Levende steentjes

- 616 aucampiae
- 617 aucampiae koelemanii
- 618 bella
- 619 bella lericheana
- 620 brevis
- 621 bromfieldii
- 622 christinae
- 623 deboerii
- 624 divergens amethystina
- 625 dorotheae
- 626 elishae
- 627 erniana witputzensis
- 628 franciscii
- 629 fulleri
- 630 fulviceps
- 631 gesinae annae
- 632 glaudinae
- 633 gracilidelineata
- 634 hallii
- 635 helmuthii

636	herrei geyeri	656	pseudotruncatella pulmonuncula
637	herrei hillii	657	ruschiorum
638	insularis	658	ruschiorum nelii
639	karasmontana	659	salicola
640	karasmontana mickbergensis	660	schwantesii gebseri
641	karasmontana opalina	661	schwantesii nutupsdriftensis
642	karasmontana summitatum	662	schwantesii kunjasensis
643	lesliei	663	schwantesii schwantesii
644	localis peersii	664	schwantesii urikosensis
645	localis terricolor	665	turbiniiformis lutea
646	marginata	666	verruculosa inae
647	marmorata	667	verruculosa verruculosa
648	meyeri	668	viridis
649	otzeniana	669	weberi
650	pseudotruncatella	670	gemengd
651	pseudotruncatella alpina		
652	pseudotruncatella dendritica		
653	pseudotruncatella edithae		
654	pseudotruncatella elisabethae		
655	pseudotruncatella		
	pseudotruncatella		

PLEIOSPILOS

671 borealis
672 framesii

Onze lezers schrijven . . .

De heer O. C. van Soldt, Middelburgsestraat 35, Scheveningen, schrijft ons:

Vanzelfsprekend krijg je als beginnend cactusverzamelaar er voor je genoeg een paar grote zorgen bij.

De meest drukkende is wel, hoe weet ik of de temperatuur in mijn cactuswinterverblijf niet te laag wordt en dit vooral 's nachts?

Na enig proberen, kwam ik tot de volgende oplossing. Een oude thermostaat — welke regelbaar is van 0 tot plm. 20° sluit ik op een goedkope beltrafo aan, zodat de thermostaat de trafo in- of uitschakelt. Op die trafo wordt een bel aangesloten en klaar is de nachtwaker.

Zakt de temperatuur tot 5° dan begint de bel te luiden en kan . . . mijn vrouw er uit om de kachel aan te steken. MIJN slaap en het welzijn van de cactussen is er mee verzekerd.

Een goedkope thermostaat uit een oude koelkast of dergelijke kunt U op elke sloop of technisch bureau goedkoop kopen.

Er zijn nog meer mogelijkheden, o.a. kunt U de bestaande trafo van Uw huisbel aftakken als die niet te ver weg zit.

Ook met een z.g. platte batterij, thermostaat en bel achter elkander geschakeld kunt U een prima mobiel wakertje maken, die op elke gewenste plaats kan worden opgesteld.

Het ijken of merken van het punt waar de thermostaat inschakelt bij 5° deed ik en de koelkast. In de onderste ruimte heerst meestal een temperatuur van 5°. U legt dan thermometer en thermostaat daar een half uurtje in en stelt dan op het gehoor van de schakelklik, de thermostaat in en geeft op dit punt een merkteken.

NIEUWE LEDEN:

J. C. M. van Zijp, Wateringkade 28,
Den Haag.
P. Langenberg, Vioolstraat 14,
Koog a/d Zaan.
Groot, Virgiliusstraat 19, Zaandam.
P. C. W. Pel, Grotestraat 91, Ede.
N. v. d. Maas, Dorpstraat 49, Watergang.
Mevr. van Huijgevoort, Lysheike 91,
Tilburg.
J. A. C. Wijngaard, Philipslaan 12 b,
Roosendaal N.Br.
Mevr. S. C. Gerritsma-Romijn, Paradijs-
straat 83, Voorburg.
A. v. d. Weele, de „Reiger” 191,
Hoogeveen.
J. v. d. Oever, Lohengrinstraat 2,
Amstelveen.

D. J. Berfelo, Prof. Poelsstraat 50,
Hilversum.
H. van Elst Jr., Nieuwe Meerdijk 260,
Badhoevedorp H.M.
J. Mudde, Beukenlaan 11,
Nieuw-Loosdrecht.
H. Anker, Hellevoetstraat 12 a,
Rotterdam-20.
C. A. Zantman, Rauwenhofplein 23 a,
Rotterdam-6.
A. J. de Looze, Lede 39, Rotterdam-24.
P. P. J. Coenen, Stationsplein 122, Leiden.
Mevr. Saraber, Willem Molengraafstraat 41,
Amsterdam-Slotermeer.
H. C. Blüm, Waagplein 14, Weesp.
D. van Olderen, Leegwaterstraat 27,
Hilversum.
M. van Es, Goudenpand 1, Appingedam.
A. van Doorn, Dennenweg 17, Callantsoog.
J. Pulles, Bernhardstraat 19, Beek L.

CACTUSKWEKERIJ

Fa. Gebroeders van Straalen

Daalseweg 140 — Utrecht
Tel. 030-41578 — Zondags gesloten

Een goed adres óók voor
verzamelaars.

BUITENLAND:

Rudolf Heinrich, D-8831 Windischhausen
üb. Treuchtlingen/Bayern, Duitsland.
Emiel Strick, Oogststraat 8, Brussel-III,
België.

Wat betekent die naam

door L. C. K O R E V A A R

132 pag. met plm. 4000 verklaringen van de botanische
namen van succulenten

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van f 3,50 per postwissel of
storting op postrekening 55 12 20 t.n.v. Mevr. J. Grullemans van Berghem,
Heereweg 19, Lisse.

CACTUSKWEKERIJ A. N. BULTHUIS & Co. C.V.

PROVINCIALEWEG OOST 8 — COTHEN (U.) — TELEFOON 03436 - 267

Uitgebreid sortiment vetplanten en cactussen, speciaal MAMMILLARIA'S
SORTIMENTSLIJST OP AANVRAGE.

CACTUSSEN VETPLANTEN H. van DONKELAAR

CACTUSKWEKERIJ — WERKENDAM — TELEFOON 01835 - 430

Regelmatig nieuwe importen uit Zuid-Afrika — Zaadlijst verkrijgbaar

Sortimentslijst op aanvraag

De gehele week, ook zaterdag, voor liefhebbers geopend — Zondags gesloten.

SCHRIJVERS-INDEX

- Alsemgeest, W., 45
 Arkel, K. P. van, 28, 39, 73
 Beek, H. van, 9
 Boer, H. W. de, 89, 108, 115, 122, 179
 Bommeljé, C., 54
 Boom, B. K., 18, 24, 34, 50, 63, 66, 82,
 83, 98, 99, 105, 106, 114, 130, 142,
 158, 167, 174
 Buining, A. F. H., 5, 19, 35, 67, 131,
 143, 159
 Frank, G., 6, 20
 Gast, J. de, 47, 61, 76, 95, 123
 Grullemans-van Berghem, J., 153
 Horlings, E., 27, 126
 Meer, F. A. van der, 11
 Noltée, F. K. A. en
 Donkelaar, H. van, 147
 Ritter, F., 3, 4, 23, 24, 40
 Ruysch, W., 25, 92
 Schütz, B., 37
 Simon, W., 69, 175
 Slegte, J. L. de, 60
 Soldt, O. van, 93
 Sterk, W., 145, 163
 Timmermans, A. J., 51
 Velde, H. van der, 110
 Vliet, D. J. van, 41, 57, 74, 87, 102, 121,
 135, 149, 165
 Vriesendorp-van Aalderen, H., 50

ONDERWERPEN-INDEX

De vetgedrukte cijfers verwijzen naar de afbeeldingen

- Afdelingen, uit de, 15, 31, 46, 64, 77, 96,
 111, 127, 155, 171, 182, 183
 Algemene vergadering, jaarlijkse, 14, 58
 Aloe rauhii, 167, **167, 168**
 Armatocereus mataranus, 23, **23**
 Astrophytums, de gedragingen
 van de bloemen bij en
 tijdens de bevruchting, 175, **175, 176**
 Balans per 31 december 1966, 47
 Begin is moeilijk, alle, 74, 87
 Bezoek aan het Succulentarium 92, **92**
 Bezoek bij Walter Rausch, op, 165, **166**
 Bibliothecaresse, van de, 50
 Boekbespreking, 24
 Cactaceae, een nieuw geslacht uit
 Minas Gerais, 159, **157, 159, 160,**
 161, 162
 'Cactusjacht' in Brazilië, op, 5, 19, 35
 Cactussen, de gedragingen van enige
 bij de bevruchting — Kleistogamie
 69, **69, 70, 71**
 Cactussen en Vetplanten in de buiten-
 lucht, 126
 Cactussen, het verspenen van, 102
 Clichéfonds, nieuws van het, 30, 164
 Conophytum ursprungianum, variabili-
 teit van, 115, **115, 116, 117, 118, 119**
 Conophytum, variabiliteit bij het
 geslacht, 89
 Contributie 1967, 15, 91
 Copiapoa-perikelen, 27
 Cristaten, het enten, 45, **45**
 Drie Landen Conferentie, 47, 61, 76, 95,
 123, **124**
 Epiphyllum pumilum 73, **37**
 — strictum 39, **39**
 Gedragingen van de bloemen van
 Astrophytums bij en tijdens de be-
 vruchting, de, 175, **175, 176**
 Gedragingen van enige cactussen bij de
 bevruchting — Kleistogamie, de, 69,
 69, 70, 71
 Gymnanthocereus pilleifer, 24, **17**
 Gymnocalycium damsii, vormen uit
 Oost Bolivië, 6, 20, **6, 7, 8, 21, 22**
 Gymnocalycium, twee nieuwe,
 37, **33, 38**
 Hoofdbestuur, mededeling van het, 61
 Hoofdbestuursverkiezingen, 13
 Hybriden, twee nieuwe, 51, **51, 52, 53**
 Int. Technische Tuinbouwbeurs,
 'WéHaTé' '67, 62
 I.O.S., negende congres te Beaulieu
 (Côte d'Azur), 105, **104**
 Kalanchoe-praatje, 9, **9, 10**
 Lezers schrijven, onze, 42, 138, 150, 169,
 191
 Licht en lucht, van, 41, **41**
 Lidmaatschap 1967 14
 — 1968, 164
 Lithops archerae, 212, **113**
 — fulleri kennedyi, 108, **109**
 — vallis-mariae groendraiensis
 179, **179, 180**

Maand tot maand, van, 18, 34, 50, 66,
82, 98, 114, 130, 142, 158, 174
Matucana celendinensis, 4, 4
— fruticosa, 3, 3
— megalantha, 3, 1
Melocactus onychacanthus, 40, 40

Nieuwe naam voor een oude bekende,
een, 106, 106
Notocactus caespitosus, 131, 131, 132, 134
Notocactus en aanverwanten, 135, 136
Notocactus magnificus, op zoek naar,
143, 141

Oost Boliviaë, vormen van *Gymnocaly-*
cium damsii, 6, 20, 6, 7, 8, 21, 22
Opuntia (Cylindropuntia) exaltata
'Monstruosa' = Viruszieke
Opuntia exaltata, 11, 12

Pelargonium tetragonum, 147, 147
Phyllocactussen, het enten, 28

Rectificatie, 88

Schuimstof of Tempex, succes
verzekerd, 149, 149
Secretarissen der afdelingen,
aan de, 14
Sluipend gevaar, 93
Stuifmeelonderzoek, 145, 145
Succulentarium, bezoek aan het, 92, 92
Systematiek en cultuur, 83, 99

Te koop of te ruil, 155
Tentoonstelling te Rotterdam, 60, 66,
110, 121, 121
Tijdschriften, uit andere, 63

Verpotten, bij het, 54, 55
Verslag, Algemene Vergadering, 153
Vraag en aanbod, 79

Wigginsia — *Malacocarpus*, 67, 65

Zaadaanbieding Clichéfonds, 184
Zaaien in de huiskamer, 57
Zaaien in het vroege voorjaar, het,
25, 25
Zaailingenvijand, een, 163, 163

INDEX VAN PLANTENNAMEN

De vetgedrukte cijfers verwijzen naar de afbeeldingen

Aloe rauhii, 167, 167, 168
Armatocereus mataranus, 23, 23
Astrophytum asterias, 176
— *capricorne*, 175
Austrocephalocereus dybowskii, 49

Cavanillesia arborea, 81
Cephalophorus senilis, 106
Chamaebivia 'Silandra', 52, 53
Conophytum ursprungianum, 115, 116,
117, 118, 119
— — *stayneri*, 119
Crassula falcata, 10

Echinopsis 'Gerritse', 51, 52
Epiphyllum pumilum, 73, 73
— *strictum*, 39, 39
Eriocactus leninghausii, 45

FR 672 *Armatocereus mataranus*, 23,
23
FR 659 *Gymnanthocereus pilleifer*,
24, 17
FR 692 *Matucana celendinensis*, 4, 4
FR 1307 — *fruticosa*, 3, 3
FR 593 — *megalantha*, 3, 1
FR 700 *Melocactus onychacanthus*,
40, 40
Frailea, 70
— *gracillima*, 70, 71
— *schilinskyana*, 69

Gymnanthocereus pilleifer, 24, 17
Gymnocalycium damsii, 7, 8, 21, 22
— — *rotundulum*, 6
— *kozelskianum*, 38
— *moserianum*, 33

Kalanchoe daigremontiana, 9

Lithops archerae, 122, 113
— *vallis-mariae groendraaiensis*,
179, 179, 180

Matucana celendinensis, 4, 4
— *fruticosa*, 3, 3
— *megalantha*, 3, 1
— *rarissima*, 173
— *fulleri kennedyi*, 108, 109
Melocactus, 97
— *macrodiscus*, 129
— *onychacanthus*, 40, 40

Notocactus caespitosus, 131, 131, 134
— — *cristata*, 132
— *magnificus*, 143, 147

Pelargonium tetragonum, 147, 147

Uebelmannia gummifera, 157, 159, 160,
161, 162

Wigginsia sellowii, 65

